

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

NORTH WALES FIRE AND RESCUE AUTHORITY

Bydd cyfarfod o'r **PANEL GWEITHREDOL** yn cael ei gynnal
DDYDD LLUN 21 MEDI 2026 am **14:00 o'r gloch**
yn rhithwir **drwy Zoom**

Yr eiddoch yn gywir,
Gareth Owens
Clerc

AGENDA

1. Ymddiheuriadau

2. Datganiad o Fuddiannau

3. Hysbysiad o Faterion Brys

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4. Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Mehefin 2026

5. Adroddiad Tanau Gwyllt a Gweithgarwch, er sicrwydd

6. Llythyr Llywodraethiant gan Weinidog y Cabinet, er gwybodaeth

7. Cadarnhau'r ymateb ynghylch y cynnig ar gyfer taliad i Aelodau o 2027/28 – adroddiad talu atodol drafft, i'w hysbysu

8. Proses benodi ar gyfer swydd y Prif Swyddog Tân, er gwybodaeth

9. Asesiad Perfformiad Blynyddol 2025–26, i'w argymell

10. Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2025–26, i'w argymell

11. Adroddiad Monitro Perfformiad Ch1 2026/27, i'w argymell

12. Fersiwn Derfynol y Datganiad o Gyfrifon Blynyddol ar gyfer 2025/26, i'w gymeradwyo

13. Materion Brys

Ystyried unrhyw eitemau y penderfynodd y Cadeirydd eu bod yn eitemau brys (yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972) ac y datganwyd eu pwysigrwydd o dan eitem 3 uchod.

RHAN II

Yn unol ag Adran 100A (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972, argymhellir bod y Wasg a'r Cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem fusnes/eitemau busnes a ganlyn oherwydd ei bod yn debygol y byddai gwybodaeth wedi'i heithrio yn cael ei datgelu iddynt fel sydd wedi'i diffinio ym Mharagraff(au) 12 i 18 Rhan 4 Atodlen 12A Deddf Llywodraeth Leol, 197

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU
PANEL GWEITHREDOL

Cofnodion **Panel Gweithredol** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd ddydd Llun 15 Mehefin 2026, yn rhithwir dros Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am 14.00 o'r gloch.

Cynghorydd

Dylan Rees (Cadeirydd)
Mark Young (Dirprwy
Gadeirydd)
Rondo Roberts
Chris Hughes
John Ifan Jones
Gareth Williams (o 14:32)
Antony Wren
Alan Hughes
Paul Rogers

yn cynrychioli

Cyngor Sir Ynys Môn

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Sir Wrecsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Sir Ynys Môn
Cyngor Sir Gwynedd
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Sir Wrecsam

Hefyd yn bresennol:

Dawn Docx
Helen MacArthur
Anthony Jones
Justin Evans
Mike Plant

Lee Bourne
Dafydd Edwards
Gareth Owens
Steve Morris
Heledd Davies
Ffion Evans

Prif Swyddog Tân
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a
Thrawsnewid
Pennaeth Hyfforddiant a Datblygu
Ymgynghorydd
Clerc a Swyddog Monitro
Pennaeth TGCh
Atebol - Cyfieithydd
Cynorthwydd Gweithredol – cofnodydd

1.0 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd

Carol Beard
Paul Cunningham
Charlie McCoubrey

yn cynrychioli

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

YN ABSENNOL

Cynghorydd

Gareth A Roberts
Dale Selvester

yn cynrychioli

Cyngor Sir Gwynedd
Cyngor Sir y Fflint

2.0 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1 Nid oedd unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

3.0 HYSBYSIAD O FATERION BRYD

3.1 Nid oedd unrhyw hysbysiadau o faterion brys.

4.0 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR 16 MAWRTH 2026

4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Mawrth 2026 i'w cymeradwyo. Cynigiwyd eu bod yn gofnod gwir a chywir o'r trafodion. Eiliwyd hyn a'i basio gyda phawb o blaid.

4.2 PENDERFYNWYD:

i) cymeradwyo bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.

5.0 RISGIAU A MESURAU LLINIARU PROSIECT CANOLFAN HYFFORDDI HWB AWEN

5.1 Cyflwynodd PSTC Justin Evans Risgiau a Mesurau Lliniaru Prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen i'r Aelodau. Pwrpas yr adroddiad oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â phrosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen, y mesurau lliniaru sydd ar waith, a'r camau sydd ar y gweill i sicrhau cyllid a chynnal rheolaeth briodol ar y rhaglen.

5.2 Nododd Aelod fod prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen yn hanfodol i ddiogelwch diffoddwyr tân yn y dyfodol. Tynnodd yr Aelod sylw hefyd at bryderon ynghylch goblygiadau cyllid, gan gynnwys ei effaith bosibl ar ddiffoddwyr tân, risg i gyfleusterau a'r pwysau ariannol sydd eisoes yn wynebu Awdurdodau Lleol.

5.3 Rhoddodd PSTC Justin Evans sicrwydd i'r Aelodau fod yr achos amlinellol strategol a'r achos busnes amlinellol wedi'u cyflwyno i'r Panel Gweithredol yn flaenorol, lle cafodd opsiynau, risgiau a chydymffurfiaeth gyfreithiol eu hystyried a'u trafod yn llawn.

5.4 Rhoddodd PSTC Helen MacArthur sicrwydd pellach i'r Aelodau y byddai ffrydiau gwaith cyllido yn cael eu hystyried a'u goruchwyllo drwy lywodraethiant y Grŵp Craffu ar y Gyllideb.

5.5 Gofynnodd Aelod a oedd y pwysau disgwylledig sy'n gysylltiedig â sefydlu canolfan hyfforddi wedi'u hystyried a gofynnodd am fanylion gwariant hyd yma. Rhoddodd PSTC Justin Evans sicrwydd bod gwariant yn parhau i fod o fewn y paramedrau y cytunwyd arnynt gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod). Darparwyd manylion y gwariant hyd yma i'r Aelodau ar ôl y cyfarfod.

5.6 Gofynnodd Aelod a gysylltwyd ag Uchelgais Gogledd Cymru i geisio sicrhau persbectif strategol, rhanbarthol ar draws yr awdurdodau. Rhoddodd y Prif Swyddog Tân sicrwydd ei bod hi a PSTC Anthony Jones eisoes wedi cwrdd ag Uchelgais Gogledd Cymru, wedi adolygu'r meini prawf cyllido, a nodi y byddai sicrhau buddsoddiad sector preifat yn heriol i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth), mae gwaith yn cael ei wneud mewn cydweithrediad â sefydliadau partner i archwilio'r potensial ar gyfer cais am gyllid ar y cyd.

5.7 **PENDERFYNWYD:**

- i) **Nodi'r risgiau a'r mesurau lliniaru presennol sy'n gysylltiedig â phrosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen;**
- ii) **Nodi'r addasiad arfaethedig i'r rhaglen i ganiatáu amser ychwanegol ar gyfer cyllid ac ymgysylltu â budd-ddeiliaid; a**
- iii) **Nodi nad oes unrhyw ofyniad i ymrwymo i gyllid ar hyn o bryd, ond efallai y bydd cynigion yn y dyfodol yn cael eu cyflwyno i'r Aelodau eu hystyried os na ellir sicrhau llwybrau cyllido allanol.**

6.0 **DATGANIAD LLYWODRAETHIANT BLYNYDDOL DRAFFT 2025/26**

- 6.1 Cyflwynodd PSTC Anthony Jones Ddatganiad Llywodraethiant Blynyddol Drafft 2025/26 a roddodd sicrwydd i'r Aelodau fod gan yr Awdurdod drefniadau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol effeithiol ar waith, yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n ymwneud â blwyddyn ariannol 2025-26.
- 6.2 Nododd y Cadeirydd fod y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol drafft wedi'i adolygu yn y bore gan y Pwyllgor Archwilio a gofynnodd a oedd unrhyw beth pellach y dylai'r Panel Gweithredol fod yn ymwybodol ohono. Rhoddodd PSTC Anthony Jones grynodedb o'r pynciau a drafodwyd i'r Aelodau.
- 6.3 Gofynnodd Aelod, o ystyried canlyniad cadarnhaol yr archwiliad mewnol a chydabyddiaeth bod angen cryfhau'r Swyddfa Rheoli Rhaglenni, a oedd unrhyw gynlluniau ar waith i fynd i'r afael â hyn. Hysbysodd PSTC Anthony Jones yr Aelodau fod y Gwasanaeth wedi penodi Swyddog Cefnogi Prosiectau, a oedd wedi cynnal archwiliad o sefyllfa bresennol y Gwasanaeth. Yn ogystal, roedd gwerthusiad swydd ar y gweill ar gyfer rôl Swyddog Rheoli Prosiectau pwrpasol.
- 6.4 Gofynnwyd ymhellach a oedd paratodau wedi'u gwneud ar gyfer llithriad posibl yn yr amserlen yn ymwneud â gweithredu'r Diwygiad Llywodraethiant newydd ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru. Rhoddodd y Prif Swyddog Tân sicrwydd bod hyn yn ymwneud yn bennaf ag Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a chadarnhaodd nad yw'r trefniadau hyn wedi'u rhoi ar waith eto. Atgoffodd y Prif Swyddog Tân yr Aelodau y gallai pryderon mewn perthynas â'r Diwygio Llywodraethiant gael eu cyflwyno i Lywodraeth Cymru sydd newydd ei ethol pe bai'r Aelodau yn dymuno.

6.5 Nododd y Cadeirydd fod y diffyg eglurder hwn yn problemus a chynigiodd y dylid anfon llythyr at Lywodraeth Cymru. Eiliwyd hyn a'i basio gan bawb.

6.6 **PENDERFYNWYD:**

- i) **Nodi cynnwys y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025-26;**
- ii) **Cymeradwyo bod Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025-26 yn cael ei ddarparu i Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014; ac**
- iii) **Awdurdodi'r Cadeirydd i ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn am eglurder ynghylch y broses weithredu ar gyfer y Diwygio Llywodraethiant.**

7.0 **DATGANIAD O GYFRIFON BLYNYDDOL DRAFFT 2025/26**

7.1 Cyflwynodd PSTC MacArthur y Datganiad o Gyfrifon Blynyddol drafft ar gyfer 2025/26, sy'n cynnwys yr alldro refeniw a chyfalaf, sefyllfa'r fantolen, a symudiadau ariannol allweddol ar gyfer yr Awdurdod. Nodwyd bod yr Awdurdod wedi cynnal sefyllfa ariannol sefydlog er gwaethaf pwysau ariannol parhaus.

7.2 Gofynnodd Aelod a oedd yr heriau yn ymwneud â chyllid wedi'u hystyried yn llawn, gan gynnwys a oeddent yn ddigonol ac yn gallu cefnogi cyfraniadau tuag at y Ganolfan Hyfforddi. Rhoddodd PSTC Helen MacArthur sicrwydd bod cronfeydd wrth gefn wedi'u hymrwymo a'u rheoli o fewn y gronfa gyffredinol. Nodwyd gwelliannau mewn strategaeth a rhagolygon hefyd, a chadarnhaodd PSTC Helen MacArthur eu bod yn fodlon â'r sefyllfa bresennol.

7.3 Canmolodd y Cadeirydd y PSTC a'r Tîm Cyllid am y gwaith a wnaed.

7.4 Gofynnodd Aelod am y gwydnwch ar gyfer siociau posibl sy'n deillio o gostau diesel a phetrol cyfnewidiol a'r effaith ar fflyd y Gwasanaeth. Cadarnhaodd PSTC Helen MacArthur fod y pwysau hwn wedi'u rheoli'n effeithiol, gyda chronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi ar waith i liniaru risgiau o'r fath.

7.5 **PENDERFYNWYD:**

- i) **Nodi'r sefyllfa alldro refeniw a chyfalaf heb ei archwilio;**
- ii) **Nodi sefyllfa'r fantolen heb ei harchwilio;**
- iii) **Nodi a chymeradwyo'r symudiad i gronfeydd wrth gefn ac ohonynt; a**
- iv) **Chymeradwyo'r ymateb i Archwilio Cymru mewn perthynas â materion llywodraethiant sy'n berthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon.**

8.0 RHEOLI RISG STRATEGOL

- 8.1 Cyflwynodd Mike Plant yr adroddiad Rheoli Risg Strategol i'r Aelodau. Pwrpas yr adroddiad oedd rhoi diweddariad i'r Aelodau mewn perthynas â'r Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg ac i roi trosolwg o Adolygiad Risg Strategol yr Awdurdod.
- 8.2 Nodwyd bod yr adroddiad yn tynnu sylw at y risgiau sy'n gysylltiedig â seiberddiogelwch a phwysigrwydd rheoli a lliniaru'r risgiau hyn yn rhagweithiol.
- 8.3 Nododd y Prif Swyddog Tân fod y Gwasanaeth wedi buddsoddi amser ac ymdrech sylweddol mewn rheoli risg, a adlewyrchwyd yn y ffaith ei fod yn un o'r ddau gwestiwn allweddol a ystyriwyd ar ddiwedd pob pwyllgor mewnol. Roedd hyn yn dangos y pwysigrwydd a roddir ar reoli risg o fewn y Gwasanaeth.
- 8.4 Cyngorodd y Cadeirydd yr Aelodau ei fod ef a'r Dirprwy Gadeirydd yn cyfarfod â Swyddogion perthnasol mewn perthynas â'r Gofrestr Risg Strategol bob chwarter, cyn cyfarfodydd y Panel Gweithredol
- 8.5 Cododd Aelod bryderon ynghylch seiberddiogelwch a'r angen am fwy o sicrwydd a manylion am y camau sy'n cael eu cymryd. Rhoddodd PSTC Helen MacArthur sicrwydd bod hyn yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol i'r Gwasanaeth a thynnodd sylw at waith parhaus y tîm TGCh.
- 8.6 Cytunwyd y byddai diweddariad ar seiberddiogelwch yn cael ei roi i'r Aelodau cyn cyfarfod nesaf yr Awdurdod ym mis Hydref.
- 8.7 **PENDERFYNWYD:**
- i) **Nodi'r Gofrestr Risg Strategol:**
 - ii) **Adolygu a chymeradwyo'r parodrwydd i dderbyn risg ym mharagraffau 13–20 isod: a**
 - iii) **Chyflwyno sesiwn hyfforddi Seiberddiogelwch yng nghyfarfod nesaf yr Awdurdod ym mis Hydref.**

9.0 ADRODDIAD ASESIAD PERFFORMIAD CYDRADDOLDEB, AMRYWIAETH A CHYHNHWYSIANT (EDI) BLYNYDDOL 2025/26,

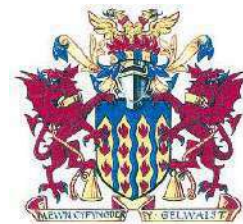
- 9.1 Cyflwynodd y Prif Swyddog Tân adroddiad Asesiad Perfformiad EDI Blynyddol 2025/26. Pwrpas yr adroddiad oedd rhoi trosolwg o'r cynnydd yn erbyn Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant pum mlynedd y Gwasanaeth.
- 9.2 Nodwyd bod yr adroddiad yn tynnu sylw at waith partneriaeth a chamau a gymerwyd mewn ymateb i'r Adolygiad Diwylliant Annibynnol, gan atgyfnerthu ymrwymiad y Gwasanaeth i greu gweithle lle gall pawb ffynnu.

- 9.3 Nodwyd bod y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn culhau ac yn cymharu'n dda â'r cyfartaledd cenedlaethol, a ategwyd gan gynnydd calonogol wrth i staff gael eu cefnogi fwyfwy i fynd ar drywydd cyfleoedd dyrchafiad o fewn y sefydliad.
- 9.4 Canmolodd y Cadeirydd y gwaith a wnaed a'i amlygu fel enghraifft o arfer da.
- 9.5 Nododd Aelod y gallai cyflawni cydraddoldeb cyflog llawn rhwng y rhywiau barhau i fod yn heriol. Tynnodd y Prif Swyddog Tân sylw at y ffaith bod cynnydd yn cael ei wneud, gyda mwy o fenywod yn datblygu eu gyrfaedd o fewn y Gwasanaeth a phwysleisiwyd pwysigrwydd cynyddu cynrychiolaeth menywod mewn rolau uwch, er mwyn darparu modelau rôl gweladwy i gydweithwyr.
- 9.6 **PENDERFYNWYD:**
- i) Argymell cymeradwyaeth yr Awdurdod ar gyfer cyhoeddi adroddiad EDI blynyddol 2025/26 ar wefan y Gwasanaeth.**

10.0 MATERION BRYS

- 10.1 Nid oedd unrhyw faterion brys i'w trafod.

Daeth y cyfarfod i ben am 15:03

Cofnod o'r penderfyniadau a wnaed gan y Panel Gweithredol ddydd Llun 15 Mawrth 2026

Rhif yr Eitem ar yr Agenda	Pwnc	Penderfyniad / Datrysiaid
1	Presenoldeb ac Ymddiheuriadau	Cynghorwyr yn bresennol: Dylan Rees (Cadeirydd); Mark Young (Dirprwy Gadeirydd); Rondo Roberts; Chris Hughes; Jonh Ifan Jones; Gareth Williams; Anthony Wren; Alan Hughes; Paul Rogers Ymddiheuriadau: Cynghorwyr: Carol Beard; Paul Cunningham; Charlie McCoubrey Yn absennol: Cynghorwyr: Gareth A Roberts; Dale Selvester Hefyd yn bresennol: PST Dawn Docx; PSTC Helen MacArthur; PSTC Anthony Jones; PSTC Justin Evans; Dafydd Edwards, Ymgynghorydd; Gareth Owens, Clerc Monitro; Steve Morris, Pennaeth TGCh; Mike Plant, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid; Lee Bourne, Pennaeth Hyfforddiant a Datblygu; Heledd Davies, Cyfieithydd; Ffion Evans, Gwasanaethau Aelodau
2	Datganiadau o Fuddiant	Dim.
3	Hysbysiad o Faterion Brys	Dim.
4	Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Rhagfyr 2025	i) cymeradwyo bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.
5	Risgiau a Mesurau Lliniaru Prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen	i) Nodi'r risgiau a'r mesurau lliniaru presennol sy'n gysylltiedig â phrosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen; ii) Nodi'r addasiad arfaethedig i'r rhaglen i ganiatáu amser ychwanegol ar gyfer cyllid ac ymgysylltu â budd-ddeiliaid; a

Rhif yr Eitem ar yr Agenda	Pwnc	Penderfyniad / Datrasiad
		iii) Nodi nad oes unrhyw ofyniad i ymrwymo i gyllid ar hyn o bryd, ond efallai y bydd cynigion yn y dyfodol yn cael eu cyflwyno i'r Aelodau eu hystyried os na ellir sicrhau llwybrau cyllido allanol.
6	Datganiad Llywodraethiant Blynyddol Drafft 2025/26	i) Nodi cynnwys y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025-26; ii) Cymeradwyo darparu Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025-26 i Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014; ac iii) Awdurdodi'r Cadeirydd i ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn am eglurder ynghylch y broses weithredu ar gyfer y Diwygio Llywodraethiant.
7	Datganiad o Gyfrifon Drafft 2025/26	i) Nodi'r sefyllfa alldro referniw a chyfalaf heb ei archwilio; ii) Nodi sefyllfa'r fantolen heb ei harchwilio; iii) Nodi a chymeradwyo'r symudiad i gronfeydd wrth gefn ac ohonynt; a iv) Chymeradwyo'r ymateb i Archwilio Cymru mewn perthynas â materion llywodraethiant sy'n berthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon.
8	Rheoli Risg Strategol	i) Nodi'r Gofrestr Risg Strategol; ac ii) Adolygu a chymeradwyo'r parodrwydd i dderbyn risg ym mharagraffau 13–20 isod: iii) Cyflwyno sesiwn hyfforddi Seiberddiogelwch yng nghyfarfod nesaf yr Awdurdod ym mis Hydref.
9	Adroddiad Asesiad Perfformiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) Blynyddol 2025/26	i) Argymhell bod yr Awdurdod Tân ac Achub llawn yn cymeradwyo cyhoeddi adroddiad EDI Blynyddol 2025/26 ar wefan y Gwasanaeth.
10	Materion Brys	Dim.

Adroddiad i **Y Panel Gweithredol**

Dyddiad **21 Medi 2026**

Swyddog Arweiniol **Dawn Docx – Prif Swyddog Tân**

Swyddog Cyswllt

Pwnc

Adroddiad Gweithgarwch Tanau Gwyllt – Haf 2026

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi sicrwydd i'r Aelodau ynghylch y gweithgarwch tanau gwyllt sylweddol a welwyd ledled Gogledd Cymru yn ystod haf 2026, yr ymateb gweithredol ac aml-asiantaethol, yr effaith ar gymunedau ac adnoddau, a'r blaenoriaethau ar gyfer parodwydd a gwynwch yn y dyfodol.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Ers 12 Gorffennaf 2026, mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymateb i nifer o danau gwyllt sylweddol, gan gynnwys digwyddiadau mawr ar Fynydd y Dref ger Capel Ulo ac yn y Rhinogydd ger Harlech. Gwnaed datganiad o ddigwyddiad mawr gan fod sawl digwyddiad ar unwaith ac oherwydd yr effaith bosibl ar gyflwyno gwasanaethau. Effeithiodd y tân ar Fynydd y Dref ar oddeutu 230 erw, a bu rhaid ymateb iddo'n barhaus am dros 48 awr, tra bod y tân yn y Rhinogydd wedi effeithio ar oddeutu 2,000 erw, gan ofyn am ymateb aml-asiantaethol sylweddol dros bron i bythefnos.
- 3 Bu criwiau'n gweithio ar dir anghysbell ac anodd, gan ddefnyddio toriadau tân naturiol a rhai wedi'u creu, adnoddau tanau gwyllt arbenigol a gweithrediadau hir ar y lleoliad. Ar Fynydd y Dref, cafodd 36 eiddo eu gwacáu rhag ofn, a dychwelodd y trigolion yn ddiogel yn hwyrach ymlaen. Ar y Rhinogydd, fe wnaeth Cyfoeth Naturiol Cymru gynnig cymorth o'r awyr pan ddaeth awyren addas ar gael. Cafodd yr ymateb ei gefnogi gan asiantaethau partner a chafwyd cymorth cydfuddiannol gan Wasanaethau Tân ac Achub De Cymru a Chanolbarth a Gorllewin Cymru.
- 4 Trwy gydol y digwyddiadau, dangoswyd proffesiynoldeb a gwynwch diffoddwyr tân, swyddogion, staff yr ystafell reoli, timau cymorth, gwirfoddolwyr a phartneriaid. Roedd y digwyddiadau hefyd yn atgyfnerthu arwyddocâd gweithgarwch atal, hyfforddiant, offer arbenigol, lles, gwynwch cenedlaethol a threfniadau cymorth o'r awyr.

- 5 Mae dysgu sefydliadol a'r effaith ariannol lawn yn parhau i gael eu hasesu trwy drefniadau llywodraethu a monitro cyllideb sefydledig.

ARGYMHELLIAD

- 6 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
- nodi graddfa ac effaith gweithgarwch tanau gwyllt haf 2026;**
 - cydnabod cyfraniad personél y Gwasanaeth, asiantaethau partner, gwirfoddolwyr a chymunedau lleol;**
 - a chefnogi'r gwaith sy'n dal i fynd rhagddo i gofnodi gwersi a ddysgwyd, i gryfhau gweithgarwch atal tanau gwyllt a gwytnwch, i adlewyrchu gofynion yr ochr weithredol a gofynion ariannol sy'n dod i'r amlwg wrth gynllunio at y dyfodol.**

CEFNDIR

- 7 Mae darlun risg y Gwasanaeth yn newid. Mae cyfnodau hir o dywydd poeth, sych a gwyntog yn cynyddu'r tebygolrwydd y bydd tanau glaswellt a llystyfiant yn datblygu i fod yn ddigwyddiadau cymhleth sy'n gofyn am adnoddau parhaus. Roedd yr ymateb i'r tanau'n digwydd ochr yn ochr â'r ymatebion brys arferol, gan ennyn cryn sylw gan y cyhoedd a'r cyfryngau yn ogystal â diddordeb gwleidyddol.
- 8 Cyhoeddwyd digwyddiad mawr ym Mynydd Conwy ar 12 Gorffennaf ag cafodd ei sefyll i lawr unwaith y gallai adnoddau reoli'r gweithgaredd sy'n weddill trwy drefniadau arferol. Roedd diffoddwyr tân yn parhau i fod yn bresennol yno i fonitro amodau ac i reoli mannau problemus. Datblygodd tan y Rhinogydd ar dir mynyddig ac anghysbell ger Llyn Cwm Bychan. Roedd yn anodd iawn mynd ato mewn cerbydau ac ar droed, a'r tân yn bygwth ardaloedd coedwigaeth a chynefin gwarchodedig.

GWYBODAETH

- 9 Roedd ymateb yr ochr weithredol yn gofyn am dactegau tanau gwyllt arbenigol, cerbydau mynediad cul, cymorth rheoli digwyddiadau, criwiau cymorth a phresenoldeb parhaus. Ar Fynydd y Dref, defnyddiodd criwiau doriadau tân naturiol a rhai ychwanegol i gyfyngu ar linell y tân, a oedd oddeutu 1,600 metr o hyd yn ôl yr adroddiadau cyntaf. Gwellodd y sefyllfa ddigon i ganiatáu i'r trigolion a oedd wedi gadael eu cartrefi ddychwelyd adref ar 13 Gorffennaf, er bod mwg a mudlosgi yn parhau, a'r safle yn cael ei fonitro'n weithredol rhag fflamau.

- 10 Ar y Rhinogydd, gweithiodd diffoddwyr tân yn agos gyda Chyfoeth Naturiol Cymru i sefydlu a chryfhau toriadau tân, i wlychu mannau problemus, ac i ddiogelu'r coedwigoedd a'r tir amgylcheddol sensitif o'i amgylch. Roedd maint safle'r tân a pha mor anghysbell ydoedd yn golygu bod gweithrediadau ar y ddaear wedi parhau am gyfnod estynedig. Roedd tri deg chwech o griwiau'r Gwasanaeth yn rhan o'r ymateb i'r tân ar y Rhinogydd ac ymatebodd 22 o griwiau i'r tân ar Fynydd y Dref.
- 11 Roedd trefniadau cydlyn strategol a thactegol yn cefnogi penderfyniadau ar y cyd a'r dyraniad o adnoddau arbenigol. Darparodd Cyfoeth Naturiol Cymru bersonél arbenigol, arbenigedd rheoli tir a pheiriannau trwm. Gofynnwyd am gymorth o'r awyr trwy'r trefniadau sefydledig ac, ar ôl i'r galw cenedlaethol uchel effeithio ar y cymorth oedd ar gael, anfonwyd hofrennydd i gynorthwyo'r gwaith mewn ardaloedd anodd eu cyrraedd. Roedd asedau awyr yn cefnogi, yn hytrach na disodli, gwaith cydgysylltiedig diffoddwyr tân a phartneriaid ar y mynydd.
- 12 Fe wnaeth cymorth cydfuddiannol gan Wasanaethau Tân ac Achub De Cymru a Chanolbarth a Gorllewin Cymru helpu i gynnal gwytnwch. Trwy gyfathrebu cyhoeddus cyson, gofynnwyd i bobl osgoi ardaloedd dan effaith y tanau, i ddilyn cyngor am lonydd a oedd wedi'u cau ac osgoi mwg, ac i ddweud os byddan nhw'n gweld tân. Dywedwyd wrth breswylwyr yr oedd y mwg yn effeithio arnynt i aros tu mewn gyda'r ffenestri a drysau ar gau nes byddai'r amodau yn gwella. Drwy gefnogaeth y cyhoedd ac amynedd cymunedau lleol llwyddwyd i gynnal gweithrediadau diogel.
- 13 Rhannodd y Tîm Cyfathrebu Corfforaethol ddiweddariadau rheolaidd am ddigwyddiadau a chynorthwyo i roi sawl cyfweiliad i'r cyfryngau a sesiynau briffio i'n budd-ddelliaid. Roedd y negeseuon yn cydnabod gwaith criwiau a phartneriaid, yn egluro gwerth yr ochr weithredol a chyfyngiadau'r cymorth o'r awyr, ac yn osgoi dyfalu am achosion tân tra bod ymchwiliadau yn parhau. Denodd y digwyddiadau sylw cenedlaethol, gan gryfhau'r achos dros gynnal sgwrs gydgysylltiedig ledled Cymru am weithgarwch atal, parodrwydd ac ymateb i danau gwyllt.
- 14 Gwaith atal yw'r ffordd fwyaf effeithiol o leihau niwed. Roedd y cyngor a roddwyd i'r cyhoedd yn canolbwyntio ar osgoi cynnau tanau agored a defnyddio setiau barbeciw tafladwy, gwaredu pethau ysmegu yn gyfrifol, mynd â sbwriel a gwydr adref, cadw draw o safleoedd lle mae digwyddiad a ffonio 999 yn brydlon o le diogel.

- 15 Mae'r digwyddiadau wedi darparu sylfaen dystiolaeth sylweddol ar gyfer dysgu sefydliadol strwythuredig ac aml-asiantaethol. Mae'r meysydd blaenoriaeth yn cynnwys trefniadau lles a rhyddhau yn ystod ymatebion hir, mynediad at adnoddau arbenigol, sicrwydd cymorth o'r awyr, rheoli digwyddiadau, gwytnwch Rheoli Tân, cymorth cydfuddiannol, cyfathrebu, offer, hyfforddiant ac atal. Dylai'r dysgu lywio canllawiau gweithredol, ymarferion a phenderfyniadau am ein gallu yn y dyfodol.
- 16 Mae'r digwyddiadau hefyd yn atgyfnerthu pwysigrwydd strategol hyfforddiant realistig a rhagoriaeth wrth reoli. Mae angen i ddiffoddwyr tân baratoi'n gynyddol ar gyfer tanau gwyllt ar raddfa fawr, llifogydd a risgiau technoleg sy'n dod i'r amlwg. Mae Hwb Awen yn parhau i fod yn berthnasol i'n gallu yn hyn o beth yn y dyfodol, er y bydd unrhyw ddatblygiad yn parhau i fod yn ddarostyngedig i'w achos busnes ar wahân, cyllido a threfniadau llywodraethu.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Roedd yr ymateb yn cefnogi cymunedau gwydn a chydlynol trwy ddiogelu bywydau, cartrefi, busnesau, seilwaith, amaethyddiaeth, bywyd gwyllt a'r amgylchedd naturiol. Mae gweithgareddau atal a phartneriaeth hefyd yn cefnogi gwytnwch cymunedol hirdymor a'r egwyddor datblygu cynaliadwy.
Cyllideb	Cynhyrchodd y digwyddiadau gostau ychwanegol o ran cyflogeion, goramser, dyletswydd ar alwad, tanwydd, arlwy, lles, cerbydau, offer, nwyddau traul ac Offer Gwarchod Personol. Mae'r effaith ariannol lawn yn dal i gael ei fesur drwy fonitro'r gyllideb, ac mae swyddogion yn ymgysylltu â Llywodraeth Cymru ynglŷn â chefnogaeth bosibl drwy'r Cynllun Cymorth Ariannol Brys. Nid yw'r adroddiad hwn yn ceisio unrhyw benderfyniad cyllido ychwanegol.
Cyfreithiol	Cyflwynwyd yr ymateb trwy ymateb brys statudol yr Awdurdod a chyfrifoldebau argyfyngau sifil posibl. Nid oes angen penderfyniad cyfreithiol ar wahân gan yr adroddiad hwn.
Staffio	Mae digwyddiadau hir yn rhoi baich gweithredol a phersonol sylweddol ar ddiffoddwyr tân, swyddogion, yr Ystafell Reoli a swyddogaethau cymorth, gan gynnwys llawer o ddiffoddwyr tân ar alwad sy'n cydbwysu dyletswyddau Gwasanaeth ag ymrwymïadau gwaith a theuluol eraill. Bydd gofynion lles, adfer, cymhwysedd a gwytnwch yn cael eu hystyried drwy'r broses adolygu.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/ Y Gymraeg	Darparwyd gwybodaeth gyhoeddus trwy sianeli swyddogol a dylai barhau i fod yn hygyrch ac yn ddwyieithog. Dylai gwaith atal a pharodrwydd yn y dyfodol ystyried anghenion pobl dan effaith y canlynol: mwg, gwacáu eiddo, ynysu gwledig, anabledd, cyflyrau iechyd, iaith ac allgau digidol.
Risgiau	Mae tanau gwyllt yn parhau i fod yn risg strategol sylweddol sy'n parhau i newid. Mae'r risgiau allweddol yn cynnwys sawl digwyddiad ar yr un pryd, ymrwymo adnoddau am gyfod hir, tir anodd, cyfyngiadau o ran argaeledd awyrennau arbenigol, lles diffoddwyr tân, colled amgylcheddol, tarfu ar gymunedau a phwysau ariannol. Mae lliniaru yn dibynnu ar waith atal, pobl wedi'u hyfforddi, offer priodol, rheoli digwyddiadau cadarn, cymorth cydfuddiannol, partneriaethau gwydn, cymorth o'r awyr wedi'i seilio ar dystiolaeth a dysgu systematig o ddigwyddiadau sylweddol.

Adroddiad i	Y Panel Gweithredol
Dyddiad	21 Medi 2026
Swyddog Arweiniol	Dawn Docx, Prif Swyddog Tân
Swyddog Cyswllt	
Pwnc	Llythyr Llywodraethiant gan Weinidog y Cabinet

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Dyma adroddiad eglurhaol i gyd-fynd â'r llythyr a gafodd Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (ATAGC) gan y Gweinidog Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio. Mae'r llythyr yn cael ei gyflwyno er gwybodaeth.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Yn dilyn etholiadau Llywodraeth Cymru ym mis Mai 2026 a'r newid gweinyddiaeth yn eu sgil, cysylltodd Cadeirydd ATAGC â'r Gweinidog newydd sy'n gyfrifol am Dân ac Achub i geisio cadarnhad ynghylch y newidiadau arfaethedig i'r trefniadau llywodraethiant ar gyfer y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru.
- 3 Ar 3 Awst 2026, cafodd y Cadeirydd y llythyr sydd wedi'i atodi.
- 4 Yn y llythyr hwn, mae Gweinidog y Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio, Sian Gwenllian AS, yn cadarnhau y bydd y trefniadau newydd yn dod i rym yn dilyn etholiadau llywodraeth leol yn 2027.

ARGYMHELLIAD

- 5 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) **Nodi cynnwys y llythyr a'r cadarnhad o'r trefniadau newydd i'w gweithredu ar ôl etholiadau llywodraeth leol yn 2027**
 - ii) **Comisiynu Clerc yr Awdurdod a'r Prif Swyddog Tân i ddatblygu'r strwythurau llywodraethiant, y trefniadau cyfansoddiadol a'r model gweithredu newydd i'w cyflwyno i'r Awdurdod Tân presennol cyn ei ddiddymiad yn 2027.**

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae trefniadau llywodraethiant cryf yn sicrhau y gall y Gwasanaethau Tân ac Achub ddarparu gwasanaethau cynaliadwy yn wyneb risgiau hirdymor i'r cyhoedd.
Cyllideb	Ddim yn gwybod eto
Cyfreithiol	Mae'r trefniadau wedi'u nodi yng Ngorchymyn Gwasanaethau Tân ac Achub (Fframwaith Cenedlaethol ac Amrywio Cynlluniau Cyfuno) (Cymru) 2026
Staffio	Ddim yn gwybod eto
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Rhaid diogelu'r amddiffyniadau cyfreithiol presennol ar gyfer Cydraddoldeb, Hawliau Dynol a'r Gymraeg yn y cyfansoddiad a'r trefniadau llywodraethiant yn y trefniadau newydd.
Risgiau	Nid yw'r trefniadau wedi'u llunio na'u profi eto er mwyn penderfynu a fydd llywodraethiant a chraffu digonol ar y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru.

Ein cyf: MA/SG/1691/26

Y Cyngorydd Dylan Rees
Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Ffordd Salesbury
Llanelwy
Sir Ddinbych
LL17 0JJ

dylanrees@anglesey.gov.wales
executiveassistants@northwalesfire.gov.wales
dawn.docx@northwalesfire.gov.wales

3 Awst 2026

Annwyl Gyngorydd Rees,

Rhannodd fy swyddogion fy Natganiad Ysgrifenedig dyddiedig 13 Gorffennaf â chi ynglŷn â pharhad yr ymyrraeth yn Awdurdod Tân ac Achub De Cymru tan ar ôl etholiadau llywodraeth leol yn 2027. Ysgrifennaf yn awr i nodi beth mae hyn yn ei olygu i lywodraethiant tân ac achub ledled Cymru gyfan ac i gadarnhau fy ymrwymiad i gyflawni trefniadau llywodraethiant sy'n effeithiol, yn gynaliadwy ac sy'n gweithio ar gyfer y tri Awdurdod Tân ac Achub (FRAs).

Mae'r dyddiad gweithredu ar gyfer y diwygiadau llywodraethiant a'r newidiadau aelodaeth yn dal heb newid ar gyfer FRA Gogledd Cymru o'r hyn a nodir yng [Ngorchymyn Gwasanaethau Tân ac Achub \(Fframwaith Cenedlaethol ac Amrywio Cynlluniau Cyfunol\) \(Cymru\) 2026](#). Bydd y trefniadau newydd yn dod i rym yn dilyn etholiadau llywodraeth leol yn 2027.

Fel y byddwch yn gwybod, nododd y Llywodraeth flaenorol y byddai FRA Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gogledd Cymru yn cael cyfle i ddysgu o'r profiad o roi'r newidiadau hyn ar waith yn FRA De Cymru yn gyntaf, ac addasu i'r profiad hwnnw, cyn i'r diwygiadau gael eu cyflwyno ledled Cymru. Er y bydd yr ymyrraeth yn FRA De Cymru yn parhau, mae gwaith eisoes ar y gweill yn Ne Cymru i baratoi ar gyfer y trosglwyddiad yn ôl i reolaeth leol yn y dyfodol. Mae'r gwaith hwnnw'n cynnwys datblygu strwythurau llywodraethiant newydd, trefniadau cyfansoddiadol a gweithrediad ymarferol y model newydd ar gyfer awdurdodau.

Welsh Government Offices, Cathays Park,
Cardiff. CF10 3NQ
Swyddfeydd Llywodraeth Cymru, Parc Cathays,
Caerdydd. CF10 3NQ

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Sian.Gwenllian@llyw.cymru
Correspondence.Sian.Gwenllian@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn yr iaith honno ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bydd y gwersi a ddysgir o'r gwaith hwnnw yn werthfawr i FRA Canolbarth a Gorllewin Cymru ac FRA Gogledd Cymru, a bydd cydweithwyr yn Ne Cymru yn rhannu gwybodaeth berthnasol gyda chi yn ystod 2026-27 i gefnogi eich cynlluniau a'ch paratodau eich hun.

Mae fy swyddogion wedi rhannu'r deunyddiau hyfforddi a datblygu ar gyfer aelodau'r FRA, a ddatblygwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, ynghyd â'n disgwyliadau ninnau ynghylch ymgysylltu ag awdurdodau etholiadol fel rhan o'r broses o bennu cyllideb. Gellir defnyddio'r deunyddiau hynny yn awr neu yn y dyfodol, i gefnogi'r gwaith paratoi ar gyfer y trefniadau newydd. Bydd fy swyddogion hefyd yn ymgysylltu â Phrif Swyddogion Tân ar yr ystyriaethau ymarferol a'r amseriadau sy'n gysylltiedig â gweithredu, gan gynnwys penodi aelodau ychwanegol.

Ochr yn ochr â'r trefniadau llywodraethiant ehangach hyn, bu newid diweddar hefyd i arweinyddiaeth yr ymyrraeth yn Awdurdod Tân ac Achub De Cymru. Fel y gwyddoch, mae Carl Foulkes wedi penderfynu camu i lawr o'i rôl fel Comisiynydd. Rwyf wedi penderfynu penodi cyn Ddirprwy Brif Gwnstabl a Phrif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys, Claire Parmenter, yn Gomisiynydd newydd.

Wrth inni symud ymlaen, rwyf wedi ymrwymo i sicrhau ein bod yn parhau i gydweithio i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r newidiadau hyn yn llwyddiannus. Hoffwn ddiolch i chi am eich ymgysylltiad a'ch cefnogaeth barhaus wrth inni weithio gyda'n gilydd i gryfhau llywodraethiant tân ac achub yng Nghymru.

Rwyf yn anfon copi o'r llythyr hwn at y Prif Swyddog Tân Dawn Docx ac yn ysgrifennu llythyr o'r un fath at y Cynghorydd John Davies.

Yn gywir,

Siân Gwenllïan AS/MS

Gweinidog Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio

Adroddiad i	Y Panel Gweithredol
Dyddiad	21 Medi 2026
Swyddog Arweiniol	Gareth Owens, Swyddog Monitro
Swyddog Cyswllt	Gareth Owens
Pwnc	Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol Atodol

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad yw rhoi cadarnhad i'r Aelodau o'r ymateb a roddwyd i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru (y Comisiwn) mewn perthynas â'r adroddiad atodol drafft ar gydnabyddiaeth ariannol.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae'r Comisiwn wedi cyhoeddi adroddiad atodol ar gydnabyddiaeth ariannol ([Dolen yma](#)) sy'n nodi'r cynigion ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol i aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub yn sgil y newidiadau arfaethedig i'r trefniadau llywodraethiant o fis Mai 2027 ymlaen.
- 3 Trafodwyd y mater yng nghyfarfod yr Awdurdod Tân ac Achub ar 20 Gorffennaf 2026, a phenderfynwyd y byddai'r Swyddog Monitro yn cyflwyno ymateb i'r cynigion, ar ôl ymgynghori â Chadeirydd yr Awdurdod, y Prif Swyddog Tân a'r swyddog Adran 151.
- 4 Dosbarthwyd yr ymateb sydd wedi'i gynnwys yn yr adroddiad hwn i Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub ar 21 Awst 2026.

ARGYMHELLION

- 5 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Nodi'r ymateb a roddwyd

Crynodeb o'r Cynigion

- 6 Bydd y model Llywodraethiant ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yn newid ar ôl mis Mai 2027 i gynnwys 1 aelod cabinet o bob awdurdod cyfansoddol ynghyd â 50% o aelodau cyfetholedig h.y. 6 cynghorydd a 3 aelod cyfetholedig ar gyfer Gogledd Cymru.
- 7 Felly, mae angen newid y model cydnabyddiaeth ariannol er mwyn adlewyrchu'r rhagdybiaeth y bydd ychwaneg o gyfrifoldebau. Mae amrywiadau mawr o ran graddfa a chymhlethdod strwythurau llywodraethiant y tri ATA yng Nghymru, felly mae'r Comisiwn yn cynnig cyfradd ddyddiol ar gyfer aelodau a fyddai'n caniatáu i'r gydnabyddiaeth ariannol adlewyrchu'r amser sy'n cael ei dreulio ar ddyletswyddau ATA mewn gwirionedd.
- 8 Wrth osod y gyfradd, edrychodd y Comisiwn ar Awdurdodau eraill yn y DU, ond gwelwyd eu bod nhw'n wahanol iawn. Mae Awdurdod Tân ac Achub Lloegr yn seiliedig ar ardaloedd sirol neu ranbarthol, tra bod gan yr Alban a Gogledd Iwerddon un awdurdod yr un.
- 9 Mae CLILC wedi drafftio disgrifiadau rôl ar gyfer yr Awdurdodau Tân ac Achub newydd, ac mae tebygrwydd rhyngddynt â model yr Alban, gan gynnwys cyfrifoldeb am:
 - a. arweinyddiaeth a chyfeiriad strategol.
 - b. llywodraethiant, sicrwydd a chraffu.
 - c. stiwardiaeth ariannol.
 - d. cydraddoldeb, cynhwysiant, a safonau moesegol.
 - e. atebolrwydd cyhoeddus ac ymgysylltu â budd-ddeiliaid; ac
 - f. ymrwymiad i hyfforddiant a datblygu.
- 10 Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio model i bennu maint a chymhlethdod cyrff cyhoeddus, ac mae'r Awdurdodau newydd ar Fand 3 y raddfa honno. Dyma'r cyfraddau cyflog a gynigir:

	Cyfradd ddyddiol	Cyfradd hyd at 4 awr	Cyfradd fesul awr
Cadeirydd	£348	£174	£43.50
Cadeirydd Pwyllgor neu Ddirprwy	£322	£161	£40.25
Aelod o'r Bwrdd	£292	£146	£36.50

- 11 Mae'r Rheoliadau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i gynnal archwiliad mewnol digonol ac effeithiol o'r systemau rheoli mewnol, ac mae'n rhaid hysbysu Aelodau'r Awdurdod am ganfyddiadau'r archwiliad. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo'r Datganiad Rheolaeth Fewnol yn flynyddol.

Ymateb a gyflwynwyd

- 12 Mae'r egwyddor o roi cydnabyddiaeth ariannol ychwanegol i aelodau'r cabinet uwchlaw'r hyn a roddir am eu swydd yn y cabinet yn ymddangos yn briodol oherwydd bod dyletswyddau ATA yn wahanol iawn i ddyletswyddau aelod cabinet yn y cynghorau cyfansoddiadol.
- 13 Er bod y tâl ychwanegol yn cael ei ystyried yn angenrheidiol, gweler y sylwadau isod ynghylch risgiau posibl o ran sut y gallai eraill weld hyn.
- 14 Mae cael cydraddoldeb rhwng cynghorwyr etholedig a phenodiadau cyfetholedig o ran cydnabyddiaeth ariannol yn rhesymegol a dylid ei groesawu.
- 15 Er mwyn talu ar sail yr amser a dreulir, rhaid cael llawer o waith papur, ac mewn gwirionedd mae'n anodd iawn cyflwyno her ystyrlon y tu hwnt i wiriadau sylfaenol, megis "a gynhaliwyd y cyfarfod ar y diwrnod a hawliwyd mewn gwirionedd?"
- 16 Gallai treuliau hawliadwy arwain at daliadau gwahaniaethol i wahanol aelodau'r Awdurdodau, yn seiliedig ar wahaniaethau yn yr amser a dreulia pob aelod yn paratoi ar gyfer cyfarfod.
- 17 Gall parodrwydd (neu amharodrwydd) pobl i hawlio hefyd effeithio ar y gydnabyddiaeth ariannol y maen nhw'n ei gael. Er bod elfen wirfoddol yn perthyn i faint o gydnabyddiaeth sy'n cael ei hawlio, mae risg y bydd aelodau dan bwysau i beidio â hawlio eu holl gyfran. Gwn eich bod yn deall y pwysau sydd weithiau'n afresymol a allai fod ar aelodau yn hyn o beth o bryd i'w gilydd, a'r risg bod hyn yn gwneud gwasanaeth cyhoeddus yn llai deniadol.
- 18 Gellir mabwysiadu confensiynau neu baramedrau, megis tybiaeth y bydd yr amser sy'n cael ei dreulio yn paratoi ar gyfer cyfarfod yn hafal i hyd y cyfarfod, er bod hwn yn fodel eithaf bras.
- 19 Mae profiad o'r fethodoleg cyfradd ddyddiol yn awgrymu y gellir ymestyn cyfarfodydd yn artiffisial er mwyn sicrhau'r gyfradd uwch.

- 20 Heb unrhyw baramedrau eraill, e.e terfyn uchaf ar nifer y diwrnodau y gellir eu hawlio, mae cyfraddau dyddiol hefyd yn ei gwneud yn anodd i wneud cynlluniau ariannol/rhagweld cyllideb. Am y rheswm hwnnw, mae'r ATA yn mynegi ffafriaeth gref iawn tuag at lwfans blynyddol yn hytrach na chyfradd fesul diwrnod.
- 21 Disgwylir i rolau'r cabinet mewn cynghorau cyfansoddiadol fod yn rhai llawn amser. Mae taliad ychwanegol ar gyfer dyletswyddau yn codi cwestiwn ynghylch y graddau y mae'r dyletswyddau hynny yn rhai llawn amser mewn gwirionedd, ac a oes risg y gallai'r taliadau ATA ymddangos fel eu bod yn cael eu talu ddwywaith.
- 22 Er y byddai'n ddealladwy i ddefnyddio model Llywodraeth Cymru i gyfrifo lefelau tâl priodol, nid yw'r model/cyfraddau tâl wedi'u diweddarau ers rhai blynyddoedd, a bydd y Comisiwn yn ymwybodol o'r pryder a ddaw o'i ddefnydd gan rai aelodau cyfetholedig ar hyn o bryd.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae Llywodraethiant yr Awdurdod Tân ac Achub yn hanfodol i osod a chyflawni amcanion llesiant hirdymor.
Cyllideb	Bydd y model terfynol yn cael ei gyllidebu'n llawn.
Cyfreithiol	Sicrhau cydymffurfiaeth â'r trefniadau llywodraethu diweddaraf ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru.
Staffio	Cefnogi recriwtio a chadw aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub gyda'r sgiliau a'r profiad angenrheidiol.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/ Y Gymraeg	Dim problemau wedi'u nodi.
Risgiau	Mae eglurder trefniadau cydnabyddiaeth ariannol yn sicrhau bod taliadau'n briodol ac yn unol ag egwyddorion y cytunwyd arnynt.

Adroddiad i'r	Y Panel Gweithredol
Dyddiad	21 Medi 2026
Swyddog Arweiniol	Gareth Owens, Clerc yr Awdurdod Tân ac Achub
Swyddog Cyswllt	Llinos Gutierrez-Jones, Pennaeth Adnoddau Dynol
Pwnc	Proses Benodi ar gyfer Swydd Prif Swyddog Tân

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Cyngori Aelodau o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) am y trefniadau ar gyfer recriwtio ar gyfer swydd Prif Swyddog Tân (PST).

ARGYMHELLIAD

- 2 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) Nodi'r broses sydd wedi'i hamlinellu isod; a
 - ii) Chadarnhau aelodaeth y pwyllgor penodiadau.

CEFNDIR

- 3 Ar ôl pum mlynedd yn y swydd a 32 mlynedd yn y sector Tân ac Achub, mae'r Prif Swyddog Tân wedi cyflwyno hysbysiad i nodi ei bwriad i ymddeol ar 31 Rhagfyr 2026.
- 4 Y bwriad yw dechrau chwilio am olynydd cyn gynted â phosibl fel y gellir dewis Prif Swyddog Tân newydd cyn etholiadau Llywodraeth Leol a threfniadau llywodraethu newydd 2027, ac i gael cyfnod pontio a throsglwyddiad llyfn.

GWYBODAETH

- 5 Yn unol â phob penodiad i'r fîm o Brif Swyddogion, mae swydd y Prif Swyddog Tân yn benodiad gan Aelodau. Bydd angen cynnull pwyllgor penodi ac iddo chwe Aelod, gan gynnwys y Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd, a Swyddogion yr Awdurdod. Byddant yn cael gwybodaeth am y broses asesu ac yn cyfweld â'r holl ymgeiswyr llwyddiannus ar y rhestr fer. Bydd y pwyllgor penodiadau yn nodi pa ymgeisydd y maen nhw'n ei ffafrio, ac yn gwneud argymhelliad i'r Awdurdod.

- 6 Bydd y swydd yn cael ei hysbysebu ar wefan Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân er mwyn denu ymgeiswyr sydd â chymwysterau addas. Bydd y swydd yn cael ei hysbysebu gyda'r disgwiliad y bydd gofyn i ddeilydd y swydd weithredu ar lefel y Drefn Reoli Aur. Gan gydnabod ei bod yn swydd Prif Weithredwr a Phrif Swyddog Tân, bydd yn rhaid i ymgeiswyr heb gymhwyster y Drefn Reoli Aur gyrraedd y lefel honno o fewn amserlen benodol.
- 7 Yn yr un modd, bydd yn ofynnol i ddeilydd y swydd feddu ar naill ai sgiliau Cymraeg Lefel 3 neu gyrraedd y lefel honno o fewn amserlen a bennir.
- 8 Bydd y broses benodi yn seiliedig ar y broses asesu a ddefnyddiwyd yn 2021 i benodi i rôl PST. Fodd bynnag, am nad oes cyfyngiadau Covid bellach, rhagwelir y bydd yr asesiad a'r cyfweiliadau terfynol yn cael eu cynnal yn bersonol yn hytrach nag ar y we. Mae hefyd yn rhoi cyfle i gynnwys paneli o randdeiliaid mewnol ac allanol yn y broses ddethol.

AMSERLEN ARFAETHEDIG

- 9 Mae'r amserlen arfaethedig ar gyfer y broses benodi fel a ganlyn:
 - Hysbyseb i'w gosod erbyn 4 Medi 2026
 - Dyddiad cau ar gyfer ceisiadau 25 Medi 2026
 - Rhestr fer a gwahoddiad i asesiad cychwynnol erbyn 30 Medi 2026
 - Asesiad swyddogion i'w gadarnhau
 - Pwyllgor penodi ar 16 Hydref 2026
 - Cadarnhau'r penodiad yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 19 Hydref 2026.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Dim goblygiadau
Cyllideb	Mae'r cyllid ar gyfer y swydd hon o fewn y gyllideb bresennol
Cyfreithiol	Penodiad gan yr Aelodau fel y nodir yn y Cyfansoddiad
Staffio	Penodi i swydd statudol bresennol er mwyn darparu rota dyletswydd barhaus
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Yn agored i bob ymgeisydd cymwys. Sgiliau Iaith Gymraeg Lefel 3 ar adeg yr apwyntiad neu i'w caffael o fewn 24 mis
Risgiau	Diffyg ymgeiswyr y gellir eu penodi

Adroddiad i	Panel Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	21 Medi 2026	
Swyddog Arweiniol	Anthony Jones, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	
Swyddog Cyswllt	Jonathan Blyde, Rheolwr Perfformiad a Chynllunio Corfforaethol	
Pwnc	Asesiad Perfformiad Blynyddol 2025/26	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno'r Asesiad o Berfformiad Blynyddol 2025/26 i aelodau Panel Gweithredol yr Awdurdod Tân ac Achub.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae Adran 15 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Tân ac Achub wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi asesiad o berfformiad yr awdurdod yn ystod y flwyddyn ariannol, a hynny erbyn 31 Hydref yn y flwyddyn ariannol wedi'r flwyddyn ariannol dan sylw.
- 3 Mae darpariaeth yn Atodlen 1 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 sy'n ei gwneud yn ofynnol i bob corff cyhoeddus gyhoeddi adroddiadau blynyddol o'u cynnydd o ran cyflawni eu hamcanion llesiant.

SYLWADAU GAN DÎM ARWEINYDDOL Y GWASANAETH

- 4 Gofynnwyd am fân ddiwygiadau i'r geiriad a'r fformatio drwy'r ddogfen, ac mae'r rheiny wedi'u gwneud.

ARGYMHELLIAD

- 5 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) **nodi cynnwys yr Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gyfer cyfnod 2025/26; ac yn**
 - ii) **cymeradwyo Asesiad Perfformiad Blynyddol 2025/26 i gael ei adolygu a'i ystyried gan yr Awdurdod Tân ac Achub cyn ei gyhoeddi ar y wefan.**

CEFNDIR

- 6 Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol yn hunanasesiad o'r cynnydd a wnaed yn erbyn amcanion gwelliant (Mesur 2009) a Llesiant (Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015) y flwyddyn flaenorol.
- 7 Mae gan Awdurdodau Tân ac Achub hyblygrwydd i ddewis sut y byddant yn adrodd ar eu perfformiad, ond er mwyn sicrhau cysondeb o ran adrodd ac atebolrwydd, argymhellir bod pob adroddiad yn cynnwys:
 - Tystiolaeth o'r prosesau y mae'r ATA wedi'u defnyddio er mwyn cyflawni ei ddyletswydd gyffredinol i wella, fel sydd wedi'i nodi yng nghynllun gwella'r flwyddyn flaenorol;
 - Asesiad cryno o farn yr ATA ynghylch ei lwyddiant wrth fodloni ei amcanion gwella, fel sydd wedi'u nodi yng nghynllun gwella'r flwyddyn flaenorol;
 - Datganiad o berfformiad ar sail yr holl Ddangosyddion Perfformiad statudol, p'un a ydynt yn ymwneud â'r amcanion gwella yn uniongyrchol neu beidio;
 - Manylion eraill ynghylch gwybodaeth am berfformiad a'i defnydd, gan gynnwys canlyniadau adolygiadau cymheiriaid, unrhyw asesiadau a wnaed gan y Prif Gynghorydd Tân ac Achub, a ffynonellau gwybodaeth ansoddol eraill gan gynnwys data meincnodi;
 - Asesiad o berfformiad trwy gymhariaeth â pherfformiad yr ATA mewn blynyddoedd blaenorol a thrwy gymharu â chyrff cyffelyb eraill (gan gynnwys Awdurdodau Tân ac Achub eraill), i'r graddau y bo hyn yn ymarferol;
 - Manylion am y ffyrdd y mae'r ATA wedi arfer ei bwerau cydweithredu yn ystod y flwyddyn adrodd, gan gynnwys manylion ynghylch a yw gweithgareddau cydweithredol wedi arwain at y canlyniadau a fwriadwyd; ac
 - Unrhyw ddatganiadau o weithgareddau a gyhoeddwyd gan yr ATA o ganlyniad i unrhyw adroddiadau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru dan Adran 19 y Mesur i'r ATA hwnnw yn ystod y flwyddyn adrodd honno.

GWYBODAETH

- 8 Mae dyluniad yr Asesiad Perfformiad Blynyddol hwn yn adlewyrchu dyluniad 'Ein 5 Egwyddor', ac mae'n gyson â dyluniad Asesiad Perfformiad Blynyddol 2024–25
- 9 Gan mai dyma'r ail flwyddyn o bum blynedd y cynllun, mae trosolwg o'r cynnydd a wnaed dros oes y cynllun wedi'i gynnwys ynghyd â'r diweddariad blynyddol ynghylch cynnydd.
- 10 Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol yn cynnwys Siarter Ymateb i Danau Annedd Cymru Gyfan.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae cyhoeddi'r Asesiad Perfformiad Blynyddol yn un o ofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.
Cyllideb	Dim goblygiadau
Cyfreithiol	Mae cyhoeddi'r Asesiad Perfformiad Blynyddol yn un o ofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.
Staffio	Dim goblygiadau
Cydraddoldebau/ Hawliau Dynol/ y Gymraeg	Bydd yr Asesiad Perfformiad Blynyddol yn cael ei gyhoeddi yn y Gymraeg a'r Saesneg.
Risgiau	Dim goblygiadau

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Asesiad Perfformiad Blynyddol 2025–26

Cyhoeddwyd Hydref 2026

Rheoli Fersiwn

Dyddiad diwygio	Crynodeb o Ddiwgiadau	Rhif y Dudalen
Awst 2026	Diweddariad Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	-
Hydref 2026	Dogfen wedi ei gyhoeddi ar y wefan	-

Cynnwys

Rheoli Fersiwn.....	2
Gofynion Cyfreithiol ar gyfer Adrodd	5
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	5
Gogledd Cymru	5
Adnoddau a Gweithgaredd	6
Staffio.....	6
Rheoli Adnoddau Cyhoeddus yn Gyfrifol	7
Beth a Ddisgwylir Gan yr Awdurdod Tân.....	8
Cynnydd yn Erbyn Amcanion Gwella a Llesiant	9
Ein Hegwyddor Pobl	10
Ein Hegwyddor Atal	22
Ein Hegwyddor Diogelu.....	27
Ein Hegwyddor Ymateb	30
Ein Hegwyddor Amgylchedd	37
Cydnabyddiaeth o'n Cydweithio.....	40
Crynodeb Gwybodaeth Perfformiad	42
Crynodeb Gwybodaeth Perfformiad	43
Siarter Ymateb i Danau Mewn Cartrefi yn 2025–26	44
Beth Mae Eraill yn ei Ddweud Amdanom ni	50
Gwybodaeth Arall.....	50
Ymgynghoriadau	51
Geirfa a Diffiniadau	52
Dweud eich dweud	54

Croeso i'r ail adolygiad blynyddol o'n Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 5 mlynedd

Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol hwn yn rhoi trosolwg o'r cynnydd a wnaed gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ystod 2025-26 wrth gyflawni ei Gynllun Rheoli Risg Cymunedol a chefnogi llesiant y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi parhau i ganolbwyntio ar gadw pobl yn ddiogel, lleihau risg, ymateb yn effeithiol i argyfyngau, cefnogi ein gweithlu, a diogelu'r amgylchedd. Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at y cyflawniadau a wnaed ar draws ein pum egwyddor strategol ac yn dangos sut rydym yn cyflawni yn erbyn y blaenoriaethau a nodir yn ein Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-2029.

Mae'r flwyddyn wedi gweld buddsoddiad parhaus yn ein pobl, offer, technoleg a phartneriaethau, yn gyfochrog â gwaith sylweddol i gryfhau diwylliant sefydliadol, gwella gwasanaethau, a pharatoi ar gyfer heriau yn y dyfodol. Rydym wedi parhau i weithio'n agos gyda'n staff, cyrff cynrychioladol, awdurdodau lleol, gwasanaethau brys, mudiadau gwirfoddol a phartneriaid eraill i gefnogi cymunedau mwy diogel a mwy gwydn ledled Gogledd Cymru.

Rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i agored, atebolrwydd a gwelliant parhaus. Trwy gyhoeddi'r asesiad hwn, ein nod yw darparu cyfrif clir a thryloyw o'n perfformiad, dathlu'r hyn sydd wedi cael ei gyflawni, a nodi lle mae angen gwaith pellach. Gobeithiwn y bydd yr adroddiad hwn yn helpu preswylwyr, staff,

mae aelodau a phartneriaid yn deall sut mae'r Awdurdod yn darparu gwerth ac yn gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i gymunedau Gogledd Cymru.

Fel bob amser, rydym yn croesawu eich adborth ar unrhyw awgrymiadau ar gyfer gwella ein hadroddiadau. Mae ein manylion cyswllt i'w gweld ar dudalen olaf yr adroddiad hwn.

North Wales Fire and Rescue Authority

**Prif Swyddog Tân
Dawn Docx**

**Cadeirydd yr Awdurdod
Tân Dylan Rees**

Gwneud Gogledd Cymru yn lle mwy diogel i fyw, gweithio ac ymweld ag ef

Gofynion Cyfreithiol ar gyfer Adrodd

Mae'r Awdurdod o'r farn bod atebolrwydd i'r cyhoedd a thryloywder yn hollbwysig ym mhob agwedd ar ei berthynas â chymunedau lleol, partneriaid a sefydliadau ac mae'n croesawu'r cyfle i gyhoeddi gwybodaeth am berfformiad.

Bob blwyddyn mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi asesiad o'i berfformiad yn unol â'r ddeddfwriaeth sydd i'w gweld [yma](#).

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae 28 aelod etholedig o [Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru](#). Mae'r Gwasanaeth, dan arweiniad y Prif Swyddog Tân, yn cynnwys llawer o wahanol adrannau sydd i gyd yn cyfrannu at redeg y gwasanaeth tân. Mae mwy o wybodaeth am sut mae'r gwasanaeth yn gweithredu ar gael [yma](#).

Gogledd Cymru

Mae adnabod Gogledd Cymru heddiw yn helpu'r Awdurdod i gynllunio i wneud newidiadau cadarnhaol ar gyfer y dyfodol. Gellir dod o hyd i wybodaeth am yr ardal y mae'r Gwasanaeth yn helpu i'w diogelu [yma](#).

Adnoddau a Gweithgaredd

Isod ceir crynodeb o adnoddau a lefelau gweithgareddau'r Awdurdod yn 2025-26.

Gorsafoedd Tân	Injans Tân Llinell Blaen	Galwadau 999 yr Ymdriniwyd â Hwyl	Staff y Gwasanaeth Tân (ar 31 Mawrth 2025)
 44	 54	 15,972	 989 (headcount)
Digwyddiadau Argyfwng y Rhoddwyd Sylw Iddynt	Tanau	Galwadau Diangen	Argyfyngau nad oeddent yn Dân
 6,614	 2,043	 3,209	 1,362

Gall data digwyddiadau fod yn destun mân newidiadau.

Staffio

Ar 31 Mawrth 2026	Cryfder cyfwerth ag amser llawn	Cyfrif pennau staff unigol
Gweithredol Amser Cyflawn (System Dyletswydd Amser Cyflawn)	284.00	284
Gweithredol Rhan Amser (System Dyletswydd Ar- alwad/ Rhan amser)	371.40	512
Gwasanaethau Corfforaethol	156.33	160
Diffoddwr Tân yr Ystafell Reoli	32.50	33
Cyfansymiau	844.23	989

Nodwch fod y ffigur o 989 a ddyfynnir uchod yn cyfateb i 895 o bobl. Mae hyn oherwydd unigolion sy'n cael eu cyflogi gan y Gwasanaeth mewn mwy nag un rôl neu swydd. Er enghraifft, gallai diffoddwr tân yr ystafell reoli hefyd weithio fel diffoddwr tân ar alwad.

Mae bron i hanner y personél a gyflogir gan yr Awdurdod yn cael eu categorio fel diffoddwr tân ar-alwad.

Rheoli Adnoddau Cyhoeddus yn Gyfrifol

Drwy gydol 2025–26, parhaodd yr Awdurdod i reoli arian cyhoeddus yn gyfrifol, gan gyfeirio adnoddau at y meysydd â'r risg a'r angen mwyaf. Cefnogwyd penderfyniadau buddsoddi gan achosion busnes, prosesau caffael a threfniadau llywodraethiant cadarn er mwyn sicrhau gwerth am arian. Er gwaethaf pwysau ariannol parhaus, parhaodd y Gwasanaeth i ganolbwyntio ar gynnal gwasanaethau rheng flaen wrth fuddsoddi mewn gwelliannau sydd o fudd i gymunedau ledled Gogledd Cymru.

Mae manylion llawn am berfformiad a sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar gael yn y [Datganiad Cyfrifon Archwiliedig](#).

Beth a Ddisgwylir Gan yr Awdurdod Tân

Mae'n rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru

Atal Tân	Drefnu bod diogelwch tân yn cael ei hyrwyddo yn eu hardaloedd. Mae hyn yn cynnwys addysgu pobl ynghylch atal tân a'u cynghori pa ymateb sydd orau os bydd tân yn digwydd.
Gorfodi Diogelwch Tân	Bod yn gyfrifol am orfodi diogelwch tân mewn adeiladau annomestig, er enghraifft, gwestai, ysgolion, siopau a swyddfeydd. Mae'r ddyletswydd hon yn cynnwys arfer pwerau i orfodi newidiadau, gorfodi a hyd yn oed roi hysbysiadau gwahardd os ydynt yn canfod bod trefniadau diogelwch tân yn anfoddhaol mewn safleoedd.
Ymateb Brys	Gwneud trefniadau ar gyfer derbyn galwadau 999 ac anfon personél hyfforddedig â'r offer priodol i ddiffodd tanau ac amddiffyn bywydau ac eiddo yn y tanau hynny. Mae'n rhaid iddynt hefyd wneud trefniadau ar gyfer achub pobl mewn gwrthdrawiadau ar y ffyrdd a'u hamddiffyn rhag niwed difrifol.
Cynllunio ac Ymateb i Argyfyngau Eraill	Gwneud trefniadau ar gyfer dadheintio pobl ar lefel dorfol ar ôl digwyddiadau cemegol, biolegol neu ymbelydrol, ac ar gyfer achub pobl o drenau, awyrennau ac adeiladau sydd wedi cwympo. Mae'n rhaid iddynt hefyd fod yn barod i gynorthwyo gydag argyfyngau ar raddfa fawr (gan gynnwys ymosodiadau terfysgol) mewn mannau eraill yn y DU. Fel ymatebwyr 'Categori 1' o dan y Ddeddf Argyfyngau Sifil, mae gan awdurdodau tân ac achub ddyletswyddau hefyd yn ymwneud â dyletswyddau digwyddiadau ar raddfa fawr sy'n bygwth niwed difrifol i les pobl, bywyd gwyllt, yr amgylchedd a phrif gadwyni cyflenwi.
Argyfyngau Llifogydd a Dŵr Mewndirol	Gwneud trefniadau i ymateb i achosion o lifogydd neu achub o ddŵr sy'n peri bygythiad uniongyrchol a allai achosi marwolaeth neu anaf.
Cydraddoldeb	Gweithio tuag at ddileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthynas dda rhwng pobl â nodweddion gwarchodedig gwahanol.
Y Gymraeg	Trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal, gan hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg a chydymffurfio â safonau'r Gymraeg sy'n ddiffiniedig.
Gwella Parhaus	Gosod amcanion yn barhaus i wella'r hyn a wnânt, a chyhoeddi gwybodaeth am eu gwelliannau a'u perfformiad.
Cynllunio ar gyfer y Dyfodol	Gweithio tuag at wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl yn ogystal â gweithio mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb gyfaddawdu ar anghenion cenedlaethau'r dyfodol.

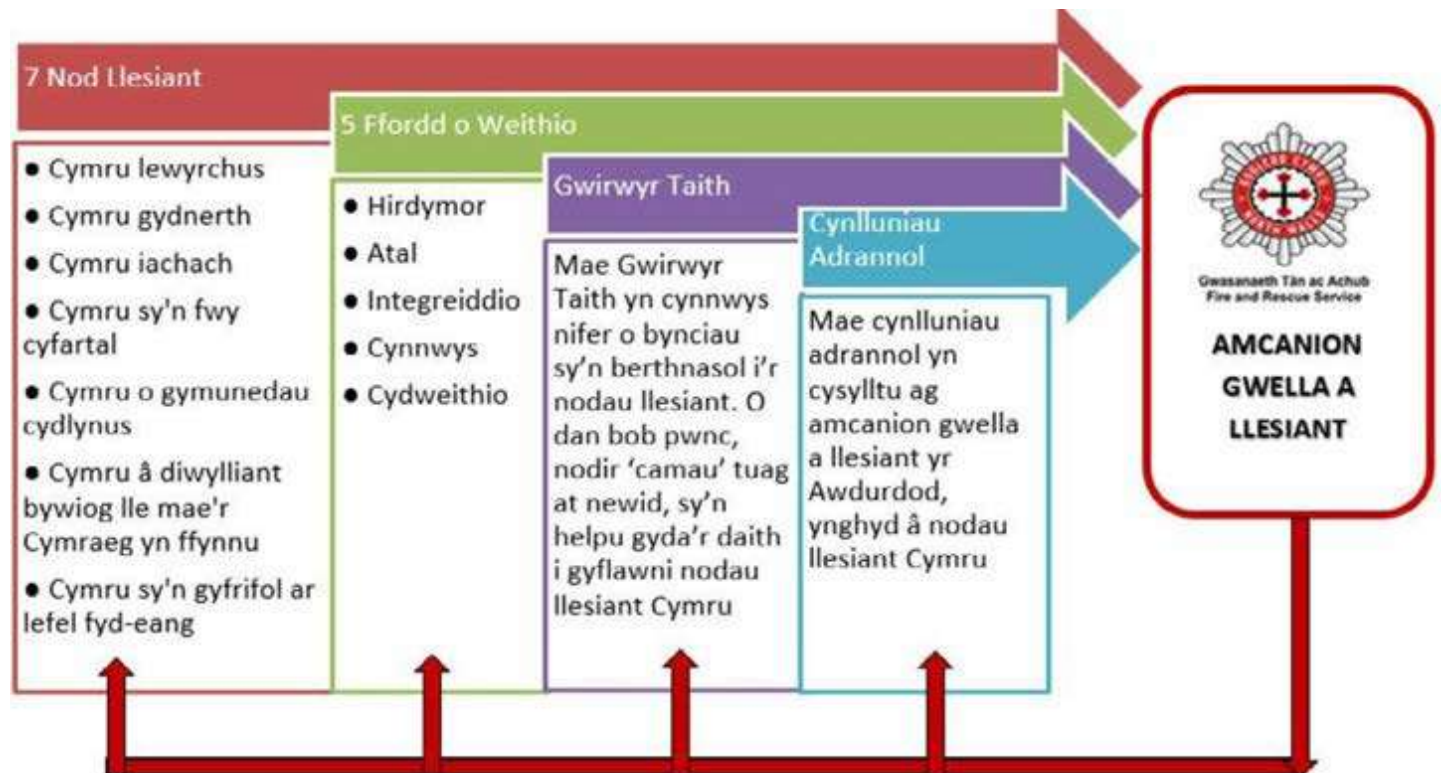
Gallwch ddarllen mwy am ein rhwymedigaethau statudol yma.

Cynnydd yn Erbyn Amcanion Gwella a Llesiant

Mae'r adran hon yn disgrifio'r cynnydd a wnaeth yr Awdurdod tuag at gyflawni ei amcanion gwella a llesiant hirdymor yn ystod 2025-26. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi'r asesiad hwn o'i berfformiad ei hun ar gyfer 2025-26, a'r dangosyddion perfformiad statudol ar gyfer yr un flwyddyn erbyn, 31 Hydref 2026.

Ym mis Ebrill 2021 cymeradwyodd y Cyngor Penaethiaid Tân Cenedlaethol (NFCC) y 'Cynllunio Rheoli Risg Cymunedol' (CRMP) fel [Safon Tân](#) ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub Lloegr. Er bod y Gwasanaethau Tân ac Achub wedi'u datganoli i Lywodraeth Cymru, mae'r holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru wedi mabwysiadu canllawiau'r NFCC i gyhoeddi CRMP.

Mae'r Awdurdod wedi ymgorffori argymhellion yr NFCC yn ei gylch adrodd blynyddol, ac wedi diweddarau ei gynllun hirdymor blaenorol gyda [Chynllun Rheoli Risg Cymunedol pum mlynedd newydd 2024-29](#). Mae Pum Egwyddor newydd yr Awdurdod wedi disodli'r saith amcan gwella a lles hirdymor presennol.

Yn ystod 2025-26, cynhaliwyd gwaith i sicrhau bod yr amcanion llesiant yn cael eu hymgorffori trwy bob cynllun adrannol lle bo hynny'n berthnasol.

Mae'r [Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2025-26](#) yn rhoi trosolwg o'r trefniadau llywodraethu yn ogystal â chadarnhau cynllun gwaith ar gyfer 2026-27.

Ar ôl ei gymeradwyo a'i gyhoeddi, bydd perfformiad yn erbyn y blaengynllun gwaith yn cael ei fonitro drwy Fwrdd Perfformiad Tîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth.

Ein Hegwyddor Pobl

Bod yn y lle cywir, ar yr adeg gywir, gyda'r sgiliau cywir.

Bod yn y lle cywir, ar yr adeg gywir, gyda'r sgiliau cywir. Sicrhau gweithlu medrus iawn drwy recriwtio, datblygu a chadw gweithlu llawn cymhelliant a dwyieithog sy'n cynrychioli ac yn hyrwyddo amrywiaeth y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Cymru
gydnerth

Cymru o
gymunedau
cydlynus

Cymru
iachach

Cymru â
diwylliant
bywiog
lle mae'r
Gymraeg yn
ffynnu

Cymru
tecach

Cymru
llewyrchus

Cyflawniadau yn 2025-26

Amcan 1: Sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, gan gynnwys darparu cyfleoedd i ddysgu Cymraeg a thrwy hyrwyddo gweithgareddau, yn unol â'n hymrwymiad i fod yn sefydliad dwyieithog.

Fel rhan o ymdrechion yr Awdurdod Tân i gryfhau'r defnydd o'r Gymraeg, a gwarchod treftadaeth ardaloedd lleol, mae ein polisi Cymraeg mewnol newydd yn nodi, lle bo'n briodol, y cyfeiriir at enwau gorsafoedd ym mhob cyfathrebiad mewnol gan ddefnyddio eu ffurfiau Cymraeg yn unig.

Mae'r rhan fwyaf o'n gorsafoedd eisoes yn defnyddio'r enw Cymraeg unigol ar gyfer eu lleoliad. Fodd bynnag, bydd yr ychydig sydd ag enwau deuol yn cael eu cyfeirio at eu henw Cymraeg mewn cyfathrebiadau mewnol.

Enw Saesneg	Enw Cymraeg	Sut i ynganu
Buckley	Bwcle	Book – lare
Barmouth	Abermaw	Aber – maw (rhymes with 'now')
Colwyn Bay	Bae Colwyn	By – Colwyn
Chirk	Y Waun	Ugh – Wine
Deeside	Glannau Dyfrdwy	Glan – eye – dove – dwi
Denbigh	Dinbych	Din – bich (Welsh 'ch')
Flint	Fflint	Dim newid
Holyhead	Caergybi	Kire – gybee

Holywell	Treffynnon	Trare – fur – non
Mold	Yr Wyddgrug	Ugh With – grig
Ruthin	Rhuthun	Rhith – in
St Asaph	Llanelwy	Llan – elwi
Wrexham	Wrecsam	Dim newid

Mae enwau lleoedd yn helpu i adrodd stori pwy ydym ni fel cenedl, ac mae rhai llefydd hyd yn oed wedi colli eu henw Cymraeg gwreiddiol yn swyddogol o blaid yr enw Saesneg.

Rydym wedi cael ein hysbrydoli gan sefydliadau sydd eisoes wedi rhoi hyn ar waith fel awdurdod y parc cenedlaethol sydd wedi penderfynu defnyddio Eryri yn hytrach nag Eryri, a'r Wyddfa yn lle yr Wyddfa yn ôl yn 2022 a hefyd Cymdeithas Bêl-droed Cymru sydd wedi bod yn defnyddio Cymru yn lle Cymru, yn fewnol ers 2021.

Mae'r Gymraeg yn parhau i gael ei hyrwyddo'n fewnol gyda chylchlythyrau, postiadau ar y cyfryngau cymdeithasol, a digwyddiadau 'Paned a Sgwrs'. Lle mae staff yn cael eu hannog i ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg, ar ba bynnag lefel, mewn lleoliad anffurfiol dros baned o de.

Mae'r Adroddiad Blynyddol diweddaraf ar safonau'r Gymraeg i'w weld [yma](#).

Amcan 2: Cefnogi'r gwaith o gyflawni'r cynllun gweithredu ar gyfer gwella, yn dilyn arolwg staff Teulu Tân 2023.

Mae'r categorïau ar gyfer y Gwobrau Gwasanaeth blynyddol wedi cael eu hadolygu mewn ymateb i adborth staff ac fel rhan o waith parhaus i gryfhau'r ffordd y mae staff yn cael eu cydnabod ar draws y sefydliad.

Mae'r categorïau gwobrau hefyd wedi'u halinio â phedwar gwerth craidd y Gwasanaeth: Gwasanaeth i'r Gymuned, Ymdrech am Ragoriaeth, Pobl, ac Amrywiaeth a Chynhwysiant.

Mae'r canlynol yn tynnu sylw at y cynnydd a wnaed mewn ymateb i adborth o arolwg staff 2023:

- **Dangosyddion rôl a gyflwynwyd:** Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cefnogi cyflwyno dangosyddion rôl gweithredol, a weithredwyd ym mis Ionawr 2025. Gwnaed y penderfyniad i beidio â darparu 'marcwyr rôl' i grwpiau staff eraill.
- **Cydnabod a dathlu staff:** Mae Polisi Gwobrwy, Cydnabyddiaeth ac Arloesi newydd wedi'i gyflwyno, ochr yn ochr â nodwedd reolaidd yn ddiweddarad staff wythnosol y Gwasanaethau i ddathlu cyflawniadau staff ar draws y sefydliad. Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo i archwilio ffyrdd newydd o gryfhau ymgysylltu a chydweithredu staff.
- **Cefnogi rheolwyr:** Mae datblygiad a hyfforddiant wedi'i dargedu wedi'i gyflwyno mewn ymateb i feysydd a nodwyd i'w gwella yn yr arolwg.
- **Ymgysylltu ar alwad:** Mae sesiynau ymgysylltu â staff wedi helpu i lunio gwelliannau wedi'u cynllunio, gan gynnwys opsiynau arolwg mwy hygrych, hyrwyddwyr lleol, a threfniadau cymorth cryfach.

Mae'r gwasanaeth bellach yn canolbwyntio ar ganlyniadau Arolwg Staff 2025.

Amcan 3: Cynllunio a chynnal arolwg staff Teulu Tân 2025.

Roedd y trydydd Arolwg Teuluoedd Tân ar agor ar gyfer adborth staff o 3 Hydref 2025 tan 14 Tachwedd 2025. Rhoddodd hyn gyfle i'r holl staff helpu i lunio dyfodol y Gwasanaeth. Sicrhaodd y Gweithgor Teulu Tân fod yr arolwg yn hygyrch, yn ymgysylltu ac yn ystyrlon. Canolbwyntiodd y trafodaethau ar gwblhau cwestiynau'r arolwg, datblygu cynllun cyfathrebu clir a pharatoi deunyddiau lansio a oedd yn adlewyrchu amrywiaeth a gwerthoedd ein teulu tân.

Yn dilyn adborth a gasglwyd o'r arolwg blaenorol yn 2023, gweithredodd aelodau'r gweithgor fel 'Hyrwyddwyr yr Arolwg', gan ymweld â gorsafoedd a gweithleoedd i godi ymwybyddiaeth o'r arolwg a darparu cymorth ymarferol, megis helpu staff i gael mynediad i'r ddolen, deall y cwestiynau, a chwblhau'r arolwg os oes angen.

Cyflwynwyd y canlyniadau gan dynnu sylw at themâu a chanlyniadau allweddol, a bydd y Gweithgor Arolwg Staff Teuluoedd Tân yn creu cynllun gweithredu yn seiliedig ar y tueddiadau cyffredin hyn.

Amcan 4: Cyfathrebu canfyddiadau adolygiad diwylliannol annibynnol CREST i staff a rhanddeiliaid allanol, a gweithio gyda staff i ddatblygu a gweithredu sut rydym yn ymateb, yn seiliedig ar argymhellion yr adroddiad, i gryfhau a gwella ein diwylliant yn y gweithle ymhellach.

Fel rhan o ymrwymiad y Gwasanaeth i gryfhau diwylliant sefydliadol, penodwyd dau Hyrwyddwr Diwylliant i gefnogi'r gwaith o gyflwyno rhaglen gwella diwylliannol y Gwasanaeth.

Gan weithio'n agos gydag uwch arweinwyr, cyrff cynrychioladol, rhwydweithiau staff a chydweithwyr ar draws y sefydliad, mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant wedi hyrwyddo arferion cynhwysol, cryfhau ymgysylltiad ac ymddiriedaeth, a chefnogi datblygu diwylliant yn y gweithle sy'n agored, parchus a grymuso staff. Maent wedi gweithio ar draws y Gwasanaeth trwy fynd i gyfarfodydd llywodraethiant allweddol, ymgysylltu â sefydliadau allanol i nodi arfer da, ac ymgymryd ag ymgysylltiad helaeth â staff ar draws amrywiaeth o leoliadau.

Un o brif ffocws y rolau oedd gwella cyfathrebu ac ymgysylltu, gan sicrhau bod cydweithwyr yn cael yr holl wybodaeth, bod rhywun yn gwrando arnynt a'u bod yn cael eu diweddarau'n rheolaidd am gynnydd yn erbyn rhaglen gwella diwylliant y Gwasanaeth. Mae adborth a gasglwyd drwy ymgysylltu â staff wedi llywio blaenoriaethau a chamau gweithredu'n uniongyrchol, gan helpu i sicrhau bod gwelliannau'n adlewyrchu profiadau ein gweithlu.

Ym mis Mawrth 2024, comisiynodd Llywodraeth Cymru adolygiad annibynnol o ddiwylliant Gwasanaethau Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chanolbarth a Gorllewin Cymru mewn ymateb i bryderon cenedlaethol a lleol yn ymwneud â diwylliant, gwerthoedd, ymddygiadau a thegwch yn y gweithle. Yn dilyn proses gaffael gystadleuol, cwblhaodd a chyhoeddodd Crest Advisory ei adolygiad annibynnol ym mis Chwefror 2025.

Mewn ymateb i'r canfyddiadau, mae'r Gwasanaeth wedi gwneud cynnydd sylweddol o ran cyflawni ei raglen wella. Mae hyn yn cynnwys:

- Cwblhau a chyhoeddi'r Cynllun Gwella Diwylliannol Strategol.
- Sefydlu trefniadau llywodraethiant clir, amserlenni gweithredu ac arweinwyr atebol ar gyfer pob argymhelliad.
- Cryfhau datblygiad arweinyddiaeth gyda mwy o ffocws ar reoli pobl, arweinyddiaeth sy'n seiliedig ar werthoedd ac ymddygiadau cynhwysol.
- Gwella tryloywder, cysondeb a thegwch ar draws prosesau recriwtio, dyrchafiad a chwynion.
- Cyfathrebu'n rheolaidd gyda staff, cyrff cynrychioliadol a budd-ddeiliad allanol ynghylch cynnydd a chyflawniadau.
- Datblygu Dangosfwrdd Gwella Diwylliant rhyngweithiol, gan alluogi'r holl staff i fonitro cynnydd yn erbyn camau gwella a dangosyddion perfformiad allweddol.
- Parhau i feithrin ymddiriedaeth drwy fod yn agored, ymgysylltu'n ystyrlon, cydnabod y cynnydd a wnaed a chydabod yn onest y meysydd lle mae angen gwelliant pellach.

Mae cynnydd yn erbyn y Cynllun Gwella Diwylliannol Strategol yn parhau i gael ei fonitro'n agos. Hyd yn hyn, mae 13 o'r 28 cam gwella wedi'u cwblhau'n llwyddiannus a'u hymgorffori mewn gweithgarwch busnes fel arfer, gyda goruchwyliaeth barhaus yn trosglwyddo i'r perchnogion gweithredu perthnasol er mwyn sicrhau bod gwelliannau'n cael eu cynnal. Mae'r 15 cam gweithredu sy'n weddill yn mynd rhagddynt fel y cynlluniwyd ac yn parhau i gael eu monitro gan yr Hyrwyddwyr Diwylliant mewn cydweithrediad â pherchnogion y camau gweithredu, gyda chefnogaeth trefniadau llywodraethiant y Gwasanaeth ac adrodd rheolaidd trwy'r Dangosfwrdd Gwella Diwylliant.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i fod wedi ymrwymo i ymgorffori diwylliant sefydliadol cadarnhaol a chyflawni gwelliannau cynaliadwy, hirdymor sy'n sicrhau bod Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn lle cynhwysol, parchus a chefnogol i bawb weithio ynddo.

Amcan 5: Parhau i gynnal proses gadarnhaol a chefnogol i wella presenoldeb, a hynny trwy ddarparu cymorth iechyd a lles galwedigaethol rhagorol.

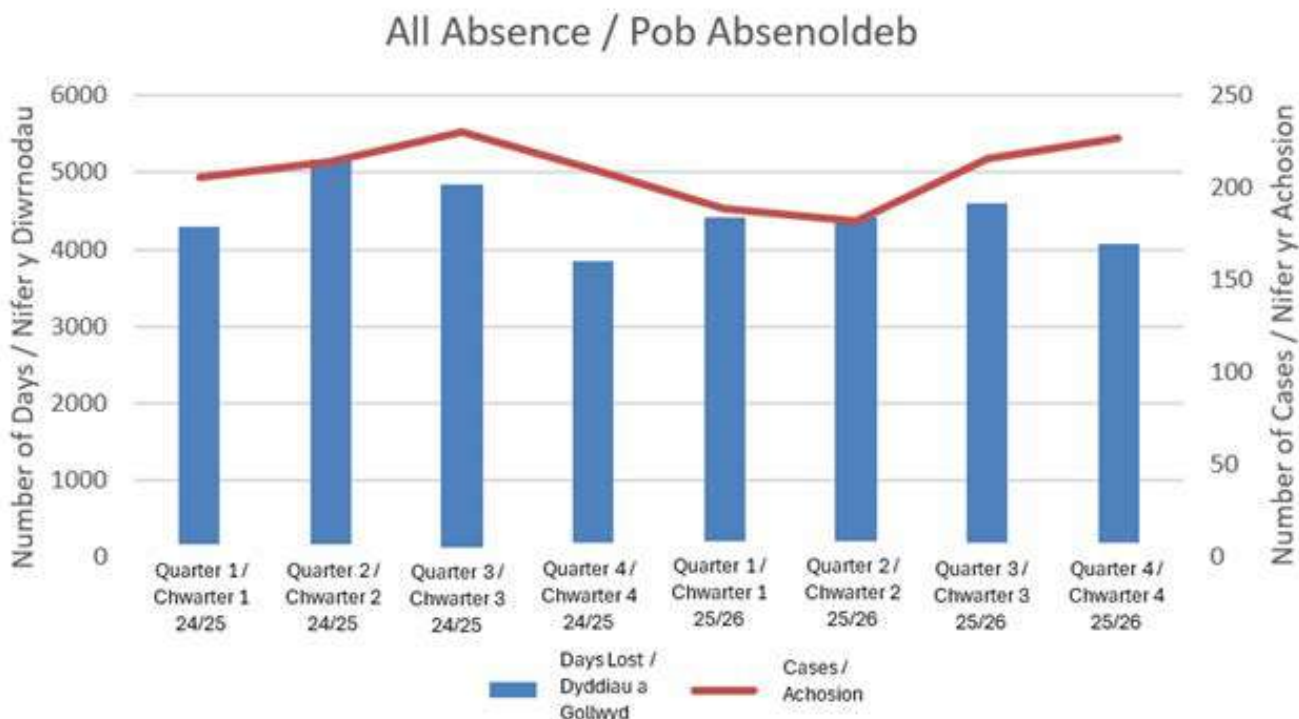
Dros y flwyddyn, gwnaed cynnydd sylweddol i wella cefnogaeth gweithwyr, rheoli presenoldeb a lles ar draws y Gwasanaeth. Roedd y gwaith yn canolbwyntio ar wneud polisiau'n gliriach, yn fwy cefnogol ac yn cyd-fynd yn well â'r ddeddfwriaeth gyfredol a'r arfer gorau. Roedd hyn yn cynnwys adolygiad parhaus o'r Polisi Rheoli Presenoldeb, newidiadau i gontractau staff, a diweddariadau i brosesau ynghylch dyletswyddau wedi'u haddasu, apwyntiadau meddygol a chymorth sy'n gysylltiedig ag anafiadau.

Cryfhawyd cefnogaeth ar gyfer iechyd a lles gweithwyr drwy weithredu'r contract Iechyd Galwedigaethol newydd yn barhaus, cyflwyno ffurflenni adborth ar gyfer gwasanaethau Iechyd Galwedigaethol a ffisiotherapi, a gwell monitro perfformiad ac adrodd.

Datblygodd cymorth iechyd meddwl hefyd yn ystod y flwyddyn, gydag argymhellion adolygiad iechyd meddwl yn mynd rhagddo, hyfforddiant ychwanegol i staff AD, a hyrwyddo parhaus y cymorth mewnol ac allanol sydd ar gael.

Gwnaed cynnydd pellach ym meysydd lles staff, gan gynnwys cymorth menopos, lle helpodd sesiynau hyfforddi, caffis menopos rheolaidd a gweithgor newydd i adeiladu ymwybyddiaeth a gwella cymorth sydd ar gael i weithwyr. Parhaodd y gwaith hefyd ar fentrau lles ehangach, gan gynnwys ailgyflwyno cymorth caplaniaeth arfaethedig.

Mae absenoldeb salwch tymor byr (1.09%) a hirdymor (3.89%) wedi lleihau o flwyddyn i flwyddyn, sy'n dynodi gwelliant llai o flwyddyn i flwyddyn, a byddant yn parhau i fod yn ffocws allweddol.

Amcan 6: Trawsnewid y Gwasanaeth a'i adnoddau er mwyn llywio'r galw am bobl a sgiliau yn y dyfodol, ac i alluogi'r Gwasanaeth i ddatblygu ac i adeiladu yn effeithlon ar y gweithlu presennol ac ar lwyfannau presennol er mwyn ateb y galw hwnnw.

Eleni, gwnaeth y tîm Adnoddau Dynol (AD) gynnydd da gyda pholisïau, gweithdrefnau a chymorth lles staff. Darparwyd ystod eang o hyfforddiant, gan gynnwys hyfforddiant bystander, hyfforddiant ymchwilio, hyfforddiant cwynion a chamymddygiad, hyfforddiant cyfryngu, a chefnogaeth i bobl â meddyliau hunanladdiad. Dechreuodd y rhaglen AD 'Fit for the Future' ar gyfer arbenigwyr a rheolwyr AD, ac yn ddiweddarach ehangwyd i'r tîm gweinyddol. Cryfhawyd safonau proffesiynol trwy helpu i adeiladu rhwydwaith ledled y DU a mynychu digwyddiadau a gweithdai cenedlaethol.

Adolygwyd a diweddarwyd nifer o bolisïau a gweithdrefnau pwysig. Roedd hyn yn cynnwys gwaith ar wirio'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS), gofal newyddenedigol, profiad gwaith, defnyddio loceri, gweithdrefnau disgyblu, cwynion, atchwanegiadau'r farchnad a newidiadau polisi AD ehangach sy'n gysylltiedig â chyfraith cyflogaeth newydd. Paratowyd sawl papur a'u cyflwyno i'r Tîm Arweinyddiaeth Gwasanaeth (SLT) ar gyfer gwneud penderfyniadau, gan gynnwys cymorth gohirio, y Cyflog Byw Go lawn, opsiynau gofal iechyd preifat a'r Cerdyn Golau Glas Corfforaethol. Adolygwyd a diweddarwyd trefniadau parhad busnes hefyd ar gyfer 2025.

Cafwyd cynnydd cryf hefyd mewn recriwtio, cynrychiolaeth gweithlu a lles gweithwyr. Cafodd prosesau recriwtio eu gwella trwy siartiau llif newydd, ffurflenni adborth, cyfathrebu a gwaith parhaus gyda phorth recriwtio Talos.

Cwblhawyd penodiadau uwch yn llwyddiannus, a diweddarwyd y llawlyfr sefydlu corfforaethol.

Datblygwyd strategaeth cynrychiolaeth y gweithlu hefyd, sydd wedi creu deunyddiau gweithredu cadarnhaol ar gyfer ymweliadau â gorsafoedd, ac wedi cyfrannu at waith lles ehangach gan gynnwys pasbort menopos, yr Arolwg Teuluoedd Tân a gweithgarwch monitro cymheiriaid gyda Cymru Iach sy'n Gweithio.

Ochr yn ochr â mentrau datblygu'r gweithlu, parhaodd y Gwasanaeth i gynnal systemau a phrosesau effeithiol er mwyn cefnogi cynllunio'r gweithlu, gweinyddu'r gyflogres a chymorth gweithwyr, gan helpu i sicrhau bod staff yn cael eu talu'n gywir ac yn cael y buddion a'r cymorth y mae ganddynt hawl iddynt.

Amcan 7: Mynd i'r afael â phroffil seiberddiogelwch systemau'r Gwasanaeth a'i gynnal, gan alinio â bygythiadau seiber sy'n esblygu.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wynebu ymdrechion dro ar ôl tro i gael mynediad anawdurdodedig i'w systemau TG. Mae'r tîm TGCh yn gweithio'n ddi-baid i atal yr ymosodiadau hyn a diogelu holl systemau electronig y Gwasanaeth. Mae seiber-ymosodiadau yn hir, yn barhaus, a gallant addasu'n gyflym.

Mae'r gwaith canlynol wedi'i gwblhau i helpu i atal mynediad anawdurdodedig i systemau cyfrifiadurol:

- Mae muriau cadarn wedi'u rhoi ar waith i helpu i amddiffyn systemau cyfrifiadurol rhag mynediad anawdurdodedig. Mae'r isadeiledd bellach yn ei le, ond mae angen ychydig o waith i gwblhau'r weithred hon. Mae angen i'r personél TGCh drefnu amser i ddod â'r offer rhwydwaith i lawr ar safleoedd sensitif, ac mae hynny wedi bod yn her.
- Mae'r rhan fwyaf o'r offer diwifr wedi'i osod a'i brofi i helpu i ddarparu mynediad diogel a dibynadwy i'n systemau.
- Mae trefniadau adfer trychineb wedi cael eu hadolygu i helpu i sicrhau bod gwasanaethau yn cael eu hadfer yn gyflym os bydd systemau'n cael eu tarfu.

Amcan 8: Darparu hyfforddiant technegol, sy'n cynnwys cyflwyno ymgyrch gwe-rwydo, hyfforddiant seiber, a hyfforddiant TG pwrpasol.

Er mwyn lleihau effeithiau ymosodiadau seiber hyd yn oed ymhellach, mae'n hanfodol bod yr holl staff gwasanaeth yn parhau i fod yn wylidwrs wrth ddelio â chyfathrebu electronig.

Rhaid i'r holl staff ymgymryd â modiwl hyfforddi 'GDPR a Seiberddiogelwch' bob blwyddyn, i gael y wybodaeth ddiweddaraf am ofynion cyfreithiol, defnyddio systemau'n ddiogel, a sut i gadw data'n ddiogel.

Yn ystod cyfnodau o ymosodiadau wedi'u targedu, bydd yr adran TGCh hefyd yn cyhoeddi nodiadau atgoffa electronig am sut i drin negeseuon e-bost a chyfathrebiadau electronig eraill yn ddiogel, gan helpu i leihau'r risg o fynediad anawdurdodedig i'n rhwydwaith ymhellach.

Amcan 9: Ysgrifennu Adroddiad Partneriaeth Gymdeithasol a gaiff gymeradwyaeth yr Awdurdod Tân, a hynny er mwyn cydymffurfio â gofynion Llywodraeth Cymru.

Mae'r adroddiad blynyddol wedi'i gymeradwyo gan gynrychiolwyr yr Undeb ac aelodau'r Awdurdod Tân a gellir dod o hyd iddo [yma](#).

Amcan 10: Parhau â'r gwaith a wnaed gan y Grŵp Halogyddion mewn perthynas â'r halogyddion tân a grëir gan yr holl danau, ac i ddatblygu'r arferion gorau a geir o ddysgu Rhanbarthol a Chenedlaethol.

Parhaodd cyfarfodydd rheolaidd o'r 'Gweithgor Halogion' i gael eu cynnal drwy gydol y flwyddyn.

Cynhaliwyd profion ffitio wyneb offer anadlu ac anadlydd yn unol â newidiadau i ganllawiau'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE). Mae hyn wedi'i ddarparu gan gwmni allanol yn dilyn proses gaffael lwyddiannus. Efallai y bydd y gwaith hwn yn parhau i fisoedd cyntaf y flwyddyn ariannol newydd.

Fel rhan o ymarfer gweithredol yn Nhwnnel Conwy, canfuwyd mai cadach diheintio oedd y cynnyrch mwyaf effeithiol i staff a ddefnyddiwyd yn weithredol wrth ymolchi ar ôl dychwelyd o argyfwng.

Yn ogystal, cydnabyddwyd bod llawer o ddiffoddwyr tân gweithredol yn wynebu cyfyngiadau amser sy'n eu hatal rhag diheintio eu hunain yn drylwyr wrth ddychwelyd i orsaf dân. Mae'r cyfyngiadau hyn yn aml yn deillio o ymrwymïadau personol y tu allan i'w rôl diffoddwr tân, megis cyflogaeth arferol, cyfrifoldebau teuluol, rhwymedigaethau gofal plant neu ailgyfeirio at ddigwyddiadau brys eraill.

O ganlyniad, mae'r Gwasanaeth wedi caffael cynhyrchion maint sampl sy'n caniatáu i bersonél fynd â'r cynnyrch adref a chwblhau'r broses ddiheintio yno.

Amcan 11: Datblygu Strategaeth Hyfforddiant a Datblygu 2026–2029.

Roedd angen Strategaeth Hyfforddi a Datblygu newydd i ddisodli'r Strategaeth tair blynedd flaenorol a oedd yn rhedeg o 2023–26.

Bydd y Strategaeth newydd hon yn ystyried yr argymhellion o adroddiadau fel Cam 2 Ymchwiliad Tŵr Grenfell (Medi 2024), sy'n rhoi mwy o ffocws ar hyfforddiant cychwynnol, cynnal cymhwysedd, datblygu rheoli ac arweinyddiaeth, a sgiliau rheoli. Yn ogystal, bydd angen ymgorffori mewnwelediadau o adolygiad y Prif Gynghorydd Tân ac Achub yng Nghymru i barodrwydd gweithredol yng Ngwasanaeth Tân ac Achub De Cymru (Hydref 2024), sy'n adeiladu ar yr adolygiad thematig i hyfforddiant diffoddwyr tân yng Nghymru. Bydd yr adroddiadau hyn yn dylanwadu ar sut mae'r Gwasanaeth yn parhau i fireinio ei ymagwedd at hyfforddi staff, ac yn sicrhau ei fod wedi'i gyfarparu'n llawn i fodloni gofynion a disgwyliadau yn y dyfodol.

Mae'r Strategaeth derfynol bellach wedi'i chymeradwyo gan y Tîm Arweinyddiaeth Gwasanaeth, yn barod i ddod i rym yn y flwyddyn ariannol newydd.

Amcan 12: Parhau i feithrin diwylliant cynhwysol yn y gweithle sy’n grymuso pob aelod o staff i ragori ac i fodloni anghenion amrywiol ein cymunedau yn effeithiol.

Yn ystod wythnos genedlaethol Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb (11 i 18 Hydref), mynychodd y swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Digwyddiad Troseddau Casineb Cenedlaethol Cymru Gyfan a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru ac a drefnwyd gan Cymorth i Ddiodefwyr Cymru a Chanolfan Cymorth Casineb Cymru. Siaradodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, Trefnydd a’r Prif Chwip yn y digwyddiad. Yn ei chyflwyniad, tynnodd Jane sylw at bwysigrwydd adrodd am droseddau casineb a herio gwahaniaethu, aflonyddu a rhagfarn. Tynnodd sylw hefyd mai un o brif amcanion cydraddoldeb 2024–2028 yw mynd i’r afael â throseddau casineb a gwahaniaethu a chydabod bod casineb anabledd yn broblem arbennig o enfawr yng Nghymru.

Llinyn Troseddau Casineb	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	Newid canrannol 2023/24 i 2024/25
Hil	71,995	87,905	84,039	77,901	82,490	6
Crefydd	4,527	6,510	6,513	6,973	7,164	3
Cyfeiriadedd Rhywiol	15,668	22,317	21,306	19,127	18,702	-2
Anabledd	9,418	13,611	13,637	11,131	10,224	-8
Person trosryweddol	2,510	3,920	4,477	4,258	3,809	-11
Cyfanswm nifer y ffactorau ysgogol	104,118	134,263	129,972	119,390	122,389	3
Cyfanswm nifer y troseddau	99,813	128,485	123,033	113,166	115,990	2

Yn gyffredinol, bu cynnydd o 5% mewn adroddiadau am droseddau casineb yng Nghymru. Er iddo gael ei amlygu gan Cymorth i Ddiodefwyr fod tanadrodd yn dal i fod yn broblem ac mae adroddiadau answyddogol o droseddau casineb, yn enwedig troseddau casineb anabledd, wedi cynyddu yng Nghymru. Mae troseddau casineb yn effeithio ar hyder mewn pobl ag anableddau, a gall arwain at ynysu cymdeithasol, unigrwydd a chael effaith andwyol ar iechyd meddwl a chorfforol.

Yn ystod mis Rhagfyr cymerodd y Gwasanaeth ran mewn hyfforddiant ‘Arwain yr Ymyrraeth Newid Bystander’. Mae’r hyfforddiant hwn yn rhan o strategaeth Llywodraeth Cymru i fynd i’r afael â Thrais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. Mae’r hyfforddiant yn grymuso y rhai sy’n mynychu diogelwch yn herio agweddau ac ymddygiadau amhriodol sy’n gefnogol i drais yn erbyn menywod yn y gweithle, grŵp cyfoedion neu gymuned.

Yna cyflwynodd y Gwasanaeth 'Hyfforddiant Bystander' i gefnogi staff i adnabod a herio agweddau ac ymddygiadau sy'n gysylltiedig â thrais, rhywiaeth a misogyny. Roedd yr hyfforddiant yn darparu trosolwg o drais ar sail rhywedd, yn mynd i'r afael â chwedlau cyffredin am gamdriniaeth, a chyflwyno technegau ymarferol ar gyfer ymyrryd yn ddiogel ac yn briodol pan fydd ymddygiad amhriodol yn cael ei nodi. Mae hyn yn rhan o waith datblygu diwylliannol ehangach y Gwasanaeth. Bydd dyddiadau hyfforddiant pellach yn cael eu trefnu yn 2026 a bydd staff yn cael eu gwahodd i fynychu.

Amcan 13: Datblygu a chyflawni gofynion Deddf Caffael 2023.

Yn ystod y flwyddyn, parhaodd yr adran Gaffael i gryfhau ei chefnogaeth ar draws y Gwasanaeth. Cynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd gydag adrannau i adolygu contractau presennol, cynllunio gweithgarwch caffael yn y dyfodol a gwella dealltwriaeth o ofynion caffael. Helpodd hyn i ymgorffori caffael mewn busnes o ddydd i ddydd a gwneud yn siŵr ei fod yn cael ei ystyried yn gynharach wrth gynllunio a gwneud penderfyniadau.

Gwnaed nifer o welliannau pwysig yn ystod y flwyddyn. Diweddarwyd Rheolau Gweithdrefn Contract i adlewyrchu Deddf Caffael 2023. Adolygwyd a diweddarwyd dogfennau ategol, gan gynnwys Strategaeth Gaffael Cymru Gyfan, dogfennau gwahoddiad i dendro a'r biblinell gaffael.

Cofrestrodd y Gwasanaeth hefyd ar blatfform y llywodraeth ganolog ar gyfer cyhoeddi hysbysiadau caffael, gan helpu i sicrhau cydymffurfiaeth a gwella tryloywder.

Gwelodd y flwyddyn hefyd fuddsoddiad mewn pobl a systemau. Penodwyd prentis caffael newydd ac mae wedi dechrau astudio tuag at gymwysterau trwy gyrsiau'r Sefydliad Caffael a Chyflenwi Siartredig.

Cyflwynwyd meddalwedd newydd i helpu i fonitro risg y gadwyn gyflenwi, a dechreuodd gwaith gyda'r tîm Cyllid i wella'r broses ar gyfer onboarding cyflenwyr newydd. Roedd hyfforddiant ac ymwybyddiaeth yn parhau i fod yn rhan bwysig o'r rhaglen waith. Cynlluniwyd gweithdai parhaus i helpu adrannau i ddeall Deddf Caffael 2023 a Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus 2023. Mae datblygu dogfen achos busnes newydd hefyd wedi helpu i sicrhau bod caffael yn cael ei nodi yn gynnar, fel y gellir dewis y llwybr cywir a chydymffurfio i'r farchnad.

Gwnaed cynnydd hefyd ar systemau rheoli contractau. Ailddechreuodd y gwaith ar fodiwl y contract gyda chefnogaeth y tîm Cyllid, gyda phrofi a chynllunio cyflwyno yn digwydd yn ystod y flwyddyn. Erbyn diwedd y cyfnod adrodd, roedd y modiwl yn barod i fynd yn fyw o 2 Ebrill 2026. Bydd hyn yn helpu i wella gweledd contractau ar draws y Gwasanaeth a chefnogi cydymffurfiaeth â Rheolau Gweithdrefnau Contract a deddfwriaeth gaffael.

Yn gyffredinol, roedd y flwyddyn yn canolbwyntio ar gryfhau trefniadau caffael, gwella cydymffurfiaeth, adeiladu gwybodaeth fewnol a rhoi'r systemau a'r adnoddau cywir ar waith. Mae llawer o'r datblygiadau hyn bellach yn dod yn rhan o waith arferol o ddydd i ddydd, gan ddarparu sylfaen gryfach ar gyfer y swyddogaeth Caffael yn y dyfodol.

Amcan 14: Nodi a gweithredu gwelliannau digidol i effeithlonrwydd swyddogaeth y gyflogres.

Eleni canolbwyntiodd y gwaith ar wella systemau cyflogres a gweithwyr, cryfhau prosesau mewnol a chefnogi'r broses o gyflwyno offer digidol. Roedd y prif feysydd gweithgaredd yn cynnwys:

1. Datblygu'r Modiwl Teithio a Threuliau:

Gan weithio gyda'r datblygwr meddalwedd, cyflwynwyd modiwl newydd i gefnogi prosesu digidol hawliadau milltiroedd a chynhaliaeth a gyflwynwyd gan staff y Gwasanaeth. Cynhyrchwyd deunyddiau hyfforddi i gynorthwyo defnyddwyr a oedd hefyd yn cefnogi cyflwyno'r modiwl newydd.

2. Gwelliannau i weinyddu cyflogres:

Cynhaliwyd adolygiad o brosesau cyflogres, gan gynnwys gwaith i leihau dibyniaeth ar ffurflenni P11D (ffurflen statudol yn y DU a gyflwynwyd i Gyllid a Thollau EM gan gyflogwyr sy'n rhestru'r buddion y maent yn eu darparu). Mae hyn yn disgwyl gofynion cyfreithiol yn y dyfodol.

3. Newidiadau i gefnogi prosesau buddion a gwyliau i weithwyr:

Cafodd y broses Cynllun Beicio i'r Gwaith ei hadolygu a'i chryfhau ar ôl canfod bod gwiriadau cymhwysedd yn anghyson. Ymestynnwyd y Cynllun Gwyliau Peilot hefyd i'r flwyddyn nesaf, gyda 17 o orsafoedd eraill yn ymuno â'r peilot. Mae adborth gan orsafoedd sy'n cymryd rhan wedi bod yn gadarnhaol ar y cyfan.

Amcan 15: Datblygu'r broses cynllunio ariannol.

Trwy gydol y flwyddyn bu cynnydd da o ran gwella cynllunio ariannol a rheoli cyllideb. Cynhaliwyd adolygiad llawn o fodiwl cyllideb TechOne, gyda chefnogaeth ymgynghorwyr allanol i wella cyfrifiadau, tablau data, ac adroddiadau. Adolygwyd templedi a ddefnyddiwyd ar gyfer gosod cyllideb hefyd, er mwyn dal y wybodaeth sydd ei hangen yn well, a darparu cefnogaeth gliriach i ddeiliaid cyllideb.

Parhaodd y gwaith gydag ymgynghorwyr TechOne i wella trefniadau rhagfynegi o fewn y system ariannol. Ochr yn ochr â hyn, derbyniwyd ac adolygwyd y drafft cyntaf o geisiadau cyllideb a chynlluniau adrannol ar gyfer cyllideb 2026-27, gan gynnwys cefnogi achosion busnes. Diweddarwyd gwaith cyllideb cyflog hefyd i wneud casglu gwybodaeth, adolygu rhagdybiaethau a llwytho data i'r system ariannol yn fwy effeithlon.

Cafodd y Cynllun Dirprwyo Ariannol ei ddiweddarau a'i gymeradwyo, a dechreuwyd gwaith i ddiweddarau'r system ariannol, canllawiau a deunyddiau hyfforddi i adlewyrchu'r newidiadau hyn. Cyflwynwyd adroddiad wythnosol ar gyfer gofynion i ysgogi gweithredu ar archebion prynu agored, wedi'i gefnogi gan gyfathrebiadau atgoffa am y broses brynu-i-dalu gywir. Cwblhawyd proses y Gweithgor Craffu ar y Gyllideb, cymeradwywyd y gyllideb ddrafft, a rhannwyd gwybodaeth frifio gyda Chyfarwyddwyr Cyllid ynghyd ag ardollau dangosol.

Gwellodd perfformiad hefyd wrth brosesu anfonebau, gyda'r amser talu cyfartalog yn cael ei leihau i 28 diwrnod, gan ddod â pherfformiad i gydymffurfiaeth. Bydd gwaith pellach yn parhau yn ystod 2026-27 i gynyddu cyfran yr anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod i uwch na 95%. Yn ogystal, cwblhawyd y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig

sy'n cwmpasu'r cyfnod hyd at 2030, ynghyd â'r strategaethau ariannol a'r datganiad ar gyfer 2026-27. Mae nifer o'r gwelliannau hyn bellach wedi'u cwblhau a byddant yn parhau fel rhan o fusnes fel arfer.

Amcan 16: Monitro canlyniadau trawsnewid a rheoli newid.

Wrth baratoi'r Gwasanaeth ar gyfer gwytnwch sefydliadol a newid yn y dyfodol, gweithiodd yr adran AD ar draws blaenoriaethau AD allweddol, gan gynnwys:

- **Datblygu'r Gweithlu a Chynhwysiant**

Mae'r Llawlyfr Sefydlu Corfforaethol wedi'i ddiweddaru, ac mae deunyddiau Gweithredu Cadarnhaol wedi'u datblygu i gefnogi ymgysylltu cyson ar draws y Gwasanaeth.

- **Adolygiad Polisi a Chydymffurfiaeth Ddeddfwriaethol**

Mae polisiâu a gweithdrefnau Adnoddau Dynol yn cael eu hadolygu mewn ymateb i Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 2025, gyda diweddariadau deddfwriaethol perthnasol wedi'u hymgorffori.

- **Iechyd a Lles**

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i gefnogi iechyd a lles yn y gweithle drwy gymryd rhan yn y Rhaglen Monitro Cymheiriaid Cymru Iach sy'n Gweithio.

- **Gweithdrefnau Cwyno Allanol**

Mae gweithdrefnau cwyno allanol yn cael eu hadolygu, gan gynnwys opsiynau ar gyfer gwell adrodd a rheoli achosion.

- **Parhad Busnes a Gwydnwch Sefydliadol**

Mae'r Cynllun Rheoli Parhad Busnes wedi'i adolygu a'i ddiweddaru ar gyfer 2025, ac mae siart llif proses wedi'i ddatblygu i gefnogi trefniadau recriwtio, symud a throsglwyddo cyson.

- **Safonau Gweithio a Phroffesiynol mewn Partneriaeth**

Mae gwaith wedi mynd rhagddo ar aelodaeth gorfforaethol Blue Light, achrediad Cyflog Byw Go lawn, a datblygu rhwydwaith safonau proffesiynol Gwasanaeth Tân ac Achub y DU.

Iechyd a Diogelwch

Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith etc 1974 yw'r brif ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu iechyd a diogelwch yn y gweithle ym Mhrydain Fawr. Mae digwyddiadau sy'n ymwneud â gwaith a damweiniau a fu bron â digwydd yn cael eu monitro drwy'r Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Lles. Er nad yw'n orfodol ar hyn o bryd, anogir cyrff cyhoeddus i gynnwys crynodeb o'u perfformiad iechyd a diogelwch yn eu hadroddiadau blyneddol.

Iechyd a Diogelwch

Ystadegau digwyddiadau diogelwch
dros y flwyddyn ariannol 2025/26

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

**Cynnydd o 0.35%
mewn ddamweiniau**

Cafodd **290** o ddigwyddiadau diogelwch ei gofnodi rhwng Ebrill 1af a Mawrth 31ain, i gymharu â chyfanswm o **289** dros y cyfnod 24/25. Mae hwn yn gynydd bach o **0.35%**.

105

Achosion Agos

40

o anafiadau

34%

**o anafiadau yn arwain at
amser i ffwrdd o'r gweithle**

24

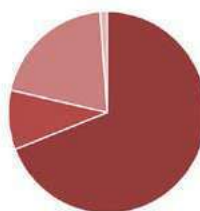
**adroddiadau o ddifrod
i Fflyd Wen**

65

**adroddiadau o ddifrod
i Fflyd Goch**

Fath o Ddifrod Cerbyd

Ymlaen: **54 (61%)**

Nôl: **9 (10%)**

Sefydlog: **26 (29%)**

Ein Hegwyddor Atal

Gweithio gyda phartneriaid i helpu i wneud cymunedau'n fwy diogel.

Lleihau'r risgiau i'n cymunedau, yn enwedig i'r bobl hynny a allai fod yn fwy agored i niwed, drwy ein rhaglenni ymyrraeth sefydledig fel Archwiliadau Diogel ac Iach a Phrosiect Ffenics.

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Cymru
gydnerth

Cymru o
gymunedau
cydlynus

Cymru
iachach

Cymru sy'n
gyfrifol ar
lefel fyd-
eang

Cyflawniadau yn 2025-26

Amcan 1: Defnyddio data uchel o ran ei ansawdd i gefnogi gweithgareddau diogelwch tân, yn enwedig y dull newydd sy'n seiliedig ar risg, i nodi ac i gynnal o leiaf 17,500 o Archwiliadau Diogel ac Iach lefel uchel.

Cyflwynwyd cyfanswm o 19,374 o Wiriadau Diogel ac Iach yn ystod y flwyddyn, gan ragori ar darged y Gwasanaethau eu hunain o 1,876.

Cynyddodd nifer y Gwiriadau Diogel ac Iach (SWAC) risg uchel fel canran gyffredinol, gan ddangos bod y Gwasanaeth wedi bod yn llwyddiannus yn ei waith i gyrraedd pobl fwy agored i niwed. Mae'r gwaith hwn wedi'i gyflawni drwy ddefnyddio Data Caerwysg y GIG a rheoli atgyfeirio SWAC diwygiedig.

Mae dangosfyrddau bellach yn cael eu creu, ac yn cael eu hadnewyddu'n ddyddiol, sy'n darparu gwybodaeth glir a chywir i staff atal i gynorthwyo gyda'u llwythi gwaith unigol.

	SAWC yn ôl Blaenoriaeth (rhif)	SAWC yn ôl Blaenoriaeth (canran)
Blaenoriaeth Uchel	5,491	28.3%
Blaenoriaeth Ganolig	3,839	19.8%
Blaenoriaeth Isel	10,044	51.9%
Cyfanswm	19,374	100.0%

	SAWC trwy Atgyfeiriad (rhif)
Gan Asiantaeth	3,917
Nid gan Asiantaeth	15,457
Cyfanswm	19,374

Amcan 2: Darparu ymyriadau diogelwch yn y cartref sy'n seiliedig ar wybodaeth ac sy'n targedu'r preswylwyr mwyaf agored i niwed yn ein cymunedau. Byddwn yn cyflawni 12 ymgyrch aml-asiantaethol wedi'u targedu ar draws Gogledd Cymru.

Cynhaliwyd pedair ymgyrch aml-asiantaeth:

1. Yn ystod mis Ebrill cynhaliodd staff ddigwyddiad Diogelwch Dŵr ar Stryd Fawr Bangor.

Nod y digwyddiad hwn oedd codi ymwybyddiaeth o ddŵr, a'r peryglon posibl mewn ac o amgylch y dŵr yn y cyfnod cyn y tywydd cynhesach.

Cynhaliodd staff atal ddigwyddiad 'pop-up' ar y Stryd Fawr, gan arddangos offer Achub Dŵr, ac annog aelodau o'r cyhoedd i stopio a siarad â diffoddwyr tân i gael cyngor diogelwch dŵr.

2. Ar 1 Hydref, nododd y Gwasanaeth Ddiwrnod Rhyngwladol Pobl Hŷn drwy gynnal digwyddiad cymunedol yng Ngorsaf Dân Dinbych, ochr yn ochr â phartneriaid, i hyrwyddo'r cymorth amrywiol sydd ar gael i aelodau hŷn o'n cymuned a chynnig gwiriadau Diogel ac lach i'r rhai sydd eu hangen.

Roedd aelodau o'r Tîm Atal wrth law i ddarparu gwybodaeth bwysig am ddiogelwch tân yn y cartref, gyda chynghor penodol wedi'i deilwra i helpu i fynd i'r afael â rhai o'r heriau sy'n wynebu'r genhedlaeth hŷn o ran cadw eu cartrefi yn ddiogel ar dân. Aeth Gweithwyr Cymorth Diogelwch yn y Cartref allan i gynnal gwiriadau Diogel ac lach yn yr ardal leol, gan dargedu aelwydydd â phreswylwyr hŷn. Ymunodd aelodau o staff corfforaethol â nhw a oedd wedi gwirfoddoli i gynorthwyo gydag ymweliadau, gan helpu i sicrhau bod rhai o'r aelodau mwyaf agored i niwed o'n cymuned yn gallu teimlo'n ddiogel yn eu cartrefi.

3. Ym mis Tachwedd, creodd a rhannu nifer o fideos trwy'r cyfryngau cymdeithasol yn hyrwyddo awgrymiadau diogelwch tân coginio, a chynghor ar beth i'w wneud pe bai tân coginio yn mynd allan o reolaeth.

Mae tanau coginio yn parhau i fod yn un o'r prif achosion ar gyfer galwadau brys i danau annedd. O'r 322 o danau anheddau damweiniol a fynychodd y Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn, roedd 56 ohonynt yn achos uniongyrchol o 'Goginio'.

Gellir dod o hyd i wybodaeth fwy manwl am ddiogelwch coginio [yma](#).

4. Ymwelodd staff Atal Tân a diffoddwyr tân gweithredol â marchnadoedd ffermwyr ledled Gogledd Cymru a Swydd Amwythig i dynnu sylw at bwysigrwydd dilyn y Cod Llosgi Grug a Glaswellt. Roedden nhw'n darparu cyngor yn uniongyrchol i ffermwyr a hefyd yn dosbarthu taflenni gwybodaeth.

Amcan 3: Datblygu cynlluniau ar gyfer ardaloedd lleol yn unol â Chynllun Rheoli Risg Cymunedol 2025–29.

Trafodwyd y weithred hon yn niwrnod cynllunio 2025–26 y Tîm Arweinyddiaeth Gwasanaeth (SLT), ac fel rhan o'r fframwaith asesu risg strategol a chynllunio, nodwyd na fyddai digon o adnoddau i gyflawni yn erbyn y weithred hon.

Mae aelodau Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn dewis peidio â gweithredu'r cam gweithredu hwn ar hyn o bryd.

Amcan 4: Cynnal 12 o ymgyrchoedd aml-asantiaethol sy'n seiliedig ar wybodaeth ac sy'n targedu'r rhai sydd fwyaf tebygol o fod mewn Gwrthdrawiadau ar y Ffordd neu ddigwyddiadau boddi mewndirol.

Ymgyrchoedd Diogelwch ar y Ffyrdd:

- Cynhaliwyd sawl sesiwn o '[Stori Olivia](#)' drwy gydol y flwyddyn, gyda dros 2,200 o fynychwyr. Mae stori Olivias yn seiliedig ar ddigwyddiad bywyd go iawn, gan ddefnyddio lluniau dashcam i dynnu sylw at beryglon gyrru'n ddifrifol.

Fe wnaeth staff a chydweithwyr o Heddlu Gogledd Cymru ffilmio fideo byr mewn cydweithrediad â Grŵp Llandrillo Menai a gafodd ei ryddhau ar y cyfryngau cymdeithasol. Mae'r fideo yn esbonio'r hyn y mae'r Gwasanaeth yn gobeithio ei gyflawni trwy gyflwyno Stori Olivia, a hefyd yn dal meddyliau a theimladau'r myfyrwyr a oedd wedi derbyn sesiwn Stori Olivia.

- Cyflwynwyd sesiynau [BikerDown](#) i dros 100 o feicwyr. Mynychodd cynrychiolwyr staff y MCL Bikeshow yn Birmingham i hyrwyddo'r cyrsiau BikerDown a BikerSafe, ac roeddent yn gallu cofrestru dros 300 o bobl i fynychu sesiynau lleol. Gwelwyd y cwrs BikerDown cyntaf i gael ei gynnal ym Mhwelli ym mis Gorffennaf. Cefnogwyd hyn gan gynrychiolwyr o'r fenter 'Beic Modur Iechyd Meddwl'.
- Parhaodd y cydweithrediad â Heddlu Gogledd Cymru gyda lansiad 'Operation Apex'. Mae hon yn ymgyrch amlwg iawn gyda'r nod o leihau anafiadau beiciau modur a gwella diogelwch beicwyr. Fel rhan o'r fenter hon, mae gan ddau lwybr allweddol farciau ffordd PRIME (Perceptual Rider Information for Maximising Expertise and Enjoyment), i gynorthwyo beicwyr i drin corneli.
- Parhaodd y Gwasanaeth â'i gyfranogiad gydag 'Operation Ugain'. Trwy 'Operation Ugain' gall gyrrwyr sy'n teithio dros y terfyn cyflymder ddewis dewis arall yn lle pwyntiau cosb a/neu ddirwy. Y dewis arall yw cyflwyniad 10 munud am ddim a gyflwynir gan staff y gwasanaeth tân a'i nod yw hysbysu pobl am beryglon goryrru.

Mae cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer y gwaith cydweithredol hwn wedi'i ymestyn oherwydd y canlyniadau cadarnhaol.

- Roedd digwyddiadau diogelwch ffyrdd eraill yn cynnwys digwyddiadau 'Panad i Beicwyr', a hyrwyddo ymgyrch yr Heddlu '5 Angheuol'.

Ymgyrchoedd Diogelwch Dŵr:

- Yn gynnar yn y flwyddyn, hyrwyddwyd ymgyrchoedd diogelwch dŵr, fel #DoethynyDŵr a Arnofio i Fyw, drwy'r cyfryngau cymdeithasol, a sesiwn ymgysylltu â'r cyhoedd ym Mangor. Cyflwynwyd hyfforddiant hefyd i geidwaid Pentre Peryglon.
- Mae ymgyrch diogelwch plant 'Canfod y peryglon' hefyd wedi helpu i godi ymwybyddiaeth o beryglon dŵr trwy sesiynau rhyngweithiol mewn ysgolion a grwpiau cymunedol.
- Cyflwynwyd hyfforddiant diogelwch dŵr i wardeniaid o Barc Cenedlaethol Eryri, a oedd yn cynnwys sesiwn tair awr, gan gribo theori a dysgu ymarferol.

- Yn ystod ‘Wythnos Atal Boddi’, ymwelodd staff gweithredol ag ysgol gynradd, ynghyd â’r ‘Uned Achub Llinell Ddŵr’, o orsaf dân Bangor.
- Ym mis Gorffennaf, ymunodd staff â phartneriaid ar gyfer ‘Diwrnod Atal Boddi’r Byd’, i helpu i ledaenu negeseuon a allai achub bywydau yn ein hardaloedd cymunedol. Cynhaliwyd dau ddigwyddiad ymwybyddiaeth diogelwch dŵr cyhoeddus yn Llyn Tegid, Y Bala, a Llyn Padarn, Llanberis. Gwelodd y ddau ddigwyddiad staff arddangosiadau ymarferol a gweithgareddau diogelwch dŵr.
- Ym mis Tachwedd, croesawodd staff y Gwasanaeth gydweithwyr o dimau Achub Mynydd Llanberis, Achub Mynydd Dyffryn Ogwen, ac Achub Mynydd Aberglasyn i Orsaf Dân Bangor. Cynlluniwyd y fenter hon i wella cydlynu a chryfhau perthnasoedd gwaith yn ystod digwyddiadau achub dŵr ledled y rhanbarth.
- Mae cynllun peilot ‘Diogelwch Nofio’ newydd yn cael ei ddatblygu. Mae hyn wedi’i anelu at blant rhwng naw ac 11 oed a bydd yn cael ei gynnal mewn canolfannau hamdden, i ddarparu gweithgareddau ymarferol yn y pwll. Bwriedir i’r sesiynau cyntaf gael eu cynnal yn ystod 2026.

Amcan 5: Darparu pecynnau ymyrraeth gynnar pwrpasol sydd wedi’u hachredu gan Ymddiriedolaeth y Brenin, gan ddefnyddio dull sy’n ystyriol o drawma er mwyn meithrin plant a phobl ifanc sy’n fwy diogel, sy’n gryfach ac yn fwy gwydn.

Trwy gydol y flwyddyn, mae’r [Prosiect Ffenics](#) parhau i gyflawni canlyniadau cryf i bobl ifanc a atgyfeiriwyd gan ysgolion. Yn ystod y flwyddyn, cyflwynwyd 20 o gyrsiau, pob un ohonynt yn cofnodi cyfraddau cwblhau uchel.

Adroddodd ysgolion fanteision clir o’r rhaglen, gan gynnwys gwelliant ymddygiad o 80% yn chwarter un a 78% yn chwarter dau, ynghyd ag adborth cadarnhaol o 100% am yr ymyrraeth yn y ddau chwarter. Yn ogystal, cyflawnodd 70% o’r cyfranogwyr yn y ddau chwarter gymhwyster llawn [Agored Cymru](#).

	CH1	CH2	CH3	CH4
Nifer y cyrsiau a gynhaliwyd	4	4	6	6
Nifer y Plant a phobl ifanc	33	29	55	55
% gwelliant ymddygiad a adroddwyd	80%	78%	66%	73%
% adborth cadarnhaol	100%	100%	100%	100%
% Agored Cymru	70%	70%	62%	92%
% Cwrs wedi’i gwblhau gan Plant a phobl ifanc	88%	86%	67%	92%

Ochr yn ochr â’r cyflawniad, gwnaed cynnydd sylweddol wrth ddatblygu cysylltiad y prosiect ag [Ymddiriedolaeth y Brenin](#). Yn ystod y flwyddyn, ymgynghorwyd â’r polisïau gofynnol a’u cyflwyno i’r Gwasanaeth Dîm Arweinyddiaeth (SLT), a rhannwyd asesiadau effaith ategol gydag arweinwyr perthnasol. Erbyn chwarter tri, roedd y Tîm Atal yn cwblhau’r ddogfennaeth oedd ei hangen i gysylltu Prosiect Phoenix â

fframwaith Ymddiriedolaeth y Brenin, ac erbyn chwarter pedwar, roedd achrediad wedi'i gymeradwyo. Mae hyn yn golygu bod Tîm Ffenics bellach yn cyflawni yn unol â maes llafur a chymhwyster The King's Trust.

Gwelodd chwarter pedwar hefyd gynnydd mewn gweithgarwch ymgysylltu ehangach. Cynhaliodd y tîm naw ymrwymiad ysgol, gan ddarparu cyngor diogelwch tân pwrpasol i fwy na 800 o ddisgyblion. Yn yr un chwarter, cynhaliwyd chwe chws Ffenics gyda 55 o ddisgyblion yn mynychu, gan ddangos twf parhaus mewn cyrhaeddiad a galw am y rhaglen.

Ar y cyfan, mae hon wedi bod yn flwyddyn gadarnhaol i Brosiect Phoenix, gyda chanlyniadau cryf gan gyfranogwyr, adborth rhagorol gan ysgolion, a chynnydd pwysig wrth sicrhau achrediad ac alinio'r rhaglen ag Ymddiriedolaeth y Brenin.

Amcan 6: Darparu 12 o ddigwyddiadau Datblygu Proffesiynol Parhaus i staff drwy gydol y flwyddyn, a hynny er mwyn meithrin eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth, gan eu galluogi i wasanaethu eu cymunedau lleol yn well.

Mae'r rolau a elwid gynt yn Rheolwyr Partneriaeth wedi cael eu trawsnewid i ddarparu arweinyddiaeth fwy ffocws ac arbenigol sy'n gwasanaethu'n well ein staff a'r Gwasanaeth yn ei gyfanrwydd.

Yn unol â'r newid hwn, mae'r teitl Rheolwr Partneriaeth yn cael ei ddisodli gan Reolwr Atal i adlewyrchu natur rhagweithiol, sy'n canolbwyntio ar y gymuned y rolau.

Roedd gweithgareddau hyfforddi a gynhaliwyd gan aelodau'r Adran Atal yn cynnwys:

1. Ymwybyddiaeth o Fyddar
2. Cymorth i Ddiodefwr
3. Diwrnod Llesiant
4. Hyfforddiant Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant
5. Trwm eu Clyw – hyfforddiant penodol a ddarperir gan 'Fireblitz'
6. Datrys gwrthdaro

Ein Hegwyddor Diogelu

Gwneud busnesau'n fwy diogel gyda'n gilydd.

Darparu canllawiau arbenigol i fusnesau ar ddiogelu rhag tân i helpu i sicrhau diogelwch adeiladau, gweithwyr a chwsmeriaid, a thrwy hynny gefnogi busnesau i dyfu. Mae adeiladau risg uchel yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer arolygiadau, gan gyfrannu at ddiogelwch y cyhoedd yn gyffredinol.

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Cymru
gydnerth

Cymru o
gymunedau
cydlynus

Cymru
iachach

Cymru sy'n
gyfrifol ar
lefel fyd-
eang

Cymru
llewyrchus

Cyflawniadau yn 2025-26

Amcan 1: Datblygu pob swyddog goruchwylio a swyddogion ar y system dyletswydd hyblyg i fod ar Lefel 2 mewn Diogelwch Tân Busnes.

Canolbwyntiodd y Gwasanaeth ar hyfforddiant i gyflawni cymwysterau Lefel 4 mewn Diogelwch Tân oherwydd dyrchafiadau, dechreuwyd newydd a symudiad staff o fewn y tîm.

Mae'r penderfyniad hwn yn cefnogi aliniad â Dangosyddion Perfformiad Allweddol y Rhaglen Arolygu Seiliedig ar Risg a fframwaith cymhwysedd y Cyngor Penaethiaid Tân Cenedlaethol ar gyfer Diogelwch Tân – Diogelu. Mae datganiadau o ddiddordeb wedi'u cyhoeddi a'u hasesu'n ganolog cyn archebu cyrsiau. Mae'r Technegydd Peirianeg Tân wedi archwilio cyfleoedd i alluogi cyflwyno'r cwrs Lefel 2 yn fewnol, gan gynnwys ymweliad â Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r camau hyn yn parhau oherwydd symudiad staff o fewn y Gwasanaeth.

Amcan 2: Parhau i ddarparu Rhaglen Arolygu Seiliedig ar Risg sy'n defnyddio gwybodaeth er mwyn lleihau'r nifer o anafiadau a marwolaethau sy'n digwydd o ganlyniad i danau mewn eiddo domestig ac annomestig.

Cymerodd staff amddiffyn ran mewn ymgyrch aml-asiantaeth ledled y DU a weithredwyd i fynd i'r afael â throseddau cyfundrefnol.

Mae Operation Machinize yn fenter a gydlynir yn genedlaethol dan arweiniad y Ganolfan Troseddau Economaidd Cenedlaethol (NECC) a Chyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu (NPCC), sy'n canolbwyntio ar fynd i'r afael â cham-drin troseddol busnesau stryd fawr arian parod sy'n cael eu hecsbloetio i olchi arian anghyfreithlon a chefnogi troseddau cyfundrefnol ehangach.

Drwy gydol 2025, gweithiodd swyddogion o Uned Troseddau Cyfundrefnol Rhanbarthol Gogledd Orllewin (NWROCU) ochr yn ochr â phartneriaid gan gynnwys CThEM, Safonau Masnach, Gorfodi Mewnffudo, Iechyd yr Amgylchedd, yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) a Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC).

Fel rhan o'r dull amlasiantaethol hwn, cynhaliodd swyddogion NWFRS a swyddogion cydymffurfio o'r tîm Diogelu arolygiadau i asesu cydymffurfiaeth diogelwch tân o dan Orchymyn Diwygio Rheoleiddiol (Diogelwch Tân) 2005.

Ym mis Tachwedd, mynychodd Swyddogion Cydymffurfio fforwm landlordiaid yn Nhŷ Pawb, Wrecsam mewn partneriaeth â Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (CBSW).

Nod y digwyddiad oedd darparu canllawiau diogelwch tân i landlordiaid presennol a darpar landlordiaid drwy gyflwyniadau a chyfleoedd rhwydweithio, gan dynnu sylw at gyfrifoldebau landlordiaid o dan Orchymyn Diwygio Rheoleiddiol (Diogelwch Tân) 2005.

Roedd hefyd yn llwyfan i'r Gwasanaeth a CBSW arddangos eu gwaith partneriaeth aml-asiantaeth ar draws gwahanol fathau o eiddo, gan gynnwys tecawê, bariau ewinedd a llety Airbnb. Dangosodd hyn fod ymdrechion rheoleiddio yn ymestyn y tu hwnt i Dai mewn Amlfeddiannaeth (HMO) ac adeiladau sengl i sicrhau bod pob llety yn bodloni'r un safonau. Pwysleisiodd y cyflwyniad y gwaith cynhwysfawr y tu ôl i'r llenni a wnaed i nodi risgiau, dilyn pryderon a chymryd camau gorfodi neu wahardd priodol pan fo angen.

Amcan 3: Cynnal ymgyrchoedd misol i roi sicrwydd ynghylch diogelwch tân i fusnesau er mwyn hyrwyddo diogelwch mewn eiddo masnachol.

Dros y flwyddyn, mae gwaith yn y maes hwn wedi parhau er gwaethaf prinder staff parhaus, sydd wedi cyfyngu ar faint o weithgarwch y gellid ei wneud. Serch hynny, mae gwaith busnes fel arfer wedi parhau gyda phartneriaid, ac mae rhai camau wedi'u targedu wedi'u cyflawni lle mae capasiti yn caniatáu.

Roedd hyn yn cynnwys cydweithio ag asiantaethau partner ar safleoedd a risgiau penodol, cefnogaeth ar gyfer gweithgarwch gorfodi, a gwaith parhaus gyda CEM Berwyn a rhanddeiliaid eraill i helpu i leihau digwyddiadau tân. Roedd Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru hefyd yn cefnogi gweithgareddau hyfforddi ar gyfer staff ac arolygwyr iechyd a diogelwch.

Yn chwarter olaf y flwyddyn, cafwyd ymweliad aml-asiantaeth â Fflatiau ger Porthaethwy a arweiniodd at nifer o hysbysiadau gorfodi i'r cyfarwyddwyr eiddo

Amcan 4: Gweithio gydag asiantaethau partner a chynnal ymyriadau a digwyddiadau tymhorol er mwyn rheoli ein tirwedd ac i leihau'r nifer o danau gwyllt sy'n digwydd.

Mae'r Awdurdod Tân wedi mabwysiadu diffiniad y Cyngor Penaethiaid Tân Cenedlaethol ar gyfer cofnodi tanau gwyllt, sy'n cael ei ddiffinio fel unrhyw dân llystyfiant heb ei reoli lle mae angen penderfyniad neu weithredu ynglŷn â'i atal rhag. Bydd tân gwyllt yn bodloni un neu fwy o'r meini prawf canlynol:

- Yn cynnwys ardal ddaearyddol o o leiaf un hectar (10,000 metr sgwâr)
- Mae ganddo hyd fflam parhaus o fwy na 1.5 metr

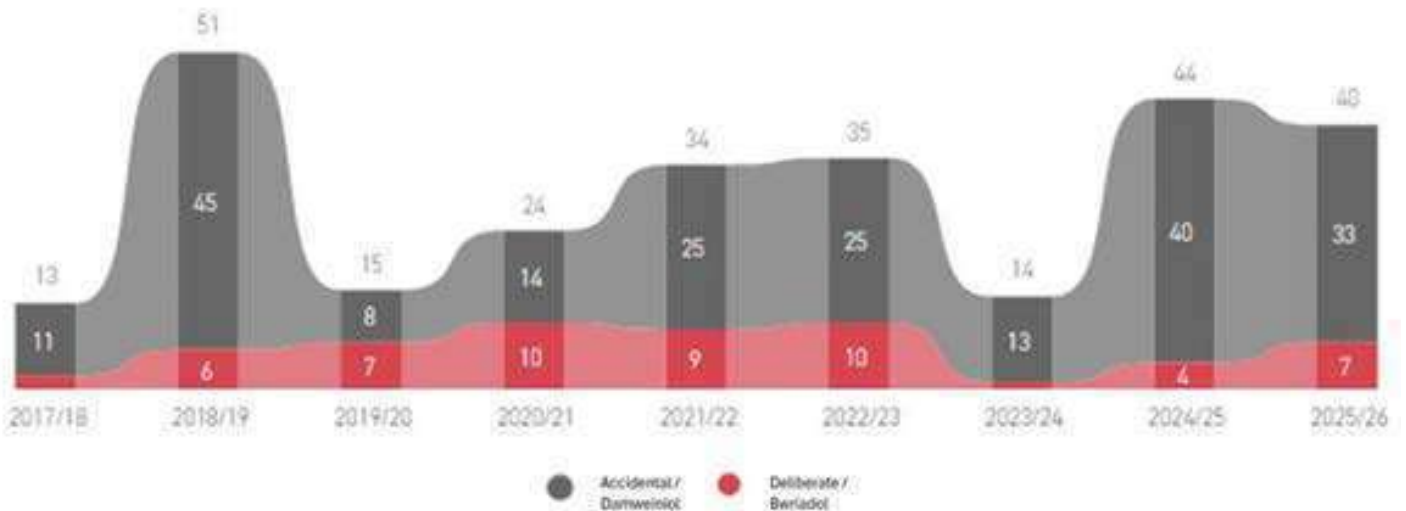
- Angen adnodd ymroddiad o o leiaf pedwar pwmp / adnoddau gwasanaeth tân ac achub
- Yn gofyn am adnoddau i gael eu hymrwymo am o leiaf chwe awr
- Yn fygythiad difrifol i fywyd, yr amgylchedd, eiddo a seilwaith

Mynychodd y Gwasanaeth 40 o danau gwyllt yn ystod y flwyddyn. O'r rhain, dechreuwyd 33 yn ddamweiniol a chredwyd bod saith wedi dechrau'n fwriadol.

Er gwaethaf gostyngiad cyffredinol yn nifer y tanau gwyllt a fynychwyd o'i gymharu â'r llynedd, cynyddodd nifer y rhai a ddechreuwyd yn fwriadol o dri.

Roedd y Gwasanaeth yn arbennig o brysur yn ystod mis Awst pan fynychwyd digwyddiadau sylweddol ym Mynydd Bodafon yn Llannerchymedd, Ynys Môn a Mynydd Cwm yn Llandudno, Conwy ac yn Nhrefriw, Sarnau, Sir Ddinbych.

Mae'r graff isod yn dangos sut y gall presenoldeb brys i danau gwyllt amrywio flwyddyn ar ôl blwyddyn.

Ym mis Chwefror daeth y cerbyd 'Argocat' newydd yn weithredol. Mae hwn yn gerbyd pob tir, a fydd yn darparu cymorth ychwanegol i bersonél ac offer. Bydd y cerbyd hwn wedi'i leoli yng ngorsaf dân Bae Colwyn ond bydd yn cael ei ddefnyddio i fynychu digwyddiadau brys ledled Gogledd Cymru yn ôl yr angen.

Ein Hegwyddor Ymateb

Darparu ymateb brys effeithiol.

Bod yn barod i ymateb pan fydd arnoch ein hangen: i ddiogelu'r hyn sy'n bwysig i chi, i achub bywydau, lleihau niwed, ac amddiffyn cartrefi a busnesau.

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Cymru
gydnerth

Cymru o
gymunedau
cydlynus

Cymru
iachach

Cymru sy'n
fwy cyfartal

Cyflawniadau yn 2025-26

Amcan 1: Dylunio, caffael a dosbarthu offer diffodd tân gyda gwelliannau a fydd yn darparu datrysiad caban glân, gan leihau'r risg, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, o halogion yn dod i gysylltiad â'n diffoddwyr tân.

Yn ystod y flwyddyn, cwblhaodd pum offer ymateb brys newydd brofion derbyn a chawsant eu dwyn i wasanaeth. Mae pob offer yn cynnwys dyluniad 'Caban lân', sy'n helpu i leihau amlygiad diffoddwyr tân i halogion tân. Datblygwyd y dyluniad trwy ymchwil a datblygu dan arweiniad y gweithgor Halogion, gyda mewnbwn gan randdeiliaid allweddol ar draws y Gwasanaeth a chynrychiolwyr o Undeb y Brigadau Tân. Mae'r offer hefyd yn cynnwys pibellau a changhennau 22mm newydd, yn unol ag argymhellion adroddiad Prif Gynghorydd Tân ac Achub ac Arolygydd Cymru ar ymateb i danau anheddau domestig. Y cyflwyniad diweddaraf hwn yw'r ail i ddefnyddio'r dyluniad hwn, a fydd nawr yn sail i adeiladu offer yn y dyfodol wrth i ni barhau i wella'r fflyd trwy adborth defnyddwyr a rhaglenni amnewid parhaus.

Amcan 2: Gosod Mesuryddion Llif ar beiriannau pwmpio, mewn ymateb i'r hyn a ddysgwyd yn sgil Grenfell, ac argymhelliad gan Brif Gynghorydd Tân ac Achub Cymru.

Yn ystod y flwyddyn, parhaodd cynnydd ar ehangu'r defnydd o fesuryddion llif ar draws y fflyd goch (cerbydau sy'n mynychu digwyddiadau brys). Mae pum cerbyd eisoes mewn gwasanaeth gyda mesuryddion llif wedi'u gosod, ac mae cynlluniau yn dal i gael eu datblygu ar gyfer y cerbydau sy'n weddill a'r amserlen i'w cwblhau. Archebwyd wyth cit arall, gyda'r adran Fflyd yn parhau i fynd ar drywydd cyflenwi. Ar ôl ei dderbyn, mae staff adran y Fflyd yn bwriadu gosod y caledwedd ar y platfformau, gyda chefnogaeth gan Emergency One ar gyfer gosod a chomisiynu meddalwedd. Mae hefyd wedi cysylltu ag Emergency One i drefnu hyfforddiant i staff y Fflyd ym mis Mai neu fis Mehefin 2026 fel y gallant osod y caledwedd ar gyfer yr wyth mesurydd llif sydd eisoes yn berchen arnynt. Fodd bynnag, nid oes dyddiad cyflwyno wedi'i gadarnhau ar gyfer y citiau a archebwyd sy'n weddill.

Amcan 3: Arwain a chydlynw gwaith i uwchraddio systemau technoleg ar draws y Gwasanaeth er mwyn sicrhau eu bod yn seiber-ddiogel ac yn addas i'r diben.

Cynhaliwyd archwiliad o'r holl wasanaethau TGCh ynghyd ag arolygiad o safiad seiberddiogelwch. Mae gwaith wedi'i wneud i ddisodli systemau gweithredu sydd wedi dyddio a dadgomisiynu systemau na ellir eu cefnogi lle na ellid lliniaru'r risgiau technegol. Mae hyn yn sicrhau bod systemau critigol yn barod ac yn gadarn ar hyn o bryd y maent yn dibynnu arnynt.

Amcan 4: Cefnogi a gweithredu'r penderfyniadau a'r argymhellion a wneir gan Weithgor Darpariaeth Frys yr Awdurdod Tân.

Roedd yr Adolygiad o'r ddapariaeth Frys (ECR) yn rhaglen newid fesul cam i wella effeithiolrwydd a gwytnwch yswiriant brys ledled Gogledd Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig, heb gynyddu'r gyllideb. Ar ôl i'r Awdurdod Tân ac Achub ailddatgan yr ymrwymiad hwn yn gynnar yn 2025, gweithiodd swyddogion, y Tîm Trawsnewid, cyrff cynrychioliadol a swyddogion Undeb y Brigadau Tân gyda'i gilydd i ddatblygu cytundeb ar y cyd a sefydlu'r Grŵp Gweithredu Cytundeb ar y Cyd (CAIG). Arweiniodd y gwaith hwn at drefniadau peilot a gynlluniwyd i wneud y 178 o swyddi ar draws y 22 gwylio yn yr wyth gorsaf â chriw amser cyflawn/dydd yn fwy hunangynhaliol, gan leihau dibyniaeth ar swyddi sefydlu ehangach i gwmpasu absenoldebau a chreu capasiti i gefnogi dulliau newydd fel criw cnewyllyn mewn ardaloedd gwledig gan gynnwys Dolgellau a Phorthmadog.

Yn ystod 2025, goruchwyliodd CAIG weithredu, cyfathrebu staff a datblygu prosesau ategol, gan gynnwys Cwestiynau Cyffredin, gweithgarwch recriwtio, aliniad shifft a'r Polisi Rhestr Amser Cyflawn. Cyflwynwyd aliniad shifft o 2 Medi 2025 a lansiwyd cynlluniau peilot criw niwclews i gryfhau gorchudd gwledig yn ystod y dydd, gyda chyfathrebu yn pwysleisio'n gyson gydweithio, cefnogaeth staff ac adolygiad rheolaidd. Mae adborth a monitro cynnar yn awgrymu bod y newidiadau yn dechrau gwella gwytnwch, gydag arwyddion calonogol o well argaeledd pwmpiau yn ystod y dydd mewn ardaloedd gwledig, llai o angen am oriau ychwanegol, a manteision ehangach trwy weithgarwch diogelwch cymunedol, ymgysylltu lleol a chefnogaeth gryfach i griwiau ar alwad.

Amcan 5: Cynyddu'r sefydliad o weithwyr ar alwad er mwyn gwella argaeledd peiriannau ar draws y rhanbarth.

Aseswyd ac adolygwyd niferoedd recriwtio, a chyflwynwyd cyflwyniad i'r Tîm Arweinyddiaeth Gwasanaeth (SLT) ym mis Ebrill.

Fel rhan o ddull mwy lleol o recriwtio ar alwad, adolygwyd a thrafodwyd anghenion gorsafoedd unigol ym mhob cyfarfod 'Grŵp Recriwtio ac Argaeledd'.

Yn ystod mis Ionawr rhyddhaodd y Gwasanaeth ddeunyddiau hyrwyddo recriwtio ar alwad newydd ar y cyfryngau cymdeithasol.

Cofnododd diwedd y flwyddyn welliant i nifer y diffoddwyr tân ar alwad sydd ar gael i fynychu digwyddiadau brys; hyd at 502 o bobl o 489 o bobl ar ddechrau'r flwyddyn.

Argaeledd Gorsafoedd System Dyletswydd Ar Alwad (SDAA)

Mae'r tabl isod yn dangos faint o bympiau oedd ar gael ar gyfartaledd ar gyfer pob Gorsaf SDAA rhwng 06:00 a 18:00. Mae'r argaeledd wedi'i rannu fesul mis, ac yn dangos argaeledd yn ystod yr wythnos (Llun-Gwener) ac ar benwythnosau/gwyliau banc.

Mae'r tabl yn cynrychioli'r holl wylfeydd SDAA nad ydynt wedi'u lleoli mewn gorsafoedd amser cyflawn neu griw dydd.

Argaeledd Gorsafoedd SDAA ar Gyfartaledd 06:00–18:00																	
Diwrnod/ Mis	Ebr	Mai	Meh	Ch1	Gorff	Awst	Medi	Ch2	Hyd	Tach	Rhag	Ch3	Ion	Chwe	Maw	Ch4	Blwyddyn yn Gyfan
Llun- Gwener	6	6	5	6	6	4	6	5	6	7	7	6	7	7	6	7	6
Penwythnos (gan gynnwys Gwyliau Banc)	14	14	12	13	11	12	12	12	12	11	9	11	11	11	10	11	12
Cyfartaledd Cyffredinol	9	9	7	8	7	7	7	7	7	8	8	8	9	8	7	8	8
2025/26	7	7	6	7	6	7	6	6	6	7	9	7	10	9	9	9	7

Sylwch fod niferoedd sydd ar gael wedi'u talgrynnu i'r rhif cyfan agosaf.

Mae'r tabl isod yn adlewyrchu nifer y dechreuwyr a'r ymadawyr â'r SDAA yn ystod chwarter dau, o gymharu â'r un chwarter y llynedd. Mae llawer o'r rhai a adawodd yr SDAA y chwarter hwn wedi symud i'r System Dyletswydd Amser Cyflawn (SDAC).

Blwyddyn	Dechreuwyr	Ymadawyr	Nifer y Swyddi ar Ddiwedd y Flwyddyn	Nifer y Gweithwyr (un rôl yn unig)
Ebrill 2024 – Mawrth 2025	86	65	487	425
Ebrill 2025 – Mawrth 2026	88	71	512	427
+/-	2	6	25	2

Dechreuwyr – nifer y dechreuwyr SDAA ym mhob chwarter. Nid yw hyn yn cynnwys contractau eilaidd.

Ymadawyr – nifer y swyddi SDAA sydd wedi'u llenwi, gan gynnwys y rhai sydd â mwy nag un rôl.

Nifer y Swyddi ar Ddiwedd y Chwarter – the number of On-call firefighter positions that are filled, including those who have more than one role.

Nifer y Gweithwyr (un rôl yn unig) – nifer yr unigolion sydd ar yr SDAA yn unig h.y., y rhai nad oes ganddynt ddwy rôl yn y Gwasanaeth.

Amcan 6: Creu amserlen o ymarferion yn unol â phroffil risg Gogledd Cymru y Fforwm Cydnerthedd Lleol.

Cyflwynwyd calendr electronig newydd sy'n cynnwys digwyddiadau ymarfer corff sy'n digwydd ar draws yr ardal Gwasanaeth. Mae hyn yn rhoi ymwybyddiaeth gynnar o ymarferion sy'n digwydd i staff ac yn rhoi cyfle iddynt fynegi diddordeb mewn cymryd rhan neu fod yn wiliadwr.

Gall Rheolwyr yr Orsaf a staff o'r Ystafell Reoli ychwanegu manylion am unrhyw ymarferion byw neu ymarferion bwrdd sydd ar ddod i sicrhau bod y calendrau mor gyfredol â phosibl.

Cynhaliwyd cyfanswm o 20 ymarfer yn ystod y flwyddyn, a oedd yn cynnwys:

- **Hyfforddiant digwyddiadau cerbydau trydan:** Roedd criwiau yng Nghaerdydd yn ymarfer ymateb i dân fan drydan yn dilyn gwrthdrawiad, gan ganolbwyntio ar ddiffodd tanau cerbydau trydan yn ddiogel gan ddefnyddio blancedi arbenigol.
- **Ymarfer brys Offer Tân ac Anadlu Adeiladu (BA):** Diffoddwyr tân wedi'u hyfforddi ar gyfer tân adeilad ar y llawr cyntaf gydag anafiadau, gorchymyn digwyddiad profi, gweithdrefnau BA, chwilio ac achub, ac ymateb brys ar ôl cwymp nenfwd efelychu criwiau BA.
- **Water outage multi-agency training:** Partners across public services took part in a Colwyn Bay exercise based on a major water outage, reviewing lessons learned, improving coordination, and strengthening preparedness for large-scale incidents.

Amcan 7: Cynnal adolygiad o'n fflyd o beiriannau arbennig i sicrhau eu bod yn parhau'n addas i gwrdd â'r proffil risg/galw yn awr ac yn y dyfodol.

Yn dilyn proses dendro gystadleuol, dyfarnwyd y contract i Emergency One Group (UK) Ltd i gyflenwi cerbyd 'Ysgol Trofwrdd' newydd y Gwasanaeth. Mae hwn yn fuddsoddiad mawr ac mae'n rhan o'r rhaglen ailosod barhaus ar gyfer offer awyr sy'n cyrraedd diwedd eu hoes weithredol. Datblygwyd y fanyleb a'r dyluniad drwy weithgor sy'n cynnwys staff o bob rhan o'r Gwasanaeth, gyda phwyslais cryf ar adborth gan ddefnyddwyr terfynol. Ers dyfarnu'r contract, mae cydweithwyr yn adrannau Fflyd, Gweithrediadau Technegol a Chaffael wedi parhau i weithio'n agos gyda'r cyflenwr i gwblhau'r dyluniad, nodi gwelliannau a chyflawni gwerth am arian. Mae'r dull cydweithredol hwn wedi helpu i greu manyleb glir ar gyfer yr offer newydd a bydd yn cefnogi'r prosiect wrth iddo symud i'r camau nesaf o adeiladu a chyflawni.

Amcan 8: Parhau â'r ymateb ymgynghorol aml-asiantaethol ac i wneud gwaith rheoli risg ar gyfer systemau storio ynni a batris mawr.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae cydweithredu aml-asiantaeth cryf wedi parhau rhwng grŵp BESS a'r Gwasanaeth Mwynau a Gwastraff Rhanbarthol, gan gynnwys gweithio'n agos gyda'r swyddog arweiniol a'r tîm cynllunio. Datblygiad allweddol oedd y cytundeb er mwyn sicrhau bod partneriaid yn cael eu hysbysu'n awtomatig pan fydd cwmnïau preifat yn cyflwyno ceisiadau cynllunio ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy. Bydd y broses well hon o rannu gwybodaeth yn berthnasol ar draws pob un o'r chwe chynghor yng Ngogledd Cymru, gan helpu partneriaid i gadw'n wybodus ac ymateb yn fwy effeithiol.

Cynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd trwy gydol y flwyddyn er mwyn cynnal momentwm a chydlyniaid. Ochr yn ochr â hyn, mae gwaith parhaus wedi canolbwyntio ar nodi a mapio safleoedd ynni adnewyddadwy, gan wella ymwybyddiaeth ymhellach a chefnogi cynllunio ac ymateb gweithredol yn y dyfodol.

Mae'r gwasanaeth hefyd wedi archwilio offer newydd i fynd i'r afael â risgiau sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys diffoddwyr sydd wedi'u cynllunio ar gyfer tanau paneli solar (PV). Mae'r rhain wedi'u hasesu ar gyfer addasrwydd ar gyfarpar ac maent bellach wedi'u disgwyl i'w prynu yng nghyllideb 2026-27.

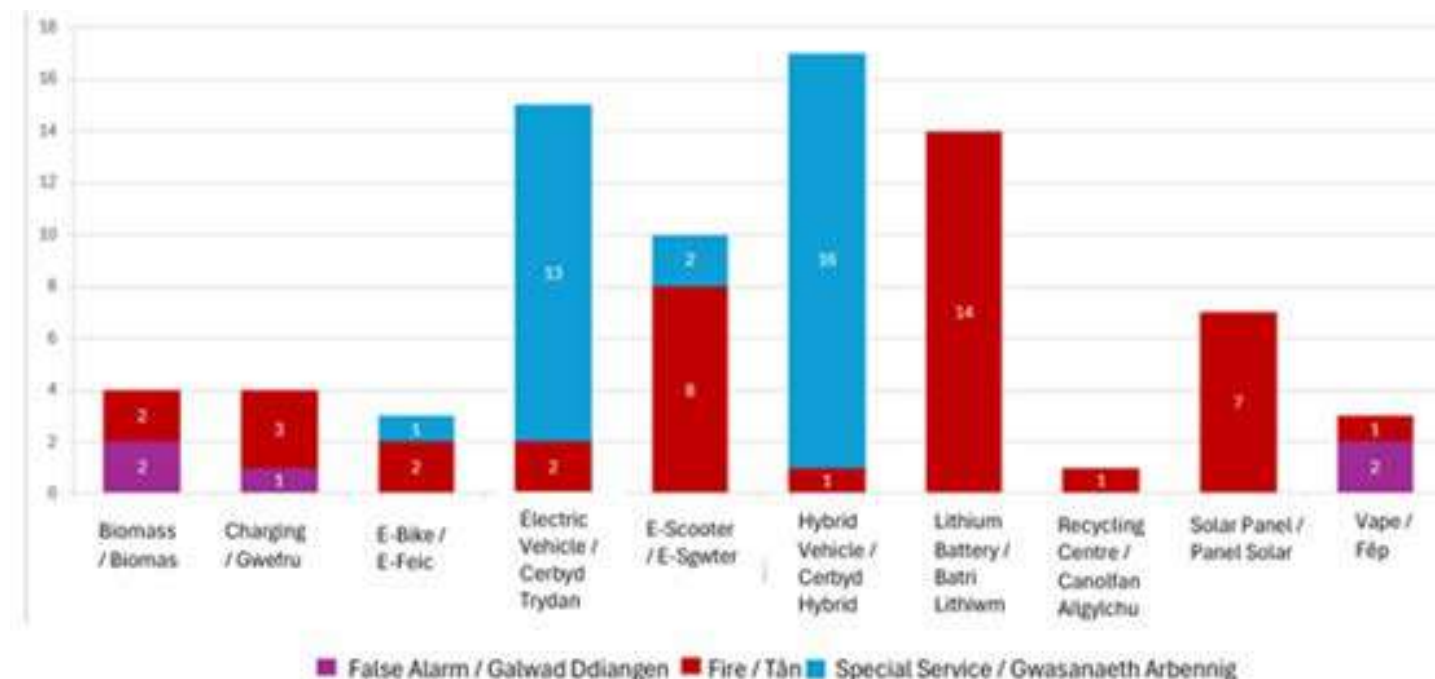
Ar y cyfan, mae'r flwyddyn wedi gweld cynnydd cyson, gyda gwaith partneriaeth gwell, gwell rhannu gwybodaeth, a chamau parhaus tuag at gryfhau'r ymateb i risgiau sy'n gysylltiedig ag ynni adnewyddadwy.

Digwyddiadau brys a fynychwyd gan y Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn.

Wrth i dechnoleg esblygu a'n dibyniaeth gymdeithasol arni gynyddu, mae wedi dod yn amlwg bod risgiau newydd a chymhleth yn cael eu cyflwyno i'n Gwasanaeth Tân. Gall technolegau sy'n dod i'r amlwg ffurfio amrywiaeth o ffurfiau, gan gynnwys pethau fel:

- Cerbydau Trydan
- Ffermydd Gwynt
- Dyfeisiau sy'n cynnwys Batris Lithiwm-Ion

Nid oes gan lawer o'r technolegau hyn gategoriâu adrodd pwrpasol o fewn systemau data digwyddiadau tân ac achub cenedlaethol. O ganlyniad, cynhelir chwiliadau geiriau allweddol ar logiau digwyddiadau er mwyn nodi a dadansoddi tueddiadau.

Er bod cerbydau trydan a cherbydau hybrid yn ymddangos yn helaeth yn y ffigurau uchod ar gyfer 2025-26, mae'r siart yn dangos nad galwadau tân oedd y rhan fwyaf o'r digwyddiadau hyn.

Amcan 9: Parhau i gyflwyno'r achos busnes ar gyfer Canolfan Hyfforddiant a Datblygu Newydd.

Mae cynnydd wedi parhau drwy gydol y flwyddyn o ran datblygu'r achos busnes ar gyfer Canolfan Hyfforddi a Datblygu newydd, sydd bellach o'r enw **Hwb Awen**. Dechreuodd y gwaith safle cynnar yn haf 2025, gan gynnwys ffensys, arolygon amgylcheddol, clirio llystyfiant a pharatoi'r tir. Mae'r cynllunio yn parhau i fod yn y cam amlinellol, gyda gwaith dylunio manwl yn parhau.

Mae cynnydd cryf wedi'i wneud o ran dylunio a chynllunio, gyda chefnogaeth tîm dylunio newydd a mewnbwn gan staff, gweithgorau ac ymweliadau â chyfleusterau hyfforddi eraill y gwasanaeth tân. Mae ystyriaethau amgylcheddol hefyd wedi'u rheoli'n ofalus, gan gynnwys diogelu bywyd gwylt ar y safle.

Mae ymgysylltu wedi bod yn ffocws allweddol, gyda chyfathrebu rheolaidd, ymweliadau staff, a sesiynau galw heibio yn helpu i gasglu adborth a llunio'r datblygiad. Mae'r adborth hwn eisoes wedi dylanwadu ar gynlluniau, megis cynnwys llety dros nos a sicrhau bod cyfleusterau yn bodloni anghenion hyfforddiant gweithredol.

Carreg filltir bwysig oedd cymeradwyo amlinelliad yr Achos Busnes a gymeradwywyd gan aelodau yng nghyfarfod yr Awdurdod Tân ym mis Ionawr. Ochr yn ochr â hyn, mae gwaith brandio wedi symud ymlaen yn dilyn pleidlais staff i enwi'r ganolfan Hwb Awen.

Ar y cyfan, mae'r prosiect yn mynd rhagddo'n dda, gyda datblygiad cyson o gynlluniau, cynnwys staff cryf, a gwaith safle cynnar wedi'i gwblhau neu bron â chwblhau, gan gadw'r nod hirdymor o ganolfan hyfforddi newydd ar y trywydd iawn i'w gyflawni.

Amcan 10: Adolygu a gweithredu argymhellion perthnasol adroddiad cam 2 ymchwiliad Tŵr Grenfell, i wella parodrwydd gweithredol ac ymateb, hyfforddiant diffoddwyr tân a diogelwch diffoddwyr tân.

Dros y flwyddyn, mae cynnydd cyson wedi'i wneud tuag at gwblhau'r holl argymhellion, er bod rhai meysydd yn parhau i gydymffurfio'n rhannol oherwydd cymhlethdod a natur y gwaith.

Mae gwelliannau allweddol wedi'u cyflawni, gan gynnwys cyflwyno radios llaw digidol, sydd wedi galluogi rhai argymhellion i gael eu cwblhau'n llawn. Bydd nifer fach o feysydd yn parhau i gydymffurfio'n rhannol yn y tymor byr tra bod gwaith pellach yn cael ei wneud.

Mae ffocws cryf hefyd wedi bod ar wella gweithdrefnau gwacáu ar gyfer adeiladau uchel. Mae'r dysgu wedi'i rannu trwy gydweithio â Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru, gan gynnwys cyflwyniadau, ymarferion ar y cyd, ac arsylwi senarios hyfforddi byw. Mae'r gweithgareddau hyn wedi helpu i lywio gwaith adolygu lleol, gyda'r Grŵp Adeiladau Tal yn asesu'r ffordd orau o fabwysiadu neu addasu'r gweithdrefnau hyn yng Ngogledd Cymru.

Mae ymarferion wedi'u cynnal i brofi trefniadau gwacáu, gyda debriefs yn nodi meysydd i'w gwella ymhellach. Bydd y canfyddiadau hyn yn helpu i lunio newidiadau yn y dyfodol a sicrhau cynnydd parhaus.

Yn gyffredinol, mae'r flwyddyn wedi gweld gwelliant parhaus, gyda newidiadau ymarferol wedi'u gweithredu, dysgu partneriaeth gref, a gwaith parhaus i fynd i'r afael â'r bylchau cydymffurfio sy'n weddill.

Amcan 11: Parhau â'r rhaglen Tyrau Hyfforddi newydd.

Cytunwyd ar y rhaglen ailosod ac adnewyddu tŵr hyfforddi yn unol â chynllunio cyllideb gyfalaf 2024-25. Yn ogystal, cyflwynwyd rhaglen arolygu a chrëwyd rhestr flaenoriaeth RAG ar gyfer pob tŵr hyfforddi ar draws Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Yn anffodus, oherwydd problemau cyflenwi allanol ac oedi gyda chyflwyno'r tîm rheoli prosiect ystadau, mae dyddiadau cau allweddol wedi'u colli gydag ailosod tŵr hyfforddi yn cael eu gohirio a'u rhoi mewn cylchoedd bywyd cynllunio sydd i ddod.

Ein Hegwyddor Amgylchedd

Diogelu a gwarchod ein hamgylchedd naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mabwysiadu arferion ecogyfeillgar yn ein gweithrediadau beunyddiol i leihau allyriadau carbon ac effeithiau amgylcheddol eraill a chodi ymwybyddiaeth amgylcheddol ymhlith ein staff a'n cymunedau.

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Cymru
gydnerth

Cymru o
gymunedau
cydlynus

Cymru
iachach

Cymru sy'n
gyfrifol ar
lefel fyd-
eang

Cyflawniadau yn 2025-26

Amcan 1: Adolygu eitemau stoc a datblygu arferion gwaith gorau er mwyn gwella effeithlonrwydd a sut y rheolir lefelau stoc.

Dros y flwyddyn, fe wnaethom barhau i wella rheoli stoc a chryfhau perthynas waith ag adrannau eraill i wneud prosesau siopau yn fwy effeithlon. Fe wnaethom adolygu lefelau stoc yn rheolaidd, lleihau stoc diangen a gweithio gyda chydweithwyr i wella archebu, cyfathrebu a phrosesau o ddydd i ddydd.

Rydym yn adolygu lefelau stoc gofynnol yn rheolaidd pryd bynnag y rhoddwyd archebion i sicrhau bod lefelau stoc yn parhau i fod yn briodol a bod cynhyrchion yn dal i fod eu hangen. Fe wnaethom adeiladu perthynas waith gryfach ag adrannau eraill, gan gynnwys cymryd rhan mewn cyfarfodydd recriwtio ac argaeledd fel y gallai siopau fod yn rhan gynharach ac yn fwy effeithiol.

Fe wnaethom adolygu darpariaethau stoc cerbydau lles, lleihau gwastraff a chytuno ar restr symlach o eitemau y gofynnwyd amdanynt yn aml gyda'r Adran Gweithrediadau.

Derbyniwyd pecyn tân gwyllt ychwanegol i wella lefelau stoc, a chwblhawyd codio bar ochr yn ochr â newidiadau i'r broses golchi dillad.

Fe wnaethom barhau i wella prosesau ar y cyd â Gweithrediadau, gan gynnwys gweithdrefnau y tu allan i oriau, pecynnau ymadael, pecyn sy'n gysylltiedig â dyrchafiad a threfniadau pecyn brys.

Dechreuon ni brynu cyflenwr newydd ar gyfer 'Gwisg Dadwisg' oherwydd bod lefelau stoc wedi gostwng ac nid oedd y cyflenwr blaenorol bellach yn cynnig yr un arddull neu ddeunydd.

Cwblhawyd y stoc diwedd y flwyddyn, gyda chynnydd cadarnhaol o ran lleihau faint o stoc a gedwir a gwaith pellach wedi'i gynllunio i wella'r broses.

Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o fusnes fel arfer, gyda'r tîm siopau yn adolygu systemau ac yn gwneud y defnydd gorau o dechnoleg bob dydd Mercher.

Mae trefniadau hefyd yn cael eu gwneud i fynychu cyfarfodydd cadwyn gyflenwi gyda sefydliadau sector cyhoeddus eraill sy'n defnyddio TechOne.

Amcan 2: Ehangu'r rhwydwaith presennol o Fannau Gwefru Cerbydau Trydan (EVCP) ar draws y Gwasanaeth.

Mae gwaith wedi'i wneud i ehangu'r rhwydwaith EVCP ar draws y Gwasanaeth er mwyn gweithredu mwy o Gerbydau Trydan.

Cymeradwywyd cyllid grant, ac mae dau wefrydd soced sengl bellach wedi'u gosod yng ngorsaf dân Wrecsam, ac un gwefrydd soced dwbl wedi'i osod yng ngorsaf dân Dolgellau.

Cwblhawyd treial yn llwyddiannus sy'n caniatáu i staff y Gwasanaeth ddefnyddio'r rhwydwaith EVCP i wefru eu cerbydau eu hunain gan ddefnyddio ap i dalu am y trydan a ddefnyddir.

Mae polisi a gweithdrefn draft wedi'i ysgrifennu sy'n caniatáu nid yn unig i bersonél y gwasanaeth ond hefyd yn caniatáu i sefydliadau cyhoeddus allanol wefru eu cerbydau trydan gan ddefnyddio'r gwefryddion trydan newydd hyn.

Mae gan bob gorsaf dân a safleoedd eraill sy'n gysylltiedig â thân o leiaf un EVCP.

Amcan 3: Caffael cerbydau ysgafn er mwyn cadw'r proffil oedran ar lefel resymol ac i sicrhau bod ein fflyd o gerbydau ysgafn yn ddibynadwy, yn cyrraedd y safonau diogelwch diweddaraf ar gyfer ein staff, ac mor effeithlon ag sy'n bosibl o ran yr amgylchedd.

Dechreuodd y gwaith gyda nodi cerbydau addas o fewn cyllideb y Gwasanaeth, gyda cherbydau allyriadau sero yn cael eu blaenoriaethu yn unol â Chyllideb Garbon 2 Llywodraeth Cymru a 'Chynllun Datgarboneiddio Fflyd' y Gwasanaethau.

Mae cyfanswm o 53 o gerbydau ysgafn (ceir a faniau) wedi'u caffael yn llwyddiannus yn ystod y flwyddyn, er bod trefniadau yn rhaid i'r cynlluniau dyrannu cychwynnol, i ddarparu ar gyfer gofynion unigol.

Amcan 4: Newid y cerbydau presennol sy'n defnyddio diesel i ddefnyddio olew llysiâu sydd wedi'i drin â hydrogen (HVO).

Hyd yn hyn, nid oes unrhyw broblemau mawr wedi'u nodi gyda'r treial HVO yng Ngorsaf Dân Glannau Dyfrdwy, felly disgwylir y bydd y gwaith gyda'r darparwr, yn parhau. Mae sawl wythnos ar ôl cyn i geisiadau cynllunio ar gyfer y saith safle gorsaf dân nesaf gael eu penderfynu. Yn seiliedig ar sut roedd system back-end BSmart yn gweithredu yng Ngorsaf Dân Glannau Dyfrdwy, mae'n ymddangos ei bod yn gweithio'n dda ac yn darparu olrhain a goruchwyliaeth effeithiol.

Amcan 5: Uwchraddio'r System Rheoli Adeiladau er mwyn lliniaru effaith BT yn rhoi'r gorau i ddefnyddio llinellau copr.

Mae cynnydd yn erbyn y weithred hon wedi'i ohirio oherwydd y gost sy'n gysylltiedig â disodli'r boeleri traddodiadol presennol. Ar y cam hwn, ystyrir ei bod yn fwy cost-effeithiol i ailosod y system boeler gyfan ar yr adeg briodol, yn hytrach na gwneud gwaith interim i'r paneli boeler i gefnogi'r weithred hon.

Amcan 6: Monitro ac adrodd ar ddata ynni, dŵr a gwastraff, gan gynnwys adrodd i Lywodraeth Cymru ar adrodd ar garbon.

Mae'r Gwasanaeth wedi monitro defnydd ynni a dŵr corfforaethol yn agos, yn ogystal â'n hallbynnau gwastraff i nodi ffyrdd y gallwn wella ein heffeithlonrwydd gweithredol a lleihau ein heffeithiau amgylcheddol.

Rydym wedi gweithio'n agos gyda Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru i wella'r ffordd yr ydym yn cyfrifo ac yn adrodd ar ein hallyriadau carbon, drwy gasglu data mwy penodol ar effaith amgylcheddol gan ein cyflenwyr. Mae'r adroddiadau hyn yn rhan annatod o'n gwaith tuag at yr uchelgais ar gyfer sector cyhoeddus sero net yng Nghymru erbyn 2030.

Cydnabyddiaeth o'n Cydweithio

Diffiniad o gydweithredu

"tmae'n gweithio gyda'i gilydd â phobl neu sefydliadau eraill i greu neu gyflawni rhywbeth".

Prosiect Partneriaeth Rhostir

Derbyniodd tîm cefn gwlad Cyngor Sir Ddinbych Wobr Partner Diogelwch Cymunedol am ei Brosiect Partneriaeth Rhostir mewn noson wobrwyo.

Mae'r prosiect, sy'n cael ei gynnal mewn partneriaeth â Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, yn cefnogi'r gwasanaeth tân i fynd i'r afael â thanau gwyllt peryglus.

Dywedodd y Cyngorydd Alan James, yr aelod arweiniol dros ddatblygu a chynllunio lleol: "Hoffwn longyfarch pawb sy'n rhan o'r tîm am gyflawni'r wobrwych hon.

"Mae hyn yn adlewyrchu rhai o'r gwasanaethau hanfodol y mae'r tîm yn eu darparu mewn sefyllfaoedd peryglus ac mae'n enghraifft wych o'r hyn y gall dull cydweithredol effeithiol ei gyflawni.

"Mae ein ceidwaid cefn gwlad yn gweithio'n ddiflino i sicrhau bod trigolion ac ymwelwyr â'r sir yn gallu mwynhau ein tirwedd helaeth ac mae'n wych bod eu gwaith caled wedi cael ei gydnabod gyda'r wobrwych hon."

Yn gynharach eleni, cefnogodd y tîm y gwasanaeth tân yn ystod ymgyrch aml-asiantaeth pedwar diwrnod ar fryniau'r Berwyn, lle effeithiodd tân gwyllt ar bron i 350 hectar o rostir ar Foel Fferna.

Mae'r bartneriaeth wedi parhau y tu hwnt i'r ymateb brys, gyda ceidwaid a chriwiau tân yn gweithio gyda'i gilydd ar ymarferion hyfforddi tanau gwyllt ac ymgyrchoedd ymwybyddiaeth y cyhoedd.

Nod yr ymdrechion hyn yw hyrwyddo'r defnydd cyfrifol o danau a barbeciw yng nghefn gwlad, gan sicrhau bod pawb yn deall y peryglon difrifol y gallant eu creu i'n tirwedd genedlaethol.

Achrediad 'Statws Cyflogwr' Hyderus Anabledd

Mae'r cynllun Disability Confident yn fenter gan lywodraeth y DU sydd wedi'i chynllunio i gefnogi cyflogwyr i recriwtio, cadw a datblygu pobl anabl.

Mae'r cyflawniad hwn yn dangos yn glir i ddarpar weithwyr a gweithwyr presennol sut mae'r Gwasanaeth yn dilyn arferion gorau ar draws gwahanol feysydd gwaith, ac mae'n gam i fyny o'r statws 'Ymrwymiad' Lefel 1 a gyflawnwyd yn 2022.

Helpodd grŵp gorchwyl a gorffen o staff y Gwasanaeth i asesu ein sefyllfa bresennol, a gweithiodd gyda'i gilydd i gasglu tystiolaeth o arferion cynhwysol ac amlygu bylchau a chyfleoedd i wella yn y dyfodol. Roedd y grŵp gorchwyl a gorffen yn cynnwys 12 o gynrychiolwyr o bob rhan o'r Gwasanaeth, a gyfarfu dair gwaith ym mis Gorffennaf ac Awst i fwrw ymlaen â'r gwaith hwn.

Gwnaeth aelodau'r grŵp gyfraniadau pwysig yn y cyfarfodydd, gyda llawer hefyd yn cynnal ymchwil hanfodol a chasglu tystiolaeth.

Dyweddodd y Prif Swyddog Tân Dawn Docx "Mae ennill yr achrediad lefel uwch hwn yn enghraifft gadarnhaol o gydweithredu a gwaith tîm".

GTAGC yn ennill achrediad Cyflog Byw Gwirioneddol

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ennill achrediad cyflog byw go iawn; ni yw'r 18fed corff cyhoeddus yng Nghymru i wneud hynny, a'r cyntaf yng Ngogledd Cymru.

Bydd ein hymrwymiad i'r Cyflog Byw yn golygu bod pawb sy'n gweithio yn y Gwasanaeth yn cael isafswm cyflog o £13.45 yr awr - sy'n uwch nag isafswm y llywodraeth ar gyfer pobl dros 21 oed, sydd ar hyn o bryd yn £12.21 yr awr.

Mae swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol yng Nghymru yn dweud wrthym ein bod wedi ein lleoli mewn rhanbarth lle mae 15.8% o swyddi yn ennill llai na'r hyn sydd ei angen ar bobl i fyw - gyda thua 199,000 o swyddi yn talu llai na'r Cyflog Byw gwirioneddol.

Cyflog Byw Gwirioneddol y Sefydliad Cyflog Byw yw'r unig gyfradd cyflog yn y DU a gyfrifir yn annibynnol ar sail cost byw, sy'n codi'n flynyddol yn unol â chostau byw.

Mae ein pobl wrth wraidd popeth a wnawn.

Trwy ddod yn gyflogwr Cyflog Byw achrededig, rydym yn cadarnhau ein hymrwymiad i degwch ac yn sicrhau bod pawb sy'n gweithio i ni yn cael cyflog sy'n adlewyrchu gwir gost byw.

Holl bwrpas hyn yw gwneud y peth iawn i'n staff a chydabod y cyfraniad pwysig maen nhw'n ei wneud i'n cymunedau bob dydd.

Crynodeb Gwybodaeth Perfformiad

Cyflwynodd Gorchymyn Awdurdodau Tân ac Achub (Dangosyddion Perfformiad) (Cymru) 2015 dri dangosydd perfformiad statudol sy'n cyd-fynd â dangosyddion sector a gasglwyd yn lleol.

DANGOSYDDION STATUDOL:	2024-25		2025-26	
	Rhif	Cyfradd	Rhif	Cyfradd
Tanau yr aethpwyd atynt	1,804	26.07	2,043	29.31
Galwadau diangen yr aethpwyd atynt	3,264	47.17	3,209	46.03
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	255	3.69	297	4.26
Digwyddiadau brys eraill yr aethpwyd atynt	1,166	16.85	1,065	15.28
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 10,000 o'r boblogaeth				
Marwolaethau ac anafiadau tân	49	7.08	55	7.89
Marwolaethau ac anafiadau yn sgil tanau a ddechreuwyd yn ddamweiniol	45	6.50	53	7.60
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 100,000 o'r boblogaeth				
Tanau cartref wedi'u cyfyngu i'r ystafell wreiddiol	308	87.01%	282	87.58%
Fel canran o'r nifer o danau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt				

Crynodeb Gwybodaeth Perfformiad

Cyflwynwyd dangosyddion sector ar gyfer 2015 a chytunwyd i gael eu casglu a'u rhannu gan y tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru.

CYMRU GYFAN			2025-26			
DANGOSYDDION SECTOR:	GTA Gogledd Cymru		GTA Canolbarth a Gorllewin Cymru		GTA De Cymru	
	Rhif	Cyfradd	Rhif	Cyfradd	Rhif	Cyfradd
Tanau bwriadol	544	7.80	1,509	16.42	4,386	27.92
Tân damweiniol (neu ddim yn hysbys)	1,499	21.50	1,632	17.76	1,791	11.40
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 10,000 o'r boblogaeth						
Marwolaethau yn gysylltiedig â thân	2	0.29	4	0.44	9	0.57
Anafiadau wedi'u hachosi gan dân	53	7.60	24	2.61	54	3.44
Marwolaethau'n gysylltiedig â thân mewn tanau damweiniol mewn anheddau	2	0.29	2	0.22	9	0.57
Marwolaethau'n gysylltiedig â thân mewn	0	0.00	1	0.11	0	0.00
tanau bwriadol mewn anheddau	30	4.30	19	2.07	46	2.93
Anafiadau'n gysylltiedig â thân mewn tanau damweiniol mewn anheddau	0	0.00	2	0.22	8	0.51
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 100,000 o'r boblogaeth						
Tanau cartref	346	10.29	428	9.68	643	9.06
Tanau damweiniol yn y cartref	325	9.67	393	8.89	587	8.27
Tân bwriadol mewn cartrefi	21	0.62	35	0.79	56	0.79
Galwadau diangen LTAAu mewn cartrefi	1,481	44.04	1,528	34.56	2,182	30.73
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 10,000 o cartrefi						
Tanau mewn adeiladau annomestig	155	4.65	143	3.54	361	6.88
Galwadau diangen LTAAu mewn eiddo annomestig	379	11.37	325	8.05	1,535	29.24
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 1,000 o adeiladau annomestig						
Tanau mewn cartrefi lle nad oedd larwm mwg wedi'i osod	45	13.01	134	31.31	245	38.10
Fel canran o'r nifer o danau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt						

Siarter Ymateb i Dandau Mewn Cartrefi yn 2025–26

Yn ystod 2012, datblygodd y tri Awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru Siarter Cymru gyfan ar y cyd i sicrhau, lle bynnag y mae pobl yn byw yng Nghymru, y gallant ddisgwyl cael cymorth a chefnogaeth i aros yn ddiogel rhag tân yn eu cartrefi. Dylent hefyd allu disgwyl, os bydd tân yn cynnau, y byddant yn cael ymateb brys prydlon, effeithiol a phroffesiynol i'w galwad am gymorth.

Mae'r Siarter yn gwneud saith ymrwymiad penodol y bydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn:

1. Cymryd yr awenau wrth leihau nifer y tanau mewn cartrefi sy'n digwydd a lleihau eu heffaith ar bobl.
2. Ymateb yn gyflym ac yn effeithlon bob tro y byddwn yn derbyn galwad brys 999 i fynychu tân mewn cartref.
3. Mynychu tanau mewn cartrefi yn gyflym a chyda'r offer priodol i ddelio â nhw.
4. Delio â thanau cartref yn effeithiol, yn effeithlon ac yn broffesiynol.
5. Helpu i adfer normalrwydd i gymunedau yn sgil tanau mewn cartrefi.
6. Ymchwilio i achosion tanau mewn cartrefi a dal y bobl berthnasol i gyfrif pan fo'n briodol gwneud hynny.
7. Ymdrechu i gynnal safonau uchel a gwella agweddau ar yr hyn a wnawn.

Mae'r tudalennau canlynol yn rhoi gwybodaeth am ein cydymffurfiaeth â'r ymrwymiadau hyn yn ystod 2025–26.

Er cysondeb, rydym yn defnyddio naratif safonol ar gyfer adrodd yn erbyn y Siarter bob blwyddyn, a dim ond yn diweddarau'r ffigurau o fewn y fframwaith naratif.

1. Byddwn yn arwain y gwaith o leihau nifer y tanau sy'n digwydd mewn cartrefi a lleihau eu heffaith ar bobl.

Rydym wedi ymrwymo i arwain y gwaith o gynnal y gostyngiad yn nifer yr achosion o danau mewn cartrefi ac yn gysylltiedig, y pobl sy'n cael eu hanafu o ganlyniad o hyn, yng Nghymru.

Yn 2025-26 rhoesom gyngor ac anogaeth i bobl ar sut y gallant atal tanau rhag cychwyn yn eu cartref a sut y gallant gadw eu hunain yn ddiogel rhag tân. Roedd ein gweithgarwch atal yn cynnwys cyflwyno 19,374 o

Archwiliadau Diogel ac lach i breswylwyr ac yn ogystal â hyn cafodd 4,110 o blant a phobl ifanc sgwrs diogelwch tân dros y cyfnod hwn.

Yn ystod 2025-26 aethom i 322 o danau damweiniol mewn cartrefi. O ganlyniad i'r tanau hynny, cofnodwyd 6 marwolaeth, a cafodd 29 o bobl anafiadau difrifol.

Mae nifer y tanau damweiniol yn ardal yr Awdurdod Tân ac Achub wedi aros yn gyson, gyda 338 o danau damweiniol hefyd yn bresennol yn ystod 2024-25.

Mae nifer y tanau damweiniol yn ardal yr Awdurdod Tân ac Achub yn parhau i fod ar eu lefel isaf yn y pum mlynedd diwethaf.

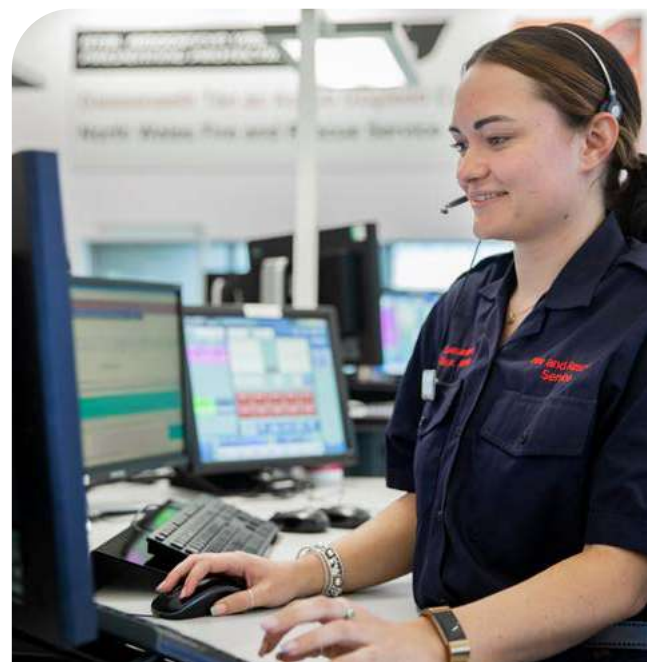
2. Byddwn yn ymateb yn gyflym ac yn effeithlon bob tro y byddwn yn derbyn galwad 999 frys i fynd i dân mewn cartrefi.

Rydym wedi ymrwymo i ymateb yn gyflym ac effeithlon pan fydd y gweithredwr yn rhoi galwadau 999/112 brys i ni.

Mae ein hystafell reoli tân brys yn parhau i fod ar gael bob awr o'r dydd a'r nos bob dydd o'r flwyddyn, gyda threfniadau arbennig ar waith ar gyfer trosglwyddo galwadau'n ddi-dor o un ystafell reoli i'r llall os bydd aflonyddwch difrifol neu ymchwydd yn nifer y galwadau sy'n dod i mewn ar yr un amser.

Mae systemau mapio ac electronig soffistigedig yn ein helpu i: a) nodi lleoliad y digwyddiad a adroddir a b) anfon yr adnodd mwyaf priodol sydd ar gael i fynychu'r digwyddiad.

Yn 2025-26, gwnaethom ddelio â chyfanswm o 15,972 o alwadau 999/112 brys. Roeddem yn gallu cael digon o wybodaeth am achosion o danau mewn cartrefi i rybuddio'r ymateb cychwynnol priodol o fewn 90 eiliad ar 79.2% o achlysuron a rhwng 91 a 120 eiliad ar 10.9% o achlysuron.

Fodd bynnag, gwyddom nad cyflymder trin galwadau – er yn bwysig – yw'r unig ffon fesur berthnasol. Mae gwybod ble mae angen ein gwasanaethau yn gofyn am sgiliau arbenigol i gael gwybodaeth yn effeithiol gan alwyr a all, er enghraifft, fod yn anghyfarwydd â'r ardal y maent ynddi, yn ofnus neu mewn trallod, yn ifanc iawn, neu ag anawsterau cyfathrebu neu iaith.

Sgil bwysig arall yw cydnabod pan fo galwr yn cam-drin y system 999/112 drwy honni fod yna argyfwng pan nad oes, mewn gwirionedd. Mae'n drosedd gwneud galwadau diangen i'r gwasanaethau brys yn fwriadol. Yn anffodus, nid yw'n ymddangos bod hynny'n atal lleiafrif o bobl sy'n camdrin llinellau 999 ac yn cadw ein gwasanaethau ac adnoddau rhag gyrraedd pobl a allai fod mewn sefyllfa wirioneddol sy'n peryglu

bywyd. Bob tro y byddwn yn mynd allan at un o'r galwadau diangen maleisus hyn, mae'n gwastraffu amser ac arian, ac yn peri mwy o berygl i weddill y gymuned.

Yn 2025-26, cawsom 124 o alwadau diangen maleisus. Mewn 57.3% o achosion, roeddem yn gallu cadarnhau nad oedd y galwadau hyn yn ddilys ac felly roedden yn osgoi defnyddio adnoddau yn ddiangen.

3. Byddwn yn mynychu tanau mewn cartrefi yn gyflym a gyda'r offer priodol i ddelio â nhw

Unwaith y byddwn wedi ateb y galwad brys 999/112 a dosbarthu'r adnoddau mwyaf priodol i wneud iawn am y presenoldeb cychwynnol yn y digwyddiad, ein blaenoriaeth nesaf yw cyrraedd y digwyddiad yn gyflym, yn ddiogel ac yn meddu ar y cyfarpar priodol i ddelio ag ef.

Mae'r amseroedd hyn yn cynnwys yr amser y mae'n ei gymryd i bersonél cyrraedd yr orsaf dân yn ogystal â'r amser teithio. O ganlyniad, gall nifer o bethau effeithio ar y ffigurau cyflymder ymateb, gan gynnwys daearyddiaeth drefol/ gwledig a natur rhwydweithiau ffyrdd yn yr ardal.

Mae cyflymder yr ymateb i danau mewn cartref yn hynod bwysig, ond ni allwn orbwysleisio pwysigrwydd atal y tanau hynny rhag digwydd yn y lle cyntaf, ac o gael o leiaf un larwm mwg gweithredol wedi'i osod a llwybr dianc wedi'i gynllunio ymlaen llaw rhag ofn y bydd tân yn digwydd. Fodd bynnag, os bydd tân mewn cartref wedi digwydd, rydym yn sicrhau bod ein criwiau diffodd tân mewn sefyllfa briodol i ddelio ag ef.

Rydym yn arfogi ein diffoddwyr tân gydag offer amddiffynnol personol ac offer diffodd tân o ansawdd uchel. Rydym yn ei gwneud yn ofynnol iddynt fod yn heini ac yn iach yn weithredol ac rydym yn sicrhau bod eu sgiliau'n cael eu profi a'u hymarfer yn rheolaidd. Rydym hefyd yn gwirio fel mater o drefn bod y ffordd yr ymdriniodd ein criwiau â digwyddiadau yn unol â gweithdrefnau diffodd tân derbyniol.

Rydym yn cymryd diogelwch ein diffoddwyr tân o ddifrif, o ystyried natur y gwaith y maent yn ei wneud. Yn 2025-26, mynychodd ein criwiau 2,043 o danau mewn amrywiaeth o wahanol fathau o eiddo ac mewn lleoliadau awyr agored. Wrth ddiffodd y tanau hynny, cafodd 8 aelod o staff gweithredol anaf.

4. Byddwn yn delio â thanau mewn cartrefi yn effeithiol, yn effeithlon ac yn broffesiynol

Rydym wedi ymrwymo i ddelio â thanau'n effeithiol, yn effeithlon ac yn broffesiynol. I'r perwyl hwn, rydym yn arfogi ein criwiau tân sydd yn brofiadol ag yn cymwys i sicrhau eu bod ganddyn nhw'r sgiliau cywir, y wybodaeth, yr offer diffodd tân a'r cymorth gorchymyn fel y byddant wedi eu paratoi'n llwyr, beth bynnag fo amgylchiadau'r digwyddiad tân.

Yn 2025-26, o'r holl danau mewn cartrefi a aethpwyd atynt, roedd 88% wedi'u cyfyngu yn llwyddiannus i'r ystafell wreiddiol, heb ledaenu ymhellach. Er y gallai nifer o ffactorau gyfrannu at yr ystadegyn hwn a fyddai y tu allan i reolaeth y criwiau oedd yn mynychu, megis faint o amser y byddai'n ei gymryd i rywun ddarganfod y tân yn y lle cyntaf, a oedd drysau mewnol wedi'u cau ai peidio i helpu i atal y tân rhag lledaenu, a pha mor bell i ffwrdd o orsaf dân y lleolwyd y cartref, rydym yn dal i ystyried hyn yn ddangosydd rhesymol o'n llwyddiant diffodd tân.

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd ymchwil a gwelliannau i offer, ac yn sicrhau ein bod yn buddsoddi amser ac ymdrech i gadw mewn cysylltiad â'r datblygiadau diweddaraf.

Rydym hefyd yn cymryd o ddifrif ddelwedd broffesiynol y gwasanaeth tân ac achub. Rydym yn rhoi pwyslais mawr ar rinweddau a phriodolddau personol ein holl staff gweithredol, yn ogystal â'u ffitrwydd corfforol a seicolegol a safon uchel eu hyfforddi gweithredol a rheoli.

Rydym yn annog ein holl staff i gadw at set o werthoedd craidd a fabwysiadwyd yn genedlaethol gan Wasanaeth Tân ac Achub y DU. Mae hyn yn mynegi ein hymrwymiad i werthfawrogi gwasanaeth i'r gymuned, pobl, amrywiaeth a gwelliant.

5. Byddwn yn helpu i adfer normalrwydd i gymunedau yn sgil tanau mewn cartrefi

Rydym wedi ymrwymo i helpu i adfer normalrwydd i gymunedau yn sgil tanau mewn cartrefi.

Mae tân yn y cartref yn gallu gwneud i bobl deimlo'n fregus iawn.

Pan fydd pobl wedi colli eu heiddo, bydd angen cymorth ymarferol ac emosiynol arnynt. Pan fydd pobl wedi cael eu hanafu neu eu lladd yn y tân, gall y profiad effeithio ar gymunedau cyfan yn ogystal â'r unigolyn a'i ffrindiau a'i deulu agos. Am y rheswm hwn, nid yw rôl y gwasanaeth tân ac achub wrth gefnogi cymunedau yn dod i ben pan gafodd y tân ei ddiffodd a phan gyfrifwyd am bawb.

Ym mhob achos, bydd achos y tân yn cael ei ymchwilio a'i gofnodi'n ofalus. Bydd pob manylyn ynghylch sut a ble y

cychwynnodd y tân, i ba raddau y lledaenodd, unrhyw amgylchiadau arbennig, ac unrhyw ffactorau penodol a gyfrannodd at y tân yn cael eu cofnodi fel ffynhonnell dysgu, ymchwil a monitro yn y dyfodol.

Os oes rhesymau i gredu bod tân wedi'i gynnau'n fwriadol mewn cartref, naill ai gan rywun sy'n byw yno neu gan rywun arall, bydd yr heddlu ac asiantaethau perthnasol eraill yn mynd ar drywydd hyn.

Mewn rhai adeiladau, megis blociau o fflatiau neu dai a feddiannwyd gan nifer o wahanol denantiaid, gallai'r ymchwiliadau ôl-digwyddiad ddangos bod landlord wedi methu â sicrhau'r lefel angenrheidiol o ddiogelwch tân. Yna gallai ein hymchwilyr tân arbenigol fod yn rhan o ymchwiliad troseddol ac achos llys.

Os canfyddir bod tân wedi dechrau'n ddamweiniol, efallai y byddwn yn ymgymryd â rhyw fath o weithgaredd diogelwch cymunedol, neu ymgyrch yn y cyffiniau, gan gynnig cyngor a sicrwydd trwy Archwiliadau Diogel ac Iach am ddim.

6. Byddwn yn ymchwilio i achosion tanau mewn cartrefi ac yn dal y bobl berthnasol i gyfrif pan fo'n briodol i wneud hynny

Rydym bob amser yn ymchwilio i achosion tanau mewn cartrefi. Mewn llawer o achosion, bydd achos a tharddiad tân yn glir ac yn syml iawn, ond mewn eraill bydd angen ymchwiliad mwy manwl a fforensig i ganfod achos mwyaf tebygol y tân.

Yn 2025-26, cofnodwyd bod achos anhysbys i 19 o danau mewn cartrefi.

Os amheuir trosedd, bydd ymchwiliad y tân yn cael ei gynnal gyda'r heddlu. Mae'n debygol y bydd pobl sy'n cael eu hamau o gynnau tân mewn cartref yn fwriadol yn wynebu erlyniad troseddol, er, mewn rhai achosion,

efallai nad dyma'r unig gamau gweithredu sydd ar gael, er enghraifft os cafodd y tân ei gychwyn gan blentyn ifanc neu gan berson sy'n ceisio lladd ei hun.

Yn 2025-26, aethom i 346 o danau mewn cartrefi, a chanfuwyd bod 21 ohonynt wedi'u dechrau'n fwriadol.

Mewn rhai adeiladau preswyl, megis fflatiau a thai amlfeddiannaeth, mae'r ardaloedd cymunedol a rennir yn dod o dan reoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i bwy bynnag sy'n gyfrifol am y fangre honno (fel y landlord neu'r rheolwr safle) fod â threfniadau diogelwch tân da ar waith.

Gall methu â gwneud hynny arwain at gau'r safle ac erlyn y person cyfrifol gyda'r posibilrwydd o garchar a/neu ddirwy ddiderfyn.

Fel awdurdod gorfodi, rydym yn sicrhau bod personau cyfrifol yn cyflawni eu rhwymedigaethau o dan y ddeddfwriaeth hon, ac yn gallu dewis o blith ystod o opsiynau gorfodi sydd ar gael i ni, yn dibynnu ar ddifrifoldeb a risg y drosedd.

Yn 2025–26, fe wnaethom gyflwyno chwe hysbysiad gorfodi a thri hysbysiad gwaharddiad. Ni chafodd unrhyw rybuddion neu erlyniadau ffurfiol eu cwblhau yn ystod y flwyddyn.

7. Byddwn yn ymdrechu i gynnal safonau uchel a gwella agweddau ar yr hyn a wnawn

Rydym yn ymdrechu'n barhaus i gynnal safonau uchel a gwella agweddau ar yr hyn a wnawn.

O dan ddeddfwriaeth, mae Awdurdodau Tân ac Achub yn cael eu hystyried yn 'Awdurdodau Gwella Cymreig' a disgwylir iddynt adolygu a gwella eu perfformiad eu hunain yn rheolaidd trwy broses ffurfiol o osod, gweithredu ac adrodd yn erbyn amcanion gwella blynyddol.

Nid ydym yn cyfyngu ein gweithgarwch gwella i'r broses flynyddol ffurfiol hon; mae safonau uchel a gwelliant parhaus yn rhan annatod o'n gwaith beunyddiol o redeg y Gwasanaeth Tân ac Achub.

Mae enghreifftiau o weithgareddau gwella sy'n digwydd yn cynnwys:

- Ymateb yn gadarnhaol i adolygiadau cymheiriaid, archwiliadau ac arolygiadau.
- Ymateb yn gadarnhaol i ymatebion i'r ymgynghoriad, adborth gan randdeiliaid, cwynion a chanmolïaeth.
- Dysgu o'n profiadau, megis o sesiynau briffio ôl-digwyddiad, adroddiadau ar ddamweiniau, neu 'Damweiniau agos'.
- Cyfrannu at weithgorau, rhannu arfer da, a dysgu o ymchwil a waned.
- Cymryd cyfleoedd i ddysgu gan, a chyda sefydliadau eraill drwy bartneriaethau, pwyllgorau, byrddau a chymdeithasau proffesiynol.
- Cynllunio ar gyfer heriau posibl er mwyn cynnal ein gweithrediadau, megis trwy brosesau rheoli parhad busnes.
- Cynllunio ar gyfer heriau posibl i ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol, megis drwy fforymau cydnerthedd lleol.
- Datblygu sgiliau technegol a phroffesiynol ein staff yn barhaus.
- Cynnal ac adnewyddu ein hasedau ffisegol a chyfrifiadurol fel ein cyfarpar, cerbydau, adeiladau a thechnoleg.

Beth Mae Eraill yn ei Ddweud Amdanom ni

Archwilio Cymru – Llywodraethu

Mae eu hadroddiad i'w weld [yma](#).

Gwybodaeth Arall

Trwydded i Atgynhyrchu Gwybodaeth y Sector Cyhoeddus

Atgynhyrchir deunydd hawlfraint y Goron yn y ddogfen hon o dan Rhif Drwydded C2010002320.

Ffynonellau gwybodaeth allanol a ddefnyddiwyd wrth lunio'r ddogfen hon:

- [Ystadegau Digwyddiadau Tân ac Achub Cymru](#)
- [Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol Cymru \(2021\)](#)

Ymyrraeth os bydd methiant neu fethiant posibl i gydymffurfio:

Mae gan Lywodraeth Cymru bwerau ymyrraeth:

- o dan adran 22 o'r Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 os yw'n ystyried bod Awdurdod Tân ac Achub yn methu, neu'n debygol o fethu, gweithredu yn unol â'r Fframwaith Cenedlaethol. Mewn achosion o'r fath, byddai adran 23 – Protocol Ymyrraeth yn berthnasol.
- o dan adran 29 o Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 os yw'n ystyried bod Awdurdod Tân ac Achub yn methu, neu mewn perygl o fethu, i gydymffurfio â'r Mesur. Fodd bynnag, ym mhob un ond yr amgylchiadau mwyaf eithriadol, ni chaiff Gweinidogion Cymru ymyrryd ar ôl iddynt gynnig cymorth gwirfoddol i'r Awdurdod o dan adran 28 o'r Mesur.

Ymgynghoriadau

Bob blwyddyn mae'r Awdurdod yn ceisio barn a safbwyntiau cyhoedd Gogledd Cymru a rhanddeiliaid eraill fel rhan o'i broses o ddatblygu ei gynlluniau a'i amcanion strategol.

Rhestrir ymgynghoriadau cyhoeddus isod:

Teitl	Ymgynghori	Cyhoeddi	Am flwyddyn
Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedo 2026-27	Hydref 2025	Gwanwyn 2026	2026-27
Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2025-26	Hydref 2024	Gwanwyn 2025	2025-26
Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29	Gwanwyn 2024	Haf 2024	2024-29
Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys	Haf/Hydref 2023	Gaeaf 2023	2023-24

Recent staff surveys are listed below:

Teitl	Ymgynghori	
Arolwg Teulu Tân	Hydref 2025	03 Hydref – 14 Tachwedd 2025
Adolygiad o Ddiwylliant Crest Advisory	Hydref 2024	23 Awst – 11 Hydref 2024
Arolwg Teulu Tân	Hydref 2023	18 Medi – 16 Hydref 2023
Arolwg Teulu Tân	Hydref 2021	18 Hydref – 08 Techwedd 2021

Geirfa a Diffiniadau

Tanau

Mae pob tân yn perthyn i un o dri chategori – prif danau, tanau eilaidd neu danau simnai.

Prif Danau

Mae'r rhain yn danau nad ydynt yn danau simnai, ac sydd mewn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau a threlars, storfeydd awyr agored, planhigion a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigaeth, a strwythurau awyr agored eraill fel pontydd, blychau post, twneli, ac ati.

Mae tanau mewn unrhyw leoliad yn cael eu categorio'n brif danau os oedden nhw'n cynnwys anafiadau, achub neu ddianc, yn ogystal â thanau mewn unrhyw leoliad yr aeth pump neu fwy o beiriannau tân atynt.

Tanau Eilaidd

Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn danau simnai nac yn brif danau. Tanau eilaidd yw'r rhai a fyddai fel arfer yn digwydd mewn lleoliadau fel tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried – yn yr un ffordd ag eiddo amaethyddol a choedwigaeth – i fod yn brif danau), dodrefn awyr agored, goleuadau traffig, ac ati.

Nid yw tanau eilaidd yn cynnwys anafiadau, achub na dianc, a bydd pedwar neu lai o beiriannau tân wedi mynd at y digwyddiad.

Tanau Simnai

Mae'r rhain yn danau mewn adeiladau a feddiannir lle mae'r tân wedi'i gyfyngu o fewn strwythur y simnai, hyd yn oed os yw difrod gwres neu fwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun.

Nid yw tanau simnai yn cynnwys anafiadau, achub na dianc, a bydd pedwar neu lai o beiriannau tân wedi mynd at y digwyddiad.

Tanau yn yr awyr agored

Tân glaswelltir, coetir a chnydau lle'r aeth pedwar cerbyd neu fwy at y digwyddiad, neu lle bu'r Gwasanaeth yn bresennol am chwe awr neu fwy, neu lle amcangyfrifwyd bod ardal difrod y tân yn fwy na 10,000 metr sgwâr.

Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig (digwyddiadau brys eraill)

Digwyddiadau heb dân yw'r rhain lle mae angen presenoldeb peiriant tân neu swyddog ac maent yn cynnwys:

- argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau ar y ffyrdd, achub personau, 'gwneud yn ddiogel' ac ati;
- trychinebau mawr;

- digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl sydd wedi'u cloi i mewn neu allan ac ati;
- trefniadau blaenorol i fynd at ddigwyddiadau, a all gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.

Marwolaethau Tân (cysylltiedig â thân)

Pan fo marwolaeth person yn cael ei phriodoli i dân hyd yn oed os digwyddodd y farwolaeth wythnosau neu fisoedd yn ddiweddarach. Mae yna achosion achlysurol hefyd lle daw'n amlwg wedi hynny nad y tân oedd achos y farwolaeth. Felly, mae'r ffigurau hyn yn destun adolygu.

Anafiadau tân

Er mwyn sicrhau cysondeb ar ôl mis Ebrill 2009 ledled y DU, cofnodir anafiadau tân o dan bedwar categori difrifoldeb:

- Aeth y dioddefwr i'r ysbyty, ac mae'n ymddangos bod yr anafiadau'n ddifrifol.
- Aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'n ymddangos bod yr anafiadau'n rhai bach.
- Rhoddwyd cymorth cyntaf i'r dioddefwr yn y fan a'r lle yn unig, ond nid oedd angen triniaeth bellach.
- Cafodd archwiliad rhagofalus ei argymhell – cafodd y person ei anfon i'r ysbyty neu fe'i cyngorwyd i weld meddyg fel rhagofal, ond heb unrhyw anaf na gofid amlwg.

Galwadau Diangen (canllawiau cyffredinol)

Lle mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn mynd at leoliad gan gredu bod yna ddigwyddiad, ond wrth gyrraedd yn darganfod nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli, neu wedi bodoli.

Sylwer: os yw'r peiriant yn cael ei 'droi nôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad nid yw'n cael ei hystyried fel un ag aethpwyd ato ac nid oes angen adrodd amdano.

Maleisus

Mae'r rhain yn alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y Gwasanaeth Tân ac Achub i fynychu digwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys amcanion bwriadol a rhai yr amheuir eu bod yn faleisus.

Bwriad Da

Mae'r rhain yn alwadau a wneir yn ddiwyll yn y gred y byddai'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn fynychu digwyddiad tân neu wasanaeth arbennig.

Larwm Tân Awtomatig (LTAau)

Mae'r rhain yn alwadau sydd wedi'u cychwyn gan larwm tân ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys offer larwm yn cychwyn yn ddamweiniol neu lle mae larwm yn canu a bod person wedyn yn galw'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn rheolaidd fel rhan o drefniant sefydlog, heb unrhyw 'feirniadaeth', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu berson enwebedig mewn sefydliad.

Dweud eich dweud

Rydym bob amser yn chwilio am ffyrdd o wella ein gwasanaeth ac i gyflwyno gwybodaeth sy'n ystyrlon. Er mwyn ein helpu i wneud hyn rydym am sicrhau bod eich barn yn cael ei hystyried wrth gyflawni ein gweithgareddau ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi. Felly, os oes gennych unrhyw sylwadau am yr asesiad hwn, neu sut y gallem wella ein hasesiadau perfformiad blynyddol yn y dyfodol, hoffem glywed gennych.

Mae fersiynau eraill o'r ddogfen hon ar gael

- Mewn fformatau papur ac electronig.
- Yn Gymraeg a Saesneg.
- Fel taflen gryno o'r pwyntiau allweddol.
- Mewn fformatau hygyrch trwy ein gwefan.

Ysgrifennwch atom

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC)
Ffordd Salesbury
Parc Busnes Llanellwy
Sir Ddinbych
LL17 0JJ

Ffoniwch ni

01745 535 250

Anfonwch e-bost atom

Corporateplanning.helpdesk@tangogleddcymru.llyw.cymru

Ewch i'n gwefan

www.tangogleddcymru.llyw.cymru

Neu dilynwch ni ar

X (Twitter): [@northwalesfire](https://twitter.com/northwalesfire)

Facebook: www.facebook.com/northwalesfireservice

Instagram: [@northwalesfire](https://www.instagram.com/northwalesfire)

Ffoniwch 999 mewn argyfwng yn unig

Adroddiad i	Panel Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	21 Medi 2026	
Swyddog Arweiniol	Anthony Jones – Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	
Swyddog Cyswllt	Jonathan Blyde – Rheolwr Perfformiad a Chynllunio Corfforaethol	
Pwnc	Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025/26	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol terfynol i Aelodau'r Awdurdod, fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (Yr Awdurdod) gyhoeddi Datganiad Llywodraethiant Blynyddol i ddangos:
 - Bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol;
 - Bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y cyfrifir amdano'n briodol; a
 - Bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n ddarbodus, effeithlon ac effeithiol i gyflawni blaenoriaethau y cytunwyd arnynt er budd pobl leol
- 3 Nodir y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2025/26 yn Atodiad 1 ac mae wedi'i baratoi yn unol â'r egwyddorion a nodir yn Fframwaith CIPFA/Solace Delivering Good Governance in Local Government Framework (2016). Mae'r flaenraglen waith ar gyfer 2026/27 wedi'i chynnwys yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft.
- 4 Cyhoeddir y Datganiad Llywodraethu Blynyddol fel rhan o gynhyrchu'r datganiadau ariannol statudol ar gyfer 2025/26. Gwneir asesiad gan yr archwilydd allanol i gadarnhau a yw'n gyson â'r datganiadau ariannol ac a yw wedi'i lunio yn unol â'r Fframwaith.

ARSYLWADAU GAN Y PWYLLGOR ARCHWILIO

- 5 Cyflwynwyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2025/26 i'r Pwyllgor Archwilio ar 15 Mehefin 2026, ac ni wnaed unrhyw sylwadau.

ARGYMHELLION

- 6 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

- i) **Nodi'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol terfynol, a:**
- ii) **Cytuno ar y camau gweithredu arfaethedig ar gyfer 2026/27**

CEFNDIR

- 7 Ers 2010/11, rhaid i bob corff llywodraeth leol, yn ôl Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 2015, baratoi Datganiad Llywodraethiant Blynyddol a gyhoeddir fel rhan o'r Cyfrifon Statudol.
- 8 Pwrpas y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol yw asesu a dangos bod system gadarn o lywodraethiant corfforaethol ar draws y sefydliad.

GWYBODAETH

- 9 Yn 2016, cyhoeddodd CIPFA a Solace fframwaith llywodraethiant newydd, sef Datblygu Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol: Fframwaith (y Fframwaith). Strwythurwyd y Fframwaith o amgylch saith egwyddor llywodraethu sy'n galluogi'r Awdurdod i ddangos ei drefniadau cyffredinol a nodi sut y mae wedi cyflawni ei gyfrifoldebau.
- 10 Pwrpas y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yw nodi trefniadau'r Awdurdod i sicrhau:
- bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol.
 - bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y cyfrifir amdano'n briodol; a
 - bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n ddarbodus, effeithlon ac effeithiol i gyflawni blaenoriaethau y cytunwyd arnynt er budd pobl leol.
- 11 Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cael ei adolygu gan Archwilio Cymru i gadarnhau ei fod yn gyson â'i wybodaeth am yr Awdurdod a'r datganiadau ariannol.
- 12 Ar ôl ei gyhoeddi, bydd perfformiad yn erbyn rhaglen waith 2026/27 yn cael ei fonitro drwy Fwrdd Perfformiad Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth bob chwarter.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant hirdymor GTAGC ac yn dangos y trefniadau llywodraethiant sydd ar waith i alluogi'r Gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Amh.
Cyfreithiol	Mae paratoi a chyflwyno'r Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol i'r Archwilydd Cyffredinol yn cydymffurfio â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014
Staffio	Dim
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Mae'r Datganiad yn cyfeirio'n benodol at gydymffurfio â'r Ddyletswydd Cydraddoldeb a Safonau'r Gymraeg.
Risgiau	Mae fframwaith llywodraethiant cadarn yn cefnogi trefniadau rheoli risg yr Awdurdod.

TÂN FIRE

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Datganiad Llywodraethiant Blynyddol DRAFFT
2025-26

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

DATGANIAD LLYWODRAETHIANT BLYNYDDOL AR REOLAETH FEWNOL

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026

Mae'r Datganiad hwn wedi'i baratoi yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 a'r canllawiau a gynhyrchwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), 'Delivering Good Governance in Local Government Framework' 2016, gan gynnwys Atodiad 2025 i'r Adolygiad Blynyddol o Lywodraethiant a'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol.

Mae'r berthynas rhwng y saith egwyddor ar gyfer llywodraethiant da yn y sector cyhoeddus i'w gweld isod.

Delivering Good Governance in Local Government (CIPFA and Solace, 2016)

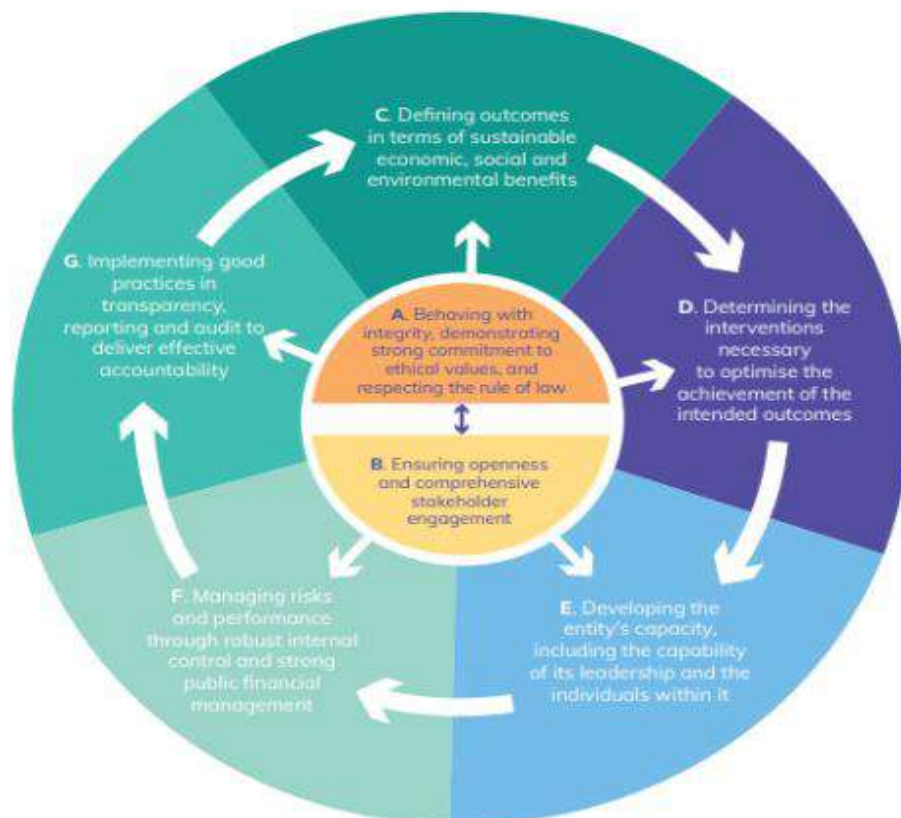

Fig. 1 Sut mae Egwyddorion llywodraethiant da yn berthnasol i'w gilydd.

Ffynhonnell: international Framework-[Good Governance in the Public Sector](#)

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol hwn yn esbonio sut mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi cydymffurfio â'r fframwaith a'i saith egwyddor graidd ar gyfer llywodraethiant da er mwyn sicrhau bod adnoddau'n cael eu cyfeirio yn unol â pholisïau a blaenoriaethau y cytunwyd arnynt.

Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gyfrifol am sicrhau:

- bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol
- bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y cyfrifir amdano'n briodol
- bod adnoddau'n cael eu defnyddio mewn modd diwastraff, effeithlon, effeithiol a theg er mwyn cyflawni'r blaenoriaethau y cytunwyd arnynt, sydd er budd pobl leol.

Wrth gyflawni ei gyfrifoldeb cyffredinol, mae Aelodau a'r Uwch-swyddogion yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethiant materion yr Awdurdod, ynghyd â stiwardiaeth o'r adnoddau sydd ar gael iddo, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Mae'r Awdurdod, ynghyd â'i amrywïol Bwyllgorau, paneli a gweithgorau, yn rhoi ac yn cyflawni arweinyddiaeth strategol, sy'n galluogi Aelodau i benderfynu ar y materion sy'n effeithio ar y gwaith o gynnal yr Awdurdod, yn unol ag egwyddorion atebolrwydd democrataidd a bod yn agored.

Diben y System o Reolaeth Fewnol

Er mwyn cyflawni ei ystod eang o swyddogaethau, rhaid i'r Awdurdod fodloni amcanion gwleidyddol, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hwy. Golyga hyn fod y cyfyngiadau a'r cymhellion allanol a mewnol sydd arno yn wahanol i'r rhai a geir yn y sector preifat, ac mae pob un ohonynt yn effeithio ar ei drefniadau llywodraethiant.

Un darn allweddol o ddeddfwriaeth yng Nghymru yw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod ystyried y tymor hwy wrth wneud ei benderfyniadau, ac i gydweithio â chyrff cyhoeddus eraill i wella llesiant yng Nghymru.

Felly, mae gan fudd-ddeiliaid ddiddordeb mewn materion megis:

- a yw'r allbynnau a gynlluniwyd gan yr Awdurdod wedi'u cyflawni a'r canlyniadau wedi'u sicrhau, ac
- a yw hyn wedi'i wneud mewn modd effeithlon, diwastraff, effeithiol a theg.

Er mwyn sicrhau llywodraethiant da yn y sector cyhoeddus, mae angen i gyrrff llywodraethu yn ogystal ag unigolion sy'n gweithio i sefydliadau'r sector cyhoeddus weithredu er budd y cyhoedd trwy'r adeg pan fyddant yn ceisio cyflawni eu hamcanion, sy'n awgrymu mai'r flaenoriaeth yw'r budd i gymdeithas, a dylai hynny arwain at ganlyniadau cadarnhaol i'r rhai sy'n defnyddio gwasanaethau a budd-ddeiliaid eraill.

Mae'r Datganiad hwn yn rhoi sicrwydd bod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi cydymffurfio â'r fframwaith llywodraethiant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026.

Y Fframwaith Llywodraethiant

Mae Awdurdod Tân Gogledd Cymru ar hyn o bryd yn cynnwys 28 o gynghorwyr etholedig o chwe awdurdod unedol Gogledd Cymru, gyda nifer y cynrychiolwyr wedi'i bennu gan boblogaeth yr ardal. Mae mwy o wybodaeth am yr Awdurdod, ei aelodau a'i gyfrifoldebau ar gael [yma](#).

Rhaid i'r Awdurdod adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau bob blwyddyn er mwyn sicrhau bod y system lywodraethiant yn gadarn. Dyma rai o'r prif bethau sy'n cyfrannu at y broses hon:

Bod â strwythur Awdurdod a phwyllgorau sydd:

- yn monitro effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg
- yn adolygu'r trefniadau llywodraethiant yn rheolaidd
- yn ystyried ac yn adolygu strategaethau, cynlluniau ac adroddiadau archwilio mewnol ac allanol
- yn adolygu, yn craffu ar ac yn cymeradwyo'r datganiad cyfrifon blynyddol.

Bod â Phanel Gweithredol sydd:

- yn rhoi arweiniad o ran llywodraethiant
- yn cyfrannu at gwblhau ac at adolygu'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol
- yn darparu arweiniad clir i'r Gwasanaeth a'r uwch-reolwyr.

Y defnydd o wybodaeth o wahanol ffynonellau i lywio'r trefniadau llywodraethiant, er enghraifft:

- adroddiadau byrddau gwella a pherfformiad
- trefniadau rheoli risg
- adroddiadau gan reoleiddwyr allanol
- adroddiadau archwilio mewnol

Mae cyfarfodydd arferol yr Awdurdod yn cael eu mynychu o bell. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub llawn yn cael eu gweddarlledu yn y Gymraeg a'r Saesneg ar yr un pryd. Mae pob cyfarfod ar gael i'r cyhoedd ei arsylwi, os ydynt yn gwneud cais i wneud hynny.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod [Datganiad Ysgrifenedig ar Lywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub](#) Llywodraeth Cymru, sy'n nodi newidiadau posibl i drefniadau llywodraethiant ledled Cymru yn y dyfodol. Er nad yw'r cynigion hyn wedi'u hymgorffori yn y Gwasanaeth eto, mae'r Awdurdod yn eu hystyried fel rhan o'i asesiad parhaus o effeithiolrwydd llywodraethiant a pharodrwydd at y dyfodol.

Yn gynnar yn 2023, sefydlodd yr Awdurdod ddau weithgor er mwyn cefnogi datblygiad dwy flaenoriaeth sefydliadol allweddol:

- Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, sydd bellach wedi'i ddisodli gan Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cytundeb ar y Cyd, gyda chynrychiolaeth gan yr Undebau Llafur, ond heb unrhyw gynrychiolaeth gan yr Awdurdod Tân bellach.
- Gweithgor newydd y Ganolfan Hyfforddi a Datblygu.

Yn ogystal, mae aelod o'r Awdurdod Tân ac Achub yn eistedd ar y Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant fel aelod sy'n hyrwyddwr, ac yn dilyn adroddiad adolygiad o ddiwylliant CREST mae'r Prif Swyddog Tân bellach yn cadeirio Bwrdd Diwylliannol i reoli'r gwaith o weithredu'r Cynllun Gwella Diwylliannol Strategol, sydd wedi'i gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Tân, [06i-cynllun-gwella-diwylliannol-strategol.pdf](#)

Yn ystod 2025-26, datblygodd yr Awdurdod ei drydydd Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol ([CRhRC 2026/27](#)), a gymeradwywyd ym mis Ebrill 2026, i gyflawni yn erbyn yr amcanion a amlinellwyd yn y [Cynllun Rheoli Risg Cymunedol \(CRhRC\) 2024-2029](#) pum mlynedd

Nod Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) yw nodi'r risgiau sy'n wynebu'r gymuned ac mae'n disgrifio sut y bydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn rheoli'r risgiau hynny, ac yn parhau i atal ac ymateb i danau ac argyfyngau eraill.

Mae'r Awdurdod wedi datblygu pum egwyddor er mwyn cadw cymunedau'n ddiogel, ac mae'r CRhRC:

- Yn cydnabod gofynion deddfwriaeth allweddol
- Yn ystyried gwaith parhaus y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- Yn nodi'r risgiau sy'n wynebu ein cymunedau
- Yn amlinellu gweithgarwch yr Awdurdod i fynd i'r afael â'r risgiau hyn
- Yn egluro pa gamau y bydd yr Awdurdod yn eu cymryd dros y pum mlynedd nesaf i liniaru'r risgiau hynny

- Yn cyd-fynd â chyllideb refeniw yr Awdurdod, ei gynllun cyfalaf a'i gynllun ariannol tymor canolog.

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru – Diagram Adrodd Sicrwydd (Diweddarwyd 03 Mehefin 2025)

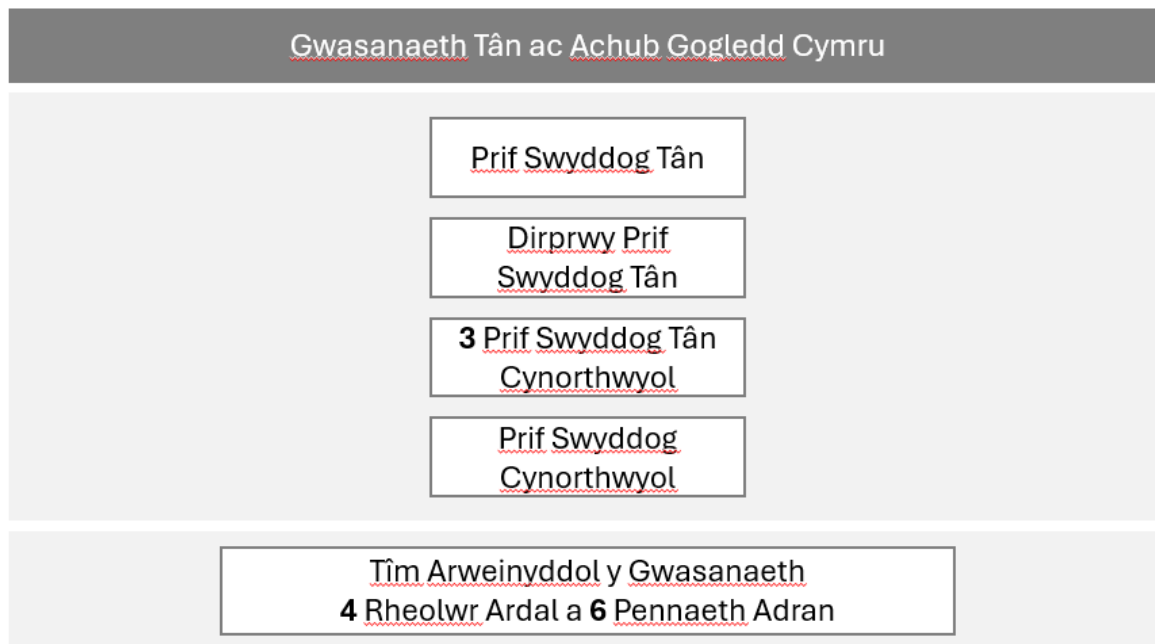
Ffig 2. Pwyllgorau'r Awdurdod Tân ac Achub

Mae'r Awdurdod wedi dirprwyo cyfrifoldeb am weithrediad y Gwasanaeth Tân ac Achub (y Gwasanaeth) o ddydd i ddydd i'r Prif Swyddog Tân.

Mae'r Prif Swyddog Tân yn cael ei gefnogi gan y Grŵp Gweithredol, sy'n cynnwys y Prif Swyddogion (y Prif Swyddog Tân a'r Swyddogion Tân Cynorthwyol), ac sy'n gyfrifol am arweinyddiaeth strategol.

Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn cynnwys y Prif Swyddogion, y Rheolwyr Awdal a'r Penaeithiaid Adran. Mae'n cyfarfod fel Bwrdd Perfformiad er mwyn craffu ar berfformiad, ac fel Bwrdd Gwella er mwyn herio ac i oruchwylio rhaglenni, prosiectau a pholisïau ar lefel uchel. Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn rhoi arweinyddiaeth sefydliadol ac yn cyflwyno'r gwasanaethau.

Mae Strwythur Llywodraethiant a Sicrwydd y Gwasanaeth, sef y pwyllgorau a'r grwpiau, sy'n adrodd i Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth, wedi'i ymgorffori ar draws y sefydliad, gan ddangos bod y llywodraethiant yn gadarn o ran adrodd, monitro, craffu a gwneud penderfyniadau ym mhob rhan o'r sefydliad. Yn ystod 2025–26, adolygwyd effeithiolrwydd y strwythur llywodraethiant presennol, a nodwyd gwelliannau i gryfhau goruchwyliaeth, eglurder atebolrwydd a sicrwydd ar draws y sefydliad ymhellach.

Ffig 3. Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth

Cyfranwyr Allweddol at Ddatblygu a Chynnal y Fframwaith Llywodraethiant

Cyfansoddiad	Diben y Cyfansoddiad yw nodi sut mae'r Awdurdod Tân yn gweithio a'r modd y mae'n gwneud penderfyniadau, a hynny mewn iaith glir.
Yr Awdurdod Tân	Mae'n darparu'r arweinyddiaeth strategol, yr atebolrwydd democrataidd a'r her gorfforaethol mewn perthynas â darparu gwasanaethau tân ac achub ledled Gogledd Cymru, gan annog cyfranogiad y cyhoedd a chan gynnal ei faterion mewn modd agored a thryloyw. Mae'n cytuno ar y Cynllun Gwella a Llesiant, a'r cyllidebau refeniw a chyfalaf.
Y Panel Gweithredol	Mae'n monitro perfformiad y Gwasanaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod ar ei bolisiâu allweddol, gan gynnwys y Cynllun Gwella a Llesiant. Mae'r Panel yn adolygu'r gofrestr risg strategol.
Y Pwyllgor Archwilio	Mae'n darparu adolygiad annibynnol o'r fframweithiau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth, yn ogystal â goruchwyllo'r adroddiadau ariannol, gan gynnwys y Strategaeth Rheoli Trysorlys a'r cyfrifon blyneddol.
Pwyllgor Safonau	Mae'n hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Aelodau'r Awdurdod ac yn goruchwyllo polisi chwythu'r chwiban ar gyfer cwynion yn erbyn Aelodau'r Awdurdod. Hefyd, pan fo hynny'n bosibl yn statudol, mae'n cael adroddiadau a chwynion am Aelodau ac yn cynnal neu oruchwyllo ymchwiliadau a gwneud argymhellion i'r Awdurdod.
Yr Awdurdod Tân Awdurdod Tân	Mae'n ymgymryd â gwaith manwl sy'n gysylltiedig â phroses cynllunio a phennu cyllidebau'r Awdurdod. Mae'n cyflwyno ei sylwadau i'r Panel Gweithredol sydd yn ei dro'n gwneud argymhellion ar gyfer gwella/lleihau risg/amcanion llesiant i'r Awdurdod.

Tim Arweinyddol y Gwasanaeth	Mae'n gosod safonau llywodraethiant ar draws y Gwasanaeth ac yn arwain y gwaith o'u gweithredu. Mae'n cael y cynllun gwella blynyddol ac yn cyfrannu at yr hunanasesiad blynyddol.
Swyddog Adran 151	Mae'n sicrhau bod penderfyniadau'n gyfreithlon ac yn ddarbodus yn ariannol. Mae'n gweinyddu materion ariannol. Mae'n atebol am ddatblygu a chynnal fframwaith llywodraethiant, risg a rheolaeth yr Awdurdod Tân. Mae'n cyfrannu at reoli a llywodraethiant corfforaethol effeithiol yr Awdurdod Tân.
Swyddog Monitro	Mae'n adrodd ar achosion o fynd yn groes i unrhyw ddeddfiad neu reolaeth y gyfraith. Mae'n adrodd ar unrhyw gamweinyddu neu anghyfiawnder pan fo'r Ombwdsmon Llywodraeth Leol wedi cynnal ymchwiliad. Mae'n cynnal a diweddarau'r Cyfansoddiad. Mae'n cynnal cofrestrau o fuddiannau aelodau yn ogystal â rhoddion a lletygarwch. Mae'n cynghori Aelodau ar sut i ddehongli'r Cod Ymddygiad.
Archwilio Mewnol	Mae'n darparu sicrwydd annibynnol a barn flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd fframwaith llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth yr Awdurdod Tân. Mae'n cyflawni rhaglen flynyddol o weithgarwch archwilio ar sail risg, gan gynnwys gweithgarwch gwrth-dwyll ac ymchwilio. Mae'n gwneud argymhellion ar gyfer gwelliannau mewn rheoli risg.
Archwilio Allanol	Mae'n darparu sicrwydd annibynnol i'r Awdurdod Tân ar adrodd ariannol, trefniadau llywodraethiant a defnyddio adnoddau, gan gynnwys barn ar y datganiad o gyfrifon blynyddol a dod i gasgliad ynglŷn â gwerth am arian. Mae'n ymgymryd â gweithgarwch archwilio statudol yn unol â Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru, gan gynnwys ystyried trefniadau'r Gwasanaeth ar gyfer sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Mae'n nodi ac yn adrodd materion llywodraethiant, ariannol neu werth am arian arwyddocaol, ac yn gwneud argymhellion i gefnogi gwelliant ac atebolrwydd.

Egwyddorion CIPFA - Sicrwydd Llywodraethiant

Egwyddor A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith.

Cyhoeddir [Cenadaethau a Gwerthoedd](#) yr Awdurdod o fewn y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) ac ar [wefan yr Awdurdod](#), gan ddarparu fframwaith a rennir sy'n sail i brosesau gwneud penderfyniadau, ymddygiad a diwylliant sefydliadol.

Mae'r gwerthoedd hyn yn cael eu cefnogi gan fframwaith cyfansoddiadol cadarn. Mae [Cyfansoddiad](#) yr Awdurdod yn nodi rolau a chyfrifoldebau'r Awdurdod Tân ac Achub, ei Bwyllgorau a'i Swyddogion, gan gynnwys y

Cynllun Dirprwyo i Swyddogion. Mae'r Swyddog Monitro yn cefnogi cydymffurfiaeth â'r Cyfansoddiad ac yn rhoi sicrwydd y gwneir penderfyniadau yn briodol, ac yn gyfreithlon. Pan fo angen, ceisir cyngor cyfreithiol i lywio prosesau gwneud penderfyniadau a rheoli risg gyfreithiol. Mae'r Cyfansoddiad hefyd yn ymgorffori'r [Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau](#), sy'n cael ei fonitro gan y Pwyllgor Safonau, gan atgyfnerthu arweinyddiaeth ac atebolrwydd moesegol.

Er mwyn cefnogi tryloywder ac atal gwrthdaro buddiannau, datgan buddiannau personol a busnes a chofnodi rhoddion a lletygarwch os oes angen. Mae cofrestrau'n cael eu cynnal a'u cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod fel rhan o [broffil personol pob Aelod](#), gan alluogi goruchwyliaeth gyhoeddus ac atebolrwydd cyhoeddus.

Atgyfnerthir llywodraethiant moesegol ymhellach trwy bolisiau. Mae'r rhain yn cynnwys Polisi Chwythu'r Chwiban, [Polisi Gwrth-dwyll, Llwgwrwobrwyo a Llygredigaeth](#), [Rheoliadau Ariannol](#) a [Rheolau'r Weithdrefn Contractau](#). Pan nodir pryderon neu afreoleidd-dra, mae trefniadau clir ar waith i sicrhau bod materion yn cael eu hymchwilio'n drylwyr ac yn briodol. Mae Safecall, gwasanaeth adrodd cyfrinachol, annibynnol sy'n gweithredu 24/7, yn cefnogi diwylliant lle gellir codi pryderon yn ddiogel, gan gynnwys yn ddienw lle bo hynny'n briodol.

Ochr yn ochr â rheolaethau ffurfiol, mae'r Awdurdod yn ceisio ymgorffori gwerthoedd moesegol trwy ei drefniadau rheoli pobl. Mae prosesau recriwtio, cynefino a hyfforddi yn pwysleisio ymddygiadau disgwylledig a chysondeb â gwerthoedd craidd.

Mae cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn rhan allweddol o fframwaith moesegol yr Awdurdod. Goruchwylir llywodraethiant trwy'r Pwyllgor Llywio Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, a sefydlwyd yn 2022, a thrwy [Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant 2024-2029](#) bum mlynedd a gyhoeddwyd. Mae gweithredu'r Strategaeth yn cael ei arwain gan gynllun gweithredu blynyddol manwl y mae ei berfformiad yn cael ei reoli a'i adolygu bob chwarter, ac mae'n ymgorffori monitro Siarter Hawliau Dynol Ewrop (EHCR) newydd, sy'n darparu sicrwydd bod ystyriaethau cydraddoldeb wedi'u hymgorffori mewn llywodraethiant a phrosesau gwneud penderfyniadau.

Mae'r Gwasanaeth hefyd yn cynnal trefniadau cadarn i gynnal safonau proffesiynol a mynd i'r afael â chamymddwyn. Rheolir achosion o ddisgyblu a honiadau o gamymddwyn yn unol â pholisi a gweithdrefnau Disgyblu'r Gwasanaeth, gyda dau Swyddog Disgyblaeth a Chwynion Cyflogaeth wedi'u neilltuo yn sicrhau bod materion yn cael eu trin yn brydlon, yn gyson ac yn broffesiynol.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod ei gyfrifoldebau mewn perthynas â'r Gymraeg fel rhan annatod o gyflwyno'r gwasanaethau mewn modd

moesegol a chyfreithlon. Dangosir cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg drwy gyhoeddi [Adroddiad Monitro Safonau'r Gymraeg 2024-25](#) ar wefan yr Awdurdod. Yn ogystal, cefnogir gallu'r gweithlu gan ofynion i bob gweithiwr newydd gyflawni o leiaf sgiliau Cymraeg Lefel 2, gan symud ymlaen i Lefel 3 ar ôl dyrchafiad.

Cefnogir gosod a chyflawni amcanion moesegol, cyfreithlon drwy'r [Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29](#), sy'n nodi Amcanion Gwella ac Amcanion Llesiant yr Awdurdod. Mae'r Cynllun wedi bod yn destun ymgynghori â'r cyhoedd a budd-ddeiliaid, gyda'r Cynllun pum mlynedd wedi'i gadarnhau a'r Cynllun Gweithredu 2026-27 wedi'i gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau cydymffurfiaeth â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn cael ei adlewyrchu ymhellach ar draws cynlluniau a pholisïau adrannol lle bo hynny'n berthnasol.

Defnyddir polisïau a gweithdrefnau clir i fynd i'r afael â chyfrifoldebau diogelu er mwyn sicrhau bod unigolion agored i niwed y mae'r Gwasanaeth yn dod ar eu traws yn cael eu cyfeirio'n briodol at asiantaethau partner. Mae'r trefniadau hyn yn cael eu goruchwyllo gan Reolwr Diogelu wedi'i neilltuo, sy'n darparu goruchwyliaeth a sicrwydd arbenigol.

Mae'r Awdurdod hefyd wedi mabwysiadu'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, gan adeiladu ar drefniadau sefydledig gyda chyrrff cynrychioliadol staff cydnabyddedig i gefnogi ymgysylltu ar amcanion a phenderfyniadau strategol. Cymeradwywyd yr [Adroddiad Blyneddol cyntaf ar y Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol](#) i'w gyhoeddi a'i gyflwyno i'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol ym mis Ebrill 2025, gan ddarparu sicrwydd allanol o gydymffurfiaeth â gofynion statudol.

Yn dilyn cyhoeddi adolygiad annibynnol o ddiwylliant Crest Advisory ym mis Ionawr 2025, cryfhodd yr Awdurdod ei drefniadau llywodraethiant ymhellach trwy sefydlu Bwrdd Diwylliant a phenodi hyrwyddwyr diwylliant pwrpasol. Mae'r trefniadau hyn yn cefnogi goruchwyllo a chyflawni camau gwella diwylliant y cytunwyd arnynt.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ei argymhellion mewn perthynas ag arweinyddiaeth a diwylliant sefydliadol, ac mae'r ystyriaethau hyn yn parhau i lywio fframwaith llywodraethiant a sicrwydd parhaus yr Awdurdod.

Egwyddor B: Sicrhau ein bod yn agored a bod gennym ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid.

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i dryloywder, ymgysylltu ystyrlon a bod yn agored, fel rhan greiddiol o'i fframwaith llywodraethiant. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod a'r Pwyllgor yn cael eu hysbysebu'n gyhoeddus, gydag agendâu

a phapurau ategol yn cael eu cyhoeddi ar [wefan yr Awdurdod](#). Mae cyfarfodydd yr Awdurdod Llawn yn cael eu gweddarlledu, gan alluogi mynediad i'r cyhoedd at brosesau gwneud penderfyniadau a chraffu. Cefnogir tryloywder ymhellach drwy Gynllun Cyhoeddi'r Awdurdod, gyda gwybodaeth yn cael ei chyhoeddi ar y wefan. Mae dogfennau ar gael yn Gymraeg a Saesneg, gyda fersiynau Darllen/Siarad yn cael eu darparu lle bo hynny'n briodol i gefnogi hygyrchedd a chynhwysiant.

Mae ymgysylltu â budd-ddeiliaid wedi'i ymgorffori mewn prosesau gwneud penderfyniadau, yn enwedig lle mae newid sylweddol yn cael ei gynnig. Mae trefniadau ymgynghori cyhoeddus ar waith i wahodd barn cyn i newidiadau allweddol gael eu datblygu a'u gweithredu. Roedd hyn yn cynnwys ymgynghori ar yr amcanion sydd wedi'u cynnwys yng [Nghynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026-27](#), a gynhaliwyd rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2025. Adolygwyd ymatebion i'r ymgynghoriad yn unol ag Egwyddorion Gunning i sicrhau bod ymgysylltu yn ystyrlon, yn deg ac yn dryloyw. Cyflwynwyd adroddiad i'r Awdurdod yn crynhoi'r adborth a dderbyniwyd ac yn esbonio sut y llywiodd y cynllun terfynol. Cwblhawyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb llawn hefyd ac, ochr yn ochr â chanfyddiadau'r ymgynghoriad, cafodd ei ystyried gan yr Awdurdod cyn cymeradwyo'r cynllun.

Mae'r Sefydliad Ymgynghori wedi cydnabod yn y gorffennol bod gan yr Awdurdod 'Arfer Da', gan gynnwys ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd mewn cysylltiad â'r Adolygiad parhaus o'r Ddarpariaeth Frys. Mae hyn yn darparu sicrwydd annibynnol mewn perthynas ag ansawdd a chadernid trefniadau ymgysylltu.

Mae bod yn agored ac ymgysylltu hefyd yn cael eu cefnogi trwy ystod ehangach o drefniadau llywodraethiant a chyfathrebu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- cwblhau asesiadau effaith ar gyfer pob penderfyniad allweddol,
- Gweithdrefn Cwynion a Chanmol sy'n darparu llwybrau uwchgyfeirio clir ar gyfer materion arwyddocaol i achwynwyr allanol, a pholisi a gweithdrefn cwynion cyflogaeth ar gyfer cwynion mewnol.
- Strategaeth Ymgysylltu ac Ymgynghori â'r Cyhoedd sy'n llywio arfer cyson.

Mae'r Awdurdod hefyd yn ymgysylltu â Chyrff Cynrychioliadol Gweithwyr cydnabyddedig drwy drefniadau anffurfiol a strwythurau ffurfiol, gan gynnwys y Cyd-bwyllgor Ymgynghori a Negodi, ac mae'r trefniadau hyn yn cael eu cryfhau ymhellach drwy fabwysiadu'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol.

Mae ymgysylltu'n rheolaidd â staff hefyd yn cael ei gefnogi drwy arolwg staff 'Teulu Tân' bob dwy flynedd. Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o rwydweithiau a fforymau allanol, gan gynnwys

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Fforwm Arweinwyr Cydraddoldeb Gogledd Cymru, Cyngor Hil Cymru a Fforwm Rhyng-Ffydd Gogledd Cymru. Defnyddir ystod eang a chynhwysol o ddulliau ymgysylltu i gyrraedd cymunedau, staff a budd-ddeiliaid. Mae'r rhain yn cynnwys cyfathrebu cyfeiriedig trwy sianeli cyfryngau cymdeithasol corfforaethol, gan gynnwys Facebook ac X, ochr yn ochr â chyfrifon gorsafoedd tân a reolir yn lleol i gefnogi ymgysylltu o fewn cymunedau. Gall budd-ddeiliaid gofrestru ar wefan yr Awdurdod i gael diweddariadau e-bost ar faterion penodol. Cefnogir gwaith ymgysylltu â phlant a phobl ifanc drwy raglenni megis Ffenics, Cadetiaid Tân ac ymweliadau ag ysgolion, ochr yn ochr â gwaith diogelwch cymunedol gyda deiliaid tai a busnesau.

Mae ymgysylltu wedi'i dargedu hefyd yn cefnogi gweithgarwch recriwtio ac atal cynhwysol. Mae hyn yn cynnwys gweithgareddau wedi'u cydgysylltu drwy Grŵp Gweithredu Cadarnhaol, gyda'r Rheolwr Datblygu Sefydliadol yn gadeirydd, yn ogystal â mynd i ddiwrnodau agored a digwyddiadau cymunedol, megis yr Eisteddfod a digwyddiadau a arweinir gan orsafoedd tân.

Cefnogir cyfathrebu mewnol drwy'r cylchlythyr electronig Crynodeb Wythnosol i staff, ac mae ymgyrchoedd cyfathrebu allanol yn cael eu harwain gan Reolwyr Diogelwch Cymunedol.

Trwy weithgareddau Atal a Recriwtio, mae'r Gwasanaeth yn ymgysylltu â phobl o bob oedran ac o gefndiroedd amrywiol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth wrth gefnogi bod yn agored, rhannu atebolrwydd a chyflwyno'r gwasanaethau mewn modd effeithiol. Mae trefniadau partneriaeth ar waith ar draws ystod o fforymau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, gan gynnwys Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys Cymru Gyfan, Fforymau Gwydnwch Lleol, y tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Lleol, y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, y Bwrdd Strategol Lleihau Tanau Bwriadol, a Byrddau Lleol ar gyfer Diogelu Oedolion a Phlant, ochr yn ochr â chydweithio â gwasanaethau brys eraill. Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd cydweithio effeithiol ac atebolrwydd clir. Mae'r egwyddorion hyn yn parhau i fod yn sail i fframwaith llywodraethiant, trefniadau ymgysylltu a gweithio mewn partneriaeth yr Awdurdod.

Egwyddor C: Diffinio canlyniadau o ran buddion cynaliadwy economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol.

Mae'r Awdurdod yn diffinio ei ganlyniadau strategol trwy fframwaith cynllunio clir a hirdymor. Mae'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) pum mlynedd yn pennu cyfeiriad strategol yr Awdurdod ac yn nodi Amcanion Gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ochr yn ochr ag Amcanion

Llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Gyda'i gilydd, mae'r amcanion hyn yn darparu datganiad clir o'r canlyniadau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol a fwriadwyd i'w cyflawni.

Mae polisiâu a threfniadau gwneud penderfyniadau'r Awdurdod yn adlewyrchu'r egwyddor datblygu cynaliadwy a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, gan sicrhau bod effeithiau hirdymor, atal, integreiddio, cydweithio a chyfranogiad yn cael eu hystyried wrth osod blaenoriaethau a phenderfynu sut mae gwasanaethau'n cael eu cyflwyno. Mae'r holl strategaethau, cynlluniau a pholisiâu perthnasol yn cyd-fynd â'r dull hwn.

Wrth ddiffinio a chyflawni ei ganlyniadau, mae'r Awdurdod hefyd yn ystyried ei gyfrifoldebau amgylcheddol o dan ddeddfwriaeth ehangach Cymru, gan gynnwys Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Mae'r dyletswyddau hyn wedi'u hadlewyrchu o fewn trefniadau llywodraethiant, cynllunio a sicrwydd, gan gefnogi rheoli adnoddau yn gynaliadwy a stiwardiaeth amgylcheddol.

Mae cynaliadwyedd ariannol yn sail i allu'r Awdurdod i gyflawni canlyniadau hirdymor. Yn ystod y flwyddyn, adolygwyd a diweddarwyd y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig ar gyfer y cyfnod 2026–30, gan gefnogi cynllunio ariannol hirdymor a llywio gwneud penderfyniadau fel rhan o fframwaith llywodraethiant a sicrwydd yr Awdurdod. Nod y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig, sy'n cynnwys Cynllun Cyfalaf deng mlynedd, ochr yn ochr â'r broses pennu cyllideb flynyddol, yw sicrhau bod adnoddau ariannol yn cyd-fynd â blaenoriaethau a chanlyniadau a fwriadwyd yr Awdurdod.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod bod canlyniadau cynaliadwy yn dibynnu ar gyfrifoldeb cymdeithasol, tegwch a llesiant y gweithlu. Mae e-ddysgu gorfodol mewn perthynas â'r Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn parhau i gael ei gwblhau gan yr holl staff. Fel cyflogwr [Hyderus o ran Anabledd](#), mae'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i recriwtio a chadw pobl anabl a'r sawl sydd â chyflyrau iechyd, ac mae wedi llofnodi [Cyfamod y Lluoedd Arfog](#) wedi'i ategu gan Bolisi Lluoedd Arfog, Milwyr Wrth Gefn a Chyn-filwyr, er mwyn sicrhau triniaeth deg i'r sawl sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y lluoedd arfog a'u teuluoedd. Yn ogystal, mae'r Gwasanaeth yn talu [mwy na'r cyflog byw gwirioneddol](#), gan gefnogi cyflog teg a sefydlogrwydd y gweithlu.

Mae trefniadau diogelu yn elfen arall o ymrwymiad yr Awdurdod i gynaliadwyedd cymdeithasol. Mae polisiâu a gweithdrefnau diogelu clir ar waith er mwyn sicrhau bod unigolion agored i niwed y mae'r Gwasanaeth yn dod ar eu traws yn cael eu cyfeirio'n briodol at asiantaethau partner. Mae diogelu'r gweithlu a'r cyhoedd yn cael ei gefnogi ymhellach trwy drefniadau

cadarn gwirio cofnodion troseddol. Yn dilyn newidiadau i ddeddfwriaeth, rhestrir Awdurdodau Tân ac Achub yn Atodlen 1 i Ddeddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 (Eithriadau), sy'n galluogi pob gweithiwr i fod yn destun gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, lefel Safonol o leiaf, wedi'i adnewyddu bob tair blynedd.

Er mwyn cryfhau trefniadau Diogelu ymhellach, mae'r awdurdod wedi gweithredu polisi atal aflonyddu rhywiol, ac mae asesiadau risg wedi'u cynnal ar gyfer pob adran. Mae'r rhain yn cael eu monitro gan y Rheolwr Diogelu, gan weithio gyda'r adran Adnoddau Dynol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cynnal trefniadau parhad busnes i gefnogi gwydnwch sefydliadol a pharhad gwasanaethau. Fel rhan o'i ddyletswyddau statudol, mae cynlluniau parhad busnes ar waith ar draws y Gwasanaeth ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Mae cydweithio parhaus â Chyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân yn cefnogi gwelliant parhaus mewn cynllunio ac ystyried risgiau sy'n dod i'r amlwg ac sy'n esblygu.

Er mwyn sicrhau bod canlyniadau a fwriadwyd yn cael eu hasesu'n gyfannol, cefnogir penderfyniadau allweddol gan asesiad effaith integredig. Mae hyn yn ystyried goblygiadau cydraddoldeb, diogelu data, iechyd, diogelwch a llesiant, y Gymraeg, cyllid, cynaliadwyedd a'r gweithlu, ochr yn ochr â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol a'r dyletswyddau iechyd statudol a ragwelir.

Mae Strategaeth Amgylcheddol yr Awdurdod yn cryfhau cynaliadwyedd amgylcheddol ymhellach, ac yn nodi targedau perfformiad clir a mesuradwy i leihau allyriadau carbon ac effeithiau amgylcheddol arwyddocaol eraill. Mae cynnydd yn cael ei fonitro drwy drefniadau llywodraethiant, ac mae'r Awdurdod yn adrodd ar ei ddyletswyddau bioamrywiaeth trwy Adroddiadau Bioamrywiaeth rheolaidd, gan ddarparu tryloywder a sicrwydd ynghylch sut mae mynd i'r afael ag ystyriaethau amgylcheddol wrth gynllunio a gwneud penderfyniadau.

Mae ystyriaethau cynaliadwyedd wedi'u hymgorffori o fewn fframwaith llywodraethiant ehangach yr Awdurdod, gan gynnwys Rheolau'r Weithdrefn Contractau, sy'n gofyn am ystyried buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol wrth ymgymryd â gweithgarwch caffael perthnasol, gan gefnogi gwerth am arian a chanlyniadau cymunedol ehangach.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd cryfhau gallu sefydliadol a chefnogi amcanion cynaliadwyedd a sero net. Mae'r ystyriaethau hyn wedi'u hintegreiddio'n llawn i drefniadau llywodraethiant, cynllunio strategol

a dyrannu adnoddau'r Awdurdod, gan sicrhau bod canlyniadau'n parhau i fod yn gynaliadwy ar gyfer cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol.

Egwyddor D: Pennu'r ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd i'r eithaf.

Mae'r Awdurdod yn defnyddio cyfuniad o ymgynghori, rheoli perfformiad, rheoli risg a goruchwyllo llywodraethiant i sicrhau bod ymyriadau'n amserol, yn gymesur ac yn cyd-fynd â chyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd. Cynhelir ymgynghoriad cyhoeddus fel rhan o osod amcanion yr Awdurdod, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol. Mae hyn yn sicrhau bod amcanion yn cael eu llywio gan farn budd-ddeiliaid ac anghenion y gymuned cyn iddynt gael eu cwblhau a'u cyflawni.

Mae cynnydd yn erbyn amcanion blynyddol yn cael ei fonitro a'i asesu drwy gydol y flwyddyn, gydag asesiad ffurfiol o berfformiad yn cael ei gyhoeddi bob mis Hydref. Mae hyn yn darparu tryloywder ac yn galluogi'r Awdurdod i werthuso a yw canlyniadau'n cael eu cyflawni neu a oes angen ymyrraeth bellach.

Mae rheoli risg yn elfen graidd o ddull yr Awdurdod o benderfynu a blaenoriaethu ymyrraeth. Mae'r Polisi Rheoli Risg Strategol yn nodi'r broses ar gyfer nodi a rheoli risgiau a allai effeithio ar gyflawni amcanion neu weithgareddau. Mae risgiau strategol yn cael eu hadolygu drwy gydol y flwyddyn drwy'r Pwyllgor Risg Strategol, gan sicrhau bod risgiau sy'n dod i'r amlwg a risgiau sy'n newid yn cael eu nodi, eu lliniaru a'u huwchgwyfeirio'n briodol. Mae'r trefniadau hyn yn destun craffu mewnol ac archwilio allanol, gan roi sicrwydd dros eu heffeithiolrwydd.

Mae gwybodaeth perfformiad ac ariannol yn destun craffu strwythuredig drwy drefniadau llywodraethiant yr Awdurdod. Cyflwynir adroddiadau perfformiad ac ariannol i'r Awdurdod a'i bwyllgorau, ar ôl i'r Grŵp Gweithredol eu hystyried yn gyntaf. Mae Adroddiad Monitro Perfformiad chwarterol yn cael ei baratoi ar gyfer y Panel Gweithredol ac mae craffu gweithredol manylach yn digwydd drwy'r Bwrdd Perfformiad, lle mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn adolygu data sy'n ymwneud â'r galw i ddigwyddiadau, tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, ac argaeledd adnoddau. Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau bod materion yn cael eu nodi'n brydlon a bod camau cywiro neu liniaru priodol yn cael eu cytuno.

Mae ymyrraeth effeithiol hefyd yn cael ei chefnogi trwy lywodraethiant ariannol cadarn. Mae prosesau cynllunio'r gyllideb, sy'n cynnwys arweinwyr y Gwasanaeth ac Aelodau'r Awdurdod, wedi'u cynllunio i sicrhau bod adnoddau'n cyd-fynd ag amcanion sy'n seiliedig ar risg, wrth gydbwyso'r costau parhaus sy'n gysylltiedig â chynnal ystadau, cerbydau ac offer. Mae Pwyllgor y Gyllideb, Monitro a Chaffael yn darparu goruchwyliaeth strategol a llywodraethiant ar gyfer y trefniadau hyn.

Mae dysgu gweithredol a lliniaru risg yn cael eu goruchwyllo drwy'r Pwyllgor Dysgu Sefydliadol, sy'n darparu goruchwyliaeth llywodraethiant o Ganllawiau Gweithredol Cenedlaethol, Dysgu Gweithredol Cenedlaethol a Dysgu Sefydliadol ar y Cyd. Mae'r Pwyllgor hefyd yn goruchwyllo'r gwaith o gasglu a rheoli Gwybodaeth Risg Penodol i Safle ac yn monitro gweithgarwch sy'n ymwneud â risgiau sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys gwaith mynd i'r afael â'r risg o dân o dechnolegau newydd drwy'r gweithgor System Storio Ynni Batri (ïon Lithiwm).

Gan gydnabod graddfa a chymhlethdod nifer o fentrau newid arwyddocaol, adolygodd y Gwasanaeth ei ddull o reoli rhaglenni a phrosiectau yn ystod y flwyddyn a nodi'r angen i gryfhau trefniadau'r Swyddfa Rheoli Rhaglenni a Phrosiectau (PMO). Mae cynlluniau wedi'u rhoi ar waith i ddatblygu gallu Swyddfa Rheoli Rhaglenni ymhellach yn ystod 2026–27, gan wella goruchwyliaeth, cydgysylltu, adrodd a rheoli risg ar gyfer rhaglenni a phrosiectau arwyddocaol. Mae hyn yn cynnwys trefniadau llywodraethiant sy'n cefnogi gwaith megis adolygu trefniadau darpariaeth frys ledled Gogledd Cymru, adolygu systemau rota, a phrosiectau gweithredu a mudo systemau mawr.

Mae ystyriaethau iechyd, diogelwch a llesiant hefyd yn llywio trefniadau ymyrraeth a sicrwydd. Mae digwyddiadau iechyd a diogelwch yn cael eu hadrodd, eu hadolygu a'u monitro er mwyn sicrhau bod risgiau i staff yn cael eu nodi a'u lliniaru, gyda goruchwyliaeth strategol yn cael ei darparu gan y Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Llesiant.

Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn monitro cyflawni yn erbyn ymrwymïadau cenedlaethol a rennir. Mae [Siarter Ymateb i Danau mewn Anheddau ar gyfer Cymru Gyfan](#) yn nodi saith ymrwymiad lefel uchel sy'n ymwneud ag atal ac ymateb i danau mewn anheddau, gyda pherfformiad yn cael ei adrodd yn flynyddol fel rhan o Asesiad Perfformiad Blynyddol yr Awdurdod.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd trefniadau cadarn ar gyfer nodi, gwerthuso ac ymateb i risg. Felly, mae rheoli risg a goruchwyliaeth perfformiad yn parhau i fod yn ganolog i fframwaith llywodraethiant a gwneud penderfyniadau'r Awdurdod, gan gefnogi ymyrraeth effeithiol a chyflawni canlyniadau a fwriadwyd.

Egwyddor E: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion sy'n rhan o hynny.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod llywodraethiant effeithiol yn dibynnu ar arweinyddiaeth glir, gallu sefydliadol a gweithlu medrus. Mae Cyfansoddiad yr Awdurdod yn diffinio rolau priodol Aelodau etholedig a Swyddogion dynodedig, gan ddarparu eglurder ynghylch cyfrifoldebau, atebolrwydd ac amcanion. Mae swyddi statudol dynodedig yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y

Trysorydd a'r Swyddog Monitro, gan sicrhau arweinyddiaeth broffesiynol a goruchwyliaeth statudol briodol.

Mae cydweithio rhanbarthol a chenedlaethol yn cryfhau gallu sefydliadol ymhellach. Mae'r tri gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o drefniadau ar y cyd, gan gynnwys y Fforwm Hyfforddiant ar Ymchwilio i Danau ar gyfer Cymru Gyfan, sy'n cefnogi dysgu ar y cyd, safonau proffesiynol a dull cyson ledled Cymru.

Mae'r Awdurdod wedi ysgrifennu a gweithredu Strategaeth Datblygu Pobl a Sefydliadol GTA Cymru Gyfan 2025–2028, sy'n darparu fframwaith strategol ar gyfer datblygu'r gweithlu ac sy'n sail i ymrwymiad yr Awdurdod i ddysgu gydol oes, cymhwysedd proffesiynol a gwydnwch sefydliadol. Mae'r dull strategol hwn o ddatblygu pobl yn cael ei ategu gan gydnabyddiaeth yr Awdurdod o gynlluniau prentisiaeth fel mecanwaith pwysig ar gyfer adeiladu capasiti a gallu yn y dyfodol. Yn ystod 2025–26, recriwtiwyd prentisiaid i rolau diffoddwyr tân a rolau anweithredol, gan gefnogi cynaliadwyedd y gweithlu, datblygu sgiliau a llwybrau talent ar draws y sefydliad.

Wrth gydnabod graddfa a chymhlethdod rhaglenni trawsnewid tymor hwy, gan gynnwys datblygu cyfleusterau hyfforddi diffoddwyr tân, mae'r Gwasanaeth wedi sefydlu gallu rheoli prosiectau pwrpasol. Mae hyn yn cefnogi cyflwyno gwasanaethau yn effeithiol, goruchwyllo llywodraethiant a dysgu sefydliadol mewn perthynas â rhaglenni newid arwyddocaol.

Cefnogir gallu sylfaenol trwy drefniadau cynefino strwythuredig ar gyfer Aelodau a gweithwyr. Mae prosesau cynefino yn cyflwyno gwerthoedd craidd y sefydliad, safonau ymddygiad disgwylledig a gofynion rôl, gan sicrhau dealltwriaeth gyson o gyfrifoldebau o'r cychwyn cyntaf.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod pwysigrwydd cynnal iechyd a llesiant y gweithlu fel elfen allweddol o allu sefydliadol. Darperir cymorth iechyd a llesiant drwy ystod o fesurau, gan gynnwys polisiâu a chanllawiau AD, trefniadau gweithio hyblyg, mynediad at wasanaethau iechyd galwedigaethol a rhaglen cymorth gweithwyr. Darperir goruchwyliaeth strategol o'r trefniadau hyn gan y Pwyllgor Datblygu Pobl a Sefydliadol a'r Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Llesiant.

Mae dysgu, hyfforddiant a chymhwysedd proffesiynol yn cael eu cefnogi gan adran hyfforddi bwrpasol a fframweithiau cymhwysedd sefydledig ar gyfer staff gweithredol. Darperir hyfforddiant drwy amrywiaeth o ddulliau, gan gynnwys modiwlau e-ddysgu gorfodol ar gyfer meysydd pwnc allweddol megis diogelu data. Darperir goruchwyliaeth llywodraethiant o drefniadau dysgu a datblygu gan y Pwyllgor Dysgu Sefydliadol, gan sicrhau cyd-fynd â chanllawiau cenedlaethol a risgiau sefydliadol a nodwyd.

Yn ystod y flwyddyn, cymeradwyodd yr Awdurdod Strategaeth Hyfforddi tair blynedd newydd, sy'n cefnogi datblygiad parhaus gallu'r gweithlu, capasiti arweinyddiaeth a chymhwysedd sefydliadol fel rhan o fframwaith

llywodraethiant a sicrwydd yr Awdurdod. Yn ogystal, yn ystod 2025–26, parhaodd yr Awdurdod i fuddsoddi mewn datblygu arweinyddiaeth ar bob lefel o'r sefydliad, gyda staff yn cymryd rhan mewn rhaglenni goruchwyllo a gydnabyddir yn genedlaethol ar gyfer rheolwyr canol ac uwch arweinwyr. Mae'r buddsoddiad hwn yn cefnogi gallu arweinyddiaeth, cymhwysedd rheoli a gwydnwch sefydliadol.

Mae gallu arweinyddiaeth weithredol hefyd wedi'i gryfhau trwy barhau i ddatblygu sgiliau rheoli digwyddiadau. Cymerodd staff ran mewn hyfforddiant rheoli digwyddiadau Aur, Arian ac Efydd, gan gefnogi arweinyddiaeth effeithiol, gwydnwch rheoli digwyddiadau a gwneud penderfyniadau diogel mewn perthynas â digwyddiadau. Yn fwy cyffredinol, nodir anghenion datblygu gweithwyr trwy broses arfarnu, a nodir datblygu sefydliadol trwy broses Dadansoddi Anghenion Hyfforddi blynyddol. Mae'r Gwasanaeth yn darparu hyfforddiant strwythuredig sy'n cyd-fynd â Lefelau Rheoli Digwyddiadau 1–4 i gefnogi rheoli digwyddiadau mewn modd hyderus, effeithiol mewn cyd-destunau gweithredol a strategol.

Mae safonau proffesiynol yn cael eu hatgyfnerthu trwy aelodaeth o gyrff proffesiynol perthnasol a'r gofyniad am ddatblygiad proffesiynol parhaus. Mae prosesau dyrchafu yn cyd-fynd â Fframwaith Arweinyddiaeth Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC), gan gefnogi cysondeb, tegwch a chyd-fynd â disgwyliadau cenedlaethol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod gwerth sicrwydd annibynnol a chynghor proffesiynol wrth gryfhau gallu sefydliadol. Yn ystod 2025–26, roedd hyn yn cynnwys sicrwydd a chynghor cefnogol gan Mersey Internal Audit Agency (MIAA) i lywio gweithgarwch gwella a chefnogi llywodraethiant effeithiol.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod bod rheoli pobl yn effeithiol, datblygu arweinyddiaeth a diwylliant sefydliadol cadarnhaol yn sylfaenol i lywodraethiant da. Mae'r egwyddorion hyn yn parhau i fod yn sail i ddull yr Awdurdod o gynllunio'r gweithlu, dysgu a datblygu sefydliadol.

Egwyddor F: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref.

Mae'r Awdurdod yn cynnal fframwaith cynhwysfawr o reolaeth a sicrwydd mewnol i gefnogi rheoli risg yn effeithiol, stiwardiaeth ariannol a gwneud penderfyniadau. Y Trysorydd sydd â chyfrifoldeb statudol dros weinyddu materion ariannol yr Awdurdod yn briodol, yn unol ag [Adran 151 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1972](#), ac mae'r Swyddog Monitro yn darparu sicrwydd bod yr Awdurdod yn gweithredu o fewn y gyfraith ac yn cydymffurfio â pholisïau, gweithdrefnau a gofynion rheoleiddiol sefydledig.

Mae'r Polisi Rheoli Risg Strategol yn nodi dull strwythuredig o nodi, asesu a rheoli risgiau a allai effeithio ar gyflawni amcanion. Mae cofrestr risg

gorfforaethol yn cael ei chynnal gan yr Adran Cynllunio Corfforaethol a'i hadolygu drwy gydol y flwyddyn gan y Pwyllgor Risg Strategol i sicrhau bod risgiau'n cael eu monitro, eu lliniaru a'u huwchgyfeirio'n briodol lle bo angen.

Cefnogir gwneud penderfyniadau gan drefniadau adrodd a sicrwydd cynhwysfawr. Cyflwynir asesiad effaith integredig ochr yn ochr ag adroddiadau a gyflwynir i'r Awdurdod a'i Bwyllgorau, sy'n galluogi Aelodau i ystyried goblygiadau cyfreithiol, ariannol, cydraddoldeb, llesiant, cynaliadwyedd a gweithredol wrth wneud penderfyniadau. Mae trefniadau parhad busnes hefyd ar waith i sicrhau y gellir parhau i gyflwyno gwasanaethau hanfodol mewn achosion o darfu. Mae'r trefniadau hyn yn cael eu hadolygu'n flynyddol er mwyn cynnal gwydnwch sefydliadol.

Mae craffu a sicrwydd annibynnol yn rhan ganolog o fframwaith rheolaeth fewnol yr Awdurdod. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn goruchwyllo trefniadau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol, gan sicrhau bod argymhellion ar gyfer gwella sy'n deillio o Archwilio Mewnol, Archwilio Cymru ac arolygiadau neu reoleiddwyr allanol eraill yn cael eu hystyried, eu cytuno a'u monitro hyd nes eu bod wedi'u cwblhau. Rhoddir [adroddiadau chwarterol](#) i Aelodau ac uwch reolwyr am welliant a pherfformiad y Gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad a cherrig milltir allweddol, gan gefnogi tryloywder a gwelliant parhaus.

Mae trefniadau ar waith i gadw [cofrestrau o fuddiannau personol a busnes yr Aelodau a chofrestr o roddion a lletygarwch](#). Mae'r rhain yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod fel rhan o broffil personol pob Aelod. Mae polisïau ar gyfer Gwrth-dwyll a Llygredigaeth a Chwythu'r Chwiban yn atgyfnerthu ymhellach ymrwymiad yr Awdurdod i weithredu mewn modd teg, agored a thryloyw.

Mae Rheolau Gweithdrefn Contractau yr Awdurdod yn elfen allweddol o'r fframwaith rheolaeth fewnol ac yn cefnogi gweithgarwch caffael cyfreithlon, tryloyw ac atebol. Yn ystod y flwyddyn, gwnaed gwaith pellach i gryfhau cydymffurfiaeth â gofynion caffael ac i ymgorffori egwyddorion gweithio a phartneriaeth teg, gan gynnwys cyd-fynd â'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, fel rhan o drefniadau llywodraethiant a sicrwydd ehangach yr Awdurdod.

Mae trefniadau llywodraethiant gwybodaeth yn cefnogi trin data yn ddiogel ac yn gyfreithlon. Mae'r polisïau sydd ar waith yn cynnwys y Polisi Diogelu Data, y Polisi Rhyddid Gwybodaeth, y Polisi Cadw Data a'r Polisi Diogelu Cyfathrebu a Gwybodaeth. Cefnogir y trefniadau hyn gan hyfforddiant staff, gan gynnwys e-ddysgu diogelu data gorfodol ar gyfer pob gweithiwr, a phrotocolau rhannu gwybodaeth y cytunwyd arnynt yn ffurfiol gyda sefydliadau partner.

Mae trefniadau rheoli ariannol yn cefnogi cyflwyno gwasanaethau a gweithredu newid trawsnewidiol, wrth sicrhau stiwardiaeth gadarn o adnoddau cyhoeddus. Cyflwynir [diweddariad ariannol](#) ym mhob cyfarfod yr Awdurdod, gydag [adroddiadau](#) ar gael i'r cyhoedd eu gweld ar wefan yr Awdurdod er mwyn cefnogi tryloywder.

Darperir gwasanaethau Archwilio Mewnol gan Mersey Internal Audit Agency (MIAA), sy'n darparu rhaglen o weithgareddau archwilio seiliedig ar risg a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio. Mae canlyniadau'r gwaith Archwilio Mewnol a wnaed yn ystod 2025–26, gan gynnwys archwiliadau sy'n ymwneud â rheoli asedau, wedi llywio asesiad yr Awdurdod o effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol. Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol yn darparu barn annibynnol flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau hyn, sy'n ffynhonnell allweddol o sicrwydd i'r Awdurdod. Ar gyfer blwyddyn ariannol 2025-26, nododd datganiad barn y Pennaeth Archwilio Mewnol "Gellir rhoi sicrwydd sylweddol bod system dda o reolaeth fewnol sydd wedi'i chynllunio i gyflawni amcanion y sefydliad, a bod y rheolaethau yn cael eu cymhwyso'n gyson yn gyffredinol". Bydd copi llawn o farn y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cael ei gyhoeddi ar [wefan yr Awdurdod](#).

Mae Archwilio Cymru yn darparu sicrwydd allanol drwy raglen o weithgareddau archwilio ariannol ac archwilio perfformiad. Mae hyn yn cynnwys archwiliad o [Ddatganiadau Cyfrifon yr Awdurdod](#), gwaith sy'n ymwneud â chydymffurfio â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, adolygiadau a gynhaliwyd o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac asesu trefniadau'r Awdurdod i sicrhau bod ei ddefnydd o adnoddau yn ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol. Mae'r Aelodau yn cael adroddiadau am ganfyddiadau'r gwaith hwn sy'n cyfrannu at lunio trefniadau llywodraethu, perfformiad a gwella parhaus yr Awdurdod. Mae trefniadau Rheoli'r Trysorlys yn cael eu gweithredu yn unol ag arfer proffesiynol ac maent yn destun adolygiad blynyddol gan yr Aelodau. Mae Datganiadau Cyfrifon yr Awdurdod a'i berfformiad yn erbyn meysydd risg a blaenoriaeth allweddol yn destun archwilio a chraffu allanol annibynnol.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd prosesau effeithiol ar gyfer nodi a gwerthuso risg. Felly, mae rheoli risg yn parhau i fod yn elfen ganolog o drefniadau llywodraethiant, rheolaeth fewnol a sicrwydd yr Awdurdod.

Yn ystod 2025–26, cwblhaodd Archwilio Cymru adolygiad o drefniadau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod hefyd. Roedd yr adolygiad yn cydnabod bod gan yr Awdurdod ddealltwriaeth glir o'i sefyllfa ariannol, a

bod sefyllfa'r cronfeydd wrth gefn yn gymharol gryf. Nododd hefyd gyfleoedd i gryfhau cynlluniau ariannol tymor canolig a hirdymor, gwella'r defnydd strategol o gronfeydd wrth gefn, adroddiadau ariannol i'r Aelodau, ac eglurder trefniadau goruchwyllo ariannol. Mae'r Awdurdod wedi ystyried y canfyddiadau a'r argymhellion a ddeilliodd o'r adolygiad hwn, ac wedi ymgorffori camau priodol yn ei drefniadau parhaus i gynllunio gwelliannau a llywodraethiant.

Egwyddor G: Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol.

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i dryloywder, craffu effeithiol a gwelliant parhaus, wedi'u hategu gan drefniadau adrodd a sicrwydd cadarn. Fel rhan o'r ymrwymiad hwn, fe wnaeth Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, gan weithio ar y cyd â Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru benodi Crest Advisory i gynnal adolygiad annibynnol o ddiwylliant. Roedd hyn ar ôl i Lywodraeth Cymru dderbyn cynnig gan y ddau Wasanaeth, ym mis Mawrth 2024, i ddeall yn well y cynnydd o ran gwella diwylliant sefydliadol. Roedd y cynnig yn sail i [ddatganiad ysgrifenedig](#) gan y Dirprwy Weinidog Partneriaeth Gymdeithasol ar y pryd, Hannah Blythyn AS.

Cynhaliodd Crest Advisory yr adolygiad a chyhoeddi ei [adroddiad](#) o'r canfyddiadau ym mis Chwefror 2025, gan nodi 32 o argymhellion i gefnogi gwella diwylliannol. Mewn ymateb, a thrwy gydol 2025–26, cryfhodd yr Awdurdod ei drefniadau llywodraethiant a sicrwydd trwy sefydlu Bwrdd Diwylliant pwrpasol. Dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Tân, mae'r Bwrdd yn dwyn ynghyd Aelodau'r Awdurdod, uwch swyddogion, hyrwyddwyr diwylliant a chynrychiolaeth allanol gan Lywodraeth Cymru. Mae Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub ac Arweinydd Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth yn aelodau o'r Bwrdd. Mae'r trefniadau hyn yn darparu craffu strwythuredig, herio allanol a sicrwydd dros gyflawni camau gwella diwylliannol y cytunwyd arnynt. Mae cynllun gwella strategol wedi'i ddatblygu a'i gyhoeddi, sy'n nodi sut y bydd yr argymhellion yn cael eu gweithredu a'u monitro.

Yn fwy cyffredinol, mae'r Awdurdod, gyda chymorth y Swyddog Monitro, yn adolygu digonolrwydd ac effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethiant a'i amgylchedd rheolaeth fewnol yn rheolaidd. Cynhelir [cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub](#) yn gyhoeddus, gydag agendâu a chofnodion yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod Llawn yn cael eu gweddarlledu, gan gefnogi bod yn agored a mynediad i'r cyhoedd at wneud penderfyniadau a chraffu. Mae adroddiadau a gyflwynir i'r Awdurdod yn dilyn fformat strwythuredig, gan sicrhau bod gwybodaeth allweddol yn cael ei chyflwyno'n glir ac yn gyson i gefnogi gwneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth.

Mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â gofynion Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, gan gyhoeddi gwybodaeth yn unol â'i [gynllun cyhoeddi](#) ac ymateb yn briodol i geisiadau gan aelodau o'r cyhoedd. Cefnogir tryloywder cynllunio a pherfformiad ymhellach drwy gyhoeddi'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol, sy'n nodi Amcanion Gwella a Llesiant yr Awdurdod ac sy'n destun adolygiad gan Archwilio Cymru mewn cysylltiad â chyhoeddi Tystysgrif Cydymffurfiaeth.

Cefnogir tryloywder ariannol ac atebolrwydd trwy gynhyrchu a chyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon Blynnyddol yn amserol. Mae'r cyfrifon yn cael eu cyflwyno mewn fformat clir, hawdd ei ddefnyddio, gan ddarparu gwybodaeth dryloyw am incwm, gwariant a stiwardiaeth arian cyhoeddus, ac fe'u cyflwynir i'w harchwilio yn unol â therfynau amser statudol. Mae'r Awdurdod hefyd yn cyhoeddi [Datganiad Polisi Cyflogau Blynnyddol](#) yn unol â Deddf Lleoliaeth 2011, ac mae cyflogau Aelodau'n cael eu talu a'u hadrodd yn unol â phenderfyniadau a wneir gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol.

Mae trefniadau ar waith i sicrhau tryloywder mewn perthynas â buddiannau a pherthnasoedd. Mae'n ofynnol i Aelodau ac uwch swyddogion ddatgan buddiannau perthnasol yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU. Mae'r datganiadau hyn yn cefnogi nodi a datgelu trafodion partiön cysylltiedig lle bo angen.

Mae'r Awdurdod yn darparu tryloywder allanol drwy adrodd yn rheolaidd i Lywodraeth Cymru. Cyflwynir adroddiadau bob mis Ionawr a mis Gorffennaf sy'n cynnwys manylion materion sy'n ymwneud â disgyblaeth, cwynion cyflogaeth a chwynion allanol, gan gynnwys achosion o gamymddwyn honedig neu gamymddwyn difrifol lle gall ymddygiadau godi pryderon am ddiwylliant a gwerthoedd sefydliadol.

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol ei hun yn chwarae rôl allweddol mewn atebolrwydd, gan ddarparu cyfrif tryloyw o drefniadau llywodraethiant yr Awdurdod, yr adolygiad o effeithiolrwydd llywodraethiant a chamau gwella llywodraethiant arfaethedig ar gyfer y flwyddyn i ddod.

Darperir sicrwydd annibynnol trwy archwilio allanol a mewnol. Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru, a benodir drwy statud, yn rhoi barn ar Ddatganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, a gyhoeddir ar wefan yr Awdurdod. Mae'r Awdurdod yn ymateb i argymhellion archwilio ac yn cymryd camau cywiro lle bo angen. Mae Archwilio Mewnol yn gweithredu ar ddull sy'n seiliedig ar risg, gan ddarparu sicrwydd bod risgiau a rheolaethau allweddol yn cael eu rheoli'n effeithiol. Yn dilyn adolygiad o'r trefniadau mewnol, penodwyd Archwilydd Mewnol newydd ym mis Mehefin 2023, a hynny er mwyn cryfhau'r trefniadau sicrwydd ymhellach. Mae prosesau hefyd ar waith

i sicrhau bod argymhellion gan gyrff arolygu a rheoleiddio yn cael eu holrhain a'u gweithredu.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd atebolrwydd cryf, cydweithio effeithiol a chraffu cadarn. Mae'r egwyddorion hyn yn parhau i fod yn sail i ddull yr Awdurdod o ymdrin â thryloywder, adrodd a sicrwydd, gan gefnogi hyder gan y cyhoedd a llywodraethiant da.

Casgliad

Yn ystod y flwyddyn, mae'r Awdurdod wedi adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethiant yn unol â'r egwyddorion a nodir yn Fframwaith CIPFA/SOLACE 'Delivering Good Governance in Local Government', gan gynnwys y gofynion a'r disgwyliadau a nodir yn atodiad mis Mai 2025. Mae'r adolygiad hwn wedi ystyried gweithrediad fframwaith llywodraethiant yr Awdurdod, trefniadau rheoli risg a rheolaeth fewnol, ochr yn ochr â sicrwydd sy'n deillio o archwilio mewnol ac allanol, adrodd ar berfformiad, gweithgarwch rheoleiddio ac ymgysylltu gweinidogol.

Mae'r adolygiad wedi tynnu ar ystod eang o ffynonellau sicrwydd, gan gynnwys gwaith y Pwyllgor Archwilio, canlyniadau'r Archwiliad Mewnol a gyflwynwyd gan Mersey Internal Audit Agency, sicrwydd allanol a ddarparwyd gan Archwilio Cymru, adrodd ar berfformiad a risg i Aelodau, a chanfyddiadau sy'n deillio o adolygiadau annibynnol, gan gynnwys adolygiad o ddiwylliant Crest Advisory. Mae'r Awdurdod hefyd wedi ystyried cydymffurfiaeth â dyletswyddau statudol, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â chyllid, llywodraethiant, ymgynghori, cydraddoldeb, safonau'r Gymraeg a phartneriaeth gymdeithasol.

Yn seiliedig ar yr adolygiad hwn, mae'r Awdurdod wedi dod i'r casgliad bod ganddo fframwaith effeithiol o lywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol ar waith sy'n gweithredu fel y bwriadwyd ac yn cefnogi'r gwaith o gyflawni ei amcanion. Mae'r trefniadau a ddisgrifir yn y Datganiad Llywodraethiant Blyneddol hwn yn dangos bod yr Awdurdod yn parhau i ymddwyn gydag uniondeb, yn parhau i fod yn agored ac yn atebol, yn rheoli risg a pherfformiad yn briodol, ac yn darparu arweinyddiaeth a goruchwyliaeth effeithiol.

Mae'r adolygiad hefyd wedi nodi meysydd lle gellid cryfhau trefniadau llywodraethiant ymhellach. Yn benodol, yn ystod 2025–26 cydnabu'r Awdurdod yr angen i wella trefniadau llywodraethiant a sicrwydd mewn perthynas â diwylliant sefydliadol a goruchwyliaeth rhaglenni a phrosiectau arwyddocaol. Mewn ymateb, mae'r Awdurdod wedi cymryd camau rhagweithiol i gryfhau trefniadau, gan gynnwys sefydlu Bwrdd Diwylliant yn dilyn adolygiad annibynnol Crest Advisory, a'r datblygiad pellach

arfaethedig o lywodraethiant rheoli rhaglenni a phrosiectau yn ystod 2026–27.

Mae'r Awdurdod yn fodlon bod y camau hyn yn cynrychioli ymatebion cymesur a phriodol ac mae wedi nodi camau gwella clir i gryfhau trefniadau llywodraethiant a sicrwydd ymhellach. Bydd y camau hyn yn cael eu monitro drwy fecanweithiau llywodraethiant presennol, gan gynnwys Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth, y Pwyllgor Archwilio a'r Awdurdod ei hun, a bydd cynnydd yn cael ei adrodd fel rhan o fframwaith perfformiad a sicrwydd parhaus yr Awdurdod.

Gan ystyried hyn i gyd, mae'r Awdurdod o'r farn bod y trefniadau llywodraethiant a oedd ar waith yn ystod y flwyddyn yn effeithiol, a bod cynlluniau priodol ar waith i fynd i'r afael â meysydd a nodwyd i'w gwella ac i barhau i wella trefniadau llywodraethiant yn unol ag arferion da a disgwyliadau cenedlaethol.

Sut aeth yr Awdurdod i'r afael â Chamau Gwella Llywodraethiant 2025/26

Maes Gwella Llywodraethiant	Cam Gweithredu a Gynlluniwyd	Fforwm	Cyfrifoldeb	Cynnydd erbyn mis Ebrill 2026
Effeithiolrwydd Gweithgareddau Atal	Ystyried y canfyddiadau a'r argymhellion sy'n deillio o adolygiad Archwilio Cymru o waith Atal.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Pennaeth Atal a Diogelu	Yn ystod 2025-26, fe wnaeth yr Awdurdod ymateb i adolygiad Archwilio Cymru o weithgarwch atal drwy gryfhau llywodraethiant, goruchwyliaeth a sicrwydd, a bwrw ymlaen â newid tuag at fodel atal mwy targedig, sy'n cael ei arwain gan ddata ac sy'n ystyriol o risg, wedi'i ategu gan adrodd gwell ar berfformiad a chydweithio cenedlaethol.
Pennu'r Amcanion Llesiant	Ystyried y canfyddiadau a'r argymhellion sy'n deillio o adolygiad Archwilio Cymru o bennu amcanion llesiant.	Bwrdd Gwella Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	Yn ystod 2025-26, fe wnaeth yr Awdurdod gryfhau ei ddull o bennu amcanion llesiant trwy sicrhau ei fod yn cyd-fynd yn well â gweithgarwch partneriaid, gwella ystyriaethau cyfranogiad a chydaddoldeb, ac ymgorffori amcanion yn fwy eglur o fewn fframweithiau rheoli corfforaethol, ariannol a pherfformiad. Bydd gwaith pellach yn canolbwyntio ar sicrhau bod cyfraniadau partneriaeth a mesurau perfformiad sy'n seiliedig ar ganlyniadau yn fwy eglur mewn cylchoedd cynllunio ac adrodd yn y dyfodol.
Rheoli Risg Strategol	Gweithredu argymhellion adolygiad yr Archwiliad Mewnol o Reolaethau Craidd Rheoli Risg	Bwrdd Gwella Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	Canfu ailymweliad gan Mersey Internal Audit Agency yn ystod 2025-26 fod y Gwasanaeth wedi gwneud cynnydd wrth gryfhau ei fframwaith rheoli risg, gan gynnwys cymeradwyo Strategaeth Rheoli Risg, rolau a chyfrifoldebau mwy eglur, gwell darpariaeth hyfforddiant a threfniadau llywodraethiant gwell. Mae gwaith pellach wedi'i gynllunio gyda rhaglen glir o gamau gweithredu ar

				waith, yn cael ei datblygu drwy drefniadau llywodraethiant sefydledig.
Diwylliant Sefydliadol	Ymateb i argymhellion adolygiad annibynnol o ddiwylliant CREST trwy ymgysylltu â staff a'r Awdurdod Tân ac Achub, gan arwain at gyhoeddi cynllun gwella.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Prif Swyddog Tân	Yn ystod 2025-26, datblygwyd Cynllun Gweithredu Diwylliant mewn ymateb i adolygiad Crest Advisory ac mae hwn yn cael ei weithredu trwy lywodraethiant cryfach, gyda chynnydd yn amodol ar adolygu ac adrodd rheolaidd trwy drefniadau goruchwyllo mewnol ac allanol sefydledig.
Effeithiolrwydd Ymateb i Danau mewn Anheddau Domestig	Ymateb i argymhellion yn "Arolygiad o Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru i ystyried effeithiolrwydd ei ymateb i danau mewn anheddau domestig", Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	Yn ystod 2025/26, cryfhawyd llywodraethiant holl adolygiadau thematig Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru drwy sefydlu grŵp goruchwyllo pwrpasol, gyda llinellau adrodd clir, cynllun gweithredu cyfunol, a chydweithio Cymru gyfan gwell i gefnogi gweithredu a gwella mewn modd cyson.
Gwirio Cyflenwyr a Chanllawiau Gwrth-dwyll	Ymateb i argymhellion gan yr Archwilydd Mewnol mewn perthynas â rheolaethau prosesu	Pwyllgor Cyllid a Safonau	Pennaeth Cyllid	Mae gweithdrefnau gwirio cyflenwyr wedi'u cryfhau, gan gynnwys gwiriadau gwell cyn sefydlu a diweddarau cyflenwyr.

	ariannol allweddol 2024/25 gan gynnwys gweithredu Gwirio Cyflenwyr, Canllawiau Gwrth-Dwyll ac Adolygiadau Rheolaidd o Fandadau Banc.			Mae canllawiau gwrth-dwyll wedi'u diweddaru, gyda phhecyn e-ddysgu bellach yn fyw ac yn cael ei gyfathrebu i staff cyllid a chaffael perthnasol. Mae rhaglen o adolygiadau cyfnodol o fanylion banc cyflenwyr wedi'i chyflwyno i leihau risg twyll. Mae'r mandad banc wedi'i ddiweddaru.
--	--	--	--	--

Camau Gwella Llywodraethiant yr Awdurdod 2026/27

Maes Gwella Llywodraethiant	Cam Gweithredu a Gynlluniwyd	Fforwm	Cyfrifoldeb	I'w gwblhau erbyn
Cyd-fynd â gofynion Llywodraeth Cymru sy'n dod i'r amlwg	Paratoi ar gyfer newidiadau posibl yn y dyfodol i drefniadau llywodraethiant yr Awdurdod Tân ac Achub, sy'n cyd-fynd â pholisi a chanllawiau Llywodraeth Cymru sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys y Datganiad Ysgrifenedig ar Lywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Prif Swyddog Tân a Chlerc yr Awdurdod Tân	31 Mawrth 2027
Gweithredu fframwaith cenedlaethol Tân ac Achub 2026	Paratoi ar gyfer newidiadau posibl sy'n deillio o Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026, gan sicrhau bod trefniadau llywodraethiant, cynllunio a sicrwydd yn parhau i gyd-fynd â gofynion sy'n dod i'r amlwg.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	31 Mawrth 2027
Disgwyliadau'r Arolygiad Cenedlaethol	Cynnal parodrwydd sefydliadol ar gyfer gweithgareddau arolygu posibl, gan gynnwys adolygu trefniadau llywodraethiant, rheoli perfformiad a sicrwydd yn erbyn disgwyliadau	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	31 Mawrth 2027

	arolygu Llywodraeth Cymru a chenedlaethol sy'n dod i'r amlwg.			
Halogyddion	Paratoi ar gyfer arolygiad yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch ar halogyddion, gan gynnwys adolygu a chryfhau rheolaethau, sicrwydd a threfniadau llywodraethiant perthnasol.	Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Llesiant	Pennaeth Gweithrediadau Technegol	31 Mawrth 2027
Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant	Cryfhau trefniadau llywodraethiant a sicrwydd ar gyfer cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiant a hawliau dynol, gan sicrhau parhau i gydymffurfio â dyletswyddau statudol a bod yn barod am graffu ac arolygu allanol.	Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant	Prif Swyddog Tân	31 Mawrth 2027
Deddf Diogelwch Tân a Diogelwch Adeiladau (Cymru).	Paratoi ar gyfer newidiadau mewn deddfwriaeth diogelwch tân a diogelwch adeiladau ac ymateb iddynt, gan gynnwys gweithredu Deddf Diogelwch Adeiladau (Cymru), gan sicrhau bod trefniadau diogelu, llywodraethiant a sicrwydd yn parhau i fod yn effeithiol ac yn cyd-fynd.	Pwyllgor Atal, Diogelu a Pherfformiad	Pennaeth Atal a Diogelu	31 Mawrth 2027
Rheoli Prosiectau a Rhaglenni	Parhau i gryfhau llywodraethiant, goruchwyliaeth a rheolaethau mewnol mewn perthynas â rheoli rhaglenni a phrosiectau, gan sicrhau sicrwydd, adrodd a chyflawni mentrau newid allweddol yn effeithiol.	Pwyllgor Risg Strategol	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	31 Mawrth 2027

Cydymffurfio â'r Cod Rheoli Ariannol

Cynlluniwyd Cod Rheoli Ariannol CIPFA (Cod RhA CIPFA) i gefnogi arfer da ym maes rheoli ariannol ac i gynorthwyo'r Awdurdod i ddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA felly'n gosod safonau rheoli ariannol i'r Awdurdod.

Mae'r Cod yn seiliedig ar gyfres o egwyddorion a gefnogir gan safonau a datganiadau ymarfer penodol yr ystyrir eu bod yn angenrheidiol i ddarparu'r sylfaen gref i:

- Reoli cyllid yr Awdurdod yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir
- Rheoli gwydnwch ariannol er mwyn ateb y galw a ragwelir am wasanaethau
- Rheoli cyllid pan fo newidiadau annisgwyl yn eu hamgylchiadau ariannol.

Rhaid i bob Awdurdod ddangos bod gofynion y Cod yn cael eu bodloni.

Fel Swyddog Adran 151 mae gen i'r Cyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth ac Aelodau'r Awdurdod) dros sicrhau cydymffurfiaeth â Chod RhA CIPFA.

Rwyf wedi cynnal asesiad llawn o gydymffurfiaeth â Chod RhA CIPFA fel rhan o'r adolygiad blynyddol o'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol a gallaf gadarnhau bod yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r cod yn y mwyafrif o feysydd yn fy marn i.

Signed

(Swyddog Adran 151) 2026

Barn Llywodraethiant a Chasgliad

Mae'r Awdurdod yn cydnabod mai llywodraethiant da sy'n gosod y sylfaen ar gyfer cyflwyno gwasanaethau o ansawdd da sy'n bodloni anghenion budd-ddeiliaid, ac sy'n sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n dda. Mae'r adolygiad hwn yn cadarnhau'r systemau llywodraethiant a'r monitro a oedd ar waith ar gyfer 2025-26 a'r camau a gymerwyd i sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol.

Mae'r Awdurdod yn fodlon bod trefniadau llywodraethiant priodol ar waith ac mae'n parhau i fod yn ymroddedig i wella'r rhain drwy weithredu'r cynllun gweithredu ar gyfer 2026-27.

Signed

(Cadeirydd yr Awdurdod)

Signed

(Prif Swyddog Tân) 2026

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
North Wales Fire and Rescue Authority

Adroddiad i	Panel Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	21 Medi 2026	
Swyddog Arweiniol	Anthony Jones – Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	
Swyddog Cyswllt	Jonathan Blyde – Rheolwr Perfformiad a Chynllunio Corfforaethol	
Pwnc	Monitro Perfformiad, Ebrill 2026 – Mehefin 2026	

PWRPAS YR ADRODDIAD

1. Rhoi diweddariad i aelodau'r Panel Gweithredol (y Panel) ar berfformiad ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2026 – 30 Mehefin 2026 (Chwarter un 2026/27). Mae'r mesurau perfformiad yn adlewyrchu'r pum egwyddor allweddol a amlinellir yn y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CGRhRC) ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27 ac maent yn cynnwys sylwebaeth ar dueddiadau sy'n dod i'r amlwg a chamau gweithredu ar gyfer y dyfodol.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2. **Gwella Presenoldeb y Gweithlu wrth iddo Dyfu**
 - i. Gostyngodd nifer yr achosion cyffredinol o absenoldeb salwch gan 16.3% yn Chwarter Un 2026/27, tra bod cyfanswm y staffio wedi cynyddu gan 25 o gyflogaion i 1,004 (o 31 Mawrth i 30 Mehefin).
 - ii. Cafodd y gostyngiad yn y diwrnodau a gollir oherwydd absenoldeb salwch yn Chwarter Pedwar 2025/26 ei gynnal yn Chwarter Un. Arhosodd yr absenoldeb salwch cyffredinol yn is na'r lefelau a gofnodwyd yn yr un cyfnod yn 2025/26, sy'n dangos gwelliant parhaus o ran rheoli absenoldeb salwch.
3. **Galw cynyddol mewn Galwadau Gwasanaeth Arbennig**
Aethpwyd at 413 o ddigwyddiadau Galwadau Gwasanaeth Arbennig yn Chwarter Un 2026/27, sef y nifer uchaf o alwadau gwasanaeth arbennig yr aethpwyd atynt yn ystod unrhyw gyfnod rhwng Ebrill a Mehefin yn ystod y 10 mlynedd ddiwethaf. Roedd hyn yn bennaf oherwydd cynnydd mewn ceisiadau i gynorthwyo asiantaethau eraill.
4. **Nifer uchel o Danau Damweiniol mewn Cartrefi, gyda nifer isel o Anafiadau/Marwolaethau**
Yn Chwarter un 2026/27 gwelwyd y nifer uchaf o Danau Damweiniol mewn Cartrefi (TDCau) a gofnodwyd mewn Chwarter cyntaf dros y pum mlynedd ddiwethaf; fodd bynnag, cofnodwyd llai o anafiadau/marwolaethau nag ar gyfer unrhyw Chwarter cyntaf yn ystod y cyfnod hwnnw.

5. **Gweithgareddau Atal yn dangos cynnydd mewn Blaenoriaethu ar Sail Risg**
Cynyddodd yr Archwiliadau Diogel ac Iach blaenoriaeth uchel a gwblhawyd o 1,265 (27%) yn Chwarter Un 2025/26 i 1,408 (39%) yn Chwarter Un 2026/27. Mae hyn yn adlewyrchu ffocws parhaus y Gwasanaeth ar gynyddu cyfran yr ymyriadau risg uchel.

SYLWADAU GAN DÎM ARWEINYDDOL Y GWASANAETH

6. Awgrymwyd diwygiadau i'r fformat a'r geiriad gan y fîm Arweinyddol. Mae'r rhain i gyd wedi'u gweithredu i helpu i roi eglurder.

ARGYMHELLIAD

7. Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Nodi cynnwys yr Adroddiad Monitro Perfformiad.

CEFNDIR

8. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod weithio i leihau risg a mynd i'r afael â diogelwch ei gymunedau ac i wneud hynny mewn ffordd gynaliadwy. Mae'r CGRhRC yn amlinellu'r egwyddorion y mae'r Awdurdod yn mesur ei berfformiad yn eu herbyn. Gan ganolbwyntio ar bum egwyddor allweddol, adroddir ar y perfformiad bob chwarter, gyda phwyslais ar risgiau allweddol a thueddiadau sy'n dod i'r amlwg.

GWYBODAETH

9. Mae'r Adroddiad Perfformiad ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2026 – 30 Mehefin 2026 wedi'i nodi yn Atodiad 1. Oni nodir yn wahanol, mae'r holl ffigurau'n seiliedig ar Chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2026/27, a gwneir cymariaethau â'r un cyfnod yn y flwyddyn ariannol flaenorol (2025/26).

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Yn dangos perfformiad yr Awdurdod yn erbyn yr amcanion gwella a llesiant yng Nghynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CGRhRC) 2026/27.
Cyllideb	Yn caniatáu i weithgareddau a risgiau allweddol gael eu hystyried fel rhan o'r broses pennu cyllideb.
Cyfreithiol	Yn cynorthwyo'r Awdurdod, fel sy'n ofynnol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, i ddangos y modd y mae'n cymryd pob cam rhesymol, wrth arfer ei swyddogaethau, i gyflawni ei amcanion llesiant.
Staffio	Mae'r adrodd yn cyd-fynd â CGRhRC 2026/27 ac yn cynnwys diweddariad ar faterion staffio.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim goblygiadau wedi'u nodi.
Risgiau	Yn dangos sut mae'r Awdurdod yn rheoli ei ddarpariaeth yng nghyd-destun risgiau cymunedol.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad Monitro Perfformiad:
Ebrill 2026 – Mehefin 2026

Our five principles for keeping communities safe

PEOPLE

PREVENTION

PROTECTION

RESPONSE

ENVIRONMENT

Cynnwys

Ein Hegwyddor Pobl	4
1 Absenoldeb Salwch	4
i. Pob Absenoldeb Salwch	4
ii. Salwch Byrdymor	5
iii. Salwch Hirdymor	7
Ein Hegwyddor Atal.....	10
2 Pob Digwyddiad	10
3 Tanau Damweiniol mewn Cartrefi (TDCau)	11
4 Prif Achosion Tanau Damweiniol mewn Cartrefi	14
5 Marwolaethau ac Anafiadau yn sgil Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ...	16
6 Larymau Mwg – Tanau Damweiniol mewn Cartrefi	17
7 Galwadau Gwasanaeth Arbennig (GGAu)	20
8 Archwiliadau Diogel ac Iach	23
Ein Hegwyddor Diogelu	27
9 Galwadau Diangen	27
10 Galwadau System Larwm Awtomatig Masnachol	29
11 Galwadau System Larwm Awtomatig Ysbytai	30
12 CEF Berwyn.....	32
Ein Hegwyddor Ymateb	34
13 Argaeledd Gorsafoedd System Dyletswydd Ar Alwad (SDAA)	34
14 Cynllun Argaeledd 18 Pwmp	36
15 Technolegau sy'n Dod i'r Amlwg.....	38
Ein Hegwyddor Amgylchedd	40
16 Tanau glaswelltir, coetir a chnydau	40
17 Tanau gwyllt	41
18 Llifogydd ac Achub o Ddŵr	42
Geirfa	45

Ein Hegwyddor Pobl

1 Absenoldeb Salwch

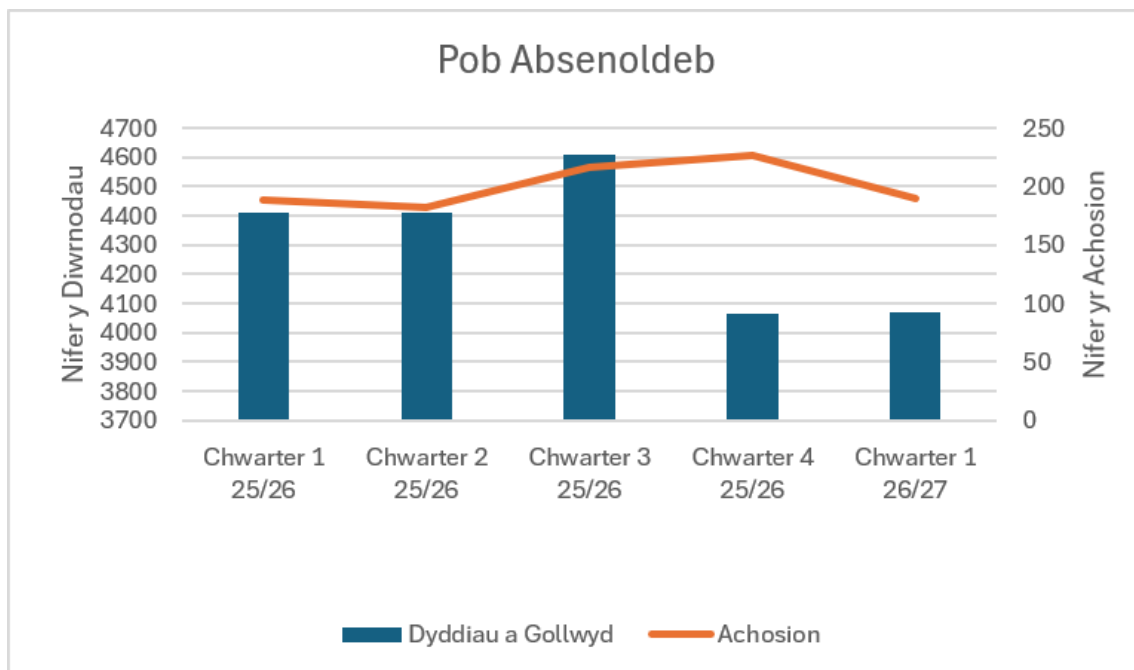
Mae'r Gwasanaeth yn annog cyflogeion i gynnal lefelau presenoldeb da tra'n cydnabod y gall salwch atal cyflogeion rhag mynd i'r gwaith.

Yn ystod Chwarter 1 2026/27, roedd absenoldeb salwch yn cyfrif am 4.5% o gyfanswm yr amser a gollwyd. Mae hyn yn ostyngiad o 4.9% ar y flwyddyn flaenorol ac mae'n dangos gwelliant cyffredinol mewn presenoldeb.

Ar 30 Mehefin 2026, roedd GTAGC yn cyflogi 1,004 o bobl, cynnydd o 25 ers 31 Mawrth 2026.

Sylwch na fydd niferoedd yr achosion yn ystod y flwyddyn hyd yma yn hafal i swm y chwarteri, gan fod rhai absenoldebau'n ymestyn dros fwy nag un chwarter. Gall ffigurau hefyd amrywio rhwng chwarteri oherwydd newidiadau mewn data cyflogeion.

i. Pob Absenoldeb Salwch

Ffigur 1. Nifer yr achosion a diwrnodau o absenoldeb yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Yn gyffredinol, mae'r diwrnodau a gollir oherwydd absenoldeb salwch wedi parhau'n unol â'r Chwarter blaenorol (Ch4 2025/26); mae nifer yr achosion wedi gostwng gan 16.3% yn ystod Chwarter 1, i gyfanswm o 190 o achosion o absenoldeb. Mae'r gwelliant hwn wedi parhau i ddigwydd ochr yn ochr â chynnydd yn niferoedd cyffredinol y staff, sy'n dangos tuedd gadarnhaol barhaus o ran rheoli absenoldeb salwch ar draws y Gwasanaeth.

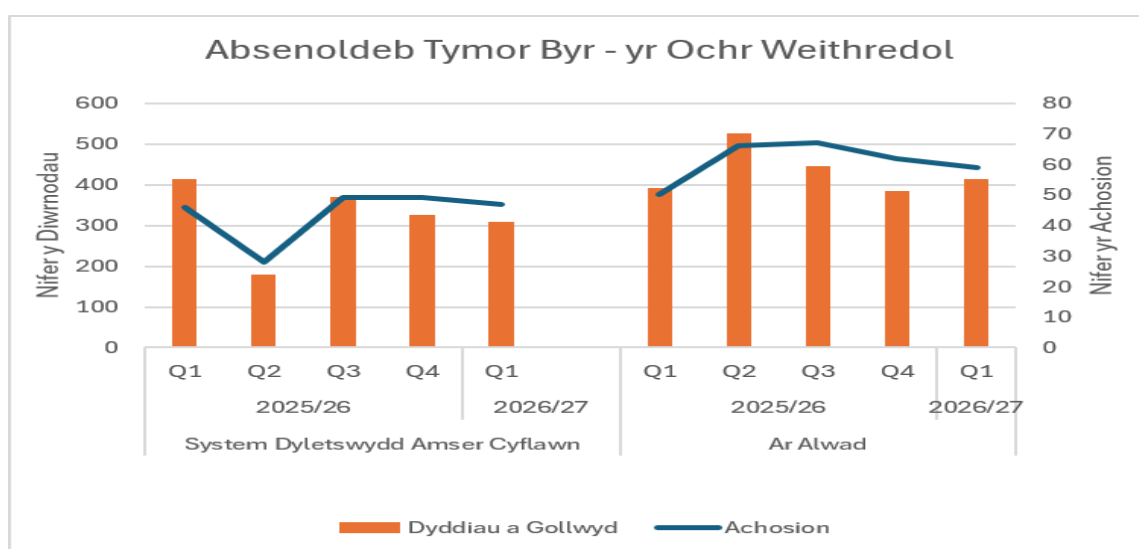
Mae **byrdymor** yn golygu cyfnodau unigol o salwch o 27 diwrnod calendr neu lai.

Mae **hirdymor** yn golygu cyfnodau unigol o 28 diwrnod calendr neu fwy.

ii. Salwch Byrdymor

Roedd absenoldeb salwch byrdymor yn cyfrif am 0.96% o gyfanswm yr amser a gollwyd ar draws pob math o ddyletswydd yn ystod Chwarter 1.

Parhaodd nifer y diwrnodau a gollir i salwch byrdymor i leihau yn ystod Chwarter 1, gyda 855 diwrnod yn cael eu colli o gymharu â 928 diwrnod yn Chwarter 4. Gostyngodd nifer yr achosion o salwch byrdymor hefyd yn gyffredinol yn ystod Chwarter 1, er ei fod wedi parhau'n debyg i Chwarter 1 2025/26.

Figur 2. Nifer yr achosion a diwrnodau o absenoldeb byrdymor mewn rolau gweithredol yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

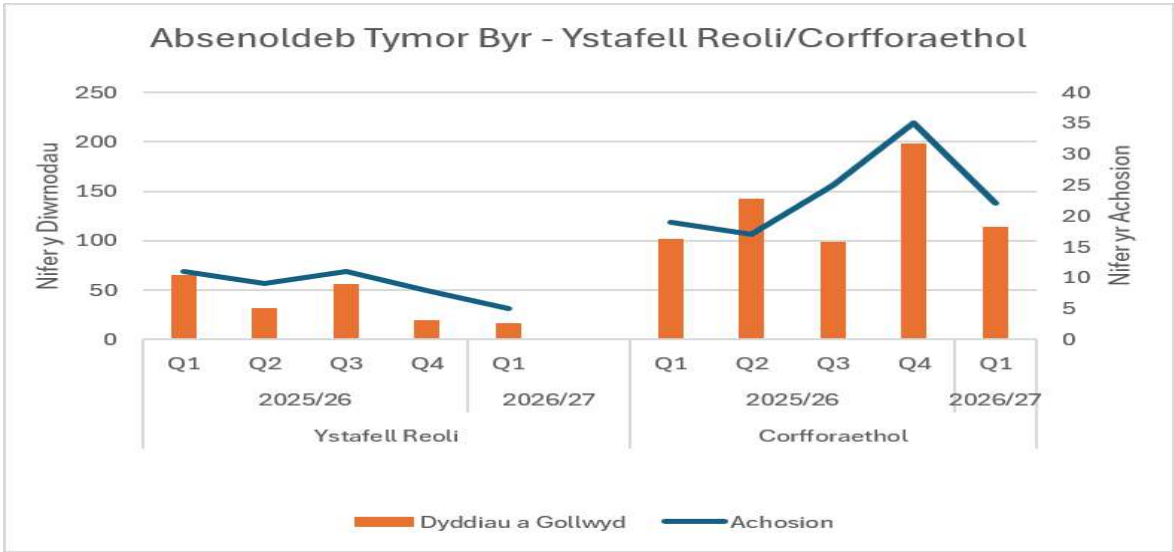
(System Dyletswydd Amser Cyflawn (WDS) - yn cynnwys yr holl staff gweithredol amser cyflawn, megis swyddogion mewn gorsafoedd, swyddogion gwledig a swyddogion dyletswydd hyblyg).

Mae Prif Swyddogion a Thîm Arweinyddol ehangach y Gwasanaeth (TAG) wedi eu rhannu fel bod aelodau gweithredol y Tîm Arweinyddol wedi'u cynnwys o fewn y ffigurau amser cyflawn, a Phenaethiaid Adrannau wedi'u cynnwys o fewn ffigurau Adrannau Corfforaethol.

Roedd staff amser cyflawn, sy'n cyfrif am 29% o'r gweithlu, yn cyfrif am 36% o gyfanswm y diwrnodau a gollwyd oherwydd salwch byrdymor yn ystod Chwarter 1, gyda hyd absenoldeb cyfartalog o 7 diwrnod calendr fesul cyflogai.

Staff ar alwad, sy'n cyfrif am 52% o'r gweithlu, oedd yn cyfrif am 48% o'r achosion o absenoldeb byrdymor yn ystod Chwarter 1 ar gyfartaledd. Mae nifer yr achosion o absenoldeb salwch byrdymor ar gyfer cyflogaion Ar Alwad wedi gostwng ychydig i 59 yn ystod Chwarter 1, tra bod nifer y diwrnodau a gollwyd wedi cynyddu gan 8% i 414 o ddiwrnodau wedi'u

colli. Hyd cyfartalog absenoldeb staff ar alwad oedd 7 diwrnod yn ystod Chwarter 1.

Ffigur 3. Nifer yr achosion a diwrnodau o absenoldeb byrdymor mewn rolau ystafell reoli/corfforaethol yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Gostyngodd absenoldeb salwch byrdymor yn yr Ystafell Reoli yn ystod Chwarter 1, gydag achosion yn gostwng i 5 o gymharu ag 8 yn Chwarter 4. Gostyngodd y diwrnodau a gollwyd ychydig, o 20 diwrnod yn Chwarter 4 i 17 diwrnod yn Chwarter 1. Dyma'r lefel isaf o achosion a diwrnodau a gollwyd ers dechrau 2025/26, sy'n dangos gwelliant o ran absenoldeb salwch byrdymor staff yr Ystafell Reoli yn ystod y cyfnod.

Staff corfforaethol, sy'n cyfrif am 16% o'r gweithlu, oedd yn cyfrif am 13% o'r achosion absenoldeb byrdymor yn ystod Chwarter 1, gyda gostyngiad yn nifer yr achosion a'r diwrnodau a gollwyd o gymharu â chwarteri blaenorol. Yn ystod Chwarter 1, roedd absenoldeb salwch byrdymor ymhlith staff corfforaethol yn para 5 diwrnod ar gyfartaledd.

Y 3 Phrif Reswm dros Absenoldeb Salwch Byrdymor (yn ôl achos)

	RHESWM DROS ABSENOLDEB	ACHOSION	% AMSER A GOLLWYD
1	Cyhyrysgerberbydol - Anhwylderau'r cefn a'r asgwrn cefn	9	14.7%
2	Iechyd Meddwl - Straen	11	12.6%
3	Chwydu, Dolur Rhydd	20	9.6%

Mae '% Amser a Gollwyd' yn seiliedig ar y diwrnodau a gollwyd yn hytrach na nifer yr achosion

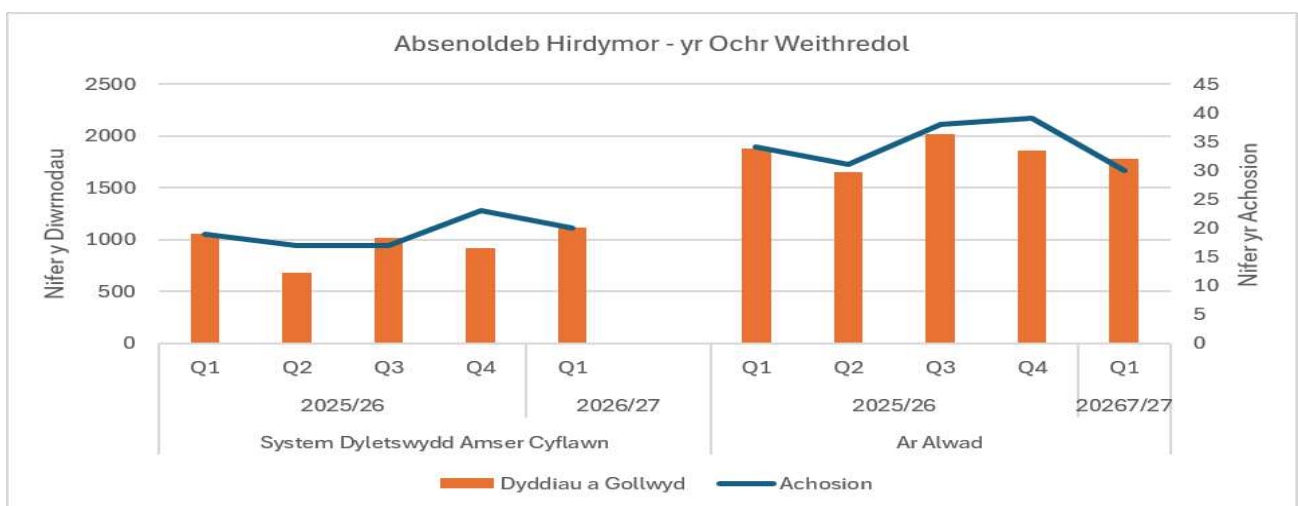
Roedd pob cyflwr Cyhyrsgerbydol yn cyfrif am 28.5% o'r achosion salwch byrdymor yn ystod Chwarter 1, gyda rhesymau'n ymwneud â'r cefn a'r asgwrn cefn yn fwyaf cyffredin. Roedd absenoldeb byrdymor oherwydd materion cyhyrsgerbydol yn para 9.3 diwrnod y pen ar gyfartaledd. Mae ffisiotherapi a ariennir gan y gwasanaeth a therapïau corfforol amgen yn parhau i gael eu defnyddio'n helaeth, yn enwedig ar gyfer cyflyrau sy'n effeithio ar yr aelodau isaf, yr ysgwydd, y gwddf a'r cefn, gan gefnogi ymyrraeth gynnar ac atal absenoldeb.

Roedd yr holl resymau iechyd meddwl yn cyfrif am 15.3% o'r salwch byrdymor yn ystod Chwarter 1, gyda straen y mwyaf cyffredin ar 12.8%. Roedd 11 achos o salwch byrdymor oherwydd straen yn ystod Chwarter 1, am resymau personol a rhesymau'n ymwneud â'r gwaith, gyda hyd cyfartalog o 9.9 diwrnod y pen.

Chwydu/dolur rhydd oedd yn gyfrifol am y nifer uchaf o achosion byrdymor yn ystod Chwarter 1. Roedd hyn, fodd bynnag, yn cyfrif am 9.6% o'r holl salwch byrdymor, gydag absenoldebau'n para 3.9 diwrnod ar gyfartaledd.

iii. Salwch Hirdymor

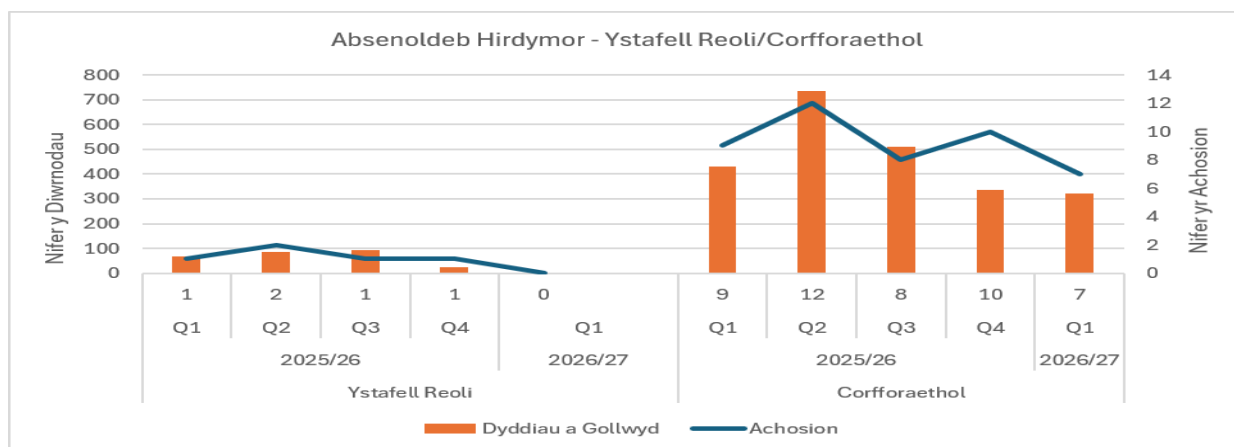
Roedd salwch hirdymor yn cyfrif am 3.5% o gyfanswm yr amser a gollwyd ar draws pob math o ddyletswydd yn ystod Chwarter 1, gan barhau â'r gostyngiad o 3.8% yn 2025/26. Er bod Chwarter 4 wedi cofnodi llai o ddiwrnodau a gollwyd i salwch hirdymor, gostyngodd nifer yr achosion gan 24.6% i 57 o achosion salwch hirdymor yn ystod Chwarter 1.

Ffigur 4. Nifer yr achosion a diwrnodau o absenoldeb hirdymor mewn rolau gweithredol yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Gwnaeth nifer y diwrnodau salwch hirdymor ar gyfer staff amser cyflawn amrywio trwy gydol y flwyddyn flaenorol; mae Chwarter 1 wedi gweld cynnydd yn nifer y diwrnodau absenoldeb o gymharu â Chwarter 4; fodd bynnag, mae nifer yr achosion wedi gostwng eto. Hyd cyfartalog absenoldebau amser cyflawn oedd 50.8 diwrnod yn ystod y cyfnod hwn; fodd bynnag, dechreuodd rhai yn y chwarteri blaenorol, gyda'r hyd cyfartalog cyffredinol yn cynyddu i 109 diwrnod.

Ar gyfer staff ar alwad, gwnaeth nifer y diwrnodau a gollwyd a nifer yr achosion o salwch hirdymor ostwng ychydig yn ystod Chwarter 1 o gymharu â Chwarter 4. Roedd absenoldeb ar alwad yn cyfrif am 55% o'r holl absenoldeb hirdymor, gydag absenoldebau cyfartalog yn para 145 diwrnod.

Figur 5. Nifer yr achosion a diwrnodau o absenoldeb hirdymor mewn rolau ystafell reoli/corfforaethol yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Ni chofnodwyd unrhyw absenoldeb salwch hirdymor ar gyfer staff Ystafell Reoli yn ystod Chwarter 1.

Yn gyffredinol, mae rolau corfforaethol yn cyfrif am 15.6% o weithlu'r Gwasanaeth ac roeddent yn cyfrif am 10% o'r holl achosion o absenoldeb salwch hirdymor yn ystod Chwarter 1. Gwnaeth absenoldeb salwch hirdymor ymysg staff corfforaethol, o ran nifer y diwrnodau a gollwyd, aros ar lefel debyg i Chwarter 4. Fodd bynnag, gostyngodd nifer yr achosion gan 30% i 7 achos yn ystod Chwarter 1. Hyd cyfartalog absenoldeb salwch hirdymor ar gyfer staff corfforaethol oedd 46 diwrnod yn ystod Chwarter 1; fodd bynnag, dechreuodd rhai mewn chwarteri blaenorol, gyda'r hyd cyfartalog cyffredinol yn cynyddu i 79.8 diwrnod.

Y 3 Phrif Reswm dros Absenoldeb Salwch Hirdymor (yn ôl achos)

	RHESWM DROS ABSENOLDEB	ACHOSION	% AMSER A GOLLWYD
1	Iechyd Meddwl - Straen	17	34.38%
2	Cyhyrysgerberbydol - Aelodau Isaf y Corff	9	14.37%
3	Cyhyrysgerberbydol - Aelodau Uchaf y Corff	6	10.86%

Mae '% Amser a Gollwyd' yn seiliedig ar y diwrnodau a gollwyd yn hytrach na nifer yr achosion.

Absenoldebau Iechyd Meddwl – Straen, Cyhyrysgerberbydol – Aelodau Isaf y Corff, a Chyhyrysgerberbydol – Aelodau Uchaf y Corff yw'r 3 phrif reswm dros salwch hirdymor o hyd yn Chwarter 1.

Absenoldeb iechyd meddwl oherwydd straen sy'n parhau i fod y rheswm mwyaf cyffredin dros absenoldeb salwch hirdymor, yn cyfrif am 34.4% o'r absenoldebau hirdymor yn ystod Chwarter 1. Hyd cyfartalog yr absenoldebau hyn oedd 65 diwrnod yn ystod y cyfnod hwn; fodd bynnag, dechreuodd rhai yn y chwarteri blaenorol, gyda'r hyd cyfartalog cyffredinol yn cynyddu i 96.5 diwrnod.

Mae iechyd meddwl a llesiant yn parhau i gael eu cefnogi trwy ddarpariaethau mewnol, fel iechyd galwedigaethol a'r rhaglen cymorth cyflogeion, ynghyd â chyfeiriadau at wasanaethau allanol, fel Elusen y Diffoddwyr Tân ac asiantaethau iechyd meddwl arbenigol eraill.

Yn ystod Chwarter 1, cafwyd 15 o achosion o salwch hirdymor yn ymwneud â chyflyrau cyhyrysgerberbydol sy'n effeithio ar aelodau uchaf ac isaf y corff, gan arwain at gyfanswm o 811 o ddiwrnodau wedi'u colli yn ystod y cyfnod. Mae'r absenoldebau hyn yn aml yn ymwneud ag adfer ar ôl llawdriniaeth a'r gofyniad i gyflogeion adennill ffitrwydd, cryfder ac ystod symudiad llawn cyn dychwelyd i rôl weithredol. Lle y bo'n briodol, mae dyletswyddau wedi'u haddasu a phroses dychwelyd yn raddol yn parhau i gael eu defnyddio i alluogi pobl i ddychwelyd i'r gwaith yn gynt ac yn fwy diogel.

Ein Hegwyddor Atal

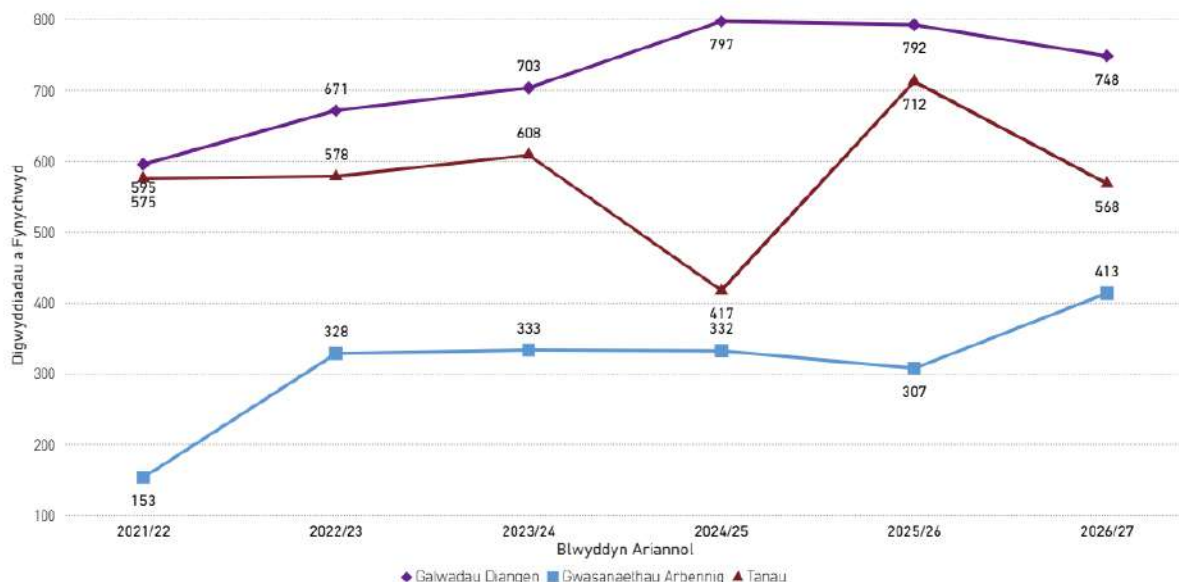
2 Pob Digwyddiad

Pob Digwyddiad – Aethpwyd i **1,729** o ddigwyddiadau yn ystod Chwarter cyntaf 2026/27, sy'n ostyngiad o'r 1,811 o ddigwyddiadau yr aethom iddynt yn ystod Chwarter 1 2025/26.

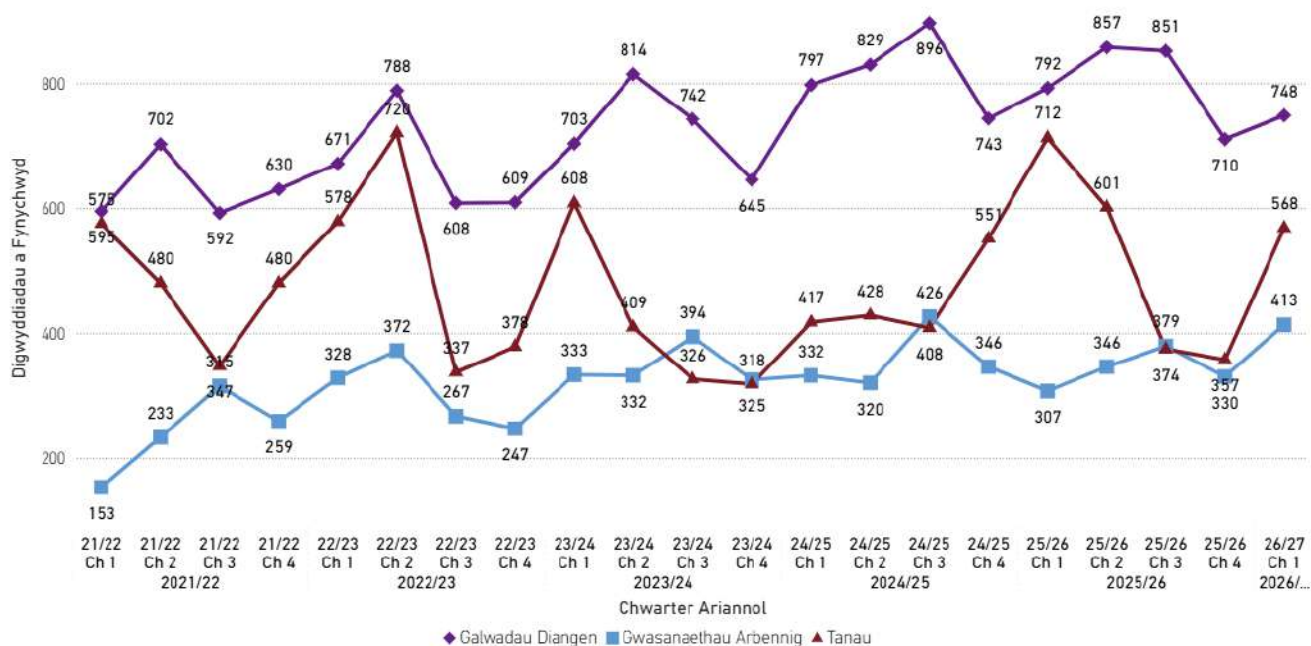
Tanau - Aethpwyd i gyfanswm o **568** o danau yn ystod y cyfnod adrodd. Er bod hyn yn ostyngiad o 20.5% o'r 712 yr aethom iddynt yn ystod 2025/26 (a oedd yn nifer uwch na'r arfer o danau ar gyfer y cyfnod hwn), mae hyn yn agosach i'n cyfartaledd pum mlynedd o 578.

Galwadau Diangen - Cofnodwyd cyfanswm o **748** o alwadau diangen yn ystod y cyfnod adrodd. Mae hyn yn ostyngiad o 5.4% ar nifer y galwadau diangen a gofnodwyd yn yr un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol.

GGAau - Aethpwyd i **413** o ddigwyddiadau Galwadau Gwasanaeth Arbennig yn ystod y cyfnod adrodd, sef y nifer uchaf o Alwadau Gwasanaeth Arbennig yr aethpwyd iddynt yn ystod unrhyw gyfnod rhwng Ebrill a Mehefin yn ystod y 10 mlynedd ddiwethaf.

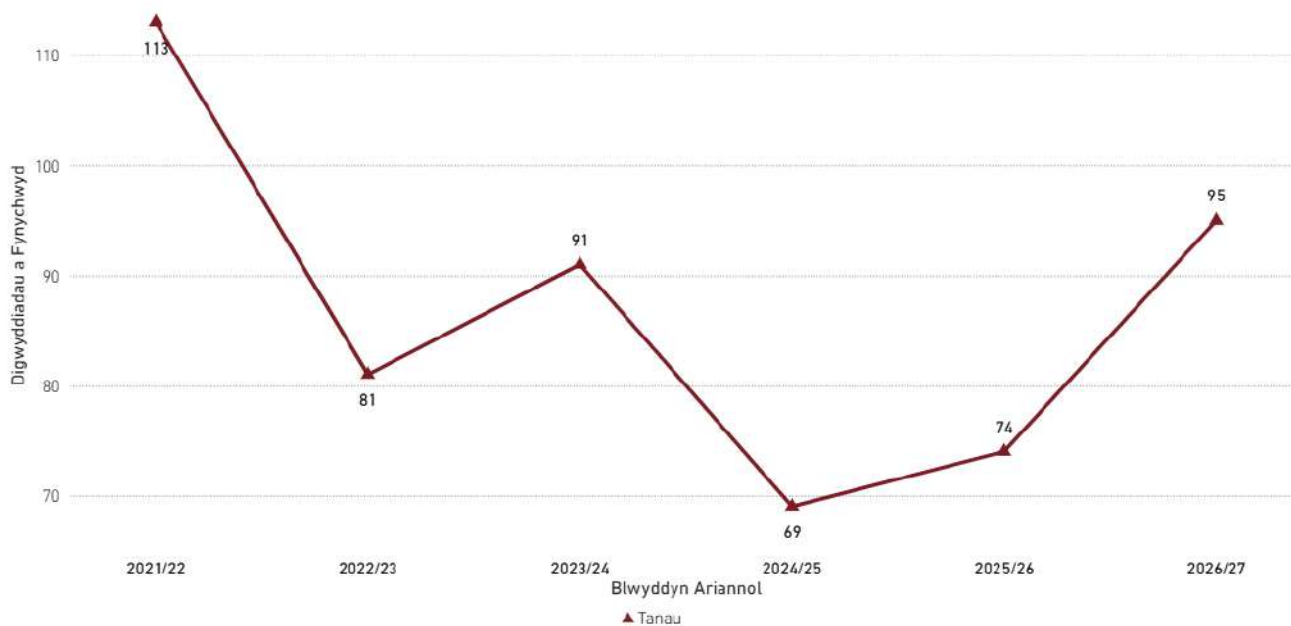
Ffigur 6. Nifer y digwyddiadau ym mhob categori digwyddiad yr aethpwyd iddynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r 5 blwyddyn ariannol flaenorol.

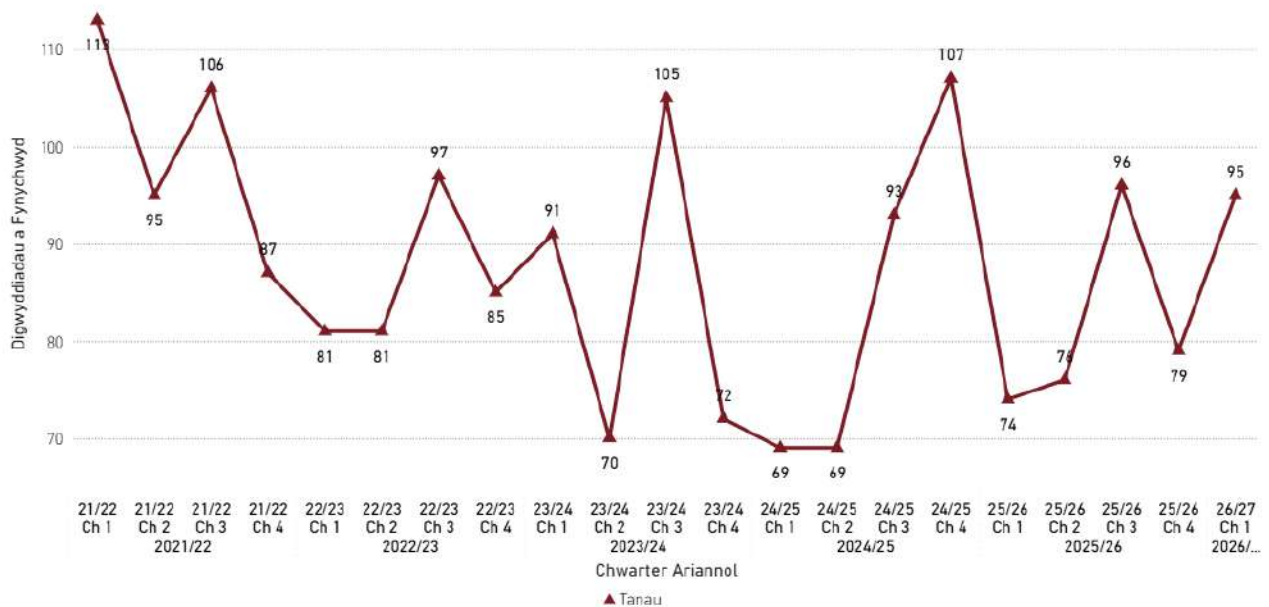
Ffigur 7. Nifer y digwyddiadau yr aethom iddynt, yn ôl categori digwyddiad, yn ystod pob blwyddyn ariannol a chwarter

3 Tanau Damweiniol mewn Cartrefi (TDCau)

Buom mewn 95 o danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod Chwarter cyntaf 2026/27, sy'n gynydd o 28.4% o 74 yn ystod Chwarter cyntaf 2025/26.

Ffigur 8. Nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r 5 blwyddyn ariannol flaenorol.

Ffigur 9. Nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn y Chwarter hwn ac ym mhob Chwarter yn y 5 blwyddyn ariannol ddiwethaf.

Wrth edrych ar draws y 5 blwyddyn flaenorol, mae nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi fesul Chwarter yn amrywio trwy gydol y flwyddyn (ffig. 9). Fodd bynnag, gwelir tuedd ostyngol gyffredinol ar draws nifer cyfartalog y TDCau yn y 5 blwyddyn flaenorol.

Amseroedd Ymateb i TDCau

Yr amser ymateb cyfartalog i danau damweiniol yn y cartref (ADFs) yn ystod Chwarter 1 2026/27 oedd 11 munud a 29 eiliad, wedi'i fesur o dderbyn yr alwad i gyrraedd yr offer cyntaf. Mae'r mesur hwn yn cael ei gyfrifo yn unol â chanllawiau cenedlaethol ac yn eithrio digwyddiadau penodol, sy'n golygu efallai na fydd nifer y digwyddiadau a gynhwysir yn cyfateb i gyfanswm yr ADFs a adroddwyd mewn mannau eraill yn yr adroddiad hwn.

Yn unol â'r tueddiadau a welwyd yn y Chwarter blaenorol, gwelwyd gostyngiad cyffredinol yn yr amser ymateb yn y rhan fwyaf o ardaloedd awdurdod unedol yng Ngogledd Cymru. Er gwaethaf nifer uwch o TDCau yn y Chwarter hwn, mae'r amser ymateb cyfartalog wedi gostwng yn gyffredinol.

Bu gostyngiadau sylweddol ar draws Conwy, Sir Ddinbych a Sir y Fflint. Fodd bynnag, bu cynnydd mawr yn yr amser ymateb o gymharu â Chwarter 4 y llynedd yn Ynys Môn.

Mae'r cynnydd yn yr amseroedd ymateb cyfartalog yn Ynys Môn yn adlewyrchu'r nifer cymharol isel o danau damweiniol mewn cartrefi yr

aethpwyd atynt yn ystod y chwarter, gydag un ymateb hirach na'r cyfartaledd yn cael mwy o effaith ar y cyfartaledd cyffredinol nag y byddai disgwyl iddo ei chael yn ystod cyfnodau prysurach.

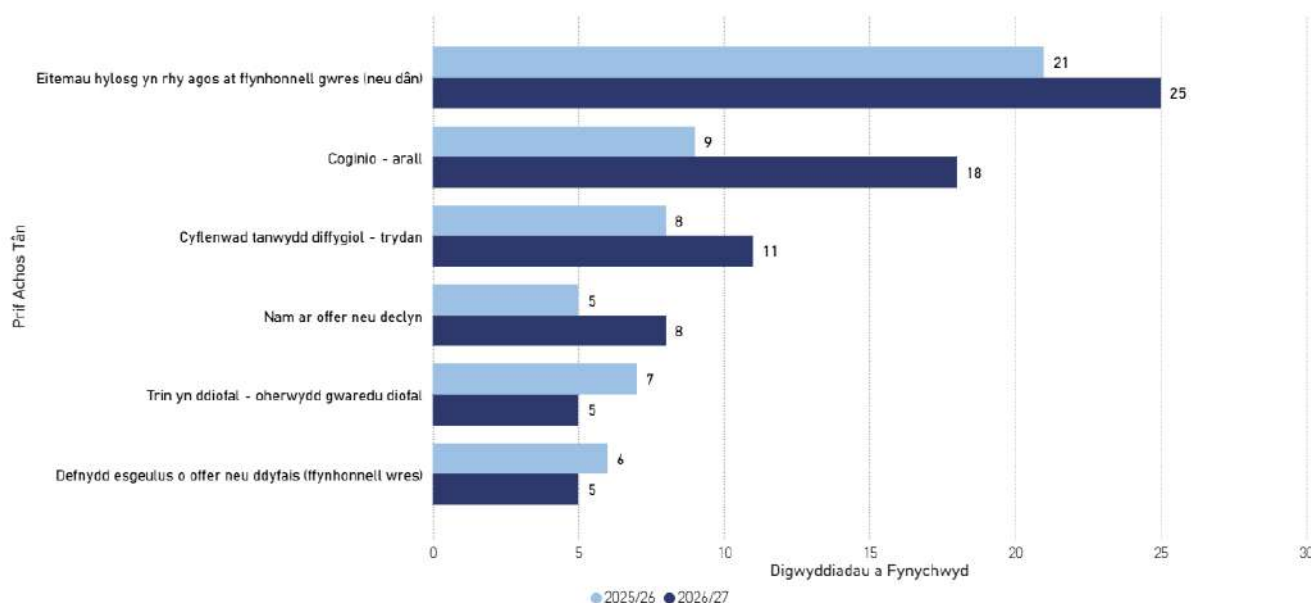
Sir	TDC	BaB	Cyf. Amser Ymateb (mm:ss)
Conwy	22	↑ 12	11:12
Gwynedd	8	↓ -1	12:57
Sir Ddinbych	16	↑ 4	09:22
Sir y Fflint	20	↑ 2	10:44
Wrecsam	13	↓ -2	09:11
Ynys Môn	13	↑ 5	17:06
Total	92	20	11:29

Ffigur 10. Nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, fesul ardal awdurdod unedol. Y newid o gymharu â'r un cyfnod y llynedd, a'r amser ymateb cyfartalog (yn seiliedig ar yr amser rhwng yr alwad a'r amser y cyrhaeddodd y peiriant tân cyntaf) yn ystod y cyfnod hwn.

Sir	TDC	BaB	Cyf. Amser Ymateb (mm:ss)
Conwy	11	↓ -12	16:07
Gwynedd	18	↑ 1	13:53
Sir Ddinbych	13	↓ -1	13:29
Sir y Fflint	16	↑ 2	13:54
Wrecsam	7	↓ -12	09:28
Ynys Môn	13	→ 0	13:25
Total	78	-22	13:40

Ffigur 11. Nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn Ch4 (Ionawr - Mawrth) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, fesul ardal awdurdod unedol. Y newid o gymharu â'r un cyfnod y llynedd, a'r amser ymateb cyfartalog (yn seiliedig ar yr amser rhwng yr alwad a'r amser y cyrhaeddodd y peiriant tân cyntaf) yn ystod y cyfnod hwn.

4 Prif Achosion Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

Ffigur 12. 6 phrif achos tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

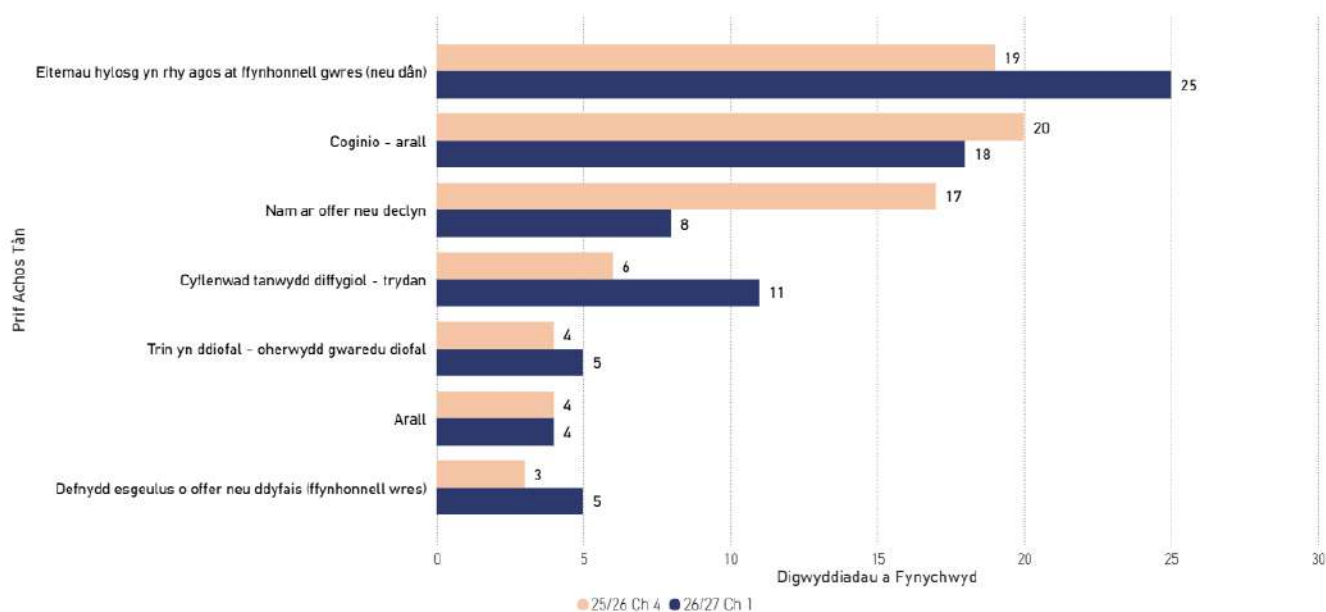
Yn ystod Chwarter 1 2026/27 achos mwyaf cyffredin Tanau Damweiniol mewn Cartrefi oedd '**Eitemau llosgadwy yn rhy agos at ffynhonnell wres (neu dân)**', a oedd yn gyfrifol am 26% (25 allan o 95) o'r TDCau yr aethpwyd atynt yn y cyfnod adrodd. Mae hon yn gyfran debyg (28%) i'r TDCau a achoswyd gan hyn yn Chwarter 1 2025/26.

Dangosodd achosion eraill o TDCau gynnydd yn yr un cyfnod adrodd. Er enghraifft:

- Gwnaeth 'Coginio – Coginio arall' ddyblu o ran nifer i **18** yn ystod Chwarter 1 2026/27 o gymharu â Chwarter 1 2025/26. Er, mae hyn yn debyg i Chwarter 4 2025/26 pan briodolwyd 20 o TDCau i'r rheswm hwn.

Er gwaethaf hyn, gwelwyd gostyngiad mewn ambell brif achos. Er enghraifft:

- 'Trin yn ddiotal – oherwydd gwaredu diotal', a ostyngodd o 7 (9%) yn 2025/26 i **5** (5%).

Ffigur 13. 6 phrif achos tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a Ch4 (Ionawr - Mawrth) yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26.

Wrth gymharu Chwarter 1 2026/27 â Chwarter 4 2025/26 (ffig.13), gallwch weld bod cynnydd wedi bod mewn '**Eitemau llosgadwy yn rhy agos at ffynhonnell wres (neu dân)**' a '**Chyflenwad tanwydd diffygiol – trydan**' ond gostyngiadau mewn '**Coginio – coginio arall**' a '**Nam ar offer neu gyfarpar**'.

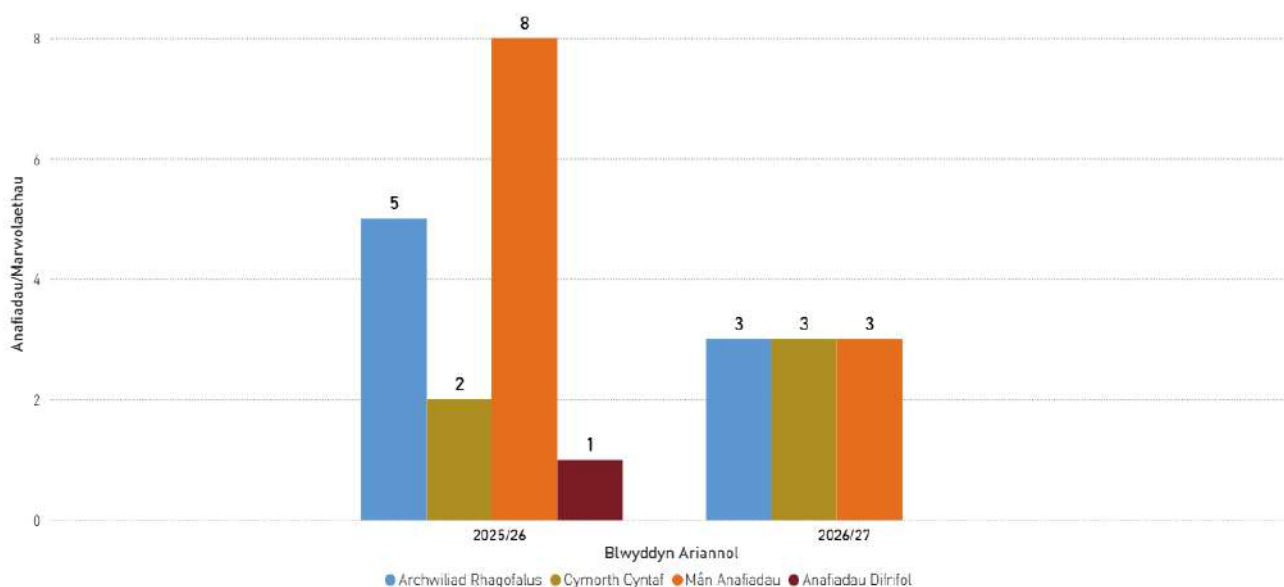
Er bod '**Eitemau llosgadwy yn rhy agos at ffynhonnell wres (neu dân)**' wedi cynyddu o gymharu â Chwarter 4 2025/26, nid yw'n agos at y swm anarferol o uchel o 35 o TDCau a achoswyd gan hyn yn Chwarter 3 2025/26 ac mae'n dal i fod o fewn yr ystod a welir fel arfer mewn unrhyw Chwarter.

5 Marwolaethau ac Anafiadau yn sgil Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

Yn Chwarter un 1 gwelwyd y nifer uchaf o TDCau a gofnodwyd mewn Chwarter cyntaf dros y pum mlynedd ddiwethaf; fodd bynnag, cofnodwyd llai o anafiadau nag ar gyfer unrhyw Chwarter cyntaf yn ystod y cyfnod hwnnw. Mae hyn hefyd wedi dangos gostyngiad o gymharu â'r Chwarter blaenorol, o gyfanswm o **14** o anafiadau i **9**.

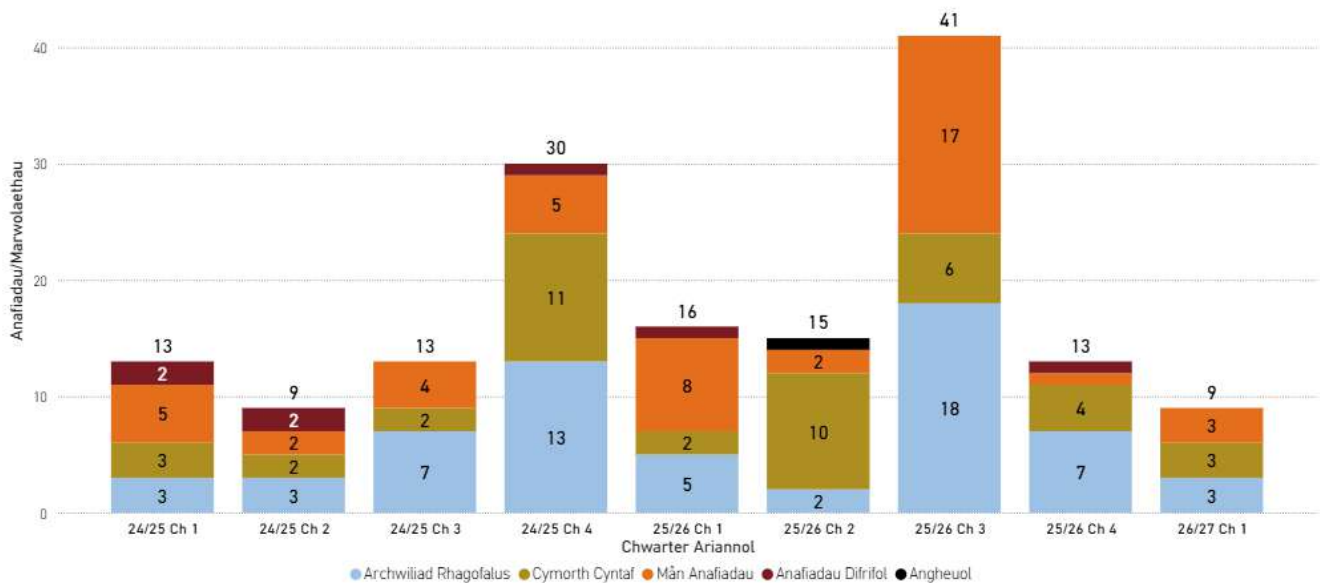
Oherwydd y nifer isel o anafiadau yn gyffredinol, gall categorïau unigol gael mwy o ddylanwad ar y patrwm a adroddir a dylid eu dehongli'n ofalus.

Yn bwysig, ni chofnodwyd unrhyw anafiadau difrifol neu angheuol yn ystod y chwarter, gan barhau â'r duedd gadarnhaol a welwyd dros y blynnyddoedd diwethaf, gydag anafiadau difrifol yn parhau ar lefelau isel

Ffigur 14. Nifer yr anafiadau yn sgil tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Trwy gydol 2025/26, cofnodwyd y gyfran fwyaf o anafiadau o TDCau yn ystod Chwarter 3. Yn y Chwarter hwnnw, roedd nifer y TDCau yr aethpwyd atynt yn debyg i Chwarter 1 2026/27 (96 yn Ch3 o gymharu â 95 yn Ch1). Ond roedd nifer yr anafiadau a gofnodwyd yn Ch3 yn uwch na'r nifer a welir fel arfer o gymharu â nifer y TDCau. Wrth edrych ar yr 8 Chwarter blaenorol gallwn weld bod y niferoedd uchel a welwyd yn Chwarter 3 yn uwch na'r cyfartaledd (ffig.14).

Ffigur 15. Nifer yr anafiadau yn sgil tanau damweiniol mewn cartrefi yr aethpwyd atynt yn y Chwarter hwn ac ym mhob Chwarter yn y 2 flwyddyn ariannol ddiwethaf.

Mae dadansoddiad pellach wedi'i gynllunio i ddeall yn well newidiadau diweddar yng nghyfran yr anafiadau a gofnodir sy'n deillio o TDCau.

6 Larymau Mwg – Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

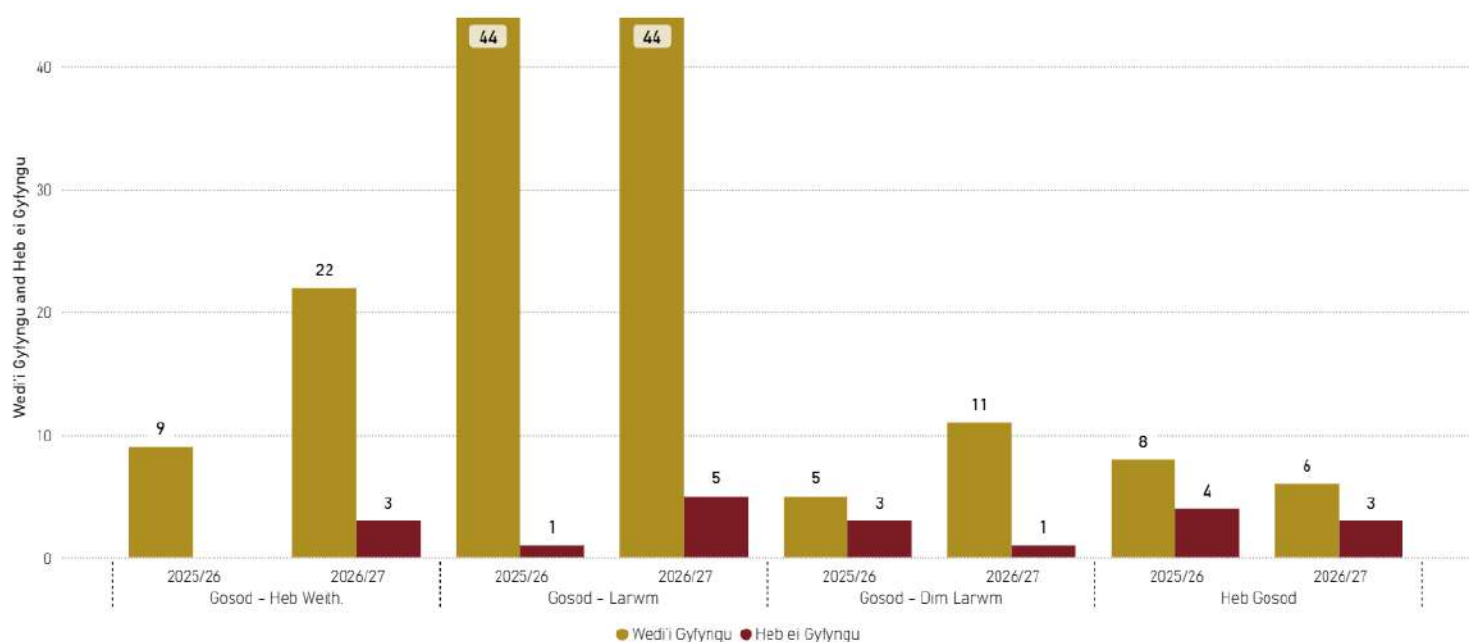
Synwryddion: roedd synwryddion mwg/gwres yn bresennol yn **86** (90%) o'r cartrefi lle digwyddodd tanau damweiniol yn ystod Chwarter 1 2026/27.

Gwnaeth larymau weithredu a seinio rhybudd yn **49** (51%) o'r cartrefi lle digwyddodd tanau damweiniol yn ystod y cyfnod adrodd. O'r 49 o TDCau hyn, cafodd y tân ei gyfyngu i'r ystafell lle y cychwynnodd yn **44** (90%) o'r achosion.

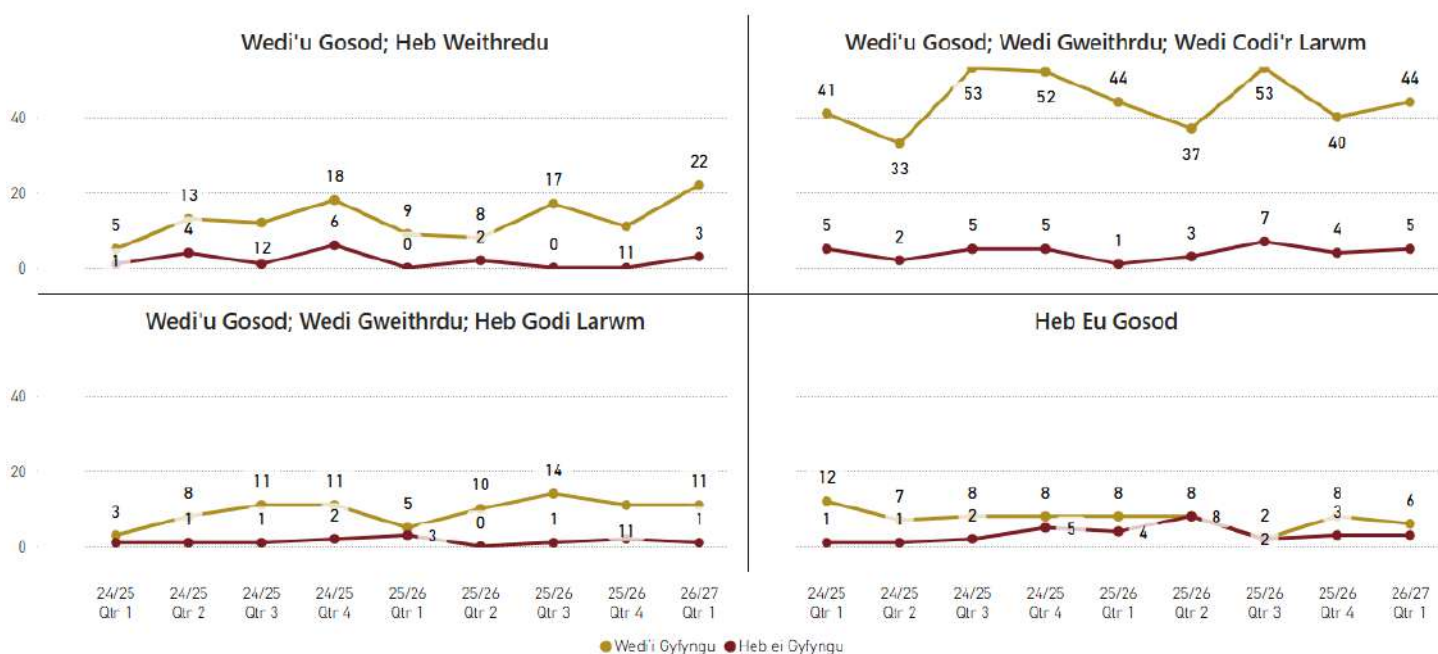
Nid oedd larymau wedi'u gosod mewn **9** (9%) o'r cartrefi lle digwyddodd tanau damweiniol.

O'r 95 o Danau Damweiniol mewn Cartrefi yr aethpwyd iddynt, cafodd **83** eu cyfyngu i'r ystafell lle cychwynnodd y tân, ac roedd **12** heb eu cyfyngu.

Wrth edrych ar y 2 flwyddyn ariannol flaenorol, gwelwyd tuedd ostyngol yn nifer y TDCau heb larwm wedi'i osod. Mae tuedd gynyddol hefyd wedi'i gweld yn nifer y tanau a gyfyngir i'r ystafell lle y cychwynnodd.

Ffigur 16. Nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yn ôl statws larwm mwg ac a oeddent wedi'u cyfyngu ai peidio yr aethpwyd atynt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Ffigur 17. Nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yn ôl statws larwm mwg ac a oeddent wedi'u cyfyngu ai peidio yr aethpwyd atynt yn y Chwarter hwn a phob Chwarter yn y flwyddyn ariannol flaenorol.

Camau a gymerwyd i gefnogi'r rhai sydd fwyaf agored i niwed o ran tanau yn eu cartrefi:

Mae gweithgarwch targedu yn parhau i gael ei wneud yn dilyn digwyddiadau, gydag ymatebion atal ar ôl digwyddiad yn gymesur â lefel y risg a nodwyd.

Mae'r Tîm Atal yn parhau i oruchwylio'r gwaith o gyflawni Archwiliadau Diogel ac iach trwy gyfarfodydd monitro wythnosol, gan alluogi perfformiad a risgiau sy'n dod i'r amlwg i gael eu rheoli'n weithredol.

Mae'r Grŵp Llywio Ymgyrchoedd yn parhau i weithio mewn partneriaeth â'r tîm Cyfathrebu Corfforaethol i hyrwyddo'n rhagweithiol negeseuon diogelwch tân, ffyrdd a dŵr ar draws pob platfform cyfryngau priodol, gan gefnogi amcanion atal a diogelwch cyhoeddus ehangach.

Ymgysylltu â Phlant a Phobl Ifanc:

Ymweliadau addysgol ag ysgolion yn Chwarter 1 2026/27

Ysgolion yr Ymwelwyd â Nhw = 55

Nifer y disgyblion = 5077

Cadetiaid Tân

Mae Unedau Cadetiaid Tân yn parhau i weithredu yn Amlwch, y Bala, y Waun a Thywyn.

Ffenics

Nifer y cyrsiau a gynhaliwyd	4
Nifer y plant a phobl ifanc	41
% gwelliant ymddygiad	73%
% adborth cadarnhaol	100%
% Agored Cymru	78%
% y plant a phobl ifanc a gwblhaodd y cwrs	90%

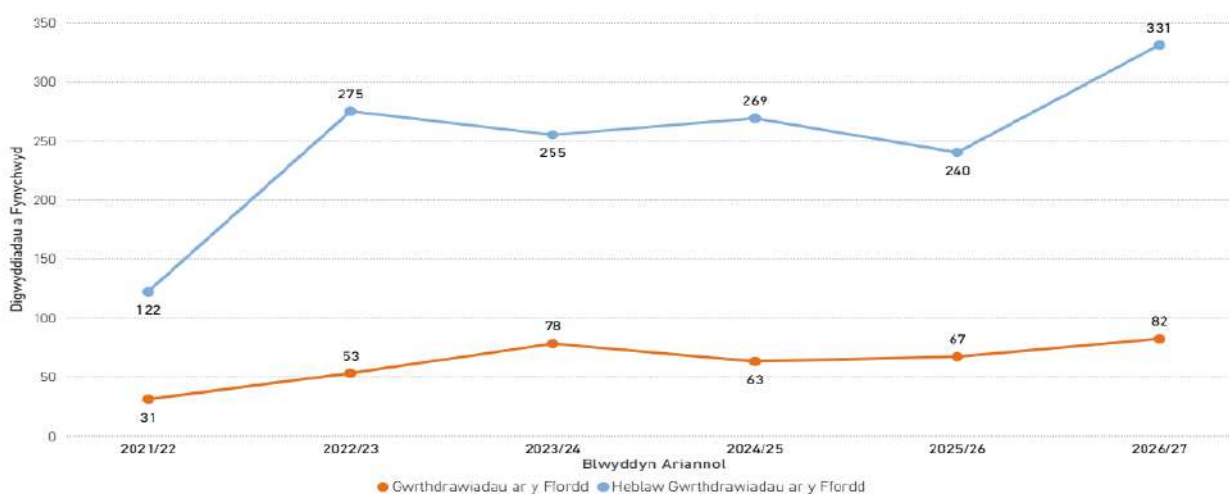
Yn ystod Chwarter 1, cymerodd GTAGC ran yng Nghyfarfod leuenctid Cymru Gyfan yn Llandrindod. Mae GTAGC wedi cyflawni achrediad fel canolfan Gwobr Ymddiriedolaeth y Brenin ar ôl gweithredu'r polisiâu a'r gweithdrefnau gofynnol yn llwyddiannus.

Gan adeiladu ar y cyflawniad hwn, mae disgwyl i GTAGC dreialu ei raglen Ffenics gyntaf gydag Ymddiriedolaeth y Brenin ym mis Ionawr 2027. Yn amodol ar adolygiad llwyddiannus, bydd pob un o'r tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru yn mabwysiadu cymhwyster Ymddiriedolaeth y Brenin o fis Ebrill 2027, gan gefnogi Fframwaith Ymyrraeth Gynnar Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân.

Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo gyda phartneriaid addysg ledled Gogledd Cymru i edrych ar gydnabod y cymhwyster fel rhan o Fagloriaeth Cymru, gan helpu i wella cyfleoedd a chanlyniadau i bobl ifanc.

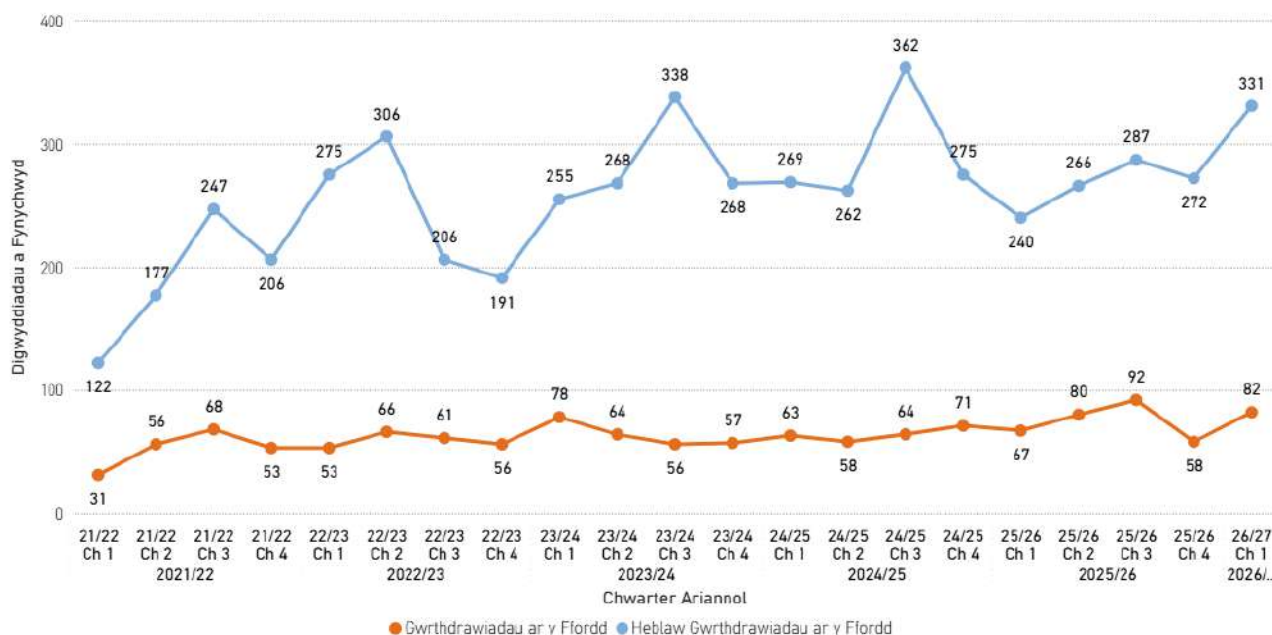
7 Galwadau Gwasanaeth Arbennig (GGAau)

Y Chwarter hwn, gwelwyd cynnydd sylweddol mewn GGAau ar gyfer digwyddiadau nad ydynt yn gysylltiedig â Gwrthdrawiadau ar y Ffordd o gymharu â Chwarter 1 yn y 5 blwyddyn flaenorol (ffig. 18). Bu cynnydd hefyd mewn galwadau Gwrthdrawiadau ar y Ffordd. Yn gyffredinol, bu cynnydd o **34.5%** (413 yn 2026/27 a 307 yn 2025/26) o gymharu â Chwarter 1 y llynedd. Gwelwyd cynnydd hefyd mewn GGAau wrth gymharu'r Chwarter hwn â phob Chwarter yn 2025/26 (ffig. 19).

Figur 18. Nifer y Galwadau Gwasanaeth Arbennig, wedi'u rhannu yn ôl Gwrthdrawiadau ar y Ffordd a'r rhai nad ydynt yn gysylltiedig â Gwrthdrawiadau ar y Ffordd, yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r 5 blwyddyn ariannol flaenorol.

Mae'r cynnydd mwyaf nodedig mewn GGAau wedi bod yn y categori **'Cynorthwyo asiantaethau eraill: Cymorth arall i'r Heddlu/Ambiwlans'**, ac yn bennaf ddigwyddiadau "cael mynediad". Mae hyn yn debygol o adlewyrchu cyfranogiad GTAGC mewn treial Cymru Gyfan, a gyflwynwyd ym mis Ebrill 2026, sy'n galluogi atgyfeiriadau uniongyrchol gan y Gwasanaeth Ambiwylans, ynghyd ag ymestyn y trefniant i Dîm Cwmpyiadau Ambiwylans Sant Ioan o fis Mehefin 2026. Mae'r cynnydd felly'n adlewyrchu'n bennaf newidiadau mewn trefniadau darparu gwasanaethau a chydweithio ag asiantaethau partner.

Ffigur 19. Nifer y Galwadau Gwasanaeth Arbennig, wedi'u rhannu yn ôl Gwrthdrawiadau ar y Ffordd a'r rhai nad ydynt yn gysylltiedig â Gwrthdrawiadau ar y Ffordd, yn y Chwarter hwn a phob Chwarter o'r 5 blwyddyn ariannol flaenorol.

Roedd y prif categorïau GGA ar gyfer Chwarter 1 2026/27 (ac eithrio Gwrthdrawiadau ar y Ffordd) yn cynnwys:

- Aethpwyd i 166 o ddigwyddiadau '**Cynorthwyo Asiantaethau Eraill**' yn ystod Chwarter 1, 43% yn uwch na'r 116 o ddigwyddiadau a gofnodwyd yn ystod yr un cyfnod yn 2025/26.
- Aethpwyd i 32 o ddigwyddiadau '**Sicrhau Mynediad/Allanfa**' yn ystod Chwarter 1, 77% yn uwch na'r 18 o ddigwyddiadau a gofnodwyd yn ystod yr un cyfnod yn 2025/26.
- Aethpwyd i 23 o ddigwyddiadau '**Achub/Rhyddhau Personau Eraill**' yn ystod Chwarter 1, 26% yn is na'r 31 o ddigwyddiadau a gofnodwyd yn ystod yr un cyfnod yn 2025/26.
- Aethpwyd i 25 o ddigwyddiadau '**Tynnu Gwrthrychau o Bobl**' yn ystod Chwarter 1, 177% yn uwch na'r 9 digwyddiad a gofnodwyd yn ystod yr un cyfnod yn 2025/26.

Cynyddodd digwyddiadau gwrthdrawiadau ar y ffordd o 58 yn Chwarter 4 2025/26 i 82 yn Chwarter 1 2026/27. Fodd bynnag, digwyddiadau 'Cynorthwyo Asiantaethau Eraill' sydd wedi parhau i fod y categori mwyaf cyffredin o Alwadau Gwasanaeth Arbennig dros y pum mlynedd ddiwethaf.

Camau Diogelwch ar y Ffyrdd a gymerwyd hyd yma:

Stori Olivia

Yn ystod Chwarter 1, cyflwynwyd Stori Olivia, sef ymyrraeth diogelwch ar y ffyrdd, i 368 o fyfyrwyr coleg, gan gefnogi ymgysylltu wedi'i dargedu â phobl ifanc ar y risgiau sy'n gysylltiedig â defnyddio ffyrdd ac ymddygiad gyrwyr.

Tîm Ymgyrch Atal

Mae'r tîm Ymgyrch Atal yn parhau i weithio mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru (HGC) i addysgu gyrwyr am y Pum Achos Angheuol o wrthdrawiadau traffig ffyrdd difrifol. Yn ystod Chwarter 1:

- gwnaed 1,509 o gyflwyniadau ar ochr y ffordd; a
- daethpwyd ag erlyniadau gyrru yn erbyn 118 o yrwyr yn dilyn gweithgarwch gorfodi.

BikerDown

Cyflwynwyd dwy sesiwn BikerDown yn ystod Chwarter 1, gan ymgysylltu â 40 o gyfranogwyr. Mae'r rhaglen yn parhau i gynnig cyngor diogelwch arbenigol gyda'r nod o leihau anafiadau/marwolaethau sy'n gysylltiedig â beiciau modur.

Gweithgareddau Diogelwch Ffyrdd Parhaus Eraill

Yn ogystal â'r uchod, mae GTAGC yn parhau i ymgymryd ag ystod o fentrau diogelwch ar y ffyrdd, gan gynnwys:

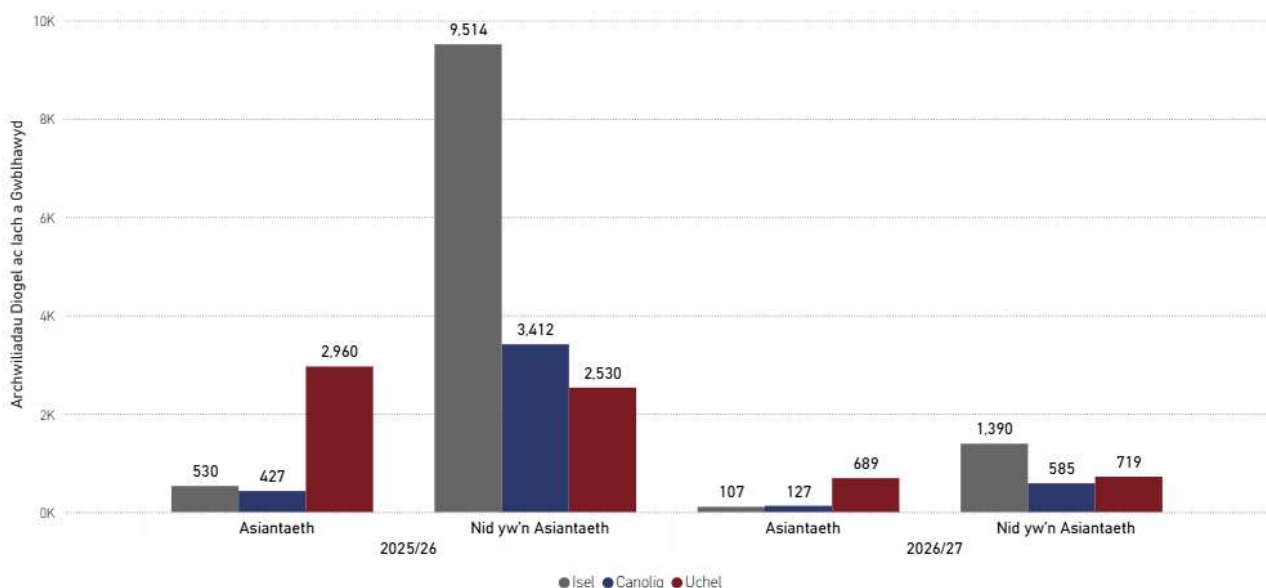
- Gweithio mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru ar lansio Ymgyrch Apex, gan gynnwys cyflwyno marciau ffordd PRIME newydd ar ddwy ffordd yng Ngogledd Cymru i helpu beicwyr modur i lywio troeon yn ddiogel; a
- Datblygu adnoddau ymgysylltu wedi'u targedu i gefnogi gyrwyr hŷn, gan gydnabod y proffiliau risg sy'n newid o fewn y grŵp hwn.
- Datblygu cais i sicrhau cyllid grant gan Toyota (Glannau Dyfrdwy). Bydd y cyllid hwn yn cael ei ddefnyddio i brynu offer i gyflwyno gweithgareddau addysg yn y gymuned.

8 Archwiliadau Diogel ac Iach

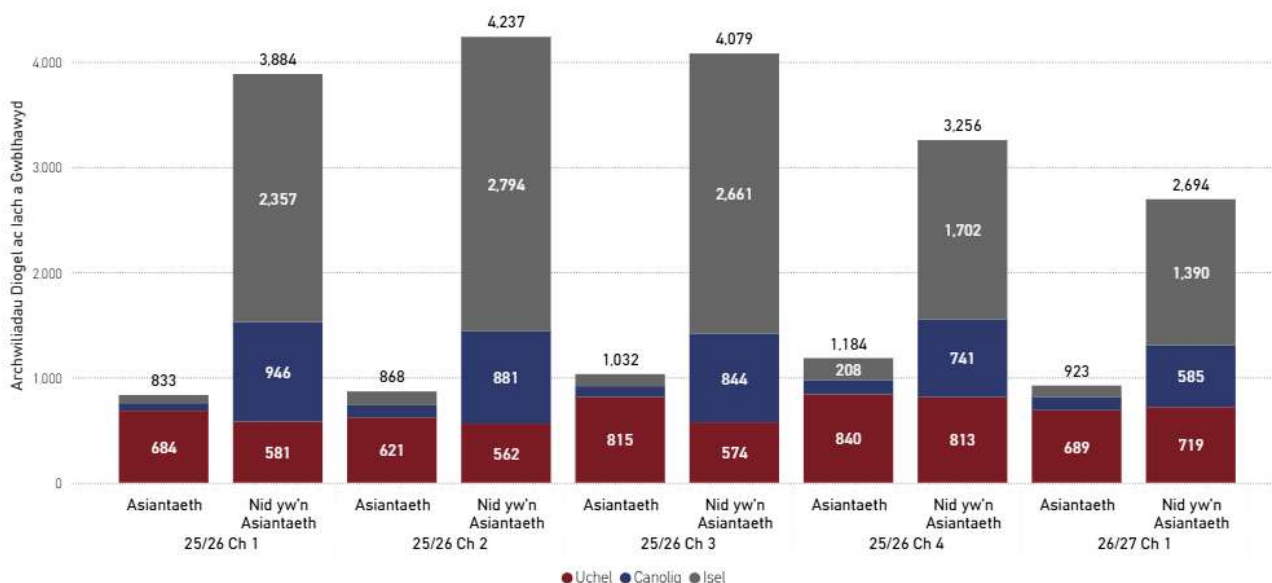
Cwblhawyd cyfanswm o **3,617** o Archwiliadau yn Chwarter 1 2026/27, ac o'r rhain:

- Roedd **1,408** (39%) yn archwiliadau blaenoriaeth uchel, y deilliodd **689** (49%) ohonynt o atgyfeiriadau a wnaed gan asiantaethau partner.
- Roedd **712** (20%) yn archwiliadau blaenoriaeth ganolig, y deilliodd **127** (18%) ohonynt o atgyfeiriadau a wnaed gan asiantaethau partner.
- Roedd **1,497** (41%) yn archwiliadau blaenoriaeth isel, y deilliodd **107** (7%) ohonynt o atgyfeiriadau a wnaed gan asiantaethau partner.

Er bod llai o Archwiliadau Diogel ac Iach wedi'u cwblhau yn gyffredinol nag yn Chwarter 1 2025/26, cynyddodd nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach blaenoriaeth uchel o 1,265 (27%) yn Chwarter 1 2025/26 i **1,408** (39%) yn Chwarter 1 2026/27. Mae hyn yn adlewyrchu ffocws parhaus y Gwasanaeth ar gynyddu cyfran yr ymyriadau risg uchel.

Ffigur 20. Nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach wedi'u rhannu yn ôl asiantaeth/dim asiantaeth a statws yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r un cyfnod yn 2025/26.

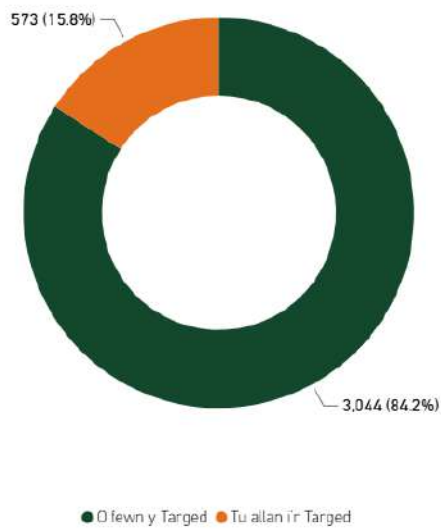
Ffigur 21. Nifer yr Archwiliadau Diogel ac lach wedi'u rhannu yn ôl asiantaeth/dim asiantaeth a statws yn y Chwarter hwn a'r flwyddyn ariannol flaenorol.

Gofynnwyd i gyfanswm o **440** (12.1%) o'r Archwiliadau Diogel ac lach a gwblhawyd yn Chwarter 1 2026/27 gael eu cynnal yn Gymraeg.

Cwblhawyd **84%** o'r Archwiliadau a gwblhawyd yn ystod Chwarter 1 2026/27 o fewn yr amserlen darged. Cwblhawyd 7.8% arall o fewn 30 diwrnod i'w dyddiad cwblhau targed.

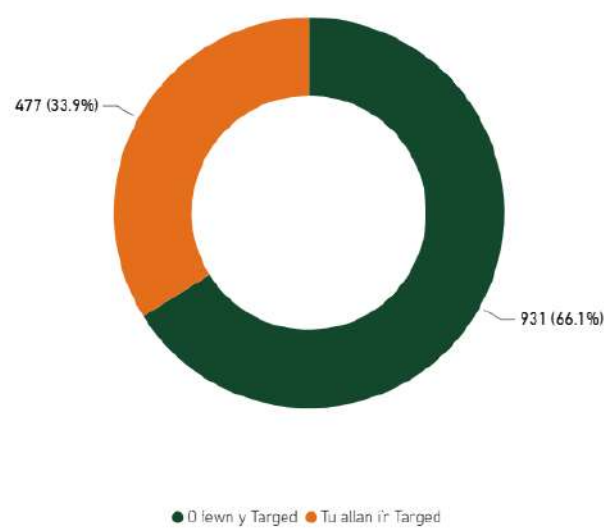
Gwnaeth perfformiad yn erbyn yr amserlen gwblhau darged ar gyfer Archwiliadau Diogel ac lach blaenoriaeth uchel wella ychydig yn ystod Chwarter 1 2026/27, gyda 66% wedi'u cwblhau yn unol â'r targed, o gymharu â 64% yn Chwarter 4 2025/26.

Pob Archwiliad: Cwblhau yn erbyn Targed

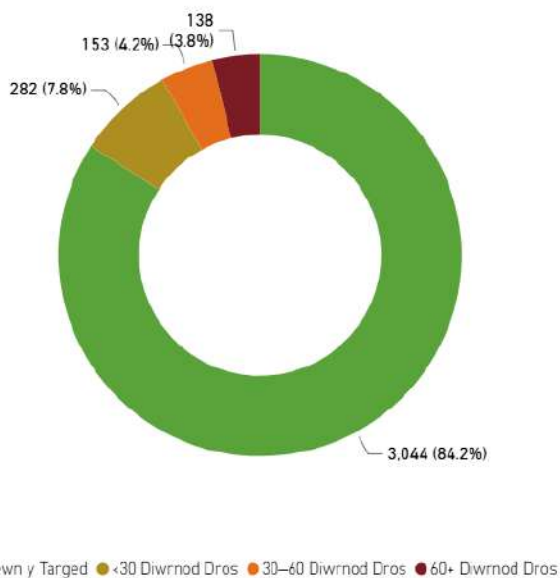
Ffigur 22. Nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach a gwblhawyd erbyn y dyddiad cwblhau targed yn y Chwarter hwn.

Archwiliadau Blaenoriaeth Uchel: Cwblhau yn erbyn Targed

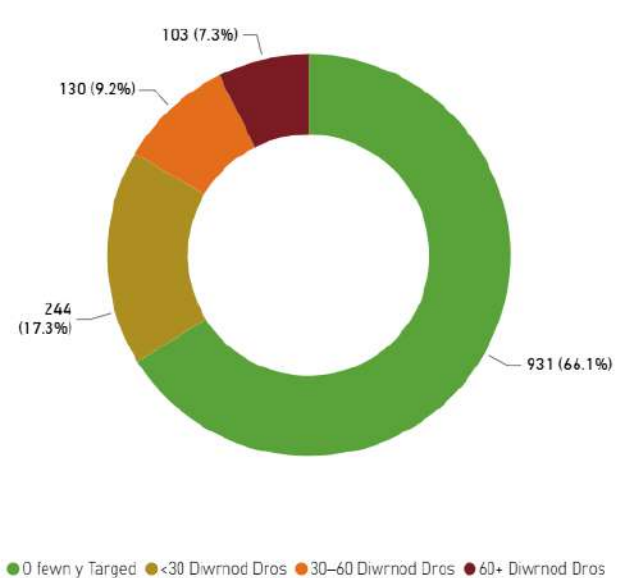
Ffigur 23. Nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach blaenoriaeth uchel a gwblhawyd erbyn y dyddiad cwblhau targed yn y Chwarter hwn.

Pob Gwiriad yn ôl Dyddiau Dros Gwblhau Targed

Ffigur 24. Nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach a gwblhawyd erbyn yr amser cwblhau yn y Chwarter hwn.

Gwiriadau Blaenoriaeth Uchel yn ôl Dyddiau Dros Gwblhau Targed

Ffigur 25. Nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach blaenoriaeth uchel a gwblhawyd erbyn yr amser cwblhau yn y Chwarter hwn.

Camau gweithredu hyd yma:

Mae nifer o fesurau wedi'u cyflwyno i gynyddu'r ddarpariaeth o Archwiliadau Diogel ac lach risg uchel, gan gynnwys blaenoriaethu atgyfeiriadau risg uchel ar gyfer criwiau gweithredol. Yn ogystal, mae model haenu risg Cymru Gyfan newydd wedi'i gymeradwyo a bydd yn cael ei weithredu o ddechrau Chwarter 3 2026/27.

Bydd y dull diwygiedig yn cefnogi ffocws cryfach ar unigolion sy'n wynebu'r perygl uchaf o dân, gan helpu i gynyddu cyfran yr Archwiliadau Diogel ac lach risg uchel yn unol â disgwyliadau Llywodraeth Cymru a sicrhau bod adnoddau'n cael eu targedu lle gallan nhw gael yr effaith fwyaf.

Rhestr aros

Mae'r rhestr aros atgyfeirio Archwiliadau Diogel ac lach yn parhau i gael ei monitro'n agos, gyda sylw arbennig yn cael ei roi i atgyfeiriadau risg uchel. Er bod nifer yr atgyfeiriadau sy'n aros i gael eu cwblhau wedi cynyddu yn ystod Chwarter 1 o gymharu â Chwarter 4, mae'r sefyllfa gyffredinol yn parhau i fod yn well o gymharu â Chwarter 3 2025/26.

Ar ddiwedd Chwarter 1 2026/27, roedd 1,243 o atgyfeiriadau yn aros i gael eu cwblhau, o gymharu â 1,046 ar ddiwedd Chwarter 4 2025/26 a 1,479 ar ddiwedd Chwarter 3 2025/26.

Mae ystod o fesurau yn parhau i fod ar waith i gefnogi'r ddarpariaeth a lleihau amseroedd aros. Mae'r rhestr atgyfeirio'n cael ei rheoli ar y cyd gan griwiau gweithredol, Gweithwyr Cefnogi Diogelwch yn y Cartref (GCDCAu), personél System Dyletswydd Amser Cyflawn Wrth Gefn (WDSR) a staff sy'n ymgymryd â dyletswyddau wedi'u haddasu. Yn ogystal, mae staff WDSR wedi cynyddu nifer yr Archwiliadau Diogel a lach sy'n cael eu cynnal dros y ffôn, a gofynnwyd i wylfeydd gweithredol flaenoriaethu atgyfeiriadau risg canolig ac uchel. Mae'r mesurau hyn yn helpu i sicrhau bod y rhai sy'n wynebu'r perygl mwyaf yn parhau i gael eu blaenoriaethu tra'n lleihau'r rhestr aros gyffredinol.

Ein Hegwyddor Diogelu

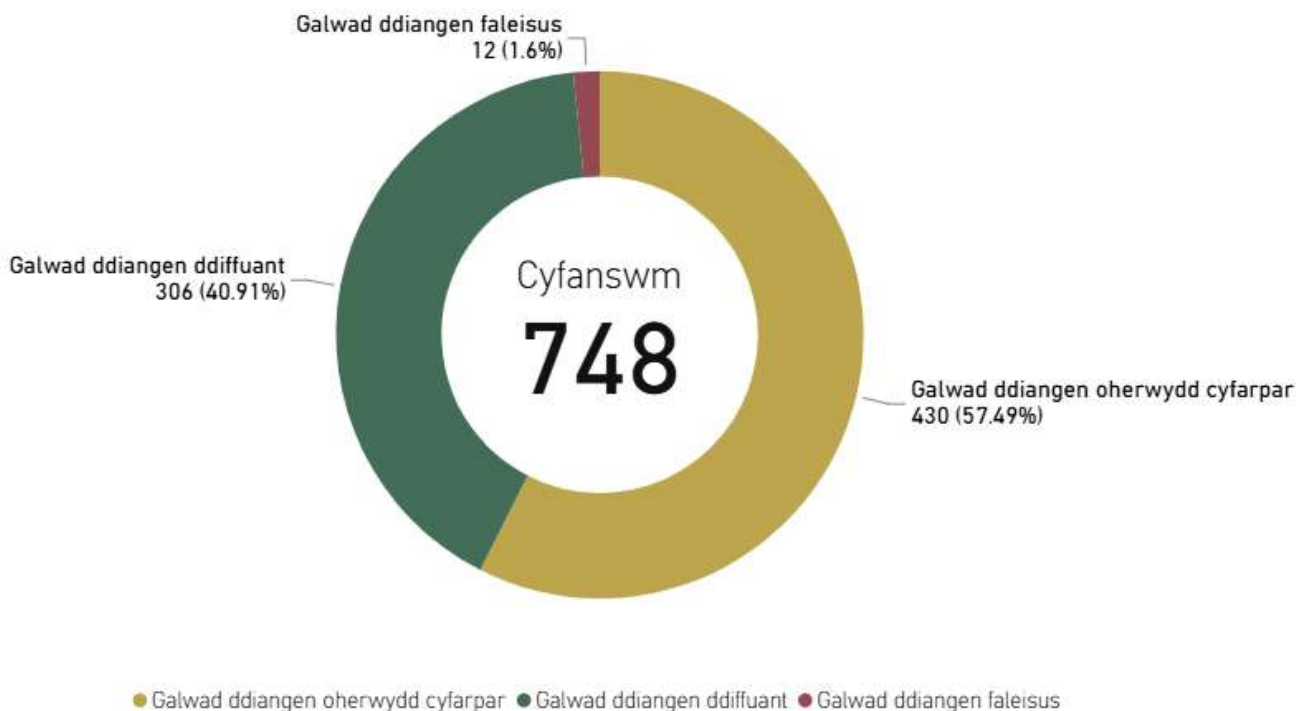
9 Galwadau Diangen

Ymatebwyd i gyfanswm o **748** o alwadau diangen yn ystod Chwarter 1 2026/27, o gymharu â 710 yn ystod Chwarter 4 2025/26. Mae'r ffigur hwn yn cynnwys galwadau diangen ar draws pob math o eiddo.

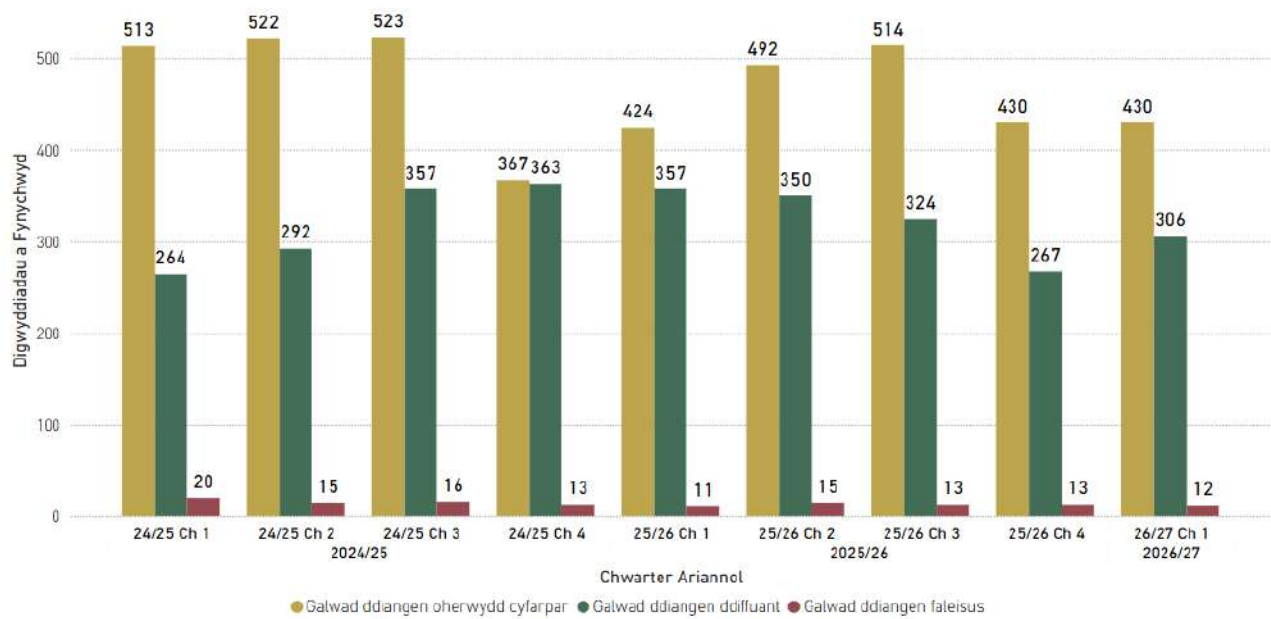
Er ei fod yn uwch na'r Chwarter blaenorol, arhosodd nifer y galwadau diangen yn is na'r hyn a gofnodwyd yn ystod y cyfnod cyfatebol ym mhob un o'r ddwy flwyddyn flaenorol (ffig. 27).

Cafodd y cynnydd ei ysgogi gan gynnydd mewn galwadau diangen Diffuant, o 267 i **306** o ddigwyddiadau, tra bod galwadau diangen Maleisus wedi gostwng ychydig o 13 i **12** o ddigwyddiadau.

Ni newidiodd nifer y galwadau diangen oherwydd cyfarpar ar **430** o ddigwyddiadau.

Ffigur 26. Nifer y galwadau diangen yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.

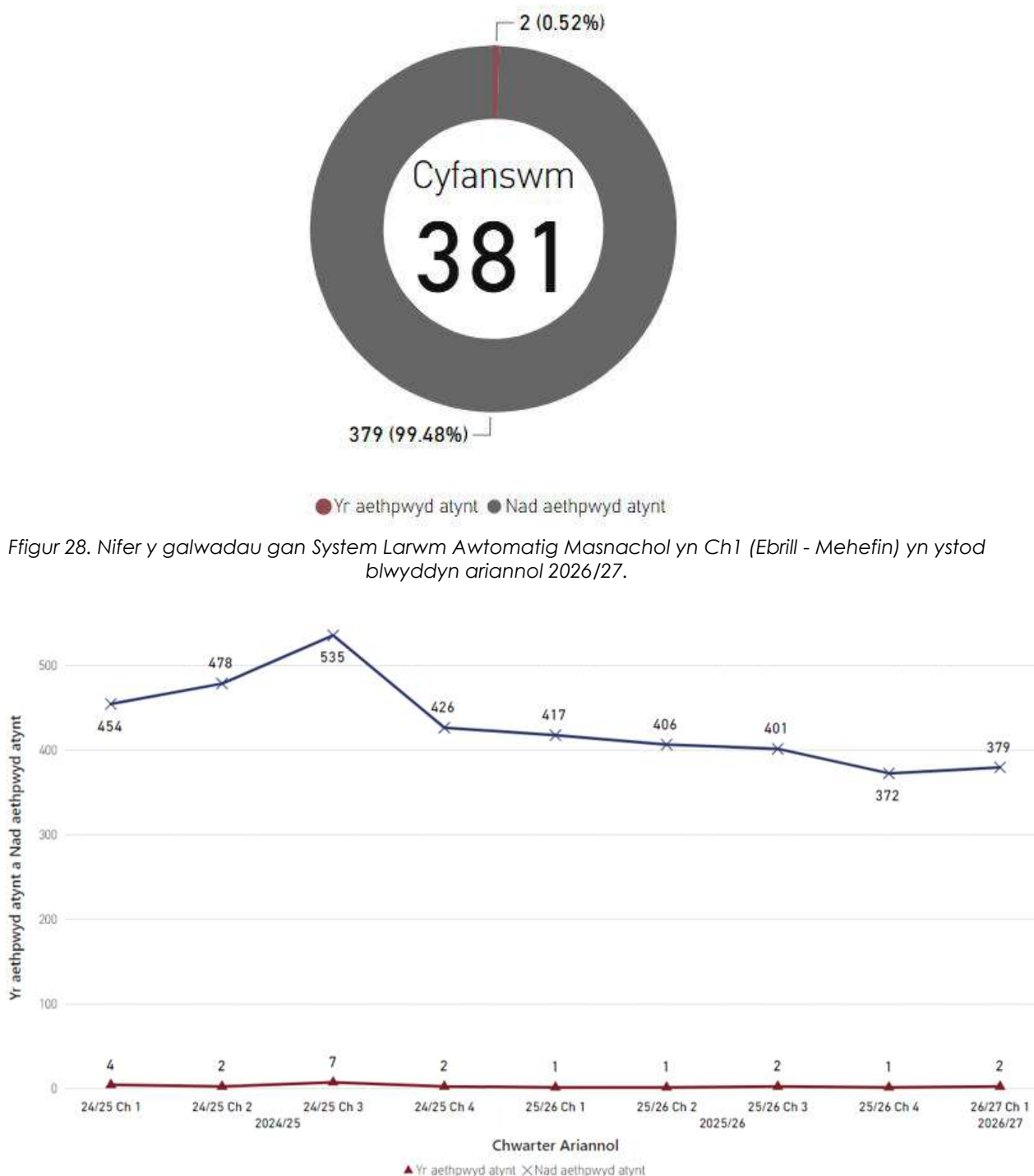

Ffigur 27. Nifer y galwadau diangen yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, a'r 2 flwyddyn ariannol flaenorol.

10 Galwadau System Larwm Awtomatig Masnachol

Cafwyd cyfanswm o **381** o alwadau System Larwm Awtomatig (SLA) masnachol yn ystod Chwarter 1 2026/27, ac aethpwyd at **ddau** o'r digwyddiadau hyn.

Er bod hyn ychydig yn uwch na'r Chwarter blaenorol, arhosodd nifer y galwadau gan SLA masnachol yn is na'r 418 a gofnodwyd yn ystod y cyfnod cyfatebol yn 2025/26.

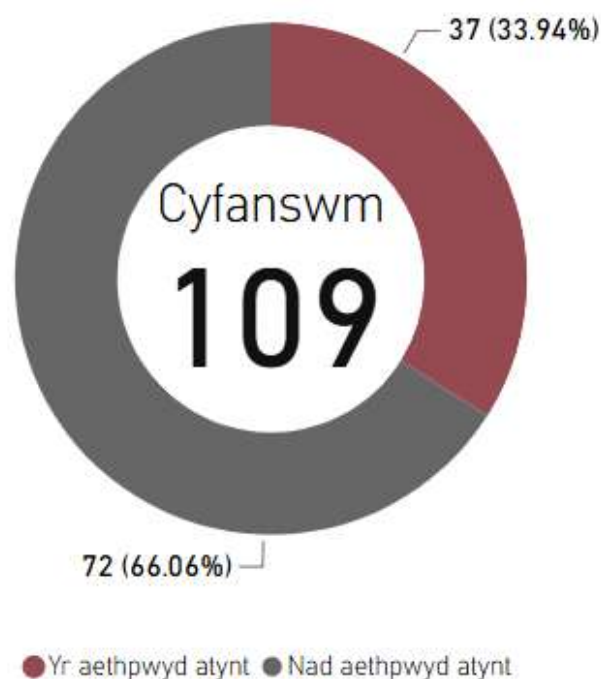

Ffigur 29. Nifer y galwadau o System Larwm Awtomatig Masnachol yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 2 flwyddyn ariannol flaenorol.

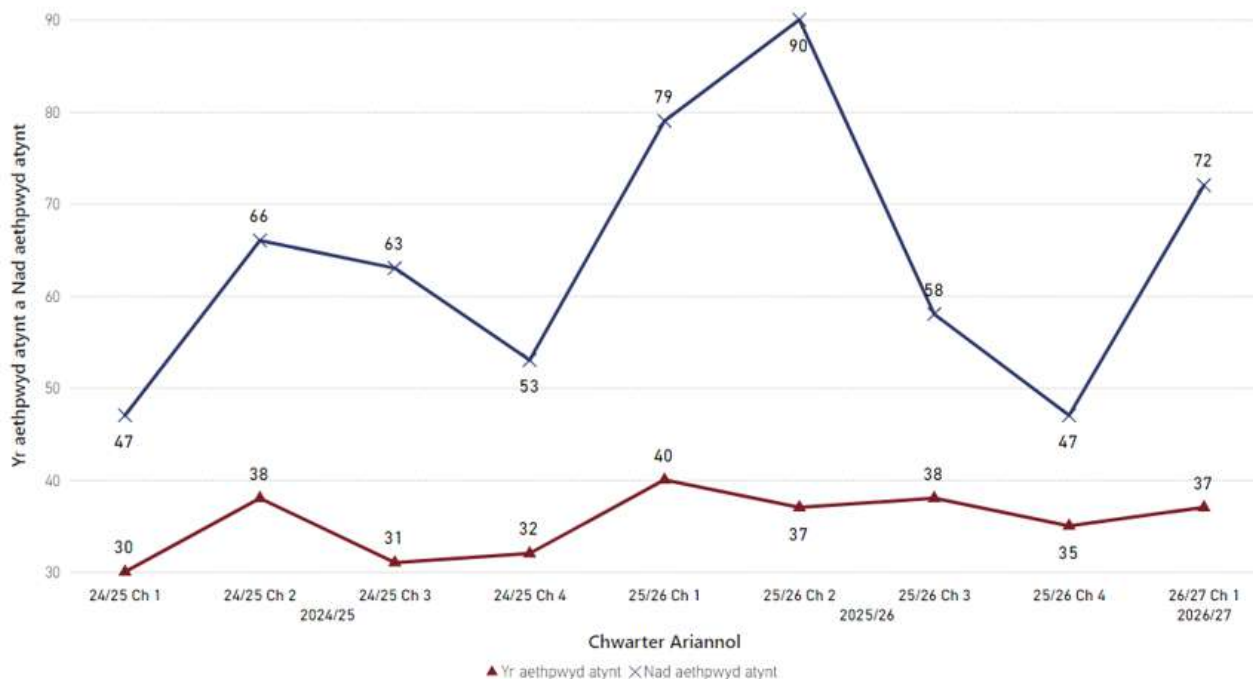
11 Galwadau System Larwm Awtomatig Ysbytai

Derbyniwyd cyfanswm o **109** o alwadau System Larwm Awtomatig ysbytai yn ystod Chwarter 1 2026/27, o gymharu ag 82 yn Chwarter 4 2025/26. Er y cynnydd o'r Chwarter blaenorol, arhosodd nifer y galwadau System Larwm Awtomatig Ysbytai yn is na'r 119 a gofnodwyd yn ystod y cyfnod cyfatebol yn 2025/26 (ffig. 31).

O'r galwadau a dderbyniwyd, aethpwyd at **33.9%** o'r digwyddiadau o gymharu â 42.6% yn Chwarter 4 2025/26. Roedd hyn yn gyson i raddau helaeth â'r gyfran yr aethpwyd atynt yn ystod Chwarter 1 2025/26 (33.6%).

Ffigur 30. Nifer y galwadau SLA Ysbyty yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.

Figur 31. Nifer y galwadau SLA Ysbyty yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 2 flwyddyn ariannol flaenorol.

Camau a gymerwyd hyd yma – Ysbytai:

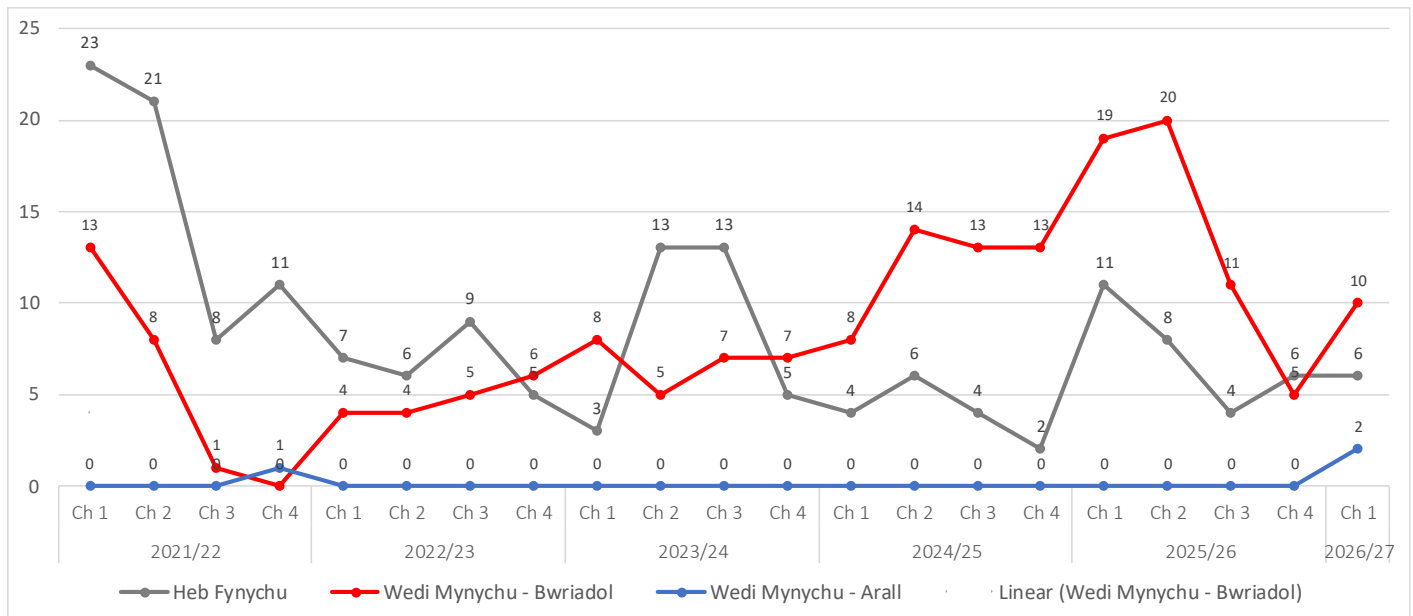
Arhosodd nifer y digwyddiadau yr aethpwyd atynt yn adeiladau BIPBC yn isel yn ystod Chwarter 1, sy'n adlewyrchu'r dull gweithio cydweithredol parhaus rhwng GTAGC a BIPBC i gryfhau trefniadau diogelwch tân ar draws yr ystâd iechyd.

Fel rhan o'r gwaith hwn, mae GTAGC wedi cyflwyno rhaglen archwilio gylchol sy'n canolbwyntio ar safleoedd risg uwch, wedi'i chefnogi gan fframwaith archwilio cynhwysfawr sy'n cwmpasu cydymffurfiaeth reoleiddiol, sicrwydd gweithredol, a gweithgareddau diogelwch tân allweddol fel profi, ymarfer a chynnal a chadw. Cwblhawyd yr archwiliad ardal Ganolog yn Ysbyty Glan Clwyd ym mis Mehefin 2026, gyda chanlyniad boddhaol i raddau helaeth. Mae'r archwiliad terfynol o'r cylch presennol wedi'i drefnu ar gyfer Chwarter 3 2026/27 yn Ysbyty Maelor Wrecsam

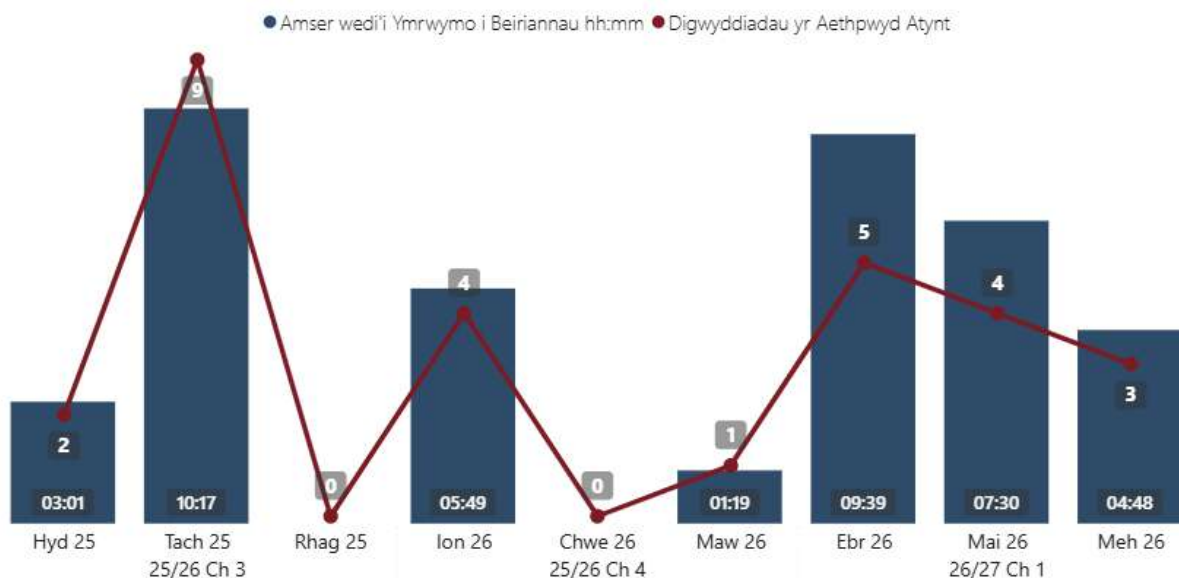
Mae cydweithio hefyd wedi parhau i gefnogi datblygiadau sylweddol yn yr ystâd, gan gynnwys ehangu Ysbyty Cyffredinol Llandudno a disodli systemau yn Ysbyty Maelor Wrecsam. Yn ogystal, mae trafodaethau ar y gweill ar gyflwyno rhaglen hyfforddi Memoranda Technegol Iechyd (HTM) yn ddiweddarach yn y flwyddyn, a fyddai'n cryfhau capasiti'r Gwasanaeth i gynnal archwiliadau ar draws safleoedd BIPBC ymhellach.

12 CEF Berwyn

Aethpwyd i gyfanswm o **10** prif dân yn CEF Berwyn yn ystod Chwarter 1 2026/27, o gymharu â 5 yn Chwarter 4 2025/26. Er gwaethaf y cynnydd hwn, roedd y nifer a gofnodwyd yn dal i fod yn sylweddol is na'r hyn a welwyd cyn Chwarter 2 2025/26, sy'n cyd-fynd â chyflwyno fêps gwrthymyrraeth yn y carchar.

Ffigur 32. Nifer y prif danau yn CEF Berwyn yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 5 blwyddyn ariannol flaenorol.

Ffigur 33. Nifer y prif danau bwriadol yr aethpwyd atynt gyda'r amser peiriant a ymrwymwyd (HH:MM) yn ystod Ch1 (Ebrill – Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 2 Chwarter blaenorol.

Camau a gymerwyd hyd yma – CEF Berwyn

Mae nifer y digwyddiadau yn CEF Berwyn yn parhau i amrywio, sy'n adlewyrchu natur newidiol ymddygiadau cynnau tân a'r heriau sy'n gysylltiedig ag atal camddefnyddio eitemau bob dydd fel ffynonellau tanio. Ar ôl cyflwyno cynhyrchion fêp diwygiedig, a gyfrannodd i ddechrau at ostyngiad mewn digwyddiadau, mae unigolion wedi parhau i addasu eu dulliau, sy'n gofyn am fonitro a gwaith partneriaeth parhaus.

Mae risgiau sy'n dod i'r amlwg wedi'u nodi a'u rhannu gyda'r gweithgynhyrchwyr perthnasol, sy'n cymryd camau i gryfhau nodweddion diogelwch cynhyrchion ymhellach. Mae GTAGC yn parhau i weithio'n agos gyda CEF Berwyn a phartneriaid eraill i nodi tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, asesu risgiau, ac addasu trefniadau atal ac ymateb lle bo angen.

Yn dilyn digwyddiad yn Chwarter 4 2025/26 mewn ardal y tu allan i'r amgylchedd llety arferol, cynhaliwyd adolygiad amlasiantaethol i ystyried gwersi a ddysgwyd a sicrhau bod trefniadau gweithredol yn parhau i fod yn effeithiol ar draws pob ardal ar y safle. Arweiniodd y dull cydweithredol hwn at gamau gweithredu wedi'u cynllunio i gryfhau parodrwydd ymhellach a chefnogi ymateb gweithredol i sefyllfaoedd sy'n cynnwys digwyddiadau llai nodweddiadol.

Ein Hegwyddor Ymateb

13 Argaeledd Gorsafoedd System Dyletswydd Ar Alwad (SDAA)

Mae'r tabl isod yn rhoi trosolwg o argaeledd cyfartalog peiriannau mewn gorsafoedd System Dyletswydd Ar Alwad (SDAA) rhwng 06:00 a 18:00. Dangosir argaeledd fesul mis ac fe'i cyflwynir ar wahân ar gyfer dyddiau'r wythnos a phenwythnosau/gwyliau banc i gynnig cyd-destun ychwanegol ar batrymau argaeledd ar draws y cyfnod adrodd.

Mae'r ffigurau'n ymwneud â gorsafoedd SDAA nad ydynt yn gweithredu ochr yn ochr â systemau dyletswydd amser cyflawn neu griw dydd.

Diwrnod/Mis	Ebr	Mai	Meh	Ch1 2026/27
Dyddiau'r Wythnos	6	6	6	6
Penwythnos (gan gynnwys Gwyliau Banc)	12	11	9	11
Cyfartaledd Cyffredinol	8	8	7	7

Nodwch fod rhifau wedi'u talgrynnu i'r rhif cyfan agosaf.

Mae'r tabl isod yn adlewyrchu nifer y dechreuwyr a'r ymadawyr â'r SDAA yn ystod Chwarter 1 2026/27 o gymharu â 2025/26.

Mae'r ffigurau niferoedd gweithwyr fesul pen, dechreuwyr ac ymadawyr yn cael eu hadrodd gan ddefnyddio mesurau gweithlu sefydledig ac yn cael eu darparu ar gyfer cyd-destun. Oherwydd gwahaniaethau yn y ffordd y mae'r mesurau hyn yn cael eu cyfrifo, efallai na fydd nifer net y dechreuwyr ac ymadawyr yn cyfateb i'r newid yn y niferoedd fesul pen a adroddwyd rhwng cyfnodau.

Blwyddyn	Dechreuwyr	Ymadawyr	Nifer y Swyddi ar Ddiwedd y Cyfnod	Nifer y Gweithwyr (un rôl yn unig)
Ebr 2025 – Maw 2026	88	71	512	427
Ebr 2026 - Meh 2026	11	16	526	441
+/-			14	14

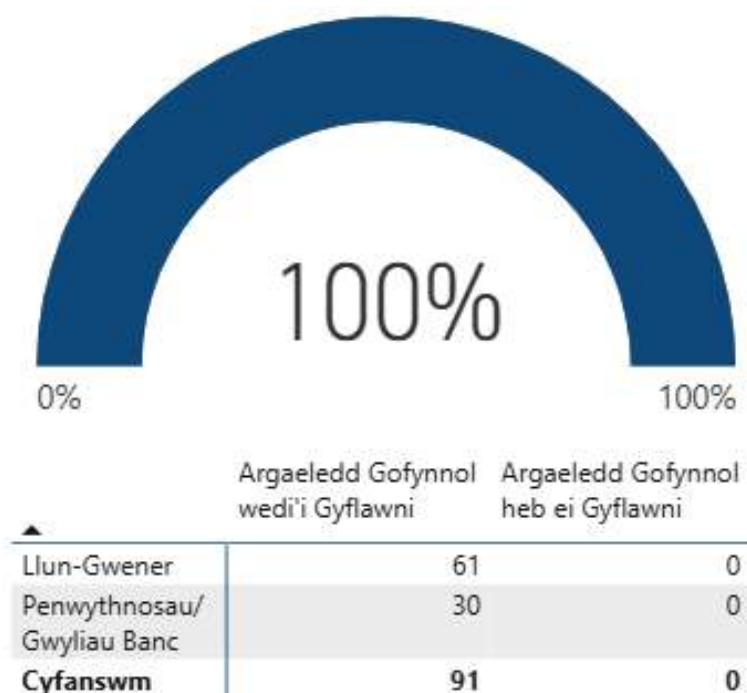
Dechreuwyr – nifer y dechreuwyr SDAA ym mhob chwarter. Nid yw hyn yn cynnwys contractau eilaidd.

Ymadawyr - nifer yr ymadawyr â'r SDAA ym mhob chwarter. Nid yw hyn yn cynnwys contractau eilaidd, na'r rhai sy'n symud i'r SDAC.

Nifer y Swyddi ar Ddiwedd y Chwarter – nifer y swyddi SDAA sydd wedi'u llenwi, gan gynnwys y rhai sydd â mwy nag un rôl.

Nifer y Gweithwyr (un rôl yn unig) – nifer yr unigolion sydd ar yr SDAA yn unig h.y., y rhai nad oes ganddynt ddwy rôl yn y Gwasanaeth.

14 Cynllun Argaeledd 18 Pwmp

Ffigur 34. Canran y diwrnodau lle roedd o leiaf 18 pwmp ar gael rhwng 06:00 a 18:00, gan gynnwys dadansoddiad o nifer y diwrnodau yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.

Yn ystod Chwarter 1 2026/27 roedd o leiaf 18 pwmp ar gael yn ystod y dydd (06:00 – 18:00) ar draws y rhanbarth cyfan. Mae hyn yn sicrhau bod digon o gapasiti gweithredol ledled y Gwasanaeth, gyda'r holl ardaloedd o fewn y Cynllun Grŵp 16 yn meddu ar gapasiti priodol.

2021/22	2023/24	2025/26
% Argaeledd gofynnol wedi'i gyflawni 99.97%	% Argaeledd gofynnol wedi'i gyflawni 99.53%	% Argaeledd gofynnol wedi'i gyflawni 99.93%
Diwrnodau argaeledd gofynnol heb ei gyflawni 1	Diwrnodau argaeledd gofynnol heb ei gyflawni 11	Diwrnodau argaeledd gofynnol heb ei gyflawni 2
2022/23	2024/25	2026/27
% Argaeledd gofynnol wedi'i gyflawni 99.93%	% Argaeledd gofynnol wedi'i gyflawni 99.90%	% Argaeledd gofynnol wedi'i gyflawni 100.00%
Diwrnodau argaeledd gofynnol heb ei gyflawni 1	Diwrnodau argaeledd gofynnol heb ei gyflawni 2	Diwrnodau argaeledd gofynnol heb ei gyflawni 0

Ffigur 35. Canran y diwrnodau lle roedd o leiaf 18 pwmp ar gael rhwng 06:00 a 18:00, gan gynnwys dadansoddiad o nifer y diwrnodau lle nad oedd y 18 pwmp gofynnol ar gael fesul blwyddyn ariannol o 2021/22 i 2026/27.

Fel y gwelir yn ffigur 35, mae'r Gwasanaeth wedi sicrhau bod o leiaf 18 pwmp ar gael yn ystod y dydd (06:00 – 18:00) ar draws y rhanbarth cyfan dros 99% o'r amser am y 5 blwyddyn ariannol ddiwethaf. Dylid nodi bod argaeledd pwmp yn cael ei fesur a'i adrodd bob awr. O ganlyniad, cofnodir bod diwrnod wedi methu â bodloni'r gofyniad os yw argaeledd pypiau'n disgyn o dan 18 yn ystod unrhyw un awr. Mewn rhai achosion, gall hyn orliwio hyd y lefelau argaeledd is, oherwydd gall awr gael ei dosbarthu fel un lle methwyd â bodloni'r gofyniad hyd yn oed pan nad oedd pwmp ar gael am gyfnod byr o fewn yr awr honno (er enghraifft, 10 munud).

15 Technolegau sy'n Dod i'r Amlwg

Wrth i dechnoleg ddatblygu a'n dibyniaeth ni fel cymdeithas arni gynyddu, mae wedi dod yn amlwg fod risgiau newydd a chymhleth yn wynebu ein Gwasanaeth Tân. Gall technolegau sy'n dod i'r amlwg fod ar amrywiaeth o ffurfiau, gan gynnwys pethau fel:

- Cerbydau Trydan
- Ffermydd Gwynt
- Dyfeisiau sy'n cynnwys Batrisïonau Lithiwm

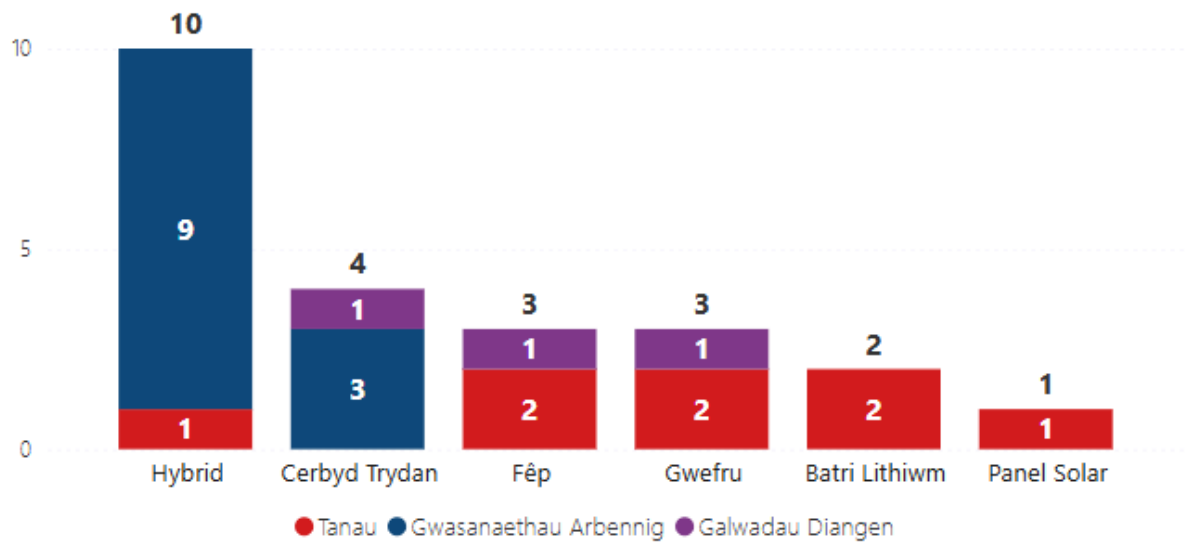
Gan nad yw llawer o'r technolegau hyn wedi'u cynnwys ar hyn o bryd o fewn System Cofnodi Digwyddiadau (IRS) y Swyddfa Gartref, cynhelir chwiliadau geiriau allweddol ar logiau digwyddiadau er mwyn dod o hyd i'r digwyddiadau perthnasol. Yn dilyn trosglwyddiad o fewn y llywodraeth, lle symudodd y cyfrifoldeb am Dân o'r Swyddfa Gartref i'r Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol (MHCLG), mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd gan MHCLG a Gwasanaethau Tân ac Achub ledled y DU i integreiddio'r technolegau hyn â'r system cofnodi digwyddiadau newydd, sef FaRDaP (Platfform Data Tân ac Achub). Bydd angen parhau i ddefnyddio chwiliadau geiriau allweddol i gasglu gwybodaeth am ddigwyddiadau a gofnodir cyn i FaRDaP gael ei gyflwyno.

Mae'r crynodeb canlynol yn dangos nifer y digwyddiadau yr aethpwyd atynt yn ystod Chwarter cyntaf 2026/27, lle nodwyd technoleg benodol sy'n dod i'r amlwg yng nghofnodion y digwyddiad. Mae hyn yn cynnwys GGAu ond yn eithrio tanau bwriadol.

Ffigur 36. Nifer y digwyddiadau sy'n cynnwys technolegau sy'n dod i'r amlwg, ac eithrio tanau bwriadol, yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.

D.S. Mewn rhai achosion, mae'r achos wedi'i dybio yn hytrach na'i gadarnhau oherwydd natur y digwyddiad.

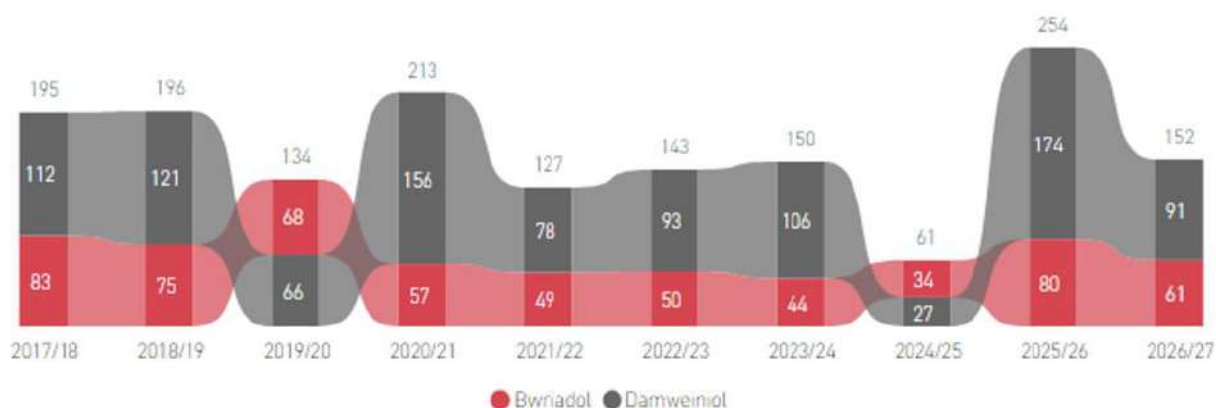
Ffigur 37. Nifer y digwyddiadau sy'n cynnwys technolegau sy'n dod i'r amlwg, wedi'u rhannu yn ôl categori digwyddiad, yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.

Ein Hegwyddor Amgylchedd

16 Tanau glaswelltir, coetir a chnydau

Cofnodwyd **152** o danau glaswelltir, coetir a chnydau yn ystod Chwarter 1 2026/27, gostyngiad o 40% o'r **254** a gofnodwyd yn ystod yr un cyfnod adrodd yn y flwyddyn flaenorol.

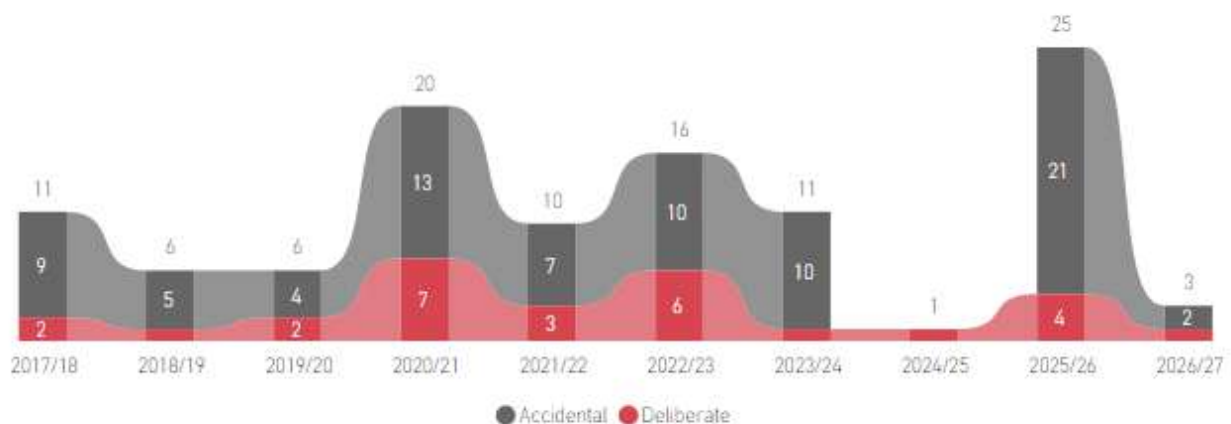

Ffigur 38. Nifer y tanau glaswelltir, coetir a chnydau yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 9 blwyddyn ariannol flaenorol.

17 Tanau gwyllt

Mae cyfanswm y tanau gwyllt a adroddwyd yn Chwarter 1 2026/27 wedi gostwng gan 88% (o **25** i **3**) o gymharu â'r un cyfnod adrodd yn y flwyddyn flaenorol. Mae hyn hefyd yn ostyngiad o'r **5** a adroddwyd yn Chwarter 4 2025/26.

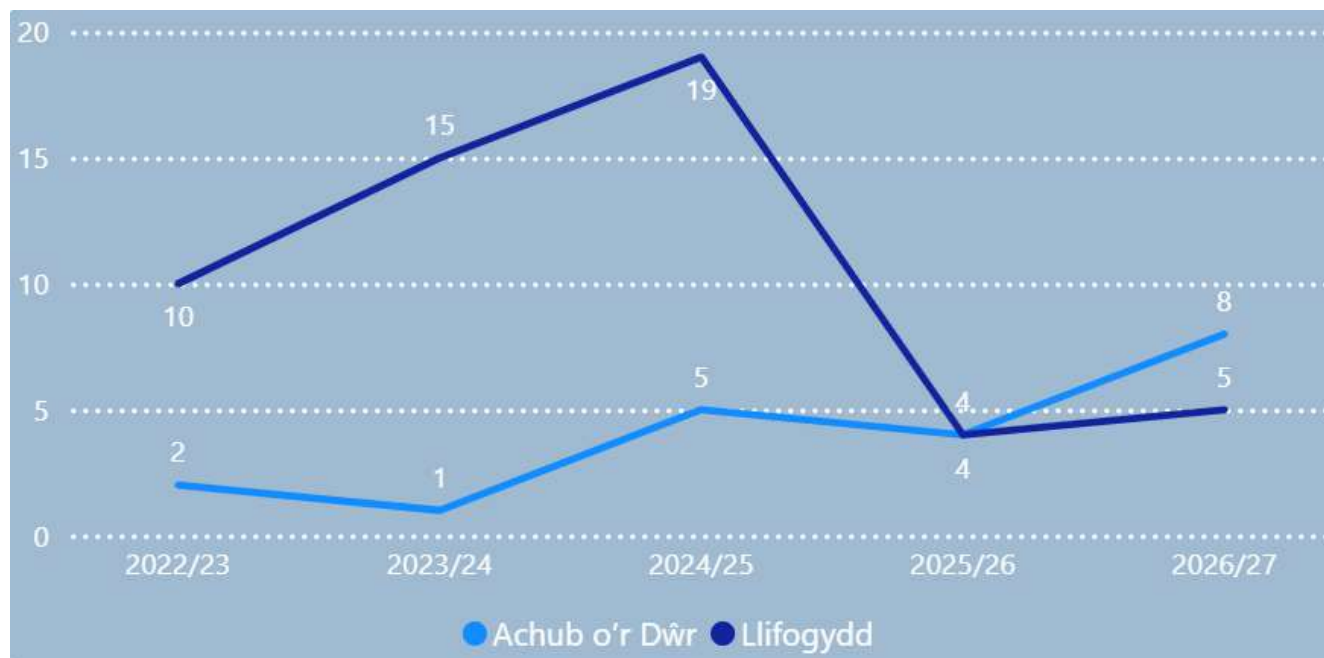
Dylid nodi bod y diffiniad a'r paramedrau gweithredol a ddefnyddir i ddosbarthu tanau gwyllt wedi esblygu dros y cyfnod a gyflwynir. Er mwyn sicrhau cysondeb ac i alluogi cymhariaeth ystyrlon dros amser, mae'r ffigurau a ddangosir yn yr adroddiad hwn wedi'u cyfrifo yn unol â'r diffiniad cyfredol o dân gwyllt, gyda data hanesyddol wedi'i ail-ddadansoddi'n ôl- weithredol i gyd-fynd â'r paramedrau hyn.

Ffigur 39. Nifer y galwadau tanau gwyllt yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 9 blwyddyn ariannol flaenorol.

18 Llifogydd ac Achub o Ddŵr

Parhaodd digwyddiadau llifogydd i leihau yn ystod Chwarter 1 2026/27, yn unol â'r duedd a welwyd yn yr un cyfnod y llynedd. I'r gwrthwyneb, mae digwyddiadau achub o ddŵr wedi cynyddu'n raddol ar draws cyfnodau Chwarter 1 dros y pum mlynedd ddiwethaf, gyda 2026/27 yn gweld y cyfanswm uchaf mewn Chwarter cyntaf yn y cyfnod hwnnw.

Ffigur 40. Nifer y digwyddiadau llifogydd ac achub o ddŵr yn Ch1 (Ebrill - Mehefin) yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27 a'r 4 blwyddyn ariannol flaenorol.

Gweithgaredd Diogelwch Dŵr:

Cynllun Peilot Diogelwch Dŵr

Parhaodd Cynllun Peilot Diogelwch Dŵr GTAGC, Nofio Cymru a Ffit Cymru i ddatblygu yn ystod Chwarter 1 2026/27, gyda nifer o sesiynau'n cael eu cyflwyno ledled Sir Conwy. Mae'r adborth gan ysgolion a sefydliadau partner a gymerodd ran wedi bod yn gadarnhaol, gan ddangos gwerth y rhaglen wrth godi ymwybyddiaeth o ddiogelwch dŵr ymhlith plant a phobl ifanc.

Gan adeiladu ar y cynnydd hwn, mae cynlluniau ar waith i ymestyn y ddarpariaeth i Ynys Môn a Wrecsam, gan ehangu mynediad i'r rhaglen ledled Gogledd Cymru. Mae gwaith hefyd ar y gweill i ymgysylltu ag ystod ehangach o ysgolion i helpu i sicrhau bod addysg diogelwch dŵr yn cyrraedd cymunedau sydd â lefelau amrywiol o gysylltiad ag amgylcheddau dyfrol.

Er mwyn helpu gyda'r ehangu yn y dyfodol, mae staff GTAGC ychwanegol wedi'u recriwtio i ffurfio ail garfan o diwtoriaid diogelwch dŵr. Mae hyfforddiant wedi'i drefnu ar gyfer Medi 2026 a bydd yn cynyddu capasiti'r Gwasanaeth ymhellach i ddarparu addysg diogelwch dŵr a gweithgarwch atal ar draws y rhanbarth.

Ymgyrch Deall Peryglon Dŵr

Fel rhan o'r ymgyrch Deall Peryglon Dŵr, cyflwynodd GTAGC ddigwyddiad ymgysylltu diogelwch dŵr ym Metws-y-Coed yn ystod Chwarter 1. Gan weithio ochr yn ochr â chriwiau a phartneriaid lleol, ymgysylltodd personél â thua 200 o aelodau o'r cyhoedd ger Pont-y-Pair, gan helpu i godi ymwybyddiaeth o ddiogelwch dŵr a hyrwyddo mwynhad diogel o ddyfrffyrdd lleol.

Cynhadledd y Gymdeithas Frenhinol er Atal Damweiniau (RoSPA)

Mae GTAGC a Nofio Cymru wedi cael eu gwahodd i gyflwyno ar y cyd yng Nghynhadledd y Gymdeithas Frenhinol er Atal Damweiniau (RoSPA) ym mis Hydref 2026. Bydd y cyflwyniad yn arddangos dull cydweithredol y ddau sefydliad o ran darparu addysg diogelwch dŵr a gweithgarwch atal, wrth rannu dysgu ac arfer da gyda phartneriaid o bob cwr o'r DU.

Pentre Peryglon

Mae gwaith yn parhau gyda Pentre Peryglon i gryfhau'r broses o ddarparu addysg a gweithgareddau ymwybyddiaeth diogelwch dŵr. Fel rhan o'r cydweithrediad hwn, mae GTAGC wedi cefnogi'r broses o gyflwyno cafn dŵr pwrpasol, sy'n ffordd ddifyr ac ymarferol o ddangos y peryglon sy'n gysylltiedig ag amgylcheddau dŵr mewndirol.

Mae staff Pentre Peryglon hefyd wedi derbyn hyfforddiant i gefnogi'r defnydd effeithiol o'r offer a chyflwyno negeseuon diogelwch dŵr allweddol. Bydd hyn yn helpu i wella cyfleoedd addysgol i ymwelwyr a chryfhau cyrhaeddiad ac effaith gweithgarwch atal diogelwch dŵr ledled Gogledd Cymru ymhellach.

Diogelwch Dŵr Cymru

Mae GTAGC yn parhau i chwarae rhan weithredol yn Diogelwch Dŵr Cymru, gan weithio gyda phartneriaid ledled Cymru i gefnogi'r gwaith o ddatblygu a chyflwyno mentrau diogelwch dŵr ar sail tystiolaeth. Yn ystod Chwarter 1, gwnaed cynnydd tuag at sefydlu Partneriaeth Diogelwch Dŵr yn Wrecsam, gan helpu i gryfhau cydweithrediad lleol a chefnogi dull gweithredu cydgysylltiedig o ran gweithgarwch atal diogelwch dŵr ledled y sir.

Mae GTAGC yn parhau i weithio gyda Diogelwch Dŵr Cymru a'r Gymdeithas Frenhinol er Atal Damweiniau (RoSPA) i gryfhau'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer gweithgareddau atal boddi ledled Cymru. Yn ystod Chwarter 1, cyfrannodd y Gwasanaeth at waith yn edrych ar y posibilrwydd o gyflwyno proses Adolygu Digwyddiadau Boddi strwythuredig, gan helpu i nodi cyfleoedd ar gyfer dysgu, cefnogi penderfyniadau ar sail gwybodaeth, a gwella strategaethau diogelwch dŵr yn y dyfodol ymhellach.

Geirfa

Tanau	Mae pob tân yn perthyn i un o dri chategori – prif danau, tanau eilaidd neu danau simdde.
Prif Danau	Mae'r rhain yn danau nad ydynt yn danau simdde, ac sydd mewn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfeilion), cerbydau, carafannau a threlars, storfeydd awyr agored, peiriannau a pheirianwaith, eiddo amaethyddol a choedwigaeth, a strwythurau awyr agored eraill, megis pontydd, blychau post, twneli, ac ati. Mae tanau mewn unrhyw leoliad yn cael eu categorioeddio'n brif danau os oedden nhw'n cynnwys anafiadau, achub neu ddianc, ac felly hefyd danau mewn unrhyw leoliad yr aeth pump neu fwy o beiriannau tân i ymdrin â nhw.
Tanau Eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn danau simdde nac yn brif danau. Nid yw tanau eilaidd yn cynnwys anafiadau, achub na dianc, a bydd pedwar neu lai o beiriannau tân wedi mynd i ymdrin â nhw. Tanau eilaidd yw'r rhai a fyddai fel arfer yn digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, mewn coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried – yn yr un ffordd ag eiddo amaethyddol a choedwigaeth – i fod yn brif danau), dodrefn tu allan, goleuadau traffig, ac ati.
Tanau Simdde	Tanau mewn adeiladau a ddefnyddir gan bobl yw'r rhain, a'r tân wedi'i gyfyngu i strwythur y simdde, hyd yn oed os yw difrod gwres neu fwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simdde ei hun. Nid yw tanau simdde yn cynnwys anafiadau, achub na dianc, a bydd pedwar neu lai o beiriannau tân wedi ymdrin â nhw.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Digwyddiadau heb dân yw'r rhain lle mae angen presenoldeb peiriant tân neu swyddog ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol, e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ffyrdd, achub pobl, 'gwneud yn ddiogel' ac ati; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig, e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi'u cloi i mewn neu allan ac ati; d) Trefniadau blaenorol i fynd i ddigwyddiadau, a all gynnwys rhoi cyngor a chynnal archwiliadau.
Galwadau Diangen (canllawiau cyffredinol)	Pan fo'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn credu bod digwyddiad ac yn mynd i leoliad, ond ar ôl cyrraedd yn darganfod nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli, nac wedi bodoli. Sylwer: os yw'r peiriant tân yn cael ei 'droi rownd' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, nid yw'r alwad yn cael ei hystyried fel un y mae'r gwasanaeth wedi mynd iddi ac nid oes angen rhoi gwybod amdani.

Galwadau Diangen – Maleisus	Mae'r rhain yn alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y Gwasanaeth Tân ac Achub i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys bwriadau maleisus bwriadol a'r rhai yr amheuir eu bod yn faleisus.
Galwadau Diangen – Diffuant	Mae'r rhain yn alwadau a wneir gyda phob ewyllys da, gan gredu y byddai'r GTA yn mynd i dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig go iawn.
Galwadau Diangen – SLA	Mae'r rhain yn alwadau sydd wedi'u hysgogi gan larwm tân ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larymau sydd wedi'u seinio'n ddamweiniol neu pan fo larwm yn seinio ac unigolyn yn galw'r GTA yn ôl yr arfer fel rhan o drefniant sefydlog, h.y. heb unrhyw 'farnu', er enghraifft galwad gan ganolfan galwadau diogelwch neu berson enwebedig mewn sefydliad.
Adeilad – Anheddau	Eiddo sy'n fan preswyllo, h.y. cartref lle mae pobl yn byw, ac eithrio gwestai, hosteli a strwythurau preswyllo nad ydynt yn barhaol.
Adeilad – Nad yw'n adeilad preswylwyr	Eiddo megis ysbytai, swyddfeydd, siopau, ffatrioedd, warysau, bwytai, sinemâu, adeiladau cyhoeddus, adeiladau crefyddol, adeiladau amaethyddol, gorsafoedd rheilffordd, siediau, carchardai.
Adeilad – Preswyl Arall	Eiddo fel gwestai, hosteli a sefydliadau preswyl, busnesau gwely a brecwast, cartrefi nyrsio/gofal, neuaddau preswyl myfyrwyr.
Cerbyd (Ffordd a Thrafnidiaeth Arall)	Cerbyd ffordd, cerbyd rheilffordd, cerbyd awyr, cwch.
Awyr agored	Caeau, glaswelltir, coetir, cynwysyddion sbwriel, blychau post.
Tanau gwyllt	Tân glaswelltir, coetir a chnydau lle'r aeth 4 cerbyd neu fwy i'r digwyddiad, neu lle bu'r Gwasanaeth yn bresennol am 6 awr neu fwy, neu lle amcangyfrifwyd bod ardal difrod y tân yn fwy na 10,000 metr sgwâr.
Salwch Byrdymor	Absenoldebau o 27 diwrnod calendr a llai.
Salwch Hirdymor	Absenoldebau o 28 diwrnod calendr a mwy.

Adroddiad i	Y Pwyllgor Gweithredol	
Dyddiad	21 Medi 2026	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, PSTC	
Swyddog Cyswllt	Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael	
Pwnc	Datganiad Cyfrifon Blynnyddol 2025/26	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno'r Datganiad Cyfrifon Archwiliedig ar gyfer 2025/26 yn ogystal ag Adroddiad Archwilio Cyfrifon ISA 260 Archwilio Cymru i'w hadolygu a'u cymeradwyo, yn dilyn y dirprwyad gan yr Awdurdod Tân ac Achub ar 20 Gorffennaf 2026. Mae'r adroddiad hefyd yn cyflwyno canfyddiadau Archwilydd Cyffredinol Cymru, sy'n bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cyflwynwyd drafft o'r Datganiad Cyfrifon i Archwilio Cymru ar 28 Mai 2026. Cwblhaodd Archwilio Cymru ei archwiliad ac mae'n bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar ôl cymeradwyo'r cyfrifon a llofnodi'r Llythyr Cynrychiolaeth.
- 3 Ar 20 Gorffennaf 2026, dirprwyodd yr Awdurdod Tân ac Achub awdurdod i'r Pwyllgor Archwilio a'r Panel Gweithredol gymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Archwiliedig terfynol ar ôl cwblhau'r broses archwilio allanol.
- 4 Mae adroddiad ISA 260 Archwilio Cymru ynghlwm yn Atodiad 2. Mae nifer fach o ddiwygiadau o ran datgelu a chyflwyniad wedi'u hymgorffori yn y Datganiad Cyfrifon terfynol, ynghyd ag un camddatganiad heb ei gywiro (£90k) sy'n ymwneud ag amseru cydnabyddiaeth gwariant. Nid yw Archwilio Cymru wedi nodi unrhyw bryderon sylweddol o ran llywodraethiant neu adrodd ariannol.
- 5 O dan y trefniadau diwygiedig y mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno arnynt, rhaid i'r Datganiad Cyfrifon Archwiliedig gael ei gymeradwyo erbyn 30 Medi 2026.

ARGYMHELLION

6 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

- i) **Nodi'r sefyllfa a'r perfformiad alldro archwiliedig fel y manylir yn eu cylch yn Datganiad Cyfrifon 2025/26 (Atodiad 1);**
- ii) **Nodi adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n cadarnhau barn archwilio ddiamod (Atodiad 2);**
- iii) **Cymeradwyo'r llythyr cynrychiolaeth arfaethedig (Atodiad 2); ac yn**
- iv) **Cadarnhau'r argymhelliad i gymeradwyo Datganiad Cyfrifon terfynol 2025/26 wedi'i archwilio.**

YSTYRIAETH GAN BWYLLGORAU ERAILL

7 Cyflwynwyd y Datganiad Cyfrifon heb ei archwilio ar gyfer 2025/26 i'r Pwyllgor Archwilio a'r Panel Gweithredol ar 15 Mehefin 2026 ac i'r Awdurdod Tân ac Achub ar 20 Gorffennaf 2026. Ers hynny, mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi dirprwyo'r awdurdod i gymeradwyo'r cyfrifon archwiliedig terfynol i'r Panel Gweithredol, yn dilyn craffu gan y Pwyllgor Archwilio. Mae'r ddirprwyaeth hon yn amodol ar sefyllfa lle nad oes diwygiadau pwysig yn deillio o'r broses archwilio.

CEFNDIR

- 8 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod baratoi a chyhoeddi datganiad cyfrifon yn flynyddol. Mae'r amserlenni cyn Covid a ragnodir o fewn y Rheoliadau'n ei gwneud yn ofynnol i ddatganiad cyfrifon drafft gael ei gyhoeddi erbyn 31 Mai, gyda dyddiad cau archwilio ar 31 Gorffennaf bob blwyddyn.
- 9 Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru, yn dilyn ymgynghoriad â Chymdeithas Trysoryddion Cymru ac Archwilio Cymru, y dylid paratoi'r datganiad cyfrifon drafft ar gyfer 2025/26 erbyn 30 Mehefin 2026 fan bellaf, ac y dylid archwilio'r datganiad cyfrifon erbyn 30 Medi 2026.
- 10 Ardystiwyd y Datganiad Cyfrifon drafft gan Drysorydd yr Awdurdod ar 28 Mai 2026 ac fe'i cyflwynwyd i Archwilio Cymru. Mae'r datganiad cyfrifon drafft wedi bod yn destun archwiliad allanol ac mae atodiad 1 yn cynnwys y fersiwn archwiliedig terfynol.

GWYBODAETH

ARCHWILIAD O'R DATGANIADAU ARIANNOL

- 11 Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am roi barn ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun gwir a theg o berfformiad a sefyllfa ariannol yr Awdurdod am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026.
- 12 Wrth gyflawni'r gwaith archwilio, nid yw Archwilio Cymru yn ceisio darparu sicrwydd absoliwt. Yn hytrach, mae'n ystyried a oes materion arwyddocaol a allai gamarwain rhywun sy'n darllen y cyfrifon. Pan nodir gwall neu gamddatganiad, bydd Archwilio Cymru yn ystyried a oes angen diwygio.
- 13 Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod, gan gadarnhau bod y datganiadau ariannol yn cyflwyno darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod a'u bod wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r safonau deddfwriaethol a chyfrifyddu perthnasol. Mae'r adroddiad archwilio llawn wedi'i gynnwys yn Atodiad 2, ac mae'r materion canlynol wedi'u hamlygu.
- 14 Yn ystod yr archwiliad o Ddatganiad Cyfrifon Blynnyddol 2025/26, nododd Archwilio Cymru nifer fach o ddiwygiadau y cytunodd y rheolwyr arnynt ac fe'u hymgorfforwyd yn y Datganiad Cyfrifon terfynol. Mae manylion y diwygiadau hyn wedi'u nodi yn adroddiad ISA 260 Archwilio Cymru sy'n atodedig.
- 15 Canfuwyd un camddatganiad heb ei gywiro yn ystod yr archwiliad. Roedd yn ymwneud â rhagdalau anfonebau gwerth cyfanswm o £90k a ddylai fod wedi'u cynnwys yn 2025/26, er y bydd y gwariant yn cael ei wneud yn 2026/27. Nid yw hyn yn cael ei ystyried yn gamddatganiad o bwys.
- 16 Cafodd materion a godwyd gan y fîm archwilio eu datrys mewn cydweithrediad â swyddogion, gan arwain at set o ddatganiadau ariannol sy'n cydymffurfio'n llawn â'r safonau cyfrifyddu perthnasol.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir yr Awdurdod. Mae cyllid ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei phennu bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal.
Cyfreithiol	Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod lunio'r Datganiad Cyfrifon yn unol â'r safonau rhagnodedig.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau y gall yr Awdurdod gyflawni ei gyfrifoldebau.
Cydraddoldebau/ Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim
Risgiau ac Ansicrwydd	Mae incwm a gwariant yn cael eu monitro'n agos er mwyn sicrhau bod unrhyw achosion o wro o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu canfod a'u hadrodd yn briodol i'r Aelodau.

Dataganiad o Gyfrifon

2025-2026

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

DATGANIAD O GYFRIFON

TUDALEN

Adroddiad Naratif	1-18
Datganiad o Gyfrifoldebau	19
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	20-45
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	46
Datganiadau Ariannol Craidd	47-51
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	52-87
Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân	88-90
Polisiâu Cyfrifyddu	91-105

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn, Awdurdod Tan ac Achub Gogledd Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal a chadw gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei bod yn gywir; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

Adroddiad Naratif

Mae'r Datganiad Cyfrifon wedi'i lunio yn dilyn y rheolau a osodwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA). Bwriad yr adroddiad hwn yw helpu pobl, gan gynnwys y cyhoedd, trigolion Gogledd Cymru, Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub, partneriaid, ac unrhyw un arall sydd â diddordeb mewn:

- Deall sefyllfa ariannol yr Awdurdod Tân ac Achub a faint o arian a wariwyd yn 2025/26;
- Teimlo'n hyderus bod yr Awdurdod wedi defnyddio arian cyhoeddus yn iawn a'i gofnodi'n gywir; a
- Bod yn sicr bod cyllid yr Awdurdod yn gryf ac yn cael ei reoli'n dda.

Mae'r cyfrifon yn dilyn safonau CIPFA, ac rydym wedi ceisio gwneud y wybodaeth mor syml a chlir â phosibl. Fodd bynnag, gan fod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn sefydliad mawr, mae rhai rhannau o'r cyfrifon yn dal i fod yn dechnegol ac yn gymhleth.

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys y datganiadau ariannol craidd, sef: -

Y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant (CIES) – Mae hwn yn dangos faint mae'n ei gostio i redeg ein gwasanaethau eleni, yn seiliedig ar reolau cyfrifyddu arferol. Nid yw'n dangos y swm a dalwyd amdano gan drethi.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid (EFA) – Mae hyn yn dangos yr un wybodaeth â'r CIES ond hefyd yn esbonio pa addasiadau cyfrifyddu sy'n cael eu dileu yn nodyn 7 fel nad yw trethdalwyr yn eu hariannu.

Datganiad o Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn (MIRS) – Mae hwn yn dangos sut newidiodd cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod (cynilion a balansau ariannol eraill) yn ystod y flwyddyn. Mae'n gwahanu cronfeydd wrth gefn yn rhai "y gelli eu defnyddio" (y rhai y gallwn eu gwario) a rhai "na ellir eu defnyddio" (y rhai na allwn eu gwario). Mae hefyd yn dangos gwir gost rhedeg y gwasanaeth a sut rydym yn defnyddio gwahanol gronfeydd wrth gefn i dalu'r costau hynny.

Y Fantolen – Mae hyn yn dangos beth sy'n eiddo i'r Awdurdod (asedau) a beth sy'n ddyledus iddo (rhwymedigaethau) ar ddyddiad y Fantolen. Y gwahaniaeth rhyngddynt yw asedau net yr Awdurdod, sy'n cyfateb i gyfanswm gwerth ei gronfeydd wrth gefn.

Y Datganiad Llif Arian – Mae hwn yn dangos sut mae arian parod yr Awdurdod wedi symud i mewn ac allan dros y flwyddyn.

Mae'r nodiadau i'r cyfrif yn esbonio sut y paratowyd y datganiadau ariannol, y rheolau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd, a gwybodaeth ychwanegol sy'n helpu i wneud y cyfrifon yn haws i'w deall.

Rhagair gan y Cadeirydd

Fel Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, rwy'n falch o rannu Datganiad Cyfrifon 2025/26. Er gwaethaf pwysau ariannol parhaus, rwy'n falch o sut mae'r Gwasanaeth, gyda chefnogaeth yr Awdurdod, wedi parhau i amddiffyn ein cymunedau tra'n aros mewn sefyllfa ariannol sefydlog.

Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau gwasanaeth tân ac achub sy'n gweithio'n dda ac yn cadw pobl yn ddiogel. Ein nod yw gwneud Gogledd Cymru yn lle diogel i fyw, gweithio ac i ymweld ag ef. I wneud hyn, rhaid i ni nid yn unig gydbwyso cyllideb eleni ond hefyd gynllunio ymlaen llaw fel y gallwn aros yn gryf yn y dyfodol. Rhan allweddol o'r cynllun hwn yw buddsoddi yn yr adeiladau, cerbydau ac offer a fydd yn cefnogi'r Gwasanaeth a'n cymunedau am flynyddoedd lawer.

Er bod y rhagolygon ariannol ar gyfer y dyfodol yn heriol, rwy'n hyderus y bydd ein sefyllfa ariannol gadarn yn ein helpu i ymdrin â'r anawsterau hyn.

Y Cynghorydd Dylan Rees,

**Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub
Gogledd Cymru**

Cyflwyniad gan Dawn Docx, Prif Swyddog Tân

Mae'r Datganiad Naratif hwn wedi'i gynllunio i helpu darllenwyr i ddeall yr Awdurdod Tân ac Achub, yr amgylchedd y mae'n gweithredu ynddo, a'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Datganiad Cyfrifon.

Ynghyd â manylion ariannol, mae'r Datganiad Naratif hefyd yn esbonio ein gweithgareddau, cynlluniau hirdymor, a chanlyniadau perfformiad. Mae hyn yn rhoi darlun cliriach i ddarllenwyr o waith ehangach yr Awdurdod a'r cyd-destun y mae'n gweithredu ynddo.

Gall y cyfrifon eu hunain fod yn gymhleth, ond rwy'n eich annog i'w hadolygu ynghyd â'r Datganiad Naratif hwn. Gyda'i gilydd, maent yn rhoi crynodeb llawn o'r flwyddyn ariannol a sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026.

Os oes angen mwy o wybodaeth arnoch neu os oes gennych gwestiynau, mae manylion cyswllt wedi'u cynnwys yn y Datganiad Naratif.

Dawn Docx,

Prif Swyddog Tân

Cyflwyniad i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae'r cyfrifon hyn yn ymdrin â'r flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2026 ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r Awdurdod yn cwmpasu ardal ddaearyddol o 2,400 milltir sgwâr gyda phoblogaeth amcangyfrifedig o tua 700,000 o bobl. Mae 44 o orsafoedd tân yng Ngogledd Cymru – 8 gorsaf llawn amser a 36 gorsaf ar alwad.

Yn ogystal ag ymateb brys, mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i ddiogelwch cymunedol ac atal tanau, ynghyd ag ymateb mewn argyfwng. Rydym yn gweithio gydag ysgolion, busnesau a grwpiau cymunedol lleol i addysgu pobl am ddiogelwch ac yn rhannu negeseuon pwysig.

Mae'r Awdurdod yn cynnwys 28 o gynghorwyr etholedig o chwe awdurdod unedol Gogledd Cymru. Poblogaeth ardal y Cyngor cyfansoddol sy'n pennu nifer y cynrychiolwyr. Mae rhagor o wybodaeth am yr Awdurdod, ei aelodau a'i gyfrifoldebau ar gael [ar dudalennau'r Awdurdod Tân ar ein gwefan.](#)

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cael ei arwain gan Brif Swyddog Tân a Thîm Arweinyddol y Gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys Uwch Swyddogion a Rheolwyr sy'n arwain yr adrannau sy'n cefnogi ein swyddogaethau ar yr ochr weithredol a chorfforaethol allweddol.

Ein hegwyddorion

Yn GTAGC, rydym yn cael ein harwain gan ein hegwyddorion sy'n llywio ein gweithredoedd a'n penderfyniadau. Sef:

Mae'r egwyddorion hyn yn ein helpu i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel a chynnal ymddiriedaeth a diogelwch y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu.

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

Adnoddau

Gweithgareddau Atal ac Amddiffyn

Gweithgareddau ymateb

 44 gorsaf dân

 54 injan dan rheng flaen

 41 peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

 979 o staff gyda **30%** ohonynt yn siaradwyr Cymraeg rhugl

 Cwblhawyd **19,376** o Archwiliadau Diogel ac Iach

 Cynhaliwyd **530** o archwiliadau busnes

 64 o sgysiau diogelwch gyda **4,645** o blant a phobl ifanc

 20 o gysiau ffenics gyda **172** o gyfranogwyr yn cwblhau'r rhaglen

 Deliwyd â **15,972** o alwadau brys

 Wedi mynychu **6,611** o ddigwyddiadau brys

 Mynychwyd **2,040** o danau gyda **35** ohonynt yn danau gwyllt

 3,209 fo alwadau diangen

Llywodraethiant a Rheoli Risg

Yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant a rheoli risg i gefnogi gwneud penderfyniadau tryloyw, atebol ac effeithiol.

Crynodeb o Risgiau Allweddol ac Ansicrwydd

Mae'r Gwasanaeth yn gweithredu mewn amgylchedd risg cymhleth ac esblygol. Roedd y prif risgiau ac ansicrwydd a nodwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

Buddsoddiad cyfalaf mewn cyfleusterau hyfforddi – Mae ansicrwydd mewn ariannu cyfalaf yn y dyfodol yn cyflwyno risg y gall hyfforddiant a chyfleusterau ddod yn anaddas-i'r-diben os nad oes digon o fuddsoddiad ar gael i gynnal a gwella'r ystâd.

Seiberddiogelwch a gwydnwch gwybodaeth – Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wynebu risg uwch sy'n deillio o'r dirwedd bygythiad seiber sy'n esblygu.

Gweinyddu pensiynau a chymhlethdod rheoleiddio – Mae rheoliadau pensiwn cymhleth a heriau cyfreithiol parhaus yn creu risg na fydd dyddiadau cau statudol yn cael eu bodloni.

Capasiti'r gweithlu ac argaeledd yr ochr weithredol - Mae heriau wrth recriwtio a chadw digon o staff, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig, yn peri risg i gynnal argaeledd offer a gwydnwch gweithredol.

Systemau critigol – Mae'r Gwasanaeth yn parhau i reoli risgiau sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw a pharhad systemau critigol.

Rheoli Risg a'r Ystafell Reoli

Mae rheoli risg wedi'i ymgorffori o fewn prosesau cynllunio strategol, gwneud penderfyniadau a rheoli perfformiad. Mae risgiau allweddol yn cael eu cofnodi yn y gofrestr risg ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth a phwyllgorau perthnasol, gyda chamau lliniaru wedi'u nodi, eu monitro a'u diweddarau'n glir i sicrhau bod risgiau'n parhau i fod o fewn archwaeth risg y Gwasanaeth.

Mae GTAGC yn asesu ei brif risgiau ac ansicrwydd, gan gynnwys risgiau ariannol, drwy'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol pum mlynedd (CRhRC) a'r Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol Blynyddol (CRMIP). Mae cynllunio blynyddol yn cyd-fynd â'r CRhRC a'r CRMIP, gan gyfieithu blaenoriaethau i amcanion adrannol. Pan fo'r amcanion hyn yn arwain at risgiau strategol, maent yn cael eu cofnodi ar y Gofrestr Risg ochr yn ochr ag achosion busnes cysylltiedig.

Mae'r Pwyllgor Risg Strategol yn gweithredu o dan gylch gorchwyl y cytunwyd arno ac yn unol â Strategaeth Rheoli Risg y Gwasanaeth. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter i adolygu risgiau strategol a goruchwylio gweithgarwch lliniaru. Rhoddir sicrwydd annibynnol ar effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg, llywodraethiant a rheolaeth fewnol trwy archwilio mewnl ac allanol.

Datblygiadau Llywodraethiant Allweddol

Yn ystod y flwyddyn, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant, gan gynnwys:

Adolygiad o strwythur llywodraethiant – mireinio strwythurau a rolau pwyllgorau parhaus i roi atebolrwydd a goruchwyliaeth gliriach.

Integreiddio risg i' broses gwneud penderfyniadau – ymgorffori asesiad risg ymhellach mewn cynllunio busnes, adrodd a phenderfyniadau strategol.

Archwilio mewnol – cyflawni trydedd flwyddyn y cynllun archwilio mewnol tair blynedd, gan roi sicrwydd ar effeithiolrwydd rheolaethau mewnol a chydymffurfiaeth â pholisïau a gweithdrefnau.

Blaenoriaethau'r Dyfodol

Wrth edrych ymlaen, bydd y Gwasanaeth yn parhau i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant a rheoli risg mewn ymateb i dirwedd weithredol, rheoleiddiol a sefydliadol sy'n esblygu.

Mae blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod yn cynnwys datblygu'r gallu llywodraethu trwy hyfforddiant a datblygu parhaus ar gyfer Aelodau a swyddogion, ochr yn ochr â gwell perfformiad ac adrodd risg i gefnogi goruchwyliaeth amserol, seiliedig ar dystiolaeth o risgiau ac amcanion strategol.

Bydd yr Awdurdod hefyd yn parhau i baratoi ar gyfer ac ymateb i Ddiwygio Llywodraethiant Gwasanaethau Tân ac

Achub. Bydd y gwaith yn canolbwyntio ar sicrhau bod trefniadau llywodraethu'n parhau i fod yn gadarn, yn dryloyw ac yn addasadwy, tra'n cefnogi effeithiolrwydd gweithredol a hyder y cyhoedd trwy gydol unrhyw drawsnewid.

Ochr yn ochr â'r risgiau sy'n wynebu'r sefydliad, bydd y Gwasanaeth yn parhau i fynd ar drywydd cyfleoedd i wella gwydnwch, effeithlonrwydd a cyflwyno'r gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys cryfhau cydweithio â phartneriaid, buddsoddi mewn datblygu'r gweithlu, gwneud defnydd effeithiol o atebion digidol a rhai sy'n seiliedig-ar ddata, a chynnal ffocws cryf ar atal a diogelwch cymunedol i reoli galw a risg yn y dyfodol.

Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol, sy'n cyd-fynd â'r datganiadau ariannol, yn rhoi asesiad manwl o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn. Mae'n nodi risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â llywodraethiant ac yn nodi'r camau a gymerwyd, ac a gynlluniwyd, i fynd i'r afael â meysydd i'w gwella.

Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth

Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth (SLT) yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol, y Rheolwyr Ardal a'r Penaethiaid Adran, gan roi fframwaith arweinyddiaeth gynhwysfawr i oruchwyllo llywodraethiant, rheoli risg a chyflawni gweithredol.

Model Gweithredu

Mae model gweithredu'r Awdurdod Tân yn esbonio sut yr ydym yn gweithio i gadw ein cymunedau'n ddiogel. Mae'n dangos sut yr ydym yn defnyddio ein hadnoddau, rheoli ein gwasanaethau, a chyrraedd ein nodau.

Mae ein prif wasanaethau'n cynnwys:

- **Ymateb Brys:** Ymateb yn gyflym ac yn effeithiol i danau, galwadau gwasanaeth arbennig, a digwyddiadau eraill.
- **Atal a Diogelu:** Hyrwyddo ac addysgu diogelwch tân, cwblhau arolygiadau, a gorfodi rheolau i leihau risg.
- **Ymgysylltu â'r Gymuned:** Gweithio gyda thrigolion, busnesau, a grwpiau lleol i hyrwyddo diogelwch a pharodrwydd.

Rydym yn gwirio ac yn addasu yn rheolaidd sut yr ydym yn defnyddio ein hadnoddau i wneud yn siŵr ein bod yn cwrdd â'n nodau yn effeithlon. Mae hyn yn cynnwys adolygu ein cyllideb, ein staffio, a'n hanghenion offer, yn ogystal ag asesu ein perfformiad a'n heffaith.

Isod mae map o'n holl gyfleusterau ledled Gogledd Cymru.

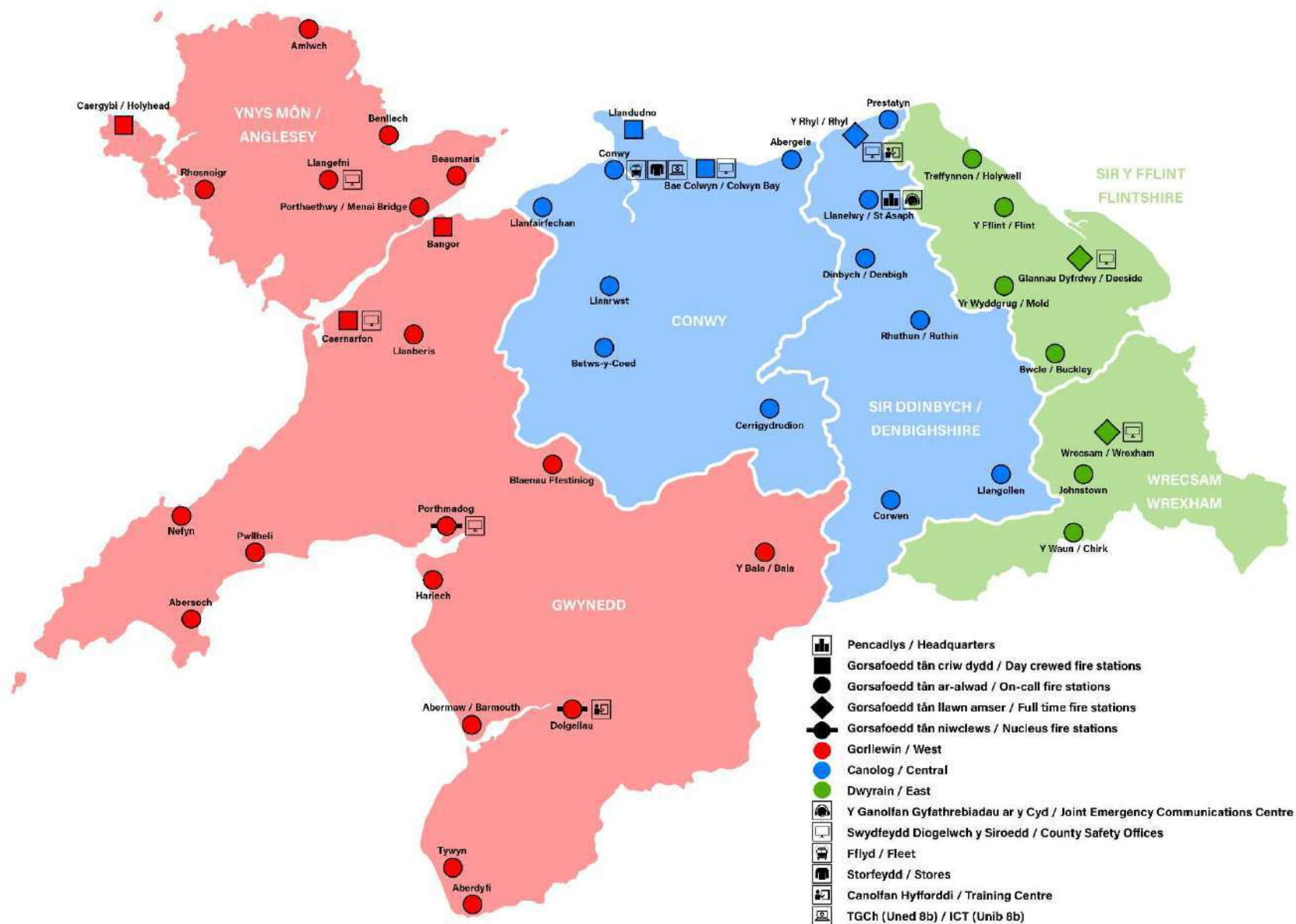
Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR)

Mae'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys wedi llywio'r gwaith o ddatblygu dull diwygiedig o gynnal darpariaeth frys ledled Gogledd Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Mae'r gwaith hwn wedi canolbwyntio ar wella gwydnwch, rhagweladwyedd argaeledd offer a chynaliadwyedd hir-dymor ymateb i argyfyngau o fewn cyfyngiadau ariannol a gweithlu presennol.

O ganlyniad, cytunwyd ar Gydgytundeb ffurfiol rhwng y Prif Swyddog Tân ac Undeb y Brigadau Tân. Mae'r Cydgytundeb yn nodi'r egwyddorion troswaol a'r trefniadau llywodraethiant ar gyfer pecyn o newidiadau gweithredol a gweithlu, gan gynnwys trefniadau criw diwygiedig mewn gorsafoedd dethol.

Mae gweithredu'r Cydgytundeb bellach ar y gweill, gyda chefnogaeth ffrydiau gwaith diffiniedig a threfniadau goruchwylio. Mae cynnydd yn parhau i gael ei fonitro i asesu ei effeithiau gweithredol, gweithlu ac ariannol.

Map Cyfleusterau/Gorsafoedd GTAGC

Cynllun Rheoli Risg Cymunedol

Mae Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29 (CRhRC), yn esbonio sut mae'r Gwasanaeth yn nodi ac yn rheoli risgiau ledled Gogledd Cymru, gan amlinellu'r risgiau allweddol sy'n wynebu ein cymunedau ac yn nodi sut y byddwn yn mynd i'r afael â nhw—tra'n parhau i atal ac ymateb i danau ac argyfyngau eraill.

Er mwyn cefnogi'r CRhRC, rydym yn cynhyrchu Cynlluniau Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol blynyddol. Yn ystod y cyfnod hwn, mae'r cynlluniau gweithredu hyn yn manylu ar y camau gweithredu penodol y byddwn yn eu cymryd bob blwyddyn i gyflawni ein nodau a chadw ein cymunedau'n ddiogel. Mae'r cynlluniau hefyd yn cynnwys amcanion llesiant a gwella, yn unol â deddfwriaeth Cymru.

Yn ystod 2025-26 cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus, gan gynnwys sawl digwyddiad ymgysylltu, i gael adborth ar ein Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol arfaethedig ar gyfer 2026-27. Mae'r holl adborth a dderbyniwyd wedi'i ystyried yn unol ag Egwyddorion Gunning, a bydd y cynllun a gymeradwyir ar gael ar ein [gwefan](#).

Perfformiad Blynyddol

Roedd Asesiad Perfformiad Blynyddol GTAGC, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2025, yn nodi blwyddyn gyntaf y Cynllun Rheoli Risg Corfforaethol pum mlynedd. Roedd yn adolygu perfformiad yn erbyn amcanion blynyddol a myfyrio ar gyflawniadau ar hyd oes y cynllun.

Yn ogystal ag adrodd ar ddangosyddion perfformiad statudol a sector-gyfan, asesodd yr adroddiad gynnydd yn erbyn amcanion gwella a llesiant. Roedd y rhain yn cynnwys gwella diogelwch a gwydnwch cymunedol, gwella cynaliadwyedd amgylcheddol, ac ymgorffori gwerth cymdeithasol mewn caffael.

Roedd yr adroddiad hefyd yn tynnu sylw at ymrwymiad yr Awdurdod i ddatblygu'r gweithlu, ymgysylltu â budd-ddeiliad, ac effeithlonrwydd gweithredol.

Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael [yma](#).

Diwylliant a Gwelliant Sefydliadol

Yn ystod 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i weithredu ar ganfyddiadau'r Adolygiad Annibynnol o Ddiwylliant a gynhaliwyd gan Crest Advisory ym mis Chwefror 2025. Mae'r ffocws wedi symud o gynllunio newidiadau i'w rhoi ar waith a gwneud yn siŵr eu bod yn dod yn rhan o ffyrdd bob dydd o weithio. Mae Hyrwyddwyr Diwylliant wedi'u penodi i annog ymddygiad cadarnhaol, cefnogi sgysiau agored, a helpu staff i ymgysylltu â'r rhaglen gwella diwylliant.

Mae'r Cynllun Gwella Diwylliant wedi'i ddiweddarau yn ystod 2025/26 i adlewyrchu blaenoriaethau cyfredol ac adborth gan staff. Mae cynnydd yn cael ei olrhain trwy gamau gweithredu clir ac yn cael ei adrodd trwy'r trefniadau llywodraethiant presennol.

Ceir goruchwyliaeth gan y Bwrdd Gwella Diwylliannol, sy'n cynnwys uwch arweinwyr, Cadeirydd yr Awdurdod, Hyrwyddwr Aelodau EDI a chynrychiolydd Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn sicrhau bod cynnydd a risgiau'n cael eu monitro a'u herio'n briodol.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a phartneriaid i gefnogi newid diwylliannol hirdymor ac mae'n parhau i fod yn ymrwymedig i roi gweithle diogel, cynhwysol a seiliedig ar werthoedd sy'n cefnogi gwasanaethau cyhoeddus o ansawdd uchel.

Hwb Awen

Gwnaeth yr Awdurdod gynnydd pellach yn ystod y flwyddyn ar ddatblygu Hwb Awen, y ganolfan hyfforddi arfaethedig. Ar ôl cymeradwyo'r Achos Amlinellol Strategol ym mis Hydref 2024, symudodd y gwaith ymlaen i gamau dylunio cynnar a pharatoi technegol i gefnogi'r Achos Busnes Amlinellol.

Canolbwyntiodd camau dylunio cychwynnol RIBA ar anghenion gweithredol, gofynion gofod a sut y byddai gwahanol rannau o'r safle yn gweithio gyda'i gilydd.

Cynhaliwyd ymchwiliadau safle a gwiriadau amgylcheddol yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys arolygon ecolegol a bioamrywiaeth. Roedd y gwaith hwn yn cefnogi dichonoldeb safle, nodi cyfyngiadau a sicrhau bod gofynion amgylcheddol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried o'r camau cynnar.

Mae trefniadau llywodraethu clir yn parhau i fod ar waith, gyda'r prosiect yn cael ei noddi gan Brif Swyddog Tân Cynorthwyol a'i gefnogi gan dîm prosiect pwrpasol. Mae ymgysylltu â budd-ddeiliad mewnol ac allanol wedi parhau er mwyn sicrhau bod cynigion yn adlewyrchu anghenion gweithredol, ystyriaethau gweithlu ac arferion da cydnabyddedig.

Mae Hwb Awen yn parhau i fod yn rhan allweddol o strategaeth hirdymor yr Awdurdod ac mae'n ganolog i gyflawni'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024–2029.

Cynaliadwyedd a newid hinsawdd

Yn 2025/26, gweithiodd yr Awdurdod i weithredu'r cynlluniau datgarboneiddio manwl ar gyfer Fflyd, Gwresogi, Pŵer a Chaffael fel y nodir yn ei Strategaeth Amgylcheddol (2023–2030). Mae'r Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd wedi monitro cynnydd y Gwasanaeth tuag at darged Sero Net 2030.

Mae'r peilot Olew Llysiau wedi'i Hydrodrin (HVO) fel dewis arall i ddisel wedi parhau yng Ngorsaf Dân Glannau Dyfrdwy. Mae cynlluniau ar waith i osod tanciau HVO ac offer dosbarthu mewn ugain safle erbyn 2030. Dylai hyn liniaru bron i hanner allyriadau carbon uniongyrchol y Gwasanaeth.

Parhaodd y datblygiadau ar System Reoli Amgylcheddol bwrpasol sy'n cyd-fynd ag ISO 14001, gyda'r nod o wella perfformiad amgylcheddol trwy well defnydd o adnoddau a lleihau gwastraff. Disgwylir i'r gweithredu ddechrau yn 2026/27.

Mae arolwg cynhwysfawr o gyflwr ystadau mecanyddol a thrydanol wedi'i gynnal, i lywio'r cynllunio ynghylch amnewid systemau gwresogi hen neu aneffeithlon.

Mae manyleb system wresogi safonol wedi'i datblygu ar gyfer gorsafoedd tân defnydd isel a fydd yn caniatáu i ni osod systemau gwresogi di-garbon am gost sylweddol is fesul safle.

Cafodd cyllid grant ei sicrhau i gefnogi mentrau datgarboneiddio, gan gynnwys hyd at 90% o gost gosod seilwaith gwefru cerbydau trydan a gwaith datgarboneiddio cysylltiedig, ochr yn ochr â chyfraniadau penodedig tuag at brynu cerbydau trydan. Dyfarnwyd cyfanswm o £204k drwy Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Mae gwaith partneriaeth sylweddol wedi digwydd, gyda'r Gwasanaeth yn cefnogi'r gwaith o ddatblygu Asesiad Risg Newid Hinsawdd rhanbarthol ar gyfer partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cyhoeddodd yr Awdurdod ei Adroddiad Bioamrywiaeth a'i Gynllun Gweithredu tair blynedd, gan fanylu ar y cynnydd a wnaed hyd yma a chynllun gwaith uchelgeisiol a gynigiwyd ar gyfer y cyfnod hyd at 2028.

Perfformiad Ariannol

Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaethau atal tân, amddiffyn ac ymateb brys o ansawdd uchel ar draws ei gymunedau. Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i weithredu o fewn amgylchedd ariannol heriol, a nodweddir gan bwysau chwyddiant parhaus, cynnydd mewn costau'r gweithlu, ac ansicrwydd parhaus ar draws tirwedd ariannu ehangach y sector cyhoeddus.

Er mwyn cefnogi cynaliadwyedd ariannol, ailddatganodd yr Aelodau'r Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig ar gyfer 2026-30 a chymeradwyodd gyfraniadau cynyddol gan yr awdurdodau cyfansoddol ar gyfer 2025/26 o 5.15% ar ôl eu haddasu ar gyfer cynnydd SCAPE ac Yswiriant Gwladol Cyflogwyr. Cefnogwyd hyn gan y defnydd cynlluniedig a darbodus o gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi a mesurau nad ydynt yn rheolaidd i sicrhau bod effeithiolrwydd gweithredol a diogelwch cymunedol yn cael eu cynnal tra bod pwysau cost tymor hwy yn parhau i gael eu datrys.

Roedd pwysau'r gweithlu yn parhau i fod yn faes ffocws allweddol yn ystod y flwyddyn, yn enwedig mewn perthynas â recriwtio a chadw mewn rolau arbenigol a rolau sydd wedi'u cadw. Parhaodd y cynnydd o ran gweithredu argymhellion y gweithlu y cytunwyd arnynt a chysoni trefniadau lleol â thrafodaethau cenedlaethol ar dâl, telerau ac amodau. Cynhaliwyd gwaith datblygu pellach hefyd yn ystod y flwyddyn ar y model Darpariaeth Frys diwygiedig, gan adeiladu ar

ganlyniadau ymgynghoriad cyhoeddus 2023 ac ymgysylltu dilynol â budd-ddeiliad.

Er gwaethaf y pwysau parhaus hyn, cynhaliodd yr Awdurdod sefyllfa ariannol sefydlog trwy gydol 2025/26 trwy fonitro'r gyllideb yn cadarn, rheoli swyddi gwag, a chynhyrchu incwm yn ystod y flwyddyn. Wrth edrych ymlaen, mae'r Awdurdod yn parhau i flaenoriaethu rheoli chwyddiant cyflogau, pensiwn a chwyddiant nad ydynt yn gyflogau, tra'n sicrhau bod penderfyniadau ariannol yn parhau i fod yn cyd-fynd â gwydnwch gweithredol, rheoli risg, a chyflawni amcanion strategol.

Perfformiad Refeniw

Adroddodd yr Awdurdod warged o £121k ar gyfer 2025/26 ar ôl cymhwyso addasiadau cyfrifyddu statudol ac adleoliadau i gronfeydd wrth gefn. Mae hyn yn cymharu â rhagolwg alldro o £134k ddiwedd mis Mawrth. Mae'r gwarged wedi'i drosglwyddo i falans y Gronfa Gyffredinol, gan gynyddu cyfanswm y cronfeydd wrth gefn.

Cynyddodd cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio £904k yn ystod y flwyddyn, gan ddod â'r cyfanswm i £11,783k. Mae'r cronfeydd wrth gefn hyn wedi'u neilltuo ar gyfer cefnogi gofynion gwasanaeth parhaus, gan gynnwys hawliadau yswiriant disgwylidiedig a disodli pecyn tân. Rhagwelir y bydd lefelau cronfeydd wrth gefn yn lleihau yn y blynyddoedd i ddod wrth i'r ymrwymadau hyn gael eu cyflawni. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 8 o'r Datganiad o Gyfrifon.

Crynodeb Refeniw

2025/26	Cyllideb (£'000)	Alldro (£'000)	Cronfeydd Wrth Gefn (£'000)	CERA (£'000)	Cyfanswm (£'000)	Amrywiant (£000)	Amrywiant (%)
Gweithwyr	38,233	36,871	548		37,419	(814)	-2.1%
Adeiladau	2,818	3,344			3,344	526	18.7%
Trafnidiaeth	1,327	1,582	89		1,671	344	26.0%
Cyflenwadau	6,182	5,333	(30)		5,303	(879)	-14.2%
Taliadau Trydydd Parti	367	429			429	62	16.9%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	4,501	2,568		2,338	4,906	405	9%
Incwm	(1,039)	(1,557)	151		(1,406)	(367)	35%
Defnydd o Gronfeydd wrth Gefn	(601)						
Is-Gyfanswm	51,788	48,571	758	2,338	51,667	(121)	-0.2%
Ardollau	(51,788)	(51,788)			(51,788)	0	0.0%
Sefyllfa Alldro					(121)	(121)	0.2%

Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio

Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	Balans 31 Mawrth 2025	Trosglwyddiadau (i mewn)/allan 2025/26	Balans 31 Mawrth 2026
	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(8,938)	(759)	(9,697)
Cronfa Gyffredinol	(1,871)	(121)	(1,989)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	(73)	(24)	(97)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	(10,882)	(904)	(11,783)

Perfformiad Cyfalaf

Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen gyfalaf o £6,100k ym mis Ionawr 2025, wedi'i hategu gan £2,589k o gyllid a drosglwyddwyd o flynyddoedd blaenorol. Cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer 2025/26 oedd £5,008k, gyda dadansoddiad manwl o'r cynlluniau isod.

Oherwydd llithriad prosiect, bydd tua £3,885k yn cael ei gario ymlaen i 2025/26 i gwblhau'r cynlluniau parhaus. Mae'r Awdurdod yn parhau i fonitro cyflawni cyfalaf yn fanwl, gyda gwell prosesau craffu a chynllunio bellach ar waith.

Ariannu Cyfalaf

Yn ystod y flwyddyn, derbyniodd yr Awdurdod hefyd grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru i gefnogi mentrau datgarboneiddio, ar gyfer cyfleusterau a seilwaith gwefru cerbydau trydan, ochr yn ochr â chyfraniadau penodedig tuag at brynu cerbydau trydan. Mae'r buddsoddiadau hyn yn cyfrannu at wydnwch hirdymor yr Awdurdod.

Cyllid	Swm £000
Cyllid Grant	204
Cyfraniadau	2,338
Benthyca	2,466
Cyfanswm	5,008

Cynllun	Dyraniad	Gwirioneddol	Arian Treigl
	£'000	£'000	£'000
Cerbydau	3,193	1,751	1,460
Adeiladau	3,199	1,997	1,431
TT	550	152	245
Cyfarpar	1,747	904	749
Rhaglen Gyfalaf	8,689	4,804	3,885
Cyllid Grant yn ystod y flwyddyn			
Cerbydau Trydan		57	
Gwefru Trydanol		89	
Gwaith cynaliadwyedd		58	
Cyfanswm		5,008	

*Mae'r gwariant ar gerbydau yn eithrio unrhyw asedau wedi'u prydlesu.

Hwb Awen

Mae'r gwariant cyfalaf cronus ar Hwb Awen wedi'i gynnwys o fewn Adeiladau yn y tabl uchod ac mae'n gyfanswm o £1,231k ar ddiwedd y flwyddyn (£11k yn 2024/25), gyda chostau pellach yn ofynnol yn 2026/27 i symud y prosiect ymlaen i Borth RIBA 4.

Rheoli Trysorlys

Parhaodd yr Awdurdod i gydymffurfio â'i Strategaeth Rheoli Trysorlys trwy gydol 2025/26. Arhosodd benthycu a buddsoddiadau o fewn y terfynau cymeradwy, ac nid adroddwyd am unrhyw ddiffyg dalu. Roedd incwm buddsoddi yn fwy na disgwyliadau'r gyllideb, ac roedd sefyllfa fenthycu net yr Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn £15,756k, sydd yn is na'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf.

Mae'r Awdurdod yn parhau i weithio gyda Chynghorydd Trysorlys, Arlingclose, i gynllunio a rheoli risg cyfradd llog a strategaeth fenthycu yn effeithiol.

Costau Pensiynau

Cyfanswm cyfraniadau'r cyflogwr i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân oedd £5,437k, gyda thaliadau pensiwn i aelodau wedi ymddeol yn £10,872k, a chymudo pensiynau a buddion ymddeol cyfandaliad yn dod i gyfanswm o £3,332k. Mae'r cynllun yn parhau i fod heb ei ariannu, gyda'r rhwymedigaeth yn cynyddu o £208,143k i £232,624k yn sgil symudiadau ailfesur actiwaraid a chostau pensiwn a gydnabuwyd yn ystod y flwyddyn.

Ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, parhaodd cyfradd sylfaenol y cyflogwr ar 18.3%, a pharhaodd yr un gostyngiad cyfradd eilaidd o £548k i gael ei gymhwyso.

Rhagolwg

Llif Arian ac Ystyriaethau ar gyfer y Dyfodol

Cynhaliodd yr Awdurdod sefyllfa arian parod gref trwy gydol 2025/26, a hynny wedi'i gefnogi yn sgil cael praeseptau'n brydlon a gwaith rheoli trysorlys gweithredol.

Wrth edrych ymlaen, gall amseru prosiectau cyfalaf effeithio ar lif arian yn y dyfodol - yn enwedig datblygiad y Ganolfan Hyfforddi. Mae'r Awdurdod yn parhau i fonitro hylifedd yn fanwl, gan ddefnyddio buddsoddiadau tymor byr a chynllunio senarios i sicrhau digon o hyblygrwydd i fodloni ymrwymadau gweithredol a chyfalaf. Darperir cyngor arbenigol gan Arlingclose, gan gefnogi dull yr Awdurdod o wneud penderfyniadau trysorlys darbodus a gwybodus.

Pwysau Cyllidebol a Lliniaru ar gyfer y Dyfodol

Mae'r Awdurdod yn parhau i wynebu pwysau costau cynyddol a'r galw cynyddol am wasanaethau. Er bod cyllideb 2025/26 wedi'i chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, nodir pwysau cyllidebol yn y dyfodol a bylchau cyllido cysylltiedig yn y [Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig](#).

Ystyriaeth o Adran 114

Adolygodd yr Awdurdod ganllawiau wedi'u diweddarau gan y CIPFA ynghylch cyhoeddi hysbysiad Adran 114, pan fydd Trysorydd yn hysbysu awdurdod eu bod yn mynd i dorri'r gofyniad cyfreithiol i gydbwyso eu cyllideb refeniw. Er gwaethaf y pwysau ariannol sy'n wynebu'r sector cyhoeddus yn ehangach, cynhaliodd yr Awdurdod oruchwyliaeth ariannol gref trwy gydol y flwyddyn, gan gynnwys monitro rheolaidd ar gyllidebau, cronfeydd wrth gefn, a risgiau sy'n dod i'r amlwg.

Ni chafodd hysbysiad Adran 114 ei ystyried yn angenrheidiol ar unrhyw adeg. Mae hyn yn adlewyrchu ymrwymiad yr Awdurdod i reolaeth ariannol gadarn a'i ddull rhagweithiol o ddiogelu gwasanaethau cyhoeddus a sicrhau cynaliadwyedd tymor hir.

Gwybodaeth Bellach

Mae rhagor o wybodaeth am y cyfrifon hyn ar gael gan Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Pencadlys, Ffordd Salisbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

Mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau.

Ar yr adeg briodol, hysbysebir argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

<https://www.tangogleddcymru.llyw.cymru/awdurdod-tan-ac-achub/ariannol/>

Diolchiadau

Fel Swyddog Adran 151, a benodwyd ar 1 Mai 2026, mae'n bleser gennyf lofnodi fy set gyntaf o gyfrifon ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Wrth wneud hynny, hoffwn fynegi fy niolch diffuant i gydweithwyr ar draws y sefydliad sydd wedi cyfrannu at baratoi'r Adroddiad Naratif hwn a'r Datganiad Cyfrifon ehangach. Yn benodol, hoffwn gydnabod proffesiynoldeb ac ymroddiad parhaus y tîm Cyllid, y mae eu hymdrechion wedi sicrhau cyflwyno adroddiadau ariannol yr Awdurdod yn brydlon ac yn gywir.

Hoffwn hefyd ddiolch i'n partneriaid a'n rhanddeiliaid am eu cefnogaeth barhaus a'u hymgysylltiad adeiladol drwy gydol 2025/26.

Helen MacArthur

**Prif Swyddog Tân Cynorthwyol a Swyddog S151
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Ardystiad Yr Awdurdod

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2026.

Llofnod _____ Dyddiad _____

Y Cyngorydd, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Swyddog Adran 151 sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Swyddog Adran 151 wedi:

- dethol polisiau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

Ardystiad Y Swyddog Adran 151

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod: _____ Dyddiad: 28/05/2026

Swyddog Adran, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad Archwiliad Cyfrifon – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2025-26

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Perthnasedd	6
Canfyddiadau Archwilio	7
Tîm archwilio a chydymffurfio moesegol	9
Atodiad 1 – Risgiau archwilio a'r canlyniadau	10
Atodiad 2 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed	13
Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig	14
Atodiad 4 – Llythyr sylwadau	20
Atodiad 5 – Argymhelliad	23
Ansawdd archwilio	24
Eich cefnogi chi	25

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru na staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon nac unrhyw ddefnydd arall ohoni gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu drwy anfon neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

This document is also available in English.

Cyflwyniad

Catherine Mealing-Jones

Auditor General for
Wales

Fel Archwilydd Cyffredinol Cymru sydd newydd ei benodi, mae'n bleser gennyf rannu fy Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon. Mae'r Adroddiad yn crynhoi prif ganfyddiadau fy archwiliad o'ch adroddiad blynyddol a chyfrifon ar gyfer 2025-26. Mae fy nhîm eisoes wedi trafod y canfyddiadau hyn gyda'r Pennaeth Cyllid a Chaffael.

Mae fy nhîm wedi cwblhau y gwaith archwilio i raddau helaeth yn unol a nodwyd yn fy Nghynllun Archwilio Mehefin 2026. Mae'r tasgau sy'n weddill yn cynnwys cynllunio ac adolygu parhaus.

Ers fy Nghynllun Archwilio, rwyf wedi diweddarau perthnasedd i adlewyrchu cyfrifon 2025-26. Nid wyf wedi adnabod unrhyw risgiau archwilio newydd. Caiff fy ymateb i risgiau a adnabuwyd yn flaenorol ei nodi yn **Atodiad 1**.

Mae'n ofynnol i mi ddarparu barn pa un a yw'r cyfrifon wedi cael eu paratoi'n briodol, a pha un a ydynt yn rhoi darlun gwir a theg, ym mhob agwedd berthnasol. Caiff fy marn archwilio arfaethedig a'r sail drosti ei hamlinellu ar dudalen 8.

Cyfrifoldeb y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, h.y. yr Awdurdod, yw mynd i'r afael ag unrhyw faterion a godwyd yn fy adroddiad a darparu Llythyr Sylwadau ar fy nghyfer.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion a staff ATA Gogledd Cymru am eu cydweithrediad trwy gydol y broses archwilio sydd wedi bod yn amhrisiadwy i allu cwblhau'r archwiliad hwn yn effeithiol.

Cipolwg ar eich archwiliad

Rydym yn bwriadu cyhoeddi **barn ddiamod** ar y cyfrifon

Gweler [Atodiad 3](#)

Nid oes **materion arwyddocaol eraill** i'w nodi

Gweler y [Canfyddiadau archwilio](#)

Mae **camddatganiadau heb eu cywiro** yn y cyfrifon yr ydym yn dymuno eu dwyn i'ch sylw.

Gweler y [Canfyddiadau archwilio](#)

Rydym wedi codi **1 argymhelliad** o ganlyniad i'n gwaith

Gweler [Atodiad 5](#)

Yn ddarostyngedig i beidio adnabod materion â pherthnasedd pellach rydym yn anelu at ardystio cyn y terfyn amser **30 Medi 2026**.

Perthnasedd

Rwy'n defnyddio barn proffesiynol i bennu trothwy perthnasedd i adnabod a chywiro camddatganiadau a allai effeithio ar benderfyniadau defnyddwyr, gan ystyried gwallau ariannol a gofynion datgelu yn ôl y fframwaith cyfrifyddu a'r cyfreithiau perthnasol. Mae fy nhîm yn diweddarau perthnasedd trwy gydol yr archwiliad ac yn yr adroddiad hwn rwy'n cynnwys materion sy'n mynd y tu hwnt i'm trothwy adrodd, a nodir isod.

Perthnasedd

Pennwyd lefel perthnasedd o 2% o wariant gros yn seiliedig ar ddatganiadau ariannol drafft 2025-26.

Trothwy adrodd (dibwys)

Pennwyd y trothwy adrodd ar 5% o berthnasedd.

ATA Gogledd Cymru
£1,061,000

Cronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân
£284,000

ATA Gogledd Cymru
£53,000

Cronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân
£14,000

Ceir rhai meysydd o fewn y cyfrifon a allai fod yn bwysicach i ddefnyddiwr y cyfrifon. Rydym yn cadarnhau lefelau perthnasedd is ar gyfer y rhain:

Datgeliadau
Cydnabyddiaeth Uwch
Swyddogion
£1,000

Datgeliadau partïon
cysylltiedig
£10,000

Canfyddiadau Archwilio

Camddatganiadau

Mae camddatganiad yn codi lle nad yw gwybodaeth yn y cyfrifon yn unol â safonau cyfrifeg.

Camddatganiadau heb eu cywiro

Isod rydym yn nodi'r camddatganiadau a nodwyd gennym yn y cyfrifon, sydd wedi'u trafod gyda'r rheolwyr ond sy'n parhau i fod heb eu cywiro. Gofynnwn i'r camddatganiadau hyn gael eu cywiro.

Os penderfynwch beidio â chywiro'r camddatganiadau hyn, gofynnwn i chi roi'r rhesymau dros beidio â'u cywiro inni yn ysgrifenedig:

- Postiwyd £89,000 o nam ar asedau i'r CIES yn hytrach nag yn erbyn y Gronfa Ailbrisio. Byddai cywiro hyn yn cynyddu'r gwarged ac yn lleihau balans y Gronfa Ailbrisio. Oherwydd natur y cyfrifon hwn, nid yw hyn yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol.
- Cafodd £85,000 o wariant ei drin yn anghywir fel rhagdaliad ar ddiwedd y flwyddyn. Byddai cywiro hyn yn lleihau balans y dyledwyr ac yn cynyddu gwariant yn 2025-26.

Camddatganiadau a gywirwyd

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom gamddatganiadau sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Caiff y rhain eu nodi yn **Atodiad 2**.

Materion arwyddocaol eraill

Mae'r Safon Ryngwladol ar Archwilio 260 yn ei gwneud hi'n ofynnol i ni gyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu. Rhaid i ni roi gwybod i chi am ganfyddiadau arwyddocaol o'r archwiliad a materion eraill os ydynt yn arwyddocaol i'ch goruchwyliaeth chi ar broses adrodd ariannol ATA Gogledd Cymru.

Nid chanfuwyd unrhyw faterion o'r fath yn ystod yr archwiliad.

Barn archwilio arfaethedig

Barn archwilio

Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch chi wedi darparu Llythyr Sylwadau ar ein cyfer (gweler isod).

Caiff ein hadroddiad archwilio arfaethedig ei nodi yn **Atodiad 3**.

Llythyr sylwadau

Llythyr ffurfiol yw Llythyr Sylwadau ac ynddo rydych yn cadarnhau wrthym ni bod yr wybodaeth a ddarparwyd ar ein cyfer yn ystod yr archwiliad yn gywir ac yn gyflawn. Mae peth o'r wybodaeth hon yn ofynnol yn ôl safonau archwilio; gall gwybodaeth arall ymwneud yn benodol â'ch archwiliad chi.

Mae'r llythyr yr ydym yn gofyn i chi ei lofnodi wedi'i gynnwys yn **Atodiad 4**. Mae ei gynnwys yn gyson â'n cais safonol am sylwadau.

Argymhellion

Rydym wedi gwneud argymhelliad yn ystod yr archwiliad, a nodir yn **Atodiad 5** ynghyd ag ymateb y rheolwyr i'r argymhelliad.

Byddwn yn monitro cynnydd yn erbyn yr argymhellion yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf.

Tîm archwilio a chydymffurfio moesegol

Mae prif aelodau fy nhîm a wnaeth y gwaith archwilio, ynghyd â'u manylion cyswllt, wedi eu crynhoi yn **Arddangosyn 1**.

Arddangosyn 1: fy nhîm archwilio lleol

Arweinydd Ymgysylltu

Kate Havard

Kate.Havard@archwilio.cymru

Rheolwr Archwilio

Carwyn Rees

Carwyn.Rees@archwilio.cymru

Arweinydd Archwilio

Kieran Vickery

Kieran.Vickery@archwilio.cymru

Cydymffurfio â safonau moesegol

Rydym yn cadarnhau:

- ein bod wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol y mae'n ofynnol i ni eu dilyn wrth wneud ein gwaith;
- ein bod wedi aros yn annibynnol oddi arnoch chi;
- nad yw ein gwrthrychedd wedi cael ei beryglu; ac
- nad oes gennym unrhyw berthnasoedd a allai danseilio ein hannibyniaeth neu ein gwrthrychedd.

Atodiad 1 – Risgiau archwilio a'r canlyniadau

Mae fy Nghynllun Archwilio wedi nodi risgiau o gamddatganiad perthnasol ar gyfer archwiliad cyfrifon ATA Gogledd Cymru. Mae **Arddangosyn 2** yn rhestru'r risgiau archwilio hyn ac yn nodi sut yr aethpwyd i'r afael â hwy o fewn yr archwiliad. Ni adnabuwyd risgiau archwilio ychwanegol ers hynny sydd angen eu dwyn i'ch sylw.

Arddangosyn 2: Risgiau archwilio a adroddwyd yn flaenorol, gwaith a wnaed a chanlyniad

Risg archwilio	Gwaith a wnaed	Canlyniad
Risg o ddiystyru rheolaethau gan y rheolwyr Mae'r risg y bydd y rheolwyr yn diystyru rheolaethau yn bresennol ym mhob endid. Oherwydd y modd annisgwyl y gallai hyn ddigwydd, caiff ei ystyried yn risg sylweddol [ISA 240.32-33].	Bu i'r tîm archwilio: • brofi priodoldeb cofnodion cyfnodolyn ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu'r amcangyfrifon cyfrifyddu am ragfarn. • Ystyriwyd a oedd unrhyw drafodion y tu allan i gwrs busnes arferol	Ni nodwyd unrhyw achosion lle cafodd rheolaethau eu diystyru gan y rheolwyr yn ystod y gwaith archwilio.

**Prisio rhwymedigaeth/
gormodd net cronfa
bensiw**

Mae'r amcangyfrifon o rhwymedigaeth y gronfa bensiw yn seiliedig ar ragdybiaethau, ac o ganlyniad mae lefel uchel o ansicrwydd yn y cyfrifiadau. Mae'r cyfrifiad hefyd yn sensitif i amodau economaidd ac effaith achosion cyfreithiol.

Bu i'r tîm archwilio:

- Werthuso cyfarwyddiadau a chymhwysedd yr actiwari, yn ogystal â chywirdeb y wybodaeth a ddarparwyd.
- Brofi cywirdeb rhwymedigaeth net y gronfa bensiw a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol.
- Asesu rhesymoldeb y rhagdybiaethau ac effaith unrhyw achosion cyfreithiol ar y rhwymedigaeth net.

Ni nododd gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â gwerthusiad rhwymedigaeth neu ormodd net cronfa bensiw.

Prisio tir ac adeiladau

Mae gwerth tir ac adeiladau yn y fantolen yn un goddrychol a gall newid yn sylweddol oherwydd amodau economaidd a gofynion ailbrisio.

Bu i'r tîm archwilio:

- asesu'r gwaith a wnaed gan yr awdurdod i sicrhau nad yw gwerthoedd asedau wedi'u cam ddatgan yn sylweddol.

Ni nododd gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â gwerthuso tir ac adeiladau.

Taliadau i uwch-swyddogion

Mae diddordeb mawr yn parhau i fodoli ynghylch y taliadau a wneir i uwch-swyddogion, ac mae'r rhain yn sylweddol o ran eu natur.

Felly, mae perygl y gallai camgymeriadau gwerth isel yn y datgeliad arwain at gamddatganiad sylweddol.

Bu i'r tîm archwilio:

- Ddeall y newidiadau yn y tîm uwch-reoli yn ystod 2025-26.
- Gadarnhau fod y symiau a dalwyd yn gyson â'r dystiolaeth ac yn unol â'r polisi talu cymeradwy.

Ni nododd gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â datgelu taliadau uwch-swyddogion.

Datgeliadau partïon cysylltiedig

. Mae risg uwch o gamddatganiad perthnasol oherwydd bod y datgeliadau hyn o ddiddordeb sylweddol i'r cyhoedd ac yn cael eu hystyried yn berthnasol o ran natur.

Bu i'r tîm archwilio:

- Adolygu proses yr Awdurdod ar gyfer nodi perthnasoedd â phartïon cysylltiedig a thrafodion a balansau cysylltiedig.
- Cyflawni gweithdrefnau i gadarnhau cyflawnrwydd perthnasoedd â phartïon cysylltiedig.
- Sicrhau fod datgeliadau yn gyflawn, yn gywir, yn gyson â'r dystiolaeth ac yn unol â Chod Llywodraeth Leol.

Ni nododd y gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â datgeliadau partïon cysylltiedig.

Atodiad 2 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom y camddatganiadau canlynol sydd wedi'u cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Gwerth y cywiriad	Maes yn y cyfrifon	Eglurhad
£2,192,000	Nodyn 11 – Dosbarthiad Gwarediadau Ailddosbarthu'r symudiad mewn dibrisiant i ddangos gwerth asedau sydd wedi'u gwaredu. Nid oes unrhyw effaith net ar y CIES na'r Fantolen.	I ddatgelu'n gywir ddibrisiant hanesyddol asedau a gafodd eu gwaredu yn ystod y flwyddyn.
£850,000	Nodyn 11 – Dosbarthu Namau Ailddosbarthu Namau oherwydd gwariant nad yw'n effeithio ar y gwerthusiad oherwydd dulliau gwerthuso a arweinir. Nid oes unrhyw effaith net ar y CIES na'r Fantolen.	I ddatgelu'n gywir y symudiadau ar asedau yn ystod y flwyddyn
£177,000 - £2,133,000	Nodyn 30 – Cynllun Pensiwn Buddion Diffiniedig Ailddosbarthiadau amrywiol rhwng llinellau o fewn y nodyn. Nid oes unrhyw effaith net ar y CIES na'r Fantolen.	I adlewyrchu symudiadau mewn balansau pensiwn yn gywir, yn unol â chanfyddiadau actiwaraid.

Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru;
- Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Dadansoddiad o Wariant ac Ariannu, y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu sylweddol.

Mae Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad o Asedau Net a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu sylweddol.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU, fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd sylweddol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2026 ac o'u hincwm a'u gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben y diwrnod hwnnw; a
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU, fel y'u dehonglir

a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Sail dros y farn

Cynhaliwyd fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Rhyngwladol Archwilio yn y DU (ISAs (UK)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio datganiadau ariannol a rheoleidd-dra cyrff y sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n ymdrin â chyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol.

Rwyf fi a'm staff yn annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol (Financial Reporting Council), ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio rwyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau ynghylch y cysyniad o fusnes sy'n mynd rhagddo

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail cyfrifyddu 'busnes sy'n mynd rhagddo' wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd sylweddol yn ymwneud â digwyddiadau neu amgylchiadau a allai, yn unigol neu ar y cyd, achosi amheuaeth sylweddol ynghylch gallu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i barhau i fabwysiadu'r sail cyfrifyddu 'busnes sy'n mynd rhagddo' am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y caiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol o ran y cysyniad o fusnes sy'n mynd rhagddo yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd arnynt. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol neu sy'n cyd-fynd ag ef. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau y nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd yn ei chylch.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn sylweddol â'r datganiadau ariannol neu â'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu a yw'n ymddangos fel pe bai'n cynnwys camddatganiad sylweddol fel arall. Os byddaf yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau sylweddol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i wneud, rwy'n dod i'r casgliad bod camddatganiad sylweddol yn y wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd ar y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26;
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân a'i amgylchedd a

gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad o ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel a esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon a gynhwysir yn y Datganiad, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun gwir a theg ac sy'n cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall; ac
- asesu gallu Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y swyddog cyllid cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol ag adran 13(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad

perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, yn golygu achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a nodir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, archwilio mewnol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân sy'n ymwneud ag:
 - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a pha un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a pha un a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a hefyd
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble allai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, canfûm botensial twyll yn cofnodi dyddlyfrau anarferol.
- Cael dealltwriaeth am y fframwaith awdurdod sydd gan Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân yn gweithredu oddi mewn iddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân.
- Cael dealltwriaeth am berthnasoedd partïon cysylltiedig.

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a ganfuwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a phrofi yn erbyn dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr, a'r Pwyllgor Archwilio ynghylch ymglyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl;

- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhoi arwydd o wyrddedd bosibl; a gwerthuso'r rhesymeg fusnes dros unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau dynodedig perthnasol a risgiau posibl o dwyll i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, gan yr anhawster cynhenid o ran canfod afreolaidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Yr wyf yn tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Llofnod
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Dyddiad

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Atodiad 4 – Llythyr sylwadau

[Pennawd y corff a archwilir]

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Swyddfa Archwilio Cymru

1 Cwr y Ddinas

Caerdydd

CF10 4BZ

[Dyddiad]

Sylwadau ynghylch datganiadau ariannol 2025-26

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 at ddiben mynegi barn ynglŷn â'u gwirionedd a thegwch a'u paratoi'n briodol.

Yr ydym yn cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred ar ôl gwneud yr ymholiadau a oedd yn ddigonol yn ein tyb ni, y gallwn gyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r rheolwyr

Cyfrifoldebau

Yr ydym ni wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am:

- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Chod Ymarfer Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU 2025-26; yn arbennig mae'r datganiadau ariannol yn rhoi golwg gywir a theg yn unol â hwy;
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

- mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - gwybodaeth ychwanegol yr ydych chi wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad; a
 - mynediad digyfngiad at aelodau o staff y penderfynoch chi fod angen cael tystiolaeth archwilio ganddynt;

Adroddiad Archwiliad Cyfrifon – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

- canlyniadau ein hasesiad ni o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth ni am dwyll gwirioneddol neu dwyll tybiedig yr ydym ni'n ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - cyflogeion sydd â rolau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol;
- ein gwybodaeth ni am unrhyw honiadau o dwyll gwirioneddol, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflëwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth ni am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu ddiffyg cydymffurfio tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- gwybodaeth am bwy yw'r holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasodd a thrafodion partïon cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt;

Sylwadau am y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi cael eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae'r dulliau, y data a'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd i lunio amcangyfrifon cyfrifyddu, a'u datgeliadau cysylltiedig, yn briodol i gyflawni cydnabyddiaeth, mesuriad neu ddatgeliad sy'n rhesymol yng nghyd-destun y fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Rhoddwyd cyfrif priodol am berthnasodd a thrafodion partïon cysylltiedig ac maent wedi cael eu datgelu'n briodol.

Lle cafwyd digwyddiadau ar ôl y dyddiad adrodd yr oedd yn ofynnol gwneud addasiad ar eu cyfer neu eu datgelu, mae'r holl addasiadau a datgeliadau hyn wedi cael eu gwneud.

Mae pob ymgyfreithiad a hawliad gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi cael eu datgelu wrth yr archwilydd a rhoddwyd cyfrif amdanynt ac maent wedi cael eu datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Nid oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Mae effeithiau camddatganiadau heb eu cywiro a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol ac yn gyfan gwbl, i'r datganiadau ariannol cyfan. Nodir crynodeb o'r eitemau hyn isod:

- Postiwyd £89,000 o nam ar asedau i'r CIES yn hytrach nag yn erbyn y Gronfa Ailbrisio. Byddai cywiro hyn yn cynyddu'r gwarged ac yn lleihau balans y Gronfa Ailbrisio. Oherwydd natur y trafodiad hwn, nid yw hyn yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol.
- Cafodd £85,000 o wariant ei drin yn anghywir fel rhagdaliad ar ddiwedd y flwyddyn. Byddai cywiro hyn yn lleihau balans y dyledwyr ac yn cynyddu gwariant yn 2025-26.

Adroddiad Archwiliad Cyfrifon – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Sylwadau gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol gwir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 21 Medi 2026.

Yr ydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd pob cam y dylem fod wedi'i gymryd er mwyn ein gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac er mwyn cadarnhau ei bod wedi cael ei chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych chi'n ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Swyddog sy'n llofnodi ar ran y rheolwyr

Dyddiad:

Llofnodwyd gan:

Aelod sy'n llofnodi ar ran y rhai sy'n
gyfrifol am lywodraethu

Dyddiad:

Atodiad 5 – Argymhelliad

1. Rheoli Rhestr Eitemau a Ddosbarthwyd Fflyd

Mae meddalwedd Technology One yr Awdurdod yn cynnwys modiwl rhestr eiddo, a ddefnyddir ar gyfer rhestr eiddo eu prif siopau. Mae hyn yn caniatáu cyfrifiadau awtomatig o brisiau cyhoeddi a gwerthuso eitemau sy'n weddill mewn stoc ar ddiwedd y flwyddyn, yn seiliedig ar anfonebau a dderbyniwyd a chyhoeddiadau a broseswyd. Ni ddefnyddir hwn ar gyfer rhestr eiddo fflyd ar hyn o bryd, sy'n cael ei chynnal gan daenlen.

Wrth brofi materion rhestr eiddo fflyd, nodwyd bod rhai eitemau fflyd yn cael eu cyhoeddi am bris nad oedd yn gyson â pholisi cyfrifyddu'r Awdurdod o 'cyntaf i mewn, cyntaf allan' (FIFO). Er bod hyn wedi cael effaith ar y cyfrifon ar gyfer 2025-26 yn ddibwys, argymhellir bod y broses ar gyfer rheoli rhestr eiddo ar gyfer eitemau fflyd yn cael ei hymgorffori yn system Technology One i sicrhau bod prisiau cyhoeddi a gwerthoedd rhestr eiddo cau yn cael eu cofnodi'n gywir.

Blaenoriaeth:

Canolig

Wedi'i dderbyn yn llawn gan y rheolwyr:

Do

Ymateb y rheolwyr:

Bydd y Gwasanaeth yn adolygu addasrwydd ac effeithlonrwydd trosglwyddo rheoli rhestr eiddo fflyd i fodiwl rhestr eiddo TechnologyOne. Bydd yr adolygiad wedi'i gwblhau erbyn mis Rhagfyr 2026 i alluogi integreiddio llawn erbyn mis Mawrth 2027, lle bo'n briodol. Os na ystyrir mai integreiddio llawn yw'r ateb mwyaf effeithiol, bydd proses amgen yn cael ei gweithredu i sicrhau bod materion rhestr eiddo a phrisiadau stoc yn cael eu cyfrifo'n gyson yn unol â pholisi cyfrifyddu FIFO yr Awdurdod.

Dyddiad rhoi ar waith:

Mawrth 2027

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlyn a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio diweddaraf](#).

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Plattform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y problem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Eich cefnogi chi

Mae gan Archwilio Cymru ystod o adnoddau i roi cymorth i graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, ac i'w cynorthwyo i barhau i wella'r gwasanaethau y maent yn eu darparu i bobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwleidiadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant yr eir iddo. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP) eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2024/25				2025/26		
Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000		Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000
46,713 (48,549)	(9,456) 10,308	37,257 (38,241)	Darparu Gwasanaethau Tân Incwm a Gwariant Arall	50,909 (51,788)	(11,506) 11,699	39,403 (40,089)
(1,836)	852	(984)	Diffyg (neu Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau	(879)	193	(686)

2024/25				2025/26		
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000
(1,575) (1,836)	(7,519)	(9,094) (1,836)	Dygwyd Ymlaen (Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(1,871) (879)	(9,011) 0	(10,882) (879)
	48	48	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	0	0	0
1,540	(1,540)	0	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Glustnodwyd	759	(783)	(24)
(1,871)	(9,011)	(10,882)	Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol	(1,989)	(9,794)	(11,783)

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost gyfrifo yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn hytrach na'r swm sydd i'w ariannu o gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa cyfrannu yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid ac yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2024/25				2025/26			
Gwariant £'000	Incwm £'000	Net £'000		Nodyn	Gwariant £'000	Incwm £'000	Net £'000
39,032	(1,775)	37,257	Darparu Gwasanaethau Tân		40,960	(1,557)	39,403
39,032	(1,775)	37,257	Cost Gwasanaethau		40,960	(1,557)	39,403
56	0	56	Gwariant Gweithreu Arall		2	0	2
11,352	(182)	11,170	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	9	12,125	(224)	11,901
0	(49,467)	(49,467)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	10	0	(51,992)	(51,992)
		(984)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau				(686)
0	(2,003)	(2,003)	(Gwarged) neu ddiffyg ar Ailbrisio Eiddo, ac Asedau Offer	18	0	(318)	(318)
		(26,136)	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	18			22,564
		(28,139)	(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall				22,246
		(29,123)	Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr				21,560

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

Mae'r symudiadau mewn 'Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio' mewn cyfrifyddu llywodraeth leol yn syniadol eu natur, gan adlewyrchu'n bennaf newidiadau mewn prisiadau asedau (megis adeiladau neu rwymedigaethau pensiwn). Mae'r rhain yn ffigurau ar bapur, yn hytrach na ffigurau wedi'u cefnogi gan arian parod, ac ni ellir eu gwario ar wasanaethau.

2025/26	Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2025		(1,871)	(8,938)	0	(73)	(10,882)	176,422	165,540
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn 2025/26								
Gwarged neu (Ddiffyg) ar Gwasanaethau		(686)	0	0	0	(686)	0	(686)
Unrhyw Wariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall		0	0	0	0	0	22,246	22,246
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	7	(686)	0	0		(686)	22,246	21,560
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu		(219)	0	0	0	(219)	219	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Symudiadau i Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(905)	0	0	0	(905)	22,465	21,560
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn	8	783	(759)	0	(24)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2025/26		(121)	(759)	0	(24)	(905)	22,465	21,560
Balans ar 31 Mawrth 2026		(1,989)	(9,697)	0	(97)	(11,783)	198,887	187,100

2024/25	Nodyn	Balans y Gronfa Cyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2024		(1,575)	(7,398)	(48)	(73)	(9,094)	203,757	194,663
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn 2024/25								
Gwarged neu (Ddiffyg) ar Gwasanaethau		(984)	0	0	0	(984)	0	(984)
Unrhyw Wariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall		0	0	0	0	0	(28,139)	(28,139)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(984)	0	0	0	(984)	(28,139)	(29,123)
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu	7	(804)	0	0	0	(804)	804	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Symudiadau i Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(1,788)	0	0	0	(1,788)	(27,335)	(29,123)
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn	8	1,492	(1,540)	48	0	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2024/25		(296)	(1,540)	48	0	(1,788)	(27,335)	(29,123)
Balans ar 31 Mawrth 2025		(1,871)	(8,938)	0	(73)	(10,882)	176,422	165,540

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymïadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymïadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbrisio), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau.'

31 Mawrth 2025 £'000		Nodyn	31 Mawrth 2026 £'000
63,041	Eiddo, Peiriannau ac Offer	11	65,589
99	Asedau Anniriaethol	11	197
103	Dyledwyr Tymor Hir	14	113
63,243	Asedau Tymor Hir		65,899
663	Rhestrau Stoc	13	813
2,439	Dyledwyr Tymor Byr	14	1,896
2,523	Buddsoddiadau Tymor Byr	15	2,624
5,625	Asedau Cyfredol		5,333
(10,791)	Benthyca Tymor Byr	12	(4,203)
(375)	Darpariaethau	17	(322)
(6,045)	Credydwyr Tymor Byr	16	(8,799)
(173)	Rhwymedigaeth Les Tymor Byr	29	(209)
(17,384)	Ymrwymïadau Cyfredol		(13,533)
(208,143)	Rhwymedigaeth Pensiwn	18	(232,624)
0	Darpariaethau Tymor Hir	17	0
(425)	Rhwymedigaeth Les Tymor Hir	29	(505)
(8,456)	Benthyca Tymor Hir	12	(11,674)
(217,024)	Rhwymedigaethau Tymor Hir		(244,803)
(165,540)	Asedau Net		(187,104)
(10,882)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	8	(11,783)
176,422	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	18	198,887
165,540	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn		187,104

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycu) i'r Awdurdod.

2024/25 £'000		Nodyn	2025/26 £'000
(984)	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau		(686)
(4,615)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	19	(7,622)
(437)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	19	(429)
(6,036)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	19	(8,737)
7,508	Gweithgareddau Buddsoddi	20	5,214
(1,022)	Gweithgareddau Cyllido	21	3,422
450	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		(101)
(2,973)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd		(2,523)
(2,523)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd	15	(2,624)

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI CAEL EU CYHOEDDI OND NAD YDYNT WEDI'U MABWYSIADU ETO

Lle mae Safon newydd wedi'i chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu gan y Cod eto, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid mewn cyfrifyddu. Y newidiadau a gyflwynir gan God 2026/27 lle mae datgeliadau'n ofynnol yn natganiadau ariannol 2025/26 yw:

- a) **Diwygiadau i FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Diwygiadau i asedau Treftadaeth)** a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2024
- b) **Diwygiadau i Ddosbarthiad a Mesur Offerynnau Ariannol (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Mai 2024
- c) **Gwelliannau blynyddol i safonau cyfrifyddu IFRS – Cyfrol 11** a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2024
- d) **Contractau sy'n Cyfeirio at Drydan sy'n Ddibynnol ar Natur (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2024

Nid yw'r Awdurdod yn disgwyl y bydd mabwysiadu eitemau a) i d) yn arwain at newidiadau o bwys i gydnabyddiaeth na mesur y symiau a adroddir yn y datganiadau ariannol, a rhagwelir mai cyfyngedig fydd y defnydd o'r diwygiadau hyn.

2 DYFARNIADAU HOLLBWYSIG WRTH GYMHWYSO POLISIAU CYFRIFYDDU

Mae polisïau cyfrifyddu yn cyfeirio at yr egwyddorion, y sail, y confensiynau, y rheolau a'r arferion penodol a gymhwysir gan awdurdod wrth baratoi a chyflwyno datganiadau ariannol.

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod gwneud rhai penderfyniadau barnol ynghylch trafodion cymhleth neu rai sy'n cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r farn allweddol yn y Datganiad Ariannol fel a ganlyn:

- Mae graddfa uchel o ansicrwydd ynghylch lefelau cyllido'r dyfodol ar gyfer llywodraeth leol yn ei chyfanrwydd. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddangos y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darparu gwasanaethau.

3 RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O AMCANGYFRIF AC ANSICRWYDD

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r prif eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd as sail mynegeo, hynny yw, y newidiadau a fu yn y farchnad yn y pum mlynedd ers y ailbrisiad diwethaf. Mae mynegeo'n offeryn i gymhwyso brasamcan o newidiadau yn y farchnad, ac mae'r dewis o fynegai yn fater o farn a wneir yng nghyd-destun darparu amcangyfrif rhesymol o'r symudiad yng ngwerth ased ers y flwyddyn flaenorol. Mae'n bosibl y gallai gwerth eiddo barhau i amrywio, yn enwedig yn ystod cyfnodau o ansicrwydd economaidd, gyda risg o wahaniaeth mewn gwerthoedd wedi'u mynegeo o'i gymharu â'r gwerthusiadau proffesiynol a gynhyrchwyd gan dystiolaeth y farchnad yn yr ailbrisiad pum mlynedd.

Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyflwr asedau, bywyd defnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys.

Cwblhawyd yr ailbrisiad llawn diwethaf ar 31 Mawrth 2023. Oherwydd bod data pellach ar gael mewn perthynas â phrisio gorsafoedd tân, mae adolygiad wedi'i gwblhau, o holl adeiladau'r orsaf, ar 31 Mawrth 2024. Mae mynegeo wedi'i gymhwyso i'r gwerth cario ymlaen yn 2025/26 gan ddefnyddio mynegeion sy'n rhoi'r adlewyrchiad gorau o yrwyr cost sylfaenol pob dosbarth o asedau.

Darperir rhagor o wybodaeth yn y Polisiâu Cyfrifyddu ac yn y nodyn Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Ymrwymiad Pensiwn - Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa pensiwn.

Penodir actiwarïaid ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso. Darperir rhagor o wybodaeth o fewn cyfrif y gronfa pensiwn.

O ystyried sensitifrwydd y rhwymedigaeth pensiwn i newidiadau mewn rhagdybiaethau actiwarïadd allweddol, mae risg sylweddol y gallai newidiadau rhesymol bosibl mewn rhagdybiaethau arwain at addasiad sylweddol i'r rhwymedigaeth pensiwn net mewn blynyddoedd ariannol yn y dyfodol.

4 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi cael ei awdurdodi l'w gyhoeddi gan y Swyddog 151 ar 28 Fai 2026. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau.

Lle bo digwyddiadau cyn y dyddiad hwn wedi darparu gwybodaeth am amgylchiadau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2026, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi'u haddasu ym mhob agwedd ddeunyddiol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau sylweddol ar ôl dyddiad y fantolen.

5 NODYN I'R DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

2025/26	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn	Arall Addasiadau	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(2,075)	(9,555)	124	(11,506)
Cost Net Gwasanaethau	(2,075)	(9,555)	124	(11,506)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(202)	11,472	429	11,699
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(2,277)	1,917	553	193

2024/25	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn	Arall Addasiadau	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(1,590)	(8,064)	198	(9,456)
Cost Net Gwasanaethau	(1,590)	(8,064)	198	(9,456)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(862)	10,733	437	10,308
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(2,452)	2,669	635	852

Addasiadau at ddibenion cyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac enillion a cholledion amhariad ac ailbrisio yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi - y newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai y gellir eu derbyn yn y flwyddyn i'r rhai y gellir eu derbyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cael ei gredydu â grantiau cyfalaf y gellir eu derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu rai y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newid net ar gyfer yr addasiadau pensiwn - Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm Buddiannau Cyflogeion IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Addasiadau Eraill - Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi, mae'r golofn addasiadau statudol arall yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- Mae'r tâl o dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir ei godi o dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddid yn ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion ar y Gronfa Gyffredinol yn y dyfodol.

6 DADANSODDI GWARIANT AC INCWM YN ÓL NATUR

2024/25 £000		2025/26 £000
	Gwariant	
25,889	Gweithwyr	27,216
10,312	Costau Gweithredu Eraill	10,260
385	Gwasanaethau Cefnogi	429
56	(Enillion)/Colled ar waredu asedau	2
11,352	Gwariant Ariannu a Buddsoddi	12,125
2,445	Costau Ariannu Cyfalaf	3,055
50,439	Cyfanswm y Gwariant	53,087
	Incwm	
(793)	Ffioedd, Taliadau & Incwm Gwasanaeth Arall	(895)
(182)	Incwm Llog a Buddsoddi	(224)
(48,549)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	(51,788)
(1,899)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(866)
(51,423)	Cyfanswm yr Incwm	(53,773)
(984)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(686)

7 ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU YN ÓL STATUD

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i nodi'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Mae'r canlynol yn disgrifio'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans y Gronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau awdurdod gael eu talu iddi ac y mae holl rwymedigaethau'r awdurdod i'w talu ohoni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol. Felly, mae balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r awdurdod wedi'i rymuso'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg adnoddau y mae'n ofynnol i'r awdurdod ei adennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa derbyniadau cyfalaf

Mae'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn dal yr elw o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'i gyfyngu gan statud rhag cael ei ddefnyddio heblaw am ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso

Mae'r cyfrif (cronfa wrth gefn) grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir gwneud hyn.

2024/25						2025/26					
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan y Rheoliadau	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	
(2,602)	0	0	(2,602)	2,602	Dibrisiant ac amhariad	(2,967)	0	0	(2,967)	2,967	
156	0	0	156	(156)	Colledion/enillion ailbrizio/enillion ar Eiddo	(89)	0	0	(89)	89	
(56)	0	0	(56)	56	Gwaredu asedau nad ydynt yn gyfredol	(2)	0	(24)	(26)	26	
1,459	0	0	1,459	(1,459)	Gwariant cyfalaf wedi'i ariannu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd/CERA	2,338	0	0	2,338	(2,338)	
918	0	0	918	(918)	Ariannu gwariant cyfalaf o grantiau	204	0	0	204	(204)	
1,957	0	0	1,957	(1,957)	Cyllid Ariannu (MRP)	2,138	0	0	2,138	(2,138)	
1,832	0	0	1,832	(1,832)		1,622	0	(24)	1,598	(1,598)	
11,028	0	0	11,028	(11,028)	Cyfraniadau a thaliadau Pensiwn Cyflogwyr i bensiynwyr	12,123	0	0	12,123	(12,123)	
(13,697)	0	0	(13,697)	13,697	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y CIES	(14,040)	0	0	(14,040)	14,040	
(2,669)	0	0	(2,669)	2,669		(1,917)	0	0	(1,917)	1,917	
0	48	0	48	(48)	Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	0	0	0	0	
(15)	0	0	(15)	15	Symuiad o ran cronni Absenoldeb Cronedig	100	0	0	100	(100)	
(852)	48	0	(804)	804	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan y rheoliadau	(195)	0	(24)	(219)	219	

8 CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2025/26.

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 31 Mawrth 2024 £'000	Trosglwyd d-iadau (i mewn) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2025 £'000	Trosglwyd d-iadau (i mewn) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2026 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth						
Cronfa Bensiwn	Costau pensiwn ychwanegol yn ymwneud â newidiadau i reolau pensiwn	(545)	(525)	(1,070)	(548)	(1,618)
Cronfa ar gyfer Llog	Lliniaru cynnydd mewn cyfraddau llog sy'n effeithio ar y gyllideb refeniw	(300)	0	(300)		(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	Ariannu ôl-groniad o ran atgyweirio hydrantau	(90)	0	(90)		(90)
PPE Gwisg / Stoc	Mwy o gostau gwisg oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth	(697)	(71)	(768)		(768)
Newid Trawsffurfio	Cyllid ar gyfer cyflawni prosiectau newid trawsnewidiol	(851)	0	(851)		(851)
Gwella Cyfleusterau	Sicrhau bod adeiladau'n o'r safon ofynnol a gwella effeithlonrwydd ynni	(651)	(329)	(980)		(980)
Atebolrwydd Cyfreithiol	Ariannu costau cyfreithiol ar gyfer hawliadau hysbys/disgwyliedig	(310)	0	(310)	30	(280)
Hyfforddiant	Gweithredu gofynion deddfwriaethol ar hyfforddiant newyd	(250)	0	(250)		(250)
Digwyddiadau mawr	Gwrthbwysu costau digwyddiadau mawr sy'n fwy na'r gyllideb	(150)	0	(150)		(150)
Gwella Systemau	Cyllid ar gael i weithredu gwelliannau i'r system	(711)	0	(711)		(711)
Chwyddiant	Gwrthbwysu costau chwyddiant sy'n fwy na'r gyllideb	(250)	0	(250)	(151)	(401)
Adolygiad o Strwythur Tâl	Ar gyfer trafodaethau parhaus ar strwythur cyflog diffoddwyr tân	(473)	0	(473)		(473)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn						
Prosiectau Cyfalaf	Cyllid ar gyfer cynlluniau lle ceir oedi a chostau cadw	(914)	(89)	(1,003)	(90)	(1,093)
Cynllun Radio	Uwchraddio'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys	(1,011)	(526)	(1,537)		(1,537)
Gostyngiad Grant	Gwrthbwysu gostyngiad cyllid Diogelwch Tân gan Lywodraeth Cymru	(195)	0	(195)		(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(7,398)	(1,540)	(8,938)	(759)	(9,697)
Cronfa Gyffredinol	Ar gael at ddibenion cyffredinol ac i ddarparu gwytnwch gweithredol	(1,575)	(296)	(1,871)	(121)	(1,989)
Derbyniadau Cyfalaf	Cadw derbyniadau gwerthu asedau ar gyfer gwariant cyfalaf yn y dyfodol	(73)	0	(73)	(24)	(97)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	Yn dal grantiau a chyfraniadau cyfalaf heb eu cymhwyso at wariant eto	(48)	48	0	0	0
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(9,094)	(1,788)	(10,882)	(904)	(11,783)

9 INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

2024/25 £'000		2025/26 £'000
619	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	653
(182)	Llog a dderbynnir ac incwm tebyg	(224)
10,733	Llog Net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	11,472
11,170	Cyfanswm	11,901

10 TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2024/25 £'000		2025/26 £'000
4,871	Cyngor Sir Ynys Môn	5,186
8,063	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	8,562
6,812	Cyngor Sir Ddinbych	7,271
10,957	Cyngor Sir y Fflint	11,661
8,295	Cyngor Gwynedd	8,919
9,551	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	10,189
48,549	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	51,788
918	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	204
49,467	Cyfanswm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	51,992

11 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL**Symudiadau ar Falansau**

2025-2026	Tir ac Adeiladau	Cerbydau ac Offer	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm	Asedau Anniriaethol Cyfanswm	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2025	52,890	26,623	766	80,279	233	0
Ailgategoreiddio asedau	181	533	(714)	0	0	0
Ychwanegiadau	848	2,747	1,681	5,276	135	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrizio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrizio Wrth Gefn	1,079	0	0	1,079	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrizio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(2,217)	0	(2,217)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	(2)	0	0	(2)	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2026	54,996	27,686	1,733	84,415	368	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2025	(1,027)	(16,211)	0	(17,238)	(134)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(1,140)	(1,790)	0	(2,930)	(37)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrizio	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0
Colledion a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrizio	(762)	0	0	(762)	0	0
Colledion a gydnabyddir yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau	(88)	0	0	(88)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	2,192	0	2,192	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2026	(3,017)	(15,809)	0	(18,826)	(171)	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2026	51,979	11,877	1,733	65,589	197	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2025	51,863	10,412	766	63,041	99	0

2024-2025	Tir ac Adeiladau	Cerbydau ac Offer	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm	Asedau Anniriaethol Cyfanswm	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2024	46,253	24,129	1,060	71,442	233	0
Cydnabyddiaeth o Asedau Hawl i Ddefnyddio	593	328	0	921	0	
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2024	46,846	24,457	1,060	72,363	233	0
Ailgategoreiddio asedau	483	577	(1,060)	0	0	0
Ychwanegiadau	3,402	2,366	766	6,534	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	2,003	0	0	2,003	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	156	0	0	156	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(777)	0	(777)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2025	52,890	26,623	766	80,279	233	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2024	(43)	(15,355)	0	(15,398)	(92)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(984)	(1,577)	0	(2,561)	(42)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrisio	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	721	0	721	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2025	(1,027)	(16,211)	0	(17,238)	(134)	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2025	51,863	10,412	766	63,041	99	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2024	46,210	8,774	1,060	56,044	141	0

Dibrisiad

Dibrisir adeiladau gan ddefnyddio cydranu, lle gwneir amcangyfrif o oes ddefnyddiol pob cydran o'r adeilad ac yna defnyddir cyfartaledd pwysol i gyfrifo'r tâl blynyddol.

Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar y gost hanesyddol, sy'n brocsi ar gyfer y gost bresennol ar asedau ag oes fer ac yn cael ei ddibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Ailbrisiadau ac Amariadau

Mae'r awdurdod yn sicrhau bod pob eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu mesur ar werth cyfredol drwy broses ailbrizio bum mlynedd, wedi'i ategu gan fynegio blynyddol yn y blynyddoedd rhwng ailbrisiadau.

Cafodd pob prisiad ei gynnal yn fewnol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r sail amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS).

Defnyddiwyd y mynegeion canlynol ar gyfer mynegeio 2025/26:

Mynegai	Newid cyfartalog %	Newid mewn prisiad £'000
BCIS All-In TPI	2.49	1,043
Twf Cyfalaf MSCI – Diwydiannol a CoStar	3.00	36
Twf Cyfalaf MSCI – Swyddfeydd a CoStar	0.10	-
Total		1,079

Mae prisiadau cerbydau, peiriannau ac offer yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2026 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £3,202k (2024/25: £1,813k). Mae'r ymrwymadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	£'000
Gwaith Adeiladu	2,012
Cerbydau	764
Offer	426
Cyfanswm	3,202

Asedau Dros Ben (Eiddo, peiriannau ac offer nad ydynt yn weithredol)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau perthnasol dros ben.

12 OFFERYNNAU ARIANNOL**Categoriâu Offerynnau Ariannol**

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Heb fod yn gyfredol		Cyfredol	
	31 Mawrth 2025 £'000	31 Mawrth 2026 £'000	31 Mawrth 2025 £'000	31 Mawrth 2026 £'000
Asedau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Arian parod a Chyfwertth ag arian parod	0	0	2,523	2,624
Dyledwyr	103	113	2,439	1,896
Rhwymedigaeth Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Llog Cronedig	0	0	(174)	(121)
Benthyciadau	(8,456)	(11,674)	(10,617)	(4,082)
Cyfanswm Benthyciadau	(8,456)	(11,674)	(10,791)	(4,203)
Credydwyr	0	0	(6,045)	(8,799)
Rhwymedigaeth Les	(425)	(505)	(173)	(209)

Offerynnau Ariannol Enillion/Colledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2024/25		2025/26	
	Ymrwymadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymadau u Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	619	0	653	0
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(182)	0	(224)
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	619	(182)	653	(224)

Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymïadau sy'n cael eu Cario ar Gost Amorteiddiedig

Mae'r ymrwymïadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthycïadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymïadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymïadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthycïadau gan y Bwrdd Benthycïadau Gwaith Cyhoeddus a benthycïadau eraill sy'n daladwy, mae benthycïadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthycïadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar yr anfoneb;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r infois.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 25		31 Mawrth 26	
	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000
Dyled y BBGC	(14,073)	(13,300)	(13,756)	(13,040)
Dyled nad yw'r BBGC	(5,000)	(5,000)	(2,000)	(2,000)
Cyfanswm Dyledion	(19,073)	(18,300)	(15,756)	(15,040)

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar breimiymau a fyddai'n daladwy pe ildwyd benthycïadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

13 RHESTRAU STOC

	Prif Storfeydd		Stoc Fflyd	
	2024/25 £'000	2025/26 £'000	2024/25 £'000	2025/26 £'000
Balans ar ddechrau'r	413	437	201	225
Pryniadau	952	470	203	330
Dileuadau	(3)	(5)	(1)	(2)
Cydnabyddir fel gwariant	(925)	(310)	(178)	(332)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	437	592	225	221

14 DYLEDWYR

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Tymor Hir	
103	Rhagdaliadau	113
103	Cyfanswm Tymor Hir	113
	Tymor Byr	
445	Symiau Derbyniadwy Eraill	464
1,509	Symiau Masnach Derbyniadwy	660
485	Rhagdaliadau	772
2,439	Cyfanswm Tymor Byr	1,896
2,542	Cyfanswm Dyledwyr Tymor Hir a Thymor Byr	2,009

15 ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

31 Mawrth 25 £'000		31 Mawrth 26 £'000
2,517	Balansau Arian Parod a Balansau Banc	2,620
0	Adneuon Tymor Byr	0
6	Imprest Arian Môn	4
2,523	Cyfanswm	2,624

16 CREDYDWYR

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(820)	Symiau Taladwy Eraill	(3,783)
(5,225)	Symiau Masnach Taladwy	(5,016)
(6,045)	Cyfanswm	(8,799)

17 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £322k yn ymwneud ag ymrwymadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans Agoriadol £'000	Symudiadau I Mewn £'000	Symudiadau Allan £'000	Balans Terfynol £'000
Darpariaethau Tymor Byr	(375)	(1)	54	(322)
Darpariaethau Tymor Hir	0	0	0	0
Cyfanswm	(375)	(1)	54	(322)

18 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31 Mawrth 2025 £'000		31 Mawrth 2026 £'000
(19,012)	Cronfa Ailbrisio	(18,971)
(13,111)	Cyfrif Addasu Cyfalaf	(15,069)
208,143	Cronfa Pensiynau	232,624
402	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	303
176,422	Cyfanswm	198,887

Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbrisio yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisio am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(17,304)	Balans ar 1 Ebrill	(19,012)
(2,003)	Ailbrisio asedau am i fyny	(1,079)
0	Ailbrisio asedau a cholledion amhariad i lawr nas codir ar y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	761
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
295	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	359
(19,012)	Balans ar 31 Mawrth	(18,971)

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(10,935)	Balans ar 1 Ebrill	(13,111)
2,602	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	2,967
56	Swm yr ased anghyfredol wedi'i ddileu wrth waredu neu werthu	25
(156)	Addasiad sy'n ymwneud ag ailbrizio asedau	89
(295)	Addasu symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbrizio	(359)
2,207	Swm net a ddilëwyd o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	2,722
(918)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	(204)
(1,459)	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol/ Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(2,338)
(49)	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r cyfrif grantiau cyfalaf nas defnyddiwyd	0
(1,957)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(2,138)
(4,383)	Ariannu Cyfalaf a Ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(4,680)
(13,111)	Balans ar 31 Mawrth	(15,069)

Cronfa Pensiynau

Mae'r gronfa pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynnyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r ymrwymadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y gronfa pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeg talu'r buddion.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
231,610	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	208,143
(26,136)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	22,564
13,697	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	14,040
(11,028)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(12,123)
(23,467)	Symudiad ar y Gronfa Pensiynau	24,481
208,143	Balans ar 31 Mawrth	232,624

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
386	Balans ar 1 Ebrill	402
(386)	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(402)
402	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	303
402	Balans ar 31 Mawrth	303

19 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(984)	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	(686)
49	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	150
1,205	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(533)
(428)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	(2,754)
0	(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Rhwymedigaethau Les	(81)
(2,602)	Cost Dibrisio	(2,967)
0	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	24
(2,608)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(1,295)
0	Codi am Amhariad/Ailbrisio Asedau	(89)
(56)	Swm cario Asedau Anghyfredol wedi'u gwerthu neu eu dadadnabod	(25)
(159)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	53
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	(204)
(16)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	99
(4,615)	Is-gyfanswm Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	(7,622)
(619)	Llog a dalwyd	(653)
182	Llog a gafwyd	224
(437)	Is-gyfanswm	(429)
(6,036)	Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol	(8,737)

20 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2024/25 £'000		2025/26 £'000
6,534	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	5,411
0	Wedi'i leihau gan ychwanegiadau asedau les	(403)
56	Enillion o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2
918	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	204
7,508	Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi	5,214

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(5,000)	Derbyniadau arian parod o fenthycu tymor byr a thymor hir	(7,500)
3,714	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	10,817
(173)	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sy'n disgwyl sylw mewn perthynas â lesioedd	(324)
437	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	429
(1,022)	Llif arian net o weithgareddau ariannu	3,422

22 LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn:

2024/25 £		2025/26 £
90,515	Lwfansau Aelodau Etholedig	90,875
1,560	Treuliau Aelodau Etholedig	1,203
1,142	Costau Aelodau Cyfetholedig	1,376
93,217	Cyfanswm	93,454

Mae Aelodau Etholedig yr Awdurdod Tân ac Achub yn gymwys i dderbyn lwfansau fel cydnabyddiaeth o'u rolau a'u cyfrifoldebau. Mae'r lwfansau hyn yn cynnwys cyflog sylfaenol sy'n daladwy i bob aelod, ac, lle bo'n berthnasol, cyflogau uwch i'r rhai sy'n ymgymryd â dyletswyddau ychwanegol megis Cadeirydd neu Is-gadeirydd yr Awdurdod neu ei bwyllgorau.

Yn ogystal â lwfansau, gall Aelodau Etholedig hawlio ad-daliad am dreuliau a gafwyd wrth gyflawni eu dyletswyddau swyddogol. Fel arfer, mae'r treuliau hyn yn cynnwys costau teithio a chynhaliadau sy'n gysylltiedig ag ymweld â chyfarfodydd yr Awdurdod, sesiynau hyfforddi, a chyfarfodydd cymeradwy eraill.

Nid yw Aelodau Cyd-ethol, sydd wedi'u penodi i ddarparu mewnbwn annibynnol neu arbenigedd arbenigol—megis y rhai sy'n gwasanaethu ar y Pwyllgor Safonau—yn derbyn lwfans. Yn lle hynny, maent yn gymwys i dderbyn taliadau fel cydnabyddiaeth o'u cyfranogiad mewn cyfarfodydd swyddogol a gweithgareddau cysylltiedig.

23 TALIADAU SWYDDOGION

Mae'r taliadau a delir i uwch weithwyr yr Awdurdod wedi'i nodi yn y tabl canlynol. Enwir Uwch Swyddogion y mae eu cyflog yn £150,000 neu fwy.

Teitl Swydd	Blwyddyn	Cyflog (gan gynnwys Ffioedd a Lwfansau)	Cyfraniadau Pensiwn	Cyfanswm y Taliadau
		£	£	£
Prif Swyddog Tân: Dawn Docx	2025/26	162,057	29,656	191,713
	2024/25	156,392	28,620	185,012
Dirprwy Brif Swyddog Tân (Yn wag ers Ebrill 2025)	2025/26	12,366	3,387	15,753
	2024/25	125,114	38,785	163,899
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2025/26	122,020	22,330	144,350
	2024/25	117,294	21,465	138,759
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol*	2025/26	120,655	35,263	155,918
	2024/25	101,921	25,901	127,822
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (penodwyd ym mis Ionawr 2025)**	2025/26	116,535	33,964	150,499
	2024/25	28,926	7,431	36,357
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (secondiad Mawrth 2024)***	2025/26	26,444	8,198	34,642
	2024/25	47,314	13,938	61,252
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn)	2025/26	8,510	1,557	10,067
	2024/25	8,340	1,526	9,866

* Daeth contract tymor penodol Prif Swyddog Tân Cynorthwyol i ben yn Rhagfyr 2024. Ailbenodwyd y deiliad swydd dros dro ym mis Chwefror 2025 ac fe sicrhodd y swydd yn barhaol ym mis Gorffennaf 2025.

**Penodwyd deiliad y swydd dros dro ym mis Ionawr 2025, ac fe'i penodwyd yn barhaol wedyn ym mis Gorffennaf 2025.

*** Prif Swyddog Tân Cynorthwyol ar secondiad dros dro i Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru fel Prif Swyddog Tân, dychwelodd i GTAGC o 13 Tachwedd 2024 ac yna gadawodd y sefydliad ym mis Mehefin 2025. Talwyd ac adroddwyd costau cyflog y secondiad, sef £107,708, a chostau pensiwn o £22,423, gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Swyddog. Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 27 - Partion Cysylltiedig.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Band Taliad	Nifer y Gweithwyr Cyflogedig	
	2024/25	2025/26
£60,000 - £64,999	22	8
£65,000 - £69,999	6	17
£70,000 - £74,999	4	4
£75,000 - £79,999	2	4
£80,000 - £84,999	0	0
£85,000 - £89,999	2	1
£90,000 - £94,999	2	1
£95,000 - £99,999	0	3

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl y Prif Swyddog Tân a thâl canolrifol staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2024/25		2025/26
£156,392	Prif Swyddog Tân	£162,057
£37,675	Canolrif	£38,881
4.15	Cymhareb	4.17

Mae'r data yn y tabl uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn). Mae staff a gyflogir o dan contractau'r System Dyletswydd ar alwad (RDS) wedi'u cynnwys yn y cyfrifiad ar sail eu pwynt Graddfa Cyflawn Amser (FTE), yn hytrach na'u henillion gwirioneddol.

Mae nifer y pecynnau gadael gyda chyfanswm y gost fesul band wedi'u nodi yn y tabl isod. Nid oedd unrhyw ddiswyddiadau gorfodol na gwirfoddol yn 2024/25 nac yn 2025/26, ac felly ni chafwyd unrhyw gostau diswyddiad nac unrhyw iawndal arall am golli swydd.

Mae'r holl becynnau gadael a ddatgelwyd yn ymwneud â therfyniadau a gychwynnwyd gan y cyflogwr, yn deillio o gyfnodau prawf aflwyddiannus neu derfyniadau cyflogaeth, gyda'r costau'n cynnwys tâl yn lle rhybudd (PILON) yn unig.

Mae ffigurau cymharol 2024/25 wedi'u hailddatgan (a ddatgelwyd yn flaenorol fel £0) i adlewyrchu cynnwys holl gostau Tâl yn Lle Rhybudd sy'n ymwneud â therfyniadau a gychwynnwyd gan y cyflogwr, ac eithrio ymddeoliadau oherwydd salwch.

Band Cost Pecyn Gadael	Cyfanswm Nifer y Pecynnau Gadael		Cyfanswm Cost y Pecynnau Gadael	
	2024/25	2025/26	2024/25	2025/26
£0 - £19,999	2	2	£3,100	£3,152
Cyfanswm	2	2	£3,100	£3,152

24 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd penodedig:

2024/25 £'000		2025/26 £'000
60	Gwaith Archwilio Ariannol	63
17	Gwaith Archwilio Perfformiad	18
77	Cyfanswm	81

25 GRANTIAU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Credydwyd i Gwasanaethau	
250	Offer Diogelwch yn y Cartref	240
304	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	112
145	Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuencid	141
72	Operation Ugain	80
2	Windrush Cymru	0
0	Mentrau Gwella Diwylliant Llywodraeth Cymru	38
209	Pwysau Cyflog y Gwasanaeth Tân ac Achub	51
982	Cyfanswm	662
	Credydwyd i drethiant ac incwm a gwariant amhenodol	
377	Radios	0
115	Cerbydau Trydan	57
131	Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	89
295	Grant gwres carbon isel y sector cyhoeddus	58
918	Cyfanswm	204

26 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer yr holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau cymeradwy yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar gyfer y Fforwm Cadernid Lleol. Mae hon yn bartneriaeth amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys y gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, y GIG, Asiantaeth yr Amgylchedd ac eraill. Mae cyfraniadau gan y cyrff cyhoeddus amrywiol yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Defnyddir y cyllid hwn i dalu am wariant y Fforwm. Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod gyllid o £2k yn ymwneud â'r Fforwm.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
3,117	Cydnorthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	2,827
227	Ymgysylltu â Phlant ac Ieuenctid	240
110	Fforwm Cydnorthedd Lleol	152
3,454	Cyfanswm	3,219

27 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion o bwys gyda phartion cysylltiedig – cyrff neu unigolion a allai reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhwydd â'r awdurdod.

Llywodraeth Cymru

Mae gan Lywodraeth Cymru gryn ddylanwad dros weithrediad cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r awdurdod yn gweithredu o'i fewn. Mae'n darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau (caiff y Grant Cynnal Refeniw ei dalu i awdurdodau cyfansoddol) ac mae'n rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr awdurdod â phartion eraill. Yn Nodyn 25, dangosir y derbyniadau grant a geir yn uniongyrchol, ac yn Nodyn 10 dangosir cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol.

Aelodau

Mae gan aelodau'r awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr awdurdod. Yn Nodyn 22 gwelir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2025/26.

Mae pob Aelod yn cwblhau datganiad o fuddiant gyda ffurflen berthnasol i bartïon cysylltiedig. Ni wnaeth unrhyw Aelod o'r Awdurdod, nac unrhyw un o'u perthnasau agos, fynd i unrhyw drafodiad perthnasol y gellir ei ddatgan yn 2024/25 neu 2025/26.

Mae rhestr o fuddiannau Aelodau Etholedig yn cael ei chadw gan y Swyddog Monitro ac mae ar gael i'w gweld ar y wefan - <https://www.tangogleddcymru.llyw.cymru/>

Uwch Swyddogion

Roedd yr Uwch Swyddogion wedi cwblhau datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2025/26. Yn Nodyn 23, dangosir cydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Swyddogion.

Roedd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol wedi datgan buddiant fel un o ymddiriedolwyr Pentre Peryglon. Mae'r elusen annibynnol yn rhedeg canolfan gweithgareddau addysg sydd wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Roedd taliadau gwerth £4,800 wedi cael eu gwneud i Bentre Peryglon yn 2025/26, gyda £7,700 yn ddyledus ar diwedd y flwyddyn ariannol (talwyd 08/04/26) fel rhan o gyllid grant Llywodraeth Cymru (2024/25: £13,300). Hefyd, darperir cyllid ar gyfer cost gweinyddwr, sy'n werth £37,514 (2024/25: £34,826).

Roedd y Trysorydd hefyd wedi'i gontractio fel Cadeirydd Annibynnol y Bwrdd ar gyfer Cronfa Bensiwn Powys, ac fel Cyfarwyddwr Anweithredol ar Fwrdd Adra, cymdeithas dai.

Nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2025/26 (2024/25: dim).

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae Cyngor Sir y Fflint yn darparu rôl Swyddog Monitro. Delir y swydd hon gan y Prif Swyddog (Llywodraethu)/Swyddog Monitro ac roedd taliadau yn £20k (2024/25: £20k).

Mae Archwiliad Mewnol Merswy yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol, gyda thaliadau yn cyfateb i £23k. Ar 31 Mawrth 2026 nid oedd dim yn weddill heb ei dalu.

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin, sy'n gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn rheoli'r taliadau a wneir i ddiffoddwyr tân sy'n bensiwnwyr ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion pensiwnwyr presennol ac aelodau gweithredol y cynllun. Roedd y trafodion yn y flwyddyn yn £120k (2024/25: £113k). Ar 31 Mawrth 2026, nid oedd unrhyw daliadau'n ddyledus.

Trwy gytundeb secondiad, mae Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn darparu Arweinydd Pensiwn Diffoddwyr Tân, ac yn ystod y flwyddyn talwyd £18k (2024/25: £18k) am hyn, gyda £4k yn weddill heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae trefniadau ar y cyd gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ogystal ag ystafell reoli a rennir. Cyfanswm cyfraniad yr Awdurdod tuag at reoli cyfleusterau oedd £291k (2024/25: £234k) gyda £146kk yn weddill heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn.

28 GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, (gan gynnwys gwerth asedau a gaffaelwyd dan brydlesi ariannu a chytundebau PFI), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan yr awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y gofyniad ariannu cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan yr awdurdod sydd eto i'w ariannu.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
27,950	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	31,022
921	Cydnabyddiaeth o IFRS16	0
28,871	Balans agoriadol wedi'i haddasu ar gyfer IFRS 16	31,022
	Buddsoddiad Cyfalaf	
6,534	Eiddo, Peiriannau ac Offer	5,411
	Ffynonellau Cyllid	
(967)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(204)
(1,957)	Symiau wedi'u neilltuo o refeniw (MRP)	(2,138)
(1,459)	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(2,338)
31,022	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	31,753
3,072	Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthycu (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	731
3,072	Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	731

29 PRYDLESI

Awdurdod fel tenant – Asedau Hawl i Ddefnyddio

Mae prydlesi'n cael eu cydnabod fel asedau hawl i ddefnyddio gyda'r atebolrwydd cyfatebol ar y dyddiad y mae'r ased wedi'i brydlesu ar gael i'w ddefnyddio (neu ar ddyddiad trosglwyddo IFRS 16, os yn hwyrach). Mae'r prydlesi fel arfer ar gyfer cyfnodau sefydlog dros flwyddyn, ond gallant gynnwys opsiynau estyn.

Ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd yn flaenorol fel prydlesi gweithredu, mae ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles bellach ar y fantolen ar 1 Ebrill 2024.

Fel y caniateir gan y Cod, mae'r awdurdod yn eithrio prydlesi ar gyfer eitemau o werth isel sy'n costio llai na £10,000, a phrydlesi gyda thymor llai na 12 mis. Mae'r Awdurdod yn cydnabod y taliadau sy'n gysylltiedig â'r prydlesi hyn fel treuliau dros gyfnod y brydles.

Mae'r awdurdod wedi caffael cerbydau ac offer drwy fynd i mewn i gontractau prydlesi gyda thymor nodweddiadol o bedair blynedd. Yn ogystal, mae'r awdurdod yn prydlesu tri adeilad gyda thymor prydles nodweddiadol o bum mlynedd.

Mae'r tabl yn dangos y newid yn yr asedau hawl i ddefnyddio a gedwir o dan brydlesi gan yr Awdurdod.

	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Cyfanswm £'000
Balans ar 1 Ebrill 2024	485	173	658
Ychwanegiadau	0	403	403
Ailbrisio	(2)	12	10
Dibrisiant ac amorteiddiad	(110)	(100)	(210)
Gwarediadau	0	(31)	(31)
Balans ar 31 Mawrth 2025	373	457	830

Mae'r awdurdod wedi ysgwyddo'r treuliau a'r llif arian canlynol mewn perthynas â lesau:

	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Cyfanswm £'000
Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr			
Treuliau llog ar rwymedigaethau les	24	3	27
Treuliau sy'n ymwneud â lesau tymor byr	0	2	2
Treuliau sy'n ymwneud â lesau eithriedig o eitemau gwerth isel	0	13	13
Taliadau les amrywiol nad ydynt wedi'u cynnwys wrth fesur rhwymedigaethau les	161	28	189
Datganiad llif arian			
Taliadau lleiaf les	117	207	324

Defnyddiodd yr Awdurdod gyfradd fenthycia ychwanegol y tenant (cyfradd blwydd-dal PWLB) sy'n benodol i gyfnod a dyddiad cychwyn y brydles i ostwng gwerth cerbydau wedi'u prydlesu, a'r gyfradd ymhlyg yn y brydles i ostwng gwerth eiddo wedi'u prydlesu.

Mae'r atebolrwydd prydlesol i'w setlo dros y bandiau amser canlynol (wedi'u mesur ar sail y symiau heb eu disgowntio o'r taliadau arian parod disgwyledig).

31 Mawrth 2025 £'000		31 Mawrth 2026 £'000
173	Dim hwyrach na blwyddyn	209
425	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	505
0	Hwyrach na 5 mlynedd	0
598	Cyfanswm yr atebolrwydd heb ei ostwng	714

30 CYNLLUNIAU PENSIWN BUDDION DIFFINIEDIG

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei cyflogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy nes bod gweithwyr cyflogedig yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr cyflogedig yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yn cael ei weithredu o dan fframwaith reoleiddio'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'r CPLIL yn gynllun a ariennir â buddion wedi'u diffinio y mae'r Awdurdod yn aelod cyflogwr ohono o gronfa Bensiwn Clwyd. Cronfa Bensiwn Clwyd, Cyngor Sir y Fflint sy'n gyfrifol am lywodraethu'r cynllun hwn yn ei rinwedd fel Rheolwr y Cynllun a'r Awdurdod Gweinyddol.

Mae'r polisi yn cael ei bennu yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiynau ac yn cael ei oruchwyllo gan y Pwyllgor Pensiwn, gan gynnwys penodi'r rheolwyr buddsoddi. Prif risgiau'r cynllun i'r awdurdod yw'r rhagdybiaethau ynghylch hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu allan o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau i chwyddiant, arenillion bond a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol ar gyfer ailbrisio actiwaraid yn rheolaidd ac ar gyfer gosod cyfraddau cyfraniadau cyflogwr a gweithwyr. Mae cyfraniadau'r cyflogwr yn cael eu codi ar gost gwasanaethau yn seiliedig ar enillion cyflogai yn y cyfnod yn hytrach na phan delir y buddion fel pensiynau yn y pen draw.

Mae'r hyn a godir ar yr ardoll yn adlewyrchu'r taliadau pensiwn gwirioneddol a wnaed yn ystod y flwyddyn yn unig. Fodd bynnag, i ddangos cost lawn buddion ymddeol, mae'r rhain yn cael eu cofnodi yn gyntaf yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yna eu gwrthdroi allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r cofnodion canlynol yn adlewyrchu'r addasiadau hyn.

Mae unrhyw fuddion yn ôl disgresiwn neu gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag ymddeoliadau ar sail salwch yn gost heb ei ariannu ac yn cael eu codi ar wahân ar yr Awdurdod. I'r graddau y mae costau o'r fath yn hysbys, maent yn cael eu cynnwys yn y broses o bennu'r gyllideb ac mae'r Awdurdod yn cadw cronfa wrth gefn i fynd i'r afael ag unrhyw gostau heb eu cynllunio ac i lyfnhau effaith newidiadau ar gyfraddau cyfraniadau'r cyflogwr.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS) yn gynllun heb ei ariannu â buddion wedi'u diffinio, sy'n golygu na ddelfir buddsoddiadau i ariannu'r ymrwymadau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a bennir gan Lywodraeth Cymru, a wneir gan y cyflogwr a'r cyflogaion ar enillion pensiynadwy yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa pensiwn. Mae buddion a delir i ymddeoledigion hefyd yn cael eu codi ar y cyfrif gydag unrhyw ddiffyg arian parod yn cael ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru neu ei dalu iddi.

Mae'r wybodaeth sy'n dilyn wedi'i thynnu o'r adroddiadau datgelu a ddarparwyd gan Mercer (ar ran cynllun pensiwn CPLIL) ac Adran Actiwari'r Llywodraeth (AALI) (ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)). Mae'r manylion mwyaf perthnasol sy'n effeithio ar y cronfeydd Pensiwn isod:

Cyfartalu a Mynegeo Isafswm Pensiwn Gwarantedig

Yn ddiweddar, mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar fynegeo a chyfartalu Isafswm Pensiynau Gwarantedig (GMP), a'r cynnig yw ymestyn y "datrysiad interim" i'r aelodau sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn Gwladol ar ôl 5 Ebrill 2021. Cafodd cost gwasanaeth blaenorol ei gynnwys yn natgeliadau 2019/20 ar gyfer ymestyn y cyfartalu i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol.

Roedd dyfarniad llys pellach hefyd ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cyfartalu'r Cyfanswm Pensiwn Gwarantedig (GMP). Dyfarnodd y llys fod rhaid i ymddiriedolwyr cynlluniau ailedrych ar gyn-Werthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) er mwyn sicrhau bod GMP yn cael ei gyfartalu. Gallai hyn arwain at daliadau atodol ychwanegol pan fo cyfartalu GMP yn golygu nad yw aelodau wedi derbyn eu holl hawl. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei weithredu ar draws cynlluniau, a bydd angen mewnbwn cyfreithiol.

Efallai y bydd hyn yn gofyn am ailedrych ar achosion CETV yn y gorffennol ar gyfer aelodau ag oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gyfartalu. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto. Nid yw data am CETV hanesyddol ar gael i amcangyfrif yr effaith bosibl. Disgwylir y bydd hwn yn godiad cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau (h.y. y rhai a gymerodd CETV ac sydd o fewn y cwmpas ar gyfer ychwanegiad atodol).

Dyfarniad McCloud

Yn dilyn achos Llys Apêl, cafwyd dyfarniad McCloud yn Rhagfyr 2018, a oedd yn dod i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn gwahaniaethu ar sail oedran. Yn dilyn hyn cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU yn cynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae costau gwasanaeth blaenorol wedi'u hamcangyfrif er mwyn ystyried effaith dyfarniad McCloud ac maent wedi'u cynnwys yn y Gronfa Bensiwn ers 2018/19. Mae'r amcangyfrifon hyn wedi'u diweddarau i adlewyrchu'r rhwymedi a amlinellwyd gan Lywodraeth y DU a'r newidiadau gofynnol i Reoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a osodwyd gan Weinidogion Cymru a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023.

Rheoliadau Pensiynau'r Diffoddwyr Tân (Gwasanaeth y Gellir ei Unioni) (Cymru) 2023 a osodwyd ac a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023, gyda'r nod o alluogi Rheolwyr Cynlluniau i weithredu'r newidiadau angenrheidiol i roi'r unioni ar waith. Rhaid cwblhau'r newidiadau hyn o fewn cyfnod o 18 mis. Oherwydd cymhlethdod a nifer y cyfrifiadau, ni lwyddodd y Gwasanaeth i gyrraedd y dyddiad cau o 31 Mawrth 2025 yn llawn.

O ganlyniad i'r methiant i gydymffurfio â gofynion statudol Adran 29 o Ddeddf Pensylunau Gwasanaeth Cyhoeddus a'r Ombwdsmon 2022 (PSPJOA 2022), rhoddwyd gwybod am y mater i'r Rheoleiddiwr Pensiynau (TPR).

Yn ystod 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i weithredu'r newidiadau hyn, ac mae'r ymarfer hwn wedi'i gwblhau'n sylweddol ar gyfer yr aelodau a aseswyd fel rhai sydd wedi'u heffeithio'n andwyol. Cafodd yr effaith ariannol amcangyfrifedig ei chynnwys yn ailbrisio 2020, ac mae gwaith yn parhau i fynd i'r afael yn llawn â phob achos gweddilliol.

Matthews / O'Brien

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pan allai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 1 Gorffennaf 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu'r Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024, ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn.

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau wedi'u diweddarau er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Mae'r tablau isod yn darparu manylion pellach ynghylch y cronfeydd pensiwn:

LGPS 2024/25 £'000	FFPS 2024/25 £'000	Trosglwyddiadau'r Gronfa Gyffredinol	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cost Gwasanaethau		
1,033	1,870	Cost cyfredol y gwasanaeth	704	1,010
0	0	Cost blaenorol y gwasanaeth	0	0
51	0	Costau Gweinyddu	54	0
		Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		
(16)	10,810	Gwariant Llog Net	(18)	11,490
0	0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun	0	0
0	(10)	Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	800
0	0	Cwtogiadau	0	0
1,068	12,670	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar Ddarparu Gwasanaethau	740	13,300
		Buddion Ôl-gyflogaeth Eraill a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr RAilfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys:		
1,894	0	Adenillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio llog)	706	0
(51)	(530)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig	325	0
(6,176)	(25,240)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol	(4)	(7,320)
0	(60)	(Enillion) / Colledion Actiwaraid - profiad	0	29,930
(4,333)	(25,830)	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,027	22,610
		Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd		
(1,068)	(12,670)	Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Ôl- gyflogaeth yn unol â'r Cod	(740)	(13,300)
		Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn		
0	10,370	Buddion Ymddeol sy'n daladwy i Bensiynwyr	0	11,430
658	0	Cyfraniadau'r Cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	693	0

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydabuwyd yn y Fantolen	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
(35,728)	(208,100)	Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(37,140)	(232,580)
40,950		Gwerth Teg asedau'r cynllun	41,599	
5,222 (5,265)	(208,100)	Is-Gyfanswm Effaith IAS19 / IFRIC 14	4,459 (4,503)	(232,580)
(43)	(208,100)	Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(44)	(232,580)

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
41,630	0	Gwerth Teg Agoriadol Asedau'r Cynllun	40,950	0
2,021	0	Incwm Llog	2,387	0
		Enillion / Colledion wrth Ailfesur		
(1,894)	0	Yr enillion ar asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	(706)	0
658	12,440	Cyfraniadau gan y cyflogwr	693	13,740
437	0	Cyfraniadau gan weithwyr cyflogedigi'r cynllun	462	0
(1,851)	(12,440)	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	(2,133)	(13,740)
(51)	0	Costau Gweinyddu	(54)	0
40,950	0	Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun	41,599	0

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Symudiad yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
(40,392)	(231,610)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	(35,728)	(208,100)
(1,033)	(1,870)	Cost Cyfredol y Gwasanaeth	(704)	(1,010)
0	(10)	Trosglwyddiadau i mewn	0	(800)
(1,944)	(10,810)	Costau Llog	(2,058)	(11,490)
(437)	(2,070)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(462)	(2,310)
		Enillion a Cholledion wrth Ailfesur		
51	60	Enillion / Colledion Actiwaraid - profiad	(506)	(29,930)
6,176	530	Enillion / Colledion Actwaraid yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau demograffig	181	0
1,851	25,240	Enillion / Colledion Actwaraid yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau ariannol	4	7,320
0	12,440	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	2,133	13,740
0	0	Cwtogiadau	0	0
0	0	Cost Blaenorol y Gwasanaeth	0	0
(35,728)	(208,100)	Balans ar 31 Mawrth	(37,140)	(232,580)

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) Asedau sy'n Cynnwys:

Dyfynedig 2024/25 £'000	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	Dyfynedig 2025/26 £'000
	Arian a Chyfwert Arian	
0	Cyfrifon Arian	3,786
0	Buddsoddiadau Dros Dro	0
0	Is-gyfanswm Arian a Chyfwert Arian	3,786
	Gwarantu Ecwiti	
6,296	Dyfynnwyd yn fyd-eang	6,697
0	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	0
6,296	Is-gyfanswm Ecwiti	6,697
	Bondiau	
5,409	Eraill Tramor	6,656
9,685	Buddsoddiad a Yrrir gan Rwymedigaethau	11,981
15,094	Is-gyfanswm Bondiau	18,637
	Eiddo	
1,550	DU	1,331
209	Tramor	0
1,759	Is-gyfanswm Eiddo	1,331
	Dewisiadau amgen	
6,298	Cronfeydd Ymddiogelu	0
3,239	Ecwiti Preifat	6,573
123	Seilwaith	3,328
4,808	Coed ac Amaethyddiaeth	83
1,380	Cronfa Twf Amrywiol	0
1,953	Credyd Preifat	1,165
17,801	Is-gyfanswm Dewisiadau Amgen	11,149
40,950	Cyfanswm yr Asedau	41,600

Mae asedau'r cynllun yn cael eu priso gan ddefnyddio technegau gwerth teg yn seiliedig ar nodweddion pob offeryn, lle bo hynny'n bosibl gan ddefnyddio gwybodaeth sy'n seiliedig ar y farchnad.

Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiwn Clwyd, sydd ar gael ar eu gwefan - <https://mss.clwydpensionfund.org.uk/home/investments-and-governance/annual-reports/>

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Mae gwerth yr ymrwymadau wedi eu seilio'n actiwaraid gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol.

Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraid y Llywodraeth.

Mae gwerth ymrwymiadau LGPS wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau ac maent yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2023.

2024/25	LGPS	2025/26
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.1	Dynion	21.0
23.6	Menywod	23.6
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.4	Dynion	22.1
25.4	Menywod	25.2
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.6%	Cyfradd Chwyddiant	2.9%
3.9%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.2%
2.7%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%
5.9%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymiadau'r Cynllun	6.2%
2.6%	Cyfradd Ailbrisio CARE	2.9%

2024/25	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2025/26
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.3	Dynion	21.3
21.3	Menywod	21.3
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.7	Dynion	22.8
22.7	Menywod	22.8
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.7%	Cyfradd Chwyddiant	3.0%
3.5%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.7%
2.7%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%
5.7%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymiadau'r Cynllun	6.1%
3.5%	Cyfradd Ailbrisio CARE	3.7%

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiadau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod yn seiliedig ar newidiadau rhesymol bosibl i ragdybiaethau ar ddiwedd y cyfnod adrodd, gyda phob un yn cael ei amrywio'n annibynnol. Er enghraifft, mae'r rhagdybiaeth ynghylch hirhoedledd yn ystyried newidiadau yn disgwyliad oes dynion a menywod. Er nad yw newidiadau unigol fel hyn yn debygol yn ymarferol, gall rhai rhagdybiaethau fod yn gysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn dilyn polisïau cyfrifyddu'r cynllun—gan ddefnyddio dull credyd uned ragamcanol ar sail actiwaraidd. Nid yw'r dulliau na'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wedi newid ers y cyfnod blaenorol.

Effaith Rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad - LGPS

	Fel yr Adroddwyd	+0.5% gostyngiad y flwyddyn	+0.25% chwyddiant y flwyddyn	+0.25% twf cyflog y flwyddyn	Cynnydd o 1 flwyddyn mewn disgwyliad oes	+/-1% o newid yn enillion buddsoddi 2023/24	
	£000	£000	£000	£000	£000	+1% £000	-1% £000
Ymrwymadau	37,140	34,597	38,481	37,348	37,898	37,140	37,140
Asedau	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(42,010)	(41,188)
Diffyg (gwarged)	(4,459)	(7,002)	(3,118)	(4,251)	(3,701)	(4,870)	(4,048)
Cost a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	699	589	759	699	718	699	699
Cost Llog Net a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	(307)	(502)	(223)	(293)	(259)	(332)	(281)

	Fel yr Adroddwyd	Cyfradd disgownt ar rwymedigaeth-au Cynnydd o 0.5% £000	Cynnydd mewn cyflogau Cynnydd o 0.5% £000	Disgwyliad oes Cynnydd o 1 flwyddyn £000	Cynnydd mewn pensiynau Cynnydd o 0.5% £000
	£000	£000	£000	£000	£000
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Effaith (232,580)	-6.50% (217,462)	1% (234,906)	2.50% (238,395)	6.50% (247,698)

Effaith ar lif arian yr Awdurdod

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r taliad sy'n rhaid ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

31 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2025/26 mewn cyfarfod ar 28 Ebrill 2025. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiadau chwarterol yn manylu ar y cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth ac, os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Perfformiad.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Ceir manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio ac maent ar gael o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - www.northwalesfire.gov.wales

Mae gweithgareddau'r awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol, gan gynnwys:

Risg Credyd

Dyma'r posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Buddsoddiadau sy'n peri'r risg credyd uchaf ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol ac yn pwysleisio bod blaenoriaeth i'w rhoi i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw rhoi arian sydd dros ben yn y tymor byr mewn cyfrifon galw mewn banciau hyd nes y bydd ei angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor byrrach yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau dethol o ansawdd uchel, i leihau'r risg o golled.

Risg Hylifedd

Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i fodloni ei ymrwymadau i wneud taliadau.

Mae'r Awdurdod yn monitro ei falans arian parod i sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, gall yr Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac felly nid oes unrhyw risg canfyddedig na fyddai'r Awdurdod yn gallu codi'r arian i fodloni ei ymrwymadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod wedi ei rwymo i ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg pan fo cyfraddau llog yn anffafriol.

Bydd gan yr Awdurdod ofyniad benthyca bob amser gan nad yw'n dal arian parod neu gronfeydd wrth gefn sylweddol a dim ond mynediad cyfyngedig at gyllid grant cyfalaf. Mae proffil aeddfedrwydd benthyca presennol yr Awdurdod fel a ganlyn:

2025-26	Terfyn uchaf	Terfyn isaf	31 Mawrth 2026 £000	31 Mawrth 2026 %
O dan 12 mis	60%	0%	2,000	13%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%	1,700	11%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%	1,800	11%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%	2,000	13%
10 mlynedd a mwy	100%	0%	8,260	52%
Cyfanswm			15,760	100%

2024-25	Terfyn uchaf	Terfyn isaf	31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2025 %
O dan 12 mis	60%	0%	9,300	49%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%	1,500	8%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%	1,200	6%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%	0	0%
10 mlynedd a mwy	100%	0%	7,070	37%
Cyfanswm			19,070	100%

Risg y Farchnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod fenthyciadau marchnad o £2m (2024/25: £5m).

Mae'r Awdurdod mewn sefyllfa agored i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i buddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws gwahanol gyfnodau offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi;
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthycia yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);

Nid yw benthyciadau'n cael eu cario ar eu gwerth teg ar y fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar Warged neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy neu a dderbynnir ar fenthyciadau a buddsoddiadau ar gyfradd amrywiol yn cael eu gosod yn y Gwarged neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Mae gan yr awdurdod nifer o strategaethau ar gyfer rheoli risg cyfraddau llog. Yn ystod cyfnodau pan fo cyfraddau llog yn gostwng, a lle mae amgylchiadau economaidd yn ei gwneud yn ffafriol, bydd benthyciadau ar gyfradd sefydlog yn cael eu had-dalu'n gynnar i wneud yr Awdurdod yn llai agored i golledion.

32 RHWYMEDIGAETHAU ANNISGWYL

Hawliadau Pensiwn

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pan gallai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 6 Ebrill 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024 ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn.

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau sydd wedi'u diweddarau er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 o rwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Materion Perthnasol Cyfreithiol

Gall yr Awdurdod wynebu her mewn perthynas ag ystod o faterion a allai fod yn destun ymgyfreitha ar unrhyw adeg. Ar ddiwedd y flwyddyn mae'r holl hawliadau hysbys yn cael eu hadolygu a'u hasesu. Os asesir bod atebolrwydd tebygol ac y gellir gwneud amcangyfrif rhesymol, rhoddir cydnabyddiaeth i ddarpariaeth ar gyfer symiau y byddai'r Awdurdod yn gorfod eu hysgwyddo. Pan fo'r tebygolrwydd o setliad yn isel neu pan na ellir amcangyfrif yr atebolrwydd yn rhesymol, ni chydabyddir rhwymedigaeth. Fodd bynnag, mae'r posibilrwydd bod hawliadau yn codi yn y dyfodol o ganlyniad i weithredoedd yn y gorffennol sydd naill ai'n anhysbys ar ddyddiad y Fantolen neu lle mae'r canlyniad mor anrhagweladwy o ran canlyniad neu rwymedigaeth ariannol fel na ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r rhwymedigaeth. Mae'r Awdurdod yn cadw cronfa wrth gefn ar gyfer materion o'r fath.

Tribiwnlys Cyflogaeth

Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw faterion a oedd angen cydnabyddiaeth ariannol.

33 ASED ANNISGWYL

Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw faterion a oedd angen cydnabyddiaeth.

CYFRIF CRONFA BENSIWN DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2026

Mae'r datganiad hwn yn cyflwyno sefyllfa ariannol Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes gan yr Awdurdod falans sy'n daladwy neu'n dderbyniol gan Lywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod y cyfrif yn gytbwys. Yn ogystal, mae'n darparu gwybodaeth am asedau net y gronfa.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(4,906)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(5,437)
0	Tâl afiechyd y cyflogwr	0
0	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig y cyflogwr	0
(2,067)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(2,309)
(100)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig yr aelodau	(304)
(321)	Trosglwyddiadau i mewn	(855)
(7,394)	Cyfanswm Cyfraniadau	(8,905)
	Buddion yn Daladwy:	
9,737	Taliadau Pensiwn	10,872
2,437	Gohirio Pensiynau a Chyfandaliadau buddion ymddeol	3,072
0	Taliadau Gohirio Ôl-ddyddiedig	0
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
88	Trosglwyddiadau allan	16
12,262	Cyfanswm Buddion	13,960
4,868	Diffyg am y flwyddyn cyn i grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	5,055
(4,868)	Grant atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(5,055)
0	Swm Net (Taladwy)/A Dderbynnir ar Gyfer y Flwyddyn	0

Net Assets Statement as at 31 March 2026

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Asedau cyfredol	
(655)	Swm sy'n ddyledus (gan) / i'r Gronfa Gyffredinol	(4,024)
(655)	Cyfanswm Asedau Cyfredol	(4,024)
	Ymrwymadau Cyfredol	
655	Grant atodol yn daladwy (gan) / i Lywodraeth Cymru	4,024
655	Cyfanswm Ymrwymadau Cyfredol	4,024

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, dan Orchymyn Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2007, ac mae'n cynnwys Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Telir cyfraniadau cyflogai a chyflogwr i'r Gronfa, a gwneir taliadau ohoni i bensiynwyr. Mae lefelau cyfraniadau gweithwyr a chyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o dâl pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru ac yn amodol ar ailbrisio gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD) bob pedair blynedd neu fel y cyfarwyddir fel arall gan Drysorlys EM.

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa. Dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad ynghylch swm y Grant Atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru. Mae'r amcangyfrif yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth.

Cyfraddau Cyfraniadau

Yn unol â Rheoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, cyfradd cyfraniad y cyflogwr ar gyfer Cynllun 2015 yw 31.0% o dâl pensiynadwy, sydd yn weithredol o 1 Ebrill 2024 hyd at 31 Awst 2025 (wedi cynyddu o 27.3% yn 2023/24). Mae cyfraddau cyfraniadau gweithwyr yn amrywio yn ôl bandiau tâl pensiynadwy, fel y nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % (01 Ebrill - 31 Awst)
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na £142,501	14.5

Daeth cyfraddau cyfraniadau newydd gweithwyr i rym o 1 Medi 2025, gyda'r cyfraddau'n cael eu pennu drwy gyfeirio at radd yn hytrach na band cyflog. Cafodd y cyfraddau hyn eu cymhwyso o daliadau cyflog mis Medi ymlaen, ni chawsant eu cymhwyso'n ôl-weithredol, ac nid oes unrhyw aelod yn ddyledus unrhyw ôl-ddyledion cyfraniadau o ganlyniad i'r newidiadau hyn.

System Dyletswydd	Gradd / Rôl	Cyfradd Cyfraniad % (01 Medi ymlaen)
Ar-Alwad	Pob gradd ar-alwad	13.0
Llawn Amser	Diffoddwr Tân	13.0
Llawn Amser	Rheolwr Criw	13.2
Llawn Amser	Rheolwr Gwylfa	13.2
Llawn Amser	Rheolwr Gorsaf	13.7
Llawn Amser	Rheolwr Grŵp	13.7
Llawn Amser	Rheolwr Ardal	14.2
Llawn Amser	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	14.5
Llawn Amser	Dirprwy Brif Swyddog Tân	14.5
Llawn Amser	Prif Swyddog Tân	14.5

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymïadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymïadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 30 o'r datganiadau ariannol craidd.

POLISI'AU CYFRIFYDDU

1. EGWYDDORION CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn ar 31 Mawrth 2026. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n gofyn bod y cyfrifon yn cael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn, o dan adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025/26 a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i haddasu drwy ailbrisio categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol. Paratowyd y cyfrifon ar sail parhad gweithredol.

O ran y polisi ar gyfalafu gwariant, ein harfer yw gweithredu ar sail natur y gwariant yn hytrach nag ar sail lefel benodedig o wariant.

2. CRONIADAU O INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant heb TAW (oni bai bod y TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn y maent yn codi, nid pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn. Mae hyn yn cyd-fynd ag IAS 1, sy'n gorfodi cyfrifyddu ar sail gronïadol i sicrhau cymhariaeth a golwg gywir a theg ar berfformiad a'r sefyllfa ariannol.

- **Treuliau:** Yn cael eu cofnodi pan dderbynnir gwasanaethau, nid pan fydd taliadau'n cael eu gwneud. Mae incwm gan gwsmeriaid yn cael ei gydnabod pan gaiff nwyddau neu wasanaethau eu darparu.
- **Cyflenwadau:** Yn cael eu cofnodi fel treuliau pan gânt eu defnyddio. Os cânt eu derbyn ond eu bod heb eu defnyddio eto, maent yn cael eu cario fel stocrestrau ar y Fantolen.
- **Llog:** Yn cael ei gyfrif gan ddefnyddio'r dull cyfradd llog effeithiol, yn hytrach na'r llif arian a bennir yn y contract.
- **Dyledwyr a Chredydwyr:** Os cydnabyddir refeniw a gwariant ond nad yw arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr yn y Fantolen. Os yw'n bosibl na fydd dyledion yn cael eu setlo, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na fydd o bosibl yn cael ei gasglu.

3. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae arian parod yn cynnwys arian parod mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol y gellir eu tynnu allan heb gosb o fewn 24 awr. Mae buddsoddiadau cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau sy'n aeddfedu o fewn tri mis o'u caffael ac y gellir eu trosi'n rhwydd yn arian parod heb fawr ddim risg.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod heb orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy yn ôl y galw ac sy'n rhan o system rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. **ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISIÂU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU**

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwallau materol. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu'n cael eu hystyried yn rhagolygol, gan effeithio ar y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod, ac nid ydynt yn arwain at addasiadau cyfnod blaenorol.

Dim ond pan fo hynny'n angenrheidiol yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol y gwneir newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu, neu os yw'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Rhoddir y newidiadau hyn ar waith yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer cyfnodau blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi bod ar waith erioed. Caiff gwallau materol sy'n cael eu darganfod mewn ffigurau cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. **TALIADAU A GODIR AR REFENIW AM ASEDAU ANGHYFREDOL**

Codir amcangyfrif o'r gost o ddal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn ar wasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu. Mae hyn yn cynnwys:

- **Dibrisiant:** Yn briodoleddig i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol.
- **Ailbrisio a Cholledion Amhariad:** Ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y gronfa ailbrisio wrth gefn i wrthbwysu'r colledion.
- **Amorteiddiad:** Asedau anniriaethol priodoleddig i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu'r costau hyn. Yn hytrach, mae'n gwneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at leihau ei ofyniad benthyca cyffredinol, wedi'i gyfrifo ar sail ddarbodus. Caiff dibrisiant, ailbrisio a cholledion amhariad, ac amorteiddiad eu disodli gan y cyfraniad hwn ym malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Refeniw Lleiaf), trwy drafodiad addasu gyda'r cyfrif addasu cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

6. **BUDDION I WEITHWYR**

Buddion sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion cyflogeion tymor byr yw'r rhai hynny sydd i'w setlo o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn ariannol ac maent yn cynnwys tâl, cyflogau, gwyliau â thâl, taliadau bonws a buddion heb fod yn ariannol (e.e. ceir). Mae'r rhain yn cael eu cydnabod fel treuliau yn y flwyddyn y mae gweithwyr yn darparu gwasanaethau i'r Awdurdod.

Gwneir croniad am gost yr hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, e.e. amser i ffwrdd yn lle oriau ychwanegol a weithiwyd) y mae gweithwyr wedi'u hennill ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn ariannol ac y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad hwn ar y cyfraddau tâl a chyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol. Caiff y croniad ei godi ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau, ond caiff wedyn ei wrthdroi trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn i'r cyfrif absenoldebau cronedig, gan sicrhau bod hawliadau gwyliau yn cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn y cymerir y gwyliau.

Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- **Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân:** Gweinyddir y cynllun hwn gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Gâr.
- **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:** Gweinyddir y cynllun hwn gan Gyngor Sir y Fflint

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig (cyfansymiau wrth ymddeol a phensiynau) a enillir wrth i weithwyr weithio i'r Awdurdod.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu a heb unrhyw asedau nac incwm buddsoddi.

- **Rhwymedigaethau:** Wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, yn seiliedig ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaethau, trosiant gweithwyr, ac enillion rhagamcanedig.
- **Cyfradd Ddisgownt:** Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i brisiau cyfredol gan ddefnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth ynghyd ag elw ychwanegol.

Cost y Gwasanaeth:

- **Cost Gyfredol y Gwasanaeth:** Cynnydd mewn rhwymedigaethau o wasanaeth a enillwyd yn y flwyddyn, a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) i'r gwasanaethau y gweithiodd gweithwyr iddynt.
- **Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol:** Cynnydd mewn rhwymedigaethau yn sgil diwygiadau neu doriadau yn y cynllun sy'n gysylltiedig â blynyddoedd cynharach, wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- **Llog Net:** Traul sy'n codi dros amser ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net. Fe'i cyfrifir trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt i'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod. Codir y gwariant hwn ar y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yn ei hanfod, mae'n cynrychioli cost llog bod â rhwymedigaeth pensiwn dros amser.

Ailfesuriadau:

- **Enillion a Cholledion Actiwaraid:** Newidiadau mewn rhwymedigaeth pensiwn net o ganlyniad i ragdybiaethau neu ddigwyddiadau a ddiweddarwyd nad ydynt yn cyfateb i ragdybiaethau actiwari blaenorol, a godir ar y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- **Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa:** Arian parod a dalwyd fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn pennu mai'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn sy'n cael ei godi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau

cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau'n cael eu gwneud i mewn i'r Gronfa Bensiynau ac allan ohoni i ddileu'r debydau a'r credydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol a'u disodli â debydau am yr arian a delir i'r gronfa pensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans negyddol sy'n codi yn y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei ystyried yn gynllun buddion diffiniedig:

- **Rhwymedigaethau:** Wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, yn seiliedig ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaethau, trosiant gweithwyr, ac enillion a ragwelic ar gyfer cyflogaion presennol.
- **Cyfradd Ddisgownt:** Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i brisiau cyfredol gan ddefnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar fondiau corfforaethol.
- **Asedau:** Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd y gellir eu priodoli i'r Awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
 - Gwarannau a ddyfynnwyd: pris cyfredol
 - Gwarannau heb eu dyfynnu: amcangyfrif proffesiynol
 - Gwarannau unedol: pris cyfredol
 - Eiddo: gwerth y farchnad

Caiff y newid yn y rhwymedigaeth pensiynau net ei ddadansoddi yn ôl y cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- **Cost Gyfredol y Gwasanaeth:** Y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni, wedi'u clustnodi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y bu'r gweithwyr yn gweithio iddynt.
- **Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol:** Y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi cynllun sy'n gysylltiedig â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach, wedi'i ddebydu i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o gostau corfforaethol.
- **Llog Net ar y Rhwymedigaeth Buddion Diffiniedig Net/(Ased):** Y newid yn ystod y cyfnod yn y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net/(ased) oherwydd treigl amser, a godir ar linell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hyn yn cael ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net/(ased) ar ddechrau'r cyfnod, gan ystyried unrhyw newidiadau yn ystod y cyfnod oherwydd cyfraniadau a thaliadau buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- **Enillion ar Asedau'r Cynllun:** Ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys mewn llog net ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net (ased), a godir ar y gronfa pensiynau wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.

- **Enillion a Cholledion Actiwaraid:** Newidiadau yn y rhwymedigaeth bensiynau net oherwydd nad yw digwyddiadau'n cyd-fynd â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddarau eu rhagdybiaethau, sy'n cael eu codi ar y gronfa bensiwn wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.
- **Cyfraniadau a Dalwyd i Gronfa Bensiwn Clwyd:** Arian parod a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo rhwymedigaethau, nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Darpariaethau Statudol

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau'n digwydd i mewn i'r gronfa bensiynau wrth gefn ac allan ohoni i ddileu'r debydau a chredydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol â'u disodli â debydau am yr arian a delir i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans negyddol yn y gronfa bensiynau wrth gefn yn mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

Mae Safon Cyfrifyddu Ryngwladol (IAS) 19 yn llywodraethu sut y dylid adrodd ar y rhwymedigaethau hirdymor sy'n bodoli mewn perthynas â chostau pensiwn. Mae'n ofynnol i Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru a Lloegr gynhyrchu eu datganiadau ariannol yn unol ag IAS19.

Buddion Disgresiynol

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl ei ddisgresiwn os bydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnar. Caiff unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod o ganlyniad i ddyfarniad o'r fath eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad a'u cyfrif amdanynt gan ddefnyddio'r un polisïau ag sy'n berthnasol i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl cyfnod adrodd y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad terfynu'r Fantolen a'r dyddiad pan gaiff y datganiad cyfrifon ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Mae'r digwyddiadau hyn yn cael eu dosbarthu'n ddau fath:

- **Digwyddiadau sy'n Darparu Tystiolaeth o Amodau ar Ddiwedd y Cyfnod Adrodd** – Os yw'r digwyddiad yn rhoi tystiolaeth o amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd, caiff y datganiad cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath
- **Digwyddiadau sy'n Nodi Amodau a Gododd ar ôl y Cyfnod Adrodd** - Os yw'r digwyddiad yn nodi amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd, ni fydd y datganiad cyfrifon yn cael ei addasu. Fodd bynnag, pe bai'r digwyddiadau hyn yn cael effaith sylweddol, caiff eu natur a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig eu datgelu yn y nodiadau.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Diffinnir Offeryn Ariannol fel 'unrhyw gontract sy'n creu ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'.

Mesur Cychwynnol a Swm Cario:

- **Rhwymedigaethau Ariannol (Benthyciadau):** Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae'r llog blyneddol a delir yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol.
- **Asedau Ariannol (Buddsoddiadau):** Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae'r llog blyneddol a dderbynnir yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol.

Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n weddill ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Cydnabod a Mesur

- **Rhwymedigaethau Ariannol:** Yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae taliadau blyneddol am log sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n disgowntio taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol yn union dros oes yr offeryn i'r swm a oedd yn berthnasol pan gafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm ad-daladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau ariannol

Mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu ar sail dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r Awdurdod yn dal asedau ariannol a fesurir ar sail:

- Cost wedi'i Hamorteiddio
- Gwerth Teg Drwy Elw neu Golled (FVPL)

Model busnes yr Awdurdod yw dal buddsoddiadau er mwyn casglu llif arian cytundebol, felly caiff asedau ariannol eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i hamorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Maent yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg.

Wedi hynny fe'u mesurir ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) ar gyfer llog derbyniadwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau ariannol sydd gan yr Awdurdod, y swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig), a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi o ddatgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

9. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Pan fydd yr Awdurdod yn ymrwymo i drafodiad mewn arian tramor, caiff y trafodiad ei drosi'n sterling ar y gyfradd gyfnewid ar y dyddiad y mae'n digwydd. Os oes symiau mewn arian tramor sy'n ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn, maent yn cael eu haildrosi ar y gyfradd gyfnewid gyfredol ar 31 Mawrth. Caiff unrhyw enillion neu golledion sy'n deillio o hyn eu cydnabod yn llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

10. CYFRIFO AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Caiff grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti eu cydnabod fel rhai sy'n ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol y bydd:

- yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn cael eu derbyn.

Cydnabod: Ni chaiff symiau sy'n cael eu cydnabod fel rhai sy'n ddyledus eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sydd ynghlwm â'r grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni.

Amodau heb eu Bodloni: Caiff arian a gafwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw'r amodau wedi'u bodloni ar eu cyfer eu cario yn y Fantolen fel credydwy.

Amodau wedi'u Bodloni: Lle bodlonir yr amodau, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredydu i'r llinell wasanaeth berthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (ar gyfer grantiau refeniw heb eu neilltuo a'r holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei roi yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio. Lle mae wedi'i ddefnyddio, caiff ei roi yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf pan fyddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

11. ASEDau ANNIRIAETHOL

Caiff gwariant ar asedau anariannol sydd heb sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol, ee trwyddedau meddalwedd, ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Awdurdod.

Mae asedau anniriaethol yn cael eu mesur i ddechrau ar gost. O dan y Cod Ymarfer diwygiedig, sy'n effeithiol o 1 Ebrill 2025, ni ellir ailbrisio asedau anniriaethol mwyach. Yn unol â'r Cod, rhaid i'r holl asedau anniriaethol gael eu cadw ar gost hanesyddol ddibrisiant, gan fod y model ailbrisio wedi'i dynnu'n ôl. Nid yw'r Awdurdod yn dal unrhyw asedau anniriaethol sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer ailbrisio o dan y cod blaenorol; felly, nid oes unrhyw effeithiau trosiannol sy'n deillio o'r newid hwn ar gyfer 2025/26.

Bydd swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae ased yn cael ei brofi am amhariad pryd bynnag y mae arwydd o amhariad posibl. Caiff unrhyw golledion a gydnabyddir eu postio i'r llinellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd unrhyw enillion neu golledion sy'n codi ar ôl gwaredu neu adael ased anniriaethol yn cael eu postio i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd gwariant ar asedau anniriaethol yn cyfrif fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion amharu ac enillion a cholledion gwaredu effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol. Caiff yr enillion a'r colledion hyn eu gwrthdroi o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r cyfrif addasu cyfalaf. Ar gyfer unrhyw enillion gwerthu sy'n fwy na £10,000, mae'r symiau'n cael eu postio i'r gronfa derbyniadau cyfalaf

12. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail pa bynnag un sydd isaf, y gost ynteu'r gwerth gwiredadwy net. Caiff cost rhestrau stoc ei phennu gan ddefnyddio'r fformiwla costio 'y Cyntaf i Mewn, y Cyntaf Allan' (FIFO).

13. PRYDLESI

Mae'r Awdurdod yn cymhwyso IFRS 16 Prydlesi ac yn cydnabod y rhan fwyaf o brydlesi ar y Mantolen ar ffurf asedau hawl defnydd (ROU) a rhwymedigaethau prydles cyfatebol. Mae hyn yn adlewyrchu hawl yr Awdurdod i ddefnyddio asedau ar brydles a'r rhwymedigaeth i wneud taliadau prydles dros dymor y les.

Mae prydlesi yn cael eu hasesu ar y dechrau i benderfynu a yw contract yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio ased a nodwyd yn gyfnewid am gydnabyddiaeth. Pan fo contract yn cynnwys tir ac adeiladau, mae pob elfen yn cael ei asesu ar wahân yn unol â'r Cod.

Cyfrifyddu Lesddeiliaid

Mae asedau ROU yn cael eu cydnabod ar werth rhwymedigaeth y les, wedi'u haddasu ar gyfer unrhyw ragdaliadau prydles, costau uniongyrchol cychwynnol neu rwymedigaethau i adfer y safle, a'u lleihau gan unrhyw gymhellion prydles. Mae rhwymedigaethau prydles yn cael eu mesur ar werth presennol taliadau prydles yn y dyfodol, wedi'u disgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog ymhlwg yn y les, neu gyfradd fenthycia cynyddol yr Awdurdod lle na ellir pennu hyn yn hawdd.

Mae taliadau prydles yn cynnwys taliadau sefydlog, taliadau sefydlog yn y sylw, Symiau o dan warantau gwerth sy'n weddill, taliadau o dan opsiynau y mae'r Awdurdod yn weddol sicr o'u harfer, ac unrhyw gosbau am derfynu'n gynnar. Mae asedau ROU yn cael eu mesur wedyn gan ddefnyddio model cost IFRS 16.

Eithriad prydles cost isel: Mae'r eithriad cost isel wedi'i osod ar £10,000, yn unol â'r lefel gwariant de minimis ar gyfer Eiddo, Offer ac Offer. Bydd prydlesi islaw'r gwerth hwn yn cael eu heithrio o IFRS16.

Eithriad prydles tymor byr: Mae prydlesi sydd â thymor prydles o 12 mis neu lai ar y dyddiad cychwyn, ac nad ydynt yn cynnwys opsiwn prynu, yn cael eu trin fel prydlesi tymor byr. Pan gymhwysir yr eithriad hwn, mae prydlesi o'r fath wedi'u heithrio o gydnabyddiaeth IFRS 16, gyda thaliadau prydles yn cael eu codi ar wariant ar sail syth dros gyfnod y les.

Eithriad asedau anniriaethol: Nid yw IFRS 16 yn gymwys i brydlesi asedau anniriaethol (e.e., trwyddedau meddalwedd), sy'n parhau i gael eu cyfrif o dan y polisïau asedau anniriaethol perthnasol.

Defnyddio portffolio o brydlesi sydd â nodweddion rhesymol debyg: Bydd yr Awdurdod yn defnyddio'r portffolio sy'n fuddiol ar gyfer llungopiŵyr a pheiriannau tebyg (e.e., MFDs, peiriannau ffrancio). Mae gan y prydlesi hyn nodweddion tebyg o ran swyddogaeth, cost a chytundebau, a byddant yn dod o fewn yr eithriad cost isel.

Dibrisiant a Llog

Mae asedau ROU yn cael eu dibrisio dros y byrraf o oes ddefnyddiol yr ased neu dymor y les. Rhennir taliadau prydles rhwng tâl cyllid a gydnabyddir yn y CIES, a gostyngiad yn yr atebolrwydd les.

Mae gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn berthnasol yn yr un modd ag ar gyfer asedau cyfredol sy'n eiddo iddynt. Mae addasiadau statudol yn sicrhau nad yw dibrisiant a thaliadau llog yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol, yn lle hynny gan gofnodion cyllido statudol.

Trefniadau Eraill sy'n Cynnwys Prydles

Gall trefniadau nad ydynt yn gyfreithiol yn gyfreithiol fod o fewn cwmpas IFRS 16 os ydynt yn rhoi rheolaeth dros y defnydd o ased a nodwyd. Mae trefniadau o'r fath yn cael eu hadolygu a'u cyfrif yn gyson ag egwyddorion IFRS 16.

Prydlesi Cyllid (Llesddeiliad)

Mae prydles yn cael ei dosbarthu fel prydles gyllid lle mae'n trosglwyddo'n sylweddol holl risgiau a gwobrau perchnogaeth. Mewn achosion o'r fath, cydnabyddir yr ased a'r rhwymedigaeth ar yr isaf o werth teg neu werth presennol isafswm taliadau prydles. Codir dibrisiant dros gyfnod y brydles oni bai bod perchnogaeth yn trosglwyddo i'r Awdurdod. Mae cyfrifyddu prydles gyllid yn dilyn yr un egwyddorion â'r model ROU ar gyfer dibrisiant, lleihau atebolrwydd a chydabyddiaeth llog.

Yn hytrach na chodi ardoll ar gyfer dibrisiant neu golledion amhariad, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniad refeniw blynyddol tuag at y buddsoddiad cyfalaf, yn unol â gofynion statudol. Mae hyn yn cael ei adlewyrchu trwy addasiad rhwng y Gronfa Gyffredinol a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Yr Awdurdod fel Leswr

Bydd Prydlesi Cyllid Asedau a waredir o dan brydlesi cyllid yn cael eu hysgrifennu allan o'r Mantolen a swm a gydnabyddir yn y Mantolen fel dyledwr derbyniadwy sy'n adlewyrchu'r buddsoddiad net yn y les fel y'i diffinnir gan y safon gyfrifyddu briodol.

Bydd elfen gyfalaf unrhyw rent sy'n ddyledus o dan les gyllid yn cael ei gyfrif fel derbynneb cyfalaf, ac mae'r dyledwr a'r rhwymedigaeth gyfatebol yn cael eu hysgrifennu i lawr gan y swm hwnnw. Bydd yr elfen gyllid yn cael ei thrin fel incwm refeniw.

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu'n Eiddo, Peiriannau, ac Offer.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu, neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer ei gyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur y gost yn ddibynadwy. Bydd gwariant sy'n cynnal ond nid yn ychwanegu at botensial yr ased (e.e. atgyweirio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel traul wrth iddo ddiwydd.

Mae lefel gwariant de-minimis o £10,000 wedi'i gosod ar gyfer Eiddo, Peiriannau, ac Offer. Ni fydd gwariant o dan y lefel hon yn ddarostyngedig i ofynion cyfrifyddu cyfalaf. Os caiff ased ei ailbrisio o dan £10,000, bydd unrhyw wariant a dibrisiant cysylltiedig yn cael ei ysgrifennu allan, a bydd yr ased yn cael ei dynnu oddi ar y Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Mae asedau'n cael eu mesur i ddechrau ar gost, sy'n cynnwys y pris prynu, unrhyw gostau sy'n angenrheidiol i ddod â'r ased i'w leoliad a'i gyflwr arfaethedig, ac amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu ac adfer safle. Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca sy'n codi tra bo asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost yr asedau sy'n cael eu caffael rywfodd heb eu prynu yw eu gwerth teg.

Mae asedau'n cael eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Tir ac Adeiladau: Swyddfeydd/Gweithdai – gwerth cyfredol (Gwerth Defnydd Presennol)
- Tir ac Adeiladau: Gorsafoedd Tân – gwerth cyfredol (Cost Amnewid Ddibrisiedig)
- Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Yr holl asedau eraill – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (Gwerth Defnydd Presennol).

Lle nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost amnewid ddibrisiedig (DRC) i amcangyfrif ei werth cyfredol. Mewn perthynas ag asedau heb fod yn eiddo sydd â bywydau defnyddiol byr neu werth isel, defnyddir cost hanesyddol ddibrisiedig fel procsi ar gyfer gwerth cyfredol.

Mynegeio Eiddo, Peiriannau ac Offer

Mae'r Awdurdod yn cymhwyso mynegeio i Eiddo, Offer ac Offer perthnasol er mwyn cadw gwerthoedd asedau yn gywir rhwng prisiadau ffurfiol, yn unol â Chod Ymarfer CIPFA/LASAAC. Mae mynegeio yn diweddarau gwerthoedd mewn blynyddoedd heb ailbrisio llawn fel bod y Mantolen yn parhau i adlewyrchu'r gwerth cyfredol, ond nid yw'n disodli'r gofyniad am ailbrisiadau llawn o fewn y cylch pum mlynedd na'r angen i asesu

asedau ar gyfer amhariad posibl. Disgwylir i'r ailbrisio llawn nesaf ar gyfer y dosbarthiadau asedau perthnasol ddigwydd yn 2027/28.

Mae mynegeio yn cael ei gymhwyso'n flynyddol i asedau a fesurir ar werth cyfredol, gan gynnwys Swyddfeydd a Gweithdai (wedi'u prisio yn ôl Gwerth Defnydd Presennol), Gorsafoedd Tân a thyrau hyfforddi (wedi'u prisio gan ddefnyddio Cost Amnewid Dibrisiant) a Thir. Mae'r Awdurdod yn defnyddio mynegeion allanol cydnabyddedig wedi'u halinio â RICS a chanllawiau prisio'r sector cyhoeddus, gyda ffactorau addasu yn cael eu hadolygu ochr yn ochr â phrisiwr yr Awdurdod.

Mae'r mynegai yn cael ei gymhwyso i'r Gwerth Llyfr Net Agoriadol (NBV) ar 1 Ebrill i gynhyrchu swm cario wedi'i ddiweddarau cyn dibrisiant. Mae cynnydd mewn gwerth yn cael ei gredydu i'r Gronfa Ailbrisio oni bai eu bod yn gwrthdroi colledion cynharach a godwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES). Mae gostyngiadau yn cael eu codi yn erbyn unrhyw balans Ailbrisio wrth gefn sydd ar gael ar gyfer yr ased, gydag unrhyw ostyngiad pellach yn cael ei gydnabod yn y CIES. Mae hyn yn sicrhau triniaeth gyson gydag ailbrisiadau llawn ac addasiadau nam.

Dim ond lle mae'r newid sy'n deillio o hynny yn sylweddol y cymhwysir mynegeio. Os yw mynegeion yn dangos anwadalrwydd anarferol neu nad ydynt yn adlewyrchu categori asedau yn briodol, gellir cwblhau adolygiad prisio yn lle hynny. Pan fo dangosyddion nam yn bodoli, cynhelir adolygiad nam ar wahân waeth beth fo'r mynegeio.

Mae dibrisiant yn seiliedig ar y NBV mynegeio. Ar gyfer adeiladau cydrannol, dyrennir mynegeio yn gymesur ar draws pob cydran fel bod cyfanswm y gwerth mynegeio yn adlewyrchu'r cynnydd yn NBV Agoriadol yr ased.

Wrth gymhwyso mynegeio, caiff yr Awdurdod brosesu'r addasiad naill ai drwy ailddatgan y gost gros a'r dibrisiant cronedig, neu drwy ddileu dibrisiant cronedig gydag addasiad cyfatebol i'r swm cario gros. Caniateir y ddau ddull o dan y Cod.

O dan y dull ail-ddatgan cyfrannol, mae'r Awdurdod yn diweddarau gwerthoedd asedau drwy uwchraddio'r swm cario gros a'r dibrisiant cronedig yn gymesur fel bod y symudiad mynegiedig yn cael ei gymhwyso'n gyson ar draws holl gydrannau'r ased. Mae'r dull hwn yn cadw'r berthynas bresennol rhwng cost gros a dibrisiant cronedig, gan sicrhau bod y Gwerth Llyfr Net mynegiedig yn cael ei gyflawni heb ddileu dibrisiant blaenorol. Mae hefyd yn cynnal parhad yn y proffil dibrisio ac yn gyson â'r egwyddorion ar gyfer mesur dilynol.

Amhariad

Mae asedau'n cael eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol ar gyfer arwyddion o amhariad. Os oes arwyddion a bod y gwahaniaethau'n sylweddol, amcangyfrifir y swm y gellir ei adennill o'r ased. Os yw hyn yn llai na'r swm cario, cydnabyddir colled amhariad am y diffyg.

Mae colledion amhariad yn cael eu cyfrif trwy ostwng swm cario'r ased yn erbyn unrhyw enillion ailbrisio yn y gronfa ailbrisio wrth gefn (hyd at swm yr enillion cronedig). Os nad oes gweddill yn y gronfa ailbrisio wrth gefn neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm

cario'r ased yn cael ei ostwng yn erbyn y llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Os caiff colled amhariad ei gwrthdroi wedyn, caiff hynny ei gredydu i'r llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer y dibrisiant y byddid wedi codi amdano pe na bai'r golled wedi cael ei chydabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant yr holl asedau Eiddo, Peiriannau, ac Offer trwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy'n systematig dros eu hoes ddefnyddiol. Mae oes economaidd ddefnyddiol asedau fel a ganlyn

Tir	Diddiwedd (dim dibrisiant)
Adeiladau	Oes ddefnyddiol yr eiddo (yn ôl amcangyfrif y prisiwr)
Adeiladau (a lesir)	Tymor y les
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	5 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 mlynedd

Darperir dibrisiant ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Codir am ddibrisiant blwyddyn gyfan yn ystod y flwyddyn waredu. Mae adeiladau'n cael eu dibrisio trwy eu rhannu'n gydrannau, gan amcangyfrif oes ddefnyddiol holl gydrannau'r adeilad, a defnyddir cyfartaledd wedi'i bwysoli i gyfrifo'r tâl blyneddol. Y canrannau a ddefnyddir yw:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.05% - 2.22%
Adeiladau – swyddfeydd/gweithdai	1.98% - 2.15%

Codir am ddibrisiant o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Mae'r swm hwn yn cael ei gredydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blyneddol o'i referniw tuag at ostwng ei ofyniad benthyca cyffredinol.

Caiff dibrisiant, ailbrisio, a cholledion amhariad ac amorteiddiad eu disodli gan y cyfraniad hwn o Falans y Gronfa Gyffredinol (MRP), trwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Mae enillion ailbrisio hefyd yn cael eu dibrisio, gyda'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a dibrisiant cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r gronfa ailbrisio wrth gefn i'r cyfrif addasu cyfalaf.

Gwaredu

Pan fydd yn debygol y bydd swm cario'r ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na pharhau i'w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu'n ased sy'n cael ei ddal i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrisio'n union cyn ei ailddosbarthu a'i gario wedyn ar ba bynnag un sydd isaf, y swm hwn neu'r gwerth teg, llai costau gwerthu. Caiff gostyngiadau dilynol i'r gwerth teg llai costau gwerthu eu postio i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd swm unrhyw golledion cydnabyddedig blaenorol yn y gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau y bydd enillion o ran gwerth teg yn cael eu cydnabod Ni chodir am ddibrisiant ar asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen ei ddileu a'i nodi ar y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled wrth waredu. Mae derbyniadau o warediadau yn cael eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled wrth waredu. Bydd unrhyw enillion ailbrisio a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrisio wrth gefn yn cael eu trosglwyddo i'r cyfrif addasu cyfalaf.

Mae symiau o fwy na £10,000 a dderbynnir am waredu yn cael eu dosbarthu'n dderbyniadau cyfalaf. Bydd balans y derbyniadau'n aros yn y gronfa derbyniadau cyfalaf a dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio, neu ei roi o'r neilltu i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycu. Caiff derbyniadau eu priodoli i'r gronfa wrth gefn o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth gwarediadau a ddilëwyd yn dâl yn erbyn yr ardoll, gan y darperir yn llawn am gost asedau anghyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Caiff symiau eu priodoli i'r cyfrif addasu cyfalaf o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

15. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETHAU AMODOL AC ASEDAU WRTH GEFN

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu ynghynt:

- sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfredol i'r Awdurdod
- y mae'n debygol y bydd angen ei setlo drwy drosglwyddiad buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a
- lle gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Os nad yw'n glir a yw digwyddiad wedi digwydd ar neu cyn dyddiad y Fantolen, caiff ei ystyried fel rhwymedigaeth gyfredol, os, ar sail yr holl dystiolaeth sydd ar gael, yw'n fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth gyfredol yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Gall y rhwymedigaeth gyfredol fod yn gyfreithiol neu'n adeiladol.

Caiff tâl am ddarpariaethau ei godi fel traul ar y llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd gan yr Awdurdod rwymedigaeth. Maent yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau o'r gwariant sy'n ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth ar

ddyddiad y Fantolen, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol. Bydd setliadau amcangyfrifedig yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Os daw'n llai tebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd (neu os gwneir setliad is na'r disgwyl), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Os disgwylir i ryw faint neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. trwy hawliad yswiriant), dim ond os yw fwy neu lai'n sicr y ceir ad-daliad os bydd yr Awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth y bydd yn cael ei gydnabod fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol.

Rhwymedigaethau Dibynnol

Bydd rhwymedigaeth ddibynnol yn codi pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi'r Awdurdod o dan rwymedigaeth bosibl, a fydd yn cael ei gadarnhau dim ond os bydd digwyddiadau yn y dyfodol, nad oes unrhyw sicrwydd yn eu cylch ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, yn digwydd neu ddim yn digwydd. Bydd rhwymedigaethau dibynnol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth fel arall yn cael ei gwneud ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu nid yw'n bosibl mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy. Ni chaiff rhwymedigaethau dibynnol eu cydnabod yn y Fantolen ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Dibynnol

Bydd ased dibynnol yn codi pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi ased posibl i'r Awdurdod, a fydd yn cael ei gadarnhau dim ond os bydd digwyddiadau yn y dyfodol, nad oes unrhyw sicrwydd yn eu cylch ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, yn digwydd neu ddim yn digwydd.

Ni chaiff asedau dibynnol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnlif o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth.

16. CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisïau'r dyfodol neu i dalu am hapddigwyddiadau. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy drosglwyddo symiau allan o falans y Gronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant yn cael ei ariannu o gronfa wrth gefn, caiff ei godi ar y gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno, gan effeithio ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff y gronfa wedyn ei throsglwyddo'n ôl i falans y Gronfa Gyffredinol, fel nad oes tâl net yn cael ei godi yn erbyn yr ardoll am y gwariant.

Cynhelir rhai cronfeydd wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, ymddeol, a buddion cyflogeion. Nid yw'r cronfeydd wrth gefn hyn yn cynrychioli adnoddau defnyddiadwy i'r Awdurdod ac maent yn cael eu hegluro yn y polisïau perthnasol.

17. TAW

Mae TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel traul, ond dim ond i'r graddau nas gellir ei adennill gan CThEF. Mae TAW derbyniadwy wedi'i eithrio o'r incwm.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Adroddiad Archwiliad Cyfrifon – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2025-26

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Perthnasedd	6
Canfyddiadau Archwilio	7
Tîm archwilio a chydymffurfio moesegol	9
Atodiad 1 – Risgiau archwilio a'r canlyniadau	10
Atodiad 2 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed	13
Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig	14
Atodiad 4 – Llythyr sylwadau	20
Atodiad 5 – Argymhelliad	23
Ansawdd archwilio	24
Eich cefnogi chi	25

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru na staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon nac unrhyw ddefnydd arall ohoni gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu drwy anfon neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

This document is also available in English.

Cyflwyniad

Catherine Mealing-Jones

Auditor General for
Wales

Fel Archwilydd Cyffredinol Cymru sydd newydd ei benodi, mae'n bleser gennyf rannu fy Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon. Mae'r Adroddiad yn crynhoi prif ganfyddiadau fy archwiliad o'ch adroddiad blynyddol a chyfrifon ar gyfer 2025-26. Mae fy nhîm eisoes wedi trafod y canfyddiadau hyn gyda'r Pennaeth Cyllid a Chaffael.

Mae fy nhîm wedi cwblhau y gwaith archwilio i raddau helaeth yn unol a nodwyd yn fy Nghynllun Archwilio Mehefin 2026. Mae'r tasgau sy'n weddill yn cynnwys cynllunio ac adolygu parhaus.

Ers fy Nghynllun Archwilio, rwyf wedi diweddarau perthnasedd i adlewyrchu cyfrifon 2025-26. Nid wyf wedi adnabod unrhyw risgiau archwilio newydd. Caiff fy ymateb i risgiau a adnabuwyd yn flaenorol ei nodi yn **Atodiad 1**.

Mae'n ofynnol i mi ddarparu barn pa un a yw'r cyfrifon wedi cael eu paratoi'n briodol, a pha un a ydynt yn rhoi darlun gwir a theg, ym mhob agwedd berthnasol. Caiff fy marn archwilio arfaethedig a'r sail drosti ei hamlinellu ar dudalen 8.

Cyfrifoldeb y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, h.y. yr Awdurdod, yw mynd i'r afael ag unrhyw faterion a godwyd yn fy adroddiad a darparu Llythyr Sylwadau ar fy nghyfer.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion a staff ATA Gogledd Cymru am eu cydweithrediad trwy gydol y broses archwilio sydd wedi bod yn amhrisiadwy i allu cwblhau'r archwiliad hwn yn effeithiol.

Cipolwg ar eich archwiliad

Rydym yn bwriadu cyhoeddi **barn ddiamod** ar y cyfrifon

Gweler [Atodiad 3](#)

Nid oes **materion arwyddocaol eraill** i'w nodi

Gweler y [Canfyddiadau archwilio](#)

Mae **camddatganiadau heb eu cywiro** yn y cyfrifon yr ydym yn dymuno eu dwyn i'ch sylw.

Gweler y [Canfyddiadau archwilio](#)

Rydym wedi codi **1 argymhelliad** o ganlyniad i'n gwaith

Gweler [Atodiad 5](#)

Yn ddarostyngedig i beidio adnabod materion â pherthnasedd pellach rydym yn anelu at ardystio cyn y terfyn amser **30 Medi 2026**.

Perthnasedd

Rwy'n defnyddio barn proffesiynol i bennu trothwy perthnasedd i adnabod a chywiro camddatganiadau a allai effeithio ar benderfyniadau defnyddwyr, gan ystyried gwallau ariannol a gofynion datgelu yn ôl y fframwaith cyfrifyddu a'r cyfreithiau perthnasol. Mae fy nhîm yn diweddarau perthnasedd trwy gydol yr archwiliad ac yn yr adroddiad hwn rwy'n cynnwys materion sy'n mynd y tu hwnt i'm trothwy adrodd, a nodir isod.

Perthnasedd

Pennwyd lefel perthnasedd o 2% o wariant gros yn seiliedig ar ddatganiadau ariannol drafft 2025-26.

Trothwy adrodd (dibwys)

Pennwyd y trothwy adrodd ar 5% o berthnasedd.

ATA Gogledd Cymru
£1,061,000

Cronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân
£284,000

ATA Gogledd Cymru
£53,000

Cronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân
£14,000

Ceir rhai meysydd o fewn y cyfrifon a allai fod yn bwysicach i ddefnyddiwr y cyfrifon. Rydym yn cadarnhau lefelau perthnasedd is ar gyfer y rhain:

Datgeliadau
Cydnabyddiaeth Uwch
Swyddogion
£1,000

Datgeliadau partïon
cysylltiedig
£10,000

Canfyddiadau Archwilio

Camddatganiadau

Mae camddatganiad yn codi lle nad yw gwybodaeth yn y cyfrifon yn unol â safonau cyfrifeg.

Camddatganiadau heb eu cywiro

Isod rydym yn nodi'r camddatganiadau a nodwyd gennym yn y cyfrifon, sydd wedi'u trafod gyda'r rheolwyr ond sy'n parhau i fod heb eu cywiro. Gofynnwn i'r camddatganiadau hyn gael eu cywiro.

Os penderfynwch beidio â chywiro'r camddatganiadau hyn, gofynnwn i chi roi'r rhesymau dros beidio â'u cywiro inni yn ysgrifenedig:

- Postiwyd £89,000 o nam ar asedau i'r CIES yn hytrach nag yn erbyn y Gronfa Ailbrisio. Byddai cywiro hyn yn cynyddu'r gwarged ac yn lleihau balans y Gronfa Ailbrisio. Oherwydd natur y cyfrifon hwn, nid yw hyn yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol.
- Cafodd £85,000 o wariant ei drin yn anghywir fel rhagdaliad ar ddiwedd y flwyddyn. Byddai cywiro hyn yn lleihau balans y dyledwyr ac yn cynyddu gwariant yn 2025-26.

Camddatganiadau a gywirwyd

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom gamddatganiadau sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Caiff y rhain eu nodi yn **Atodiad 2**.

Materion arwyddocaol eraill

Mae'r Safon Ryngwladol ar Archwilio 260 yn ei gwneud hi'n ofynnol i ni gyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu. Rhaid i ni roi gwybod i chi am ganfyddiadau arwyddocaol o'r archwiliad a materion eraill os ydynt yn arwyddocaol i'ch goruchwyliaeth chi ar broses adrodd ariannol ATA Gogledd Cymru.

Nid chanfuwyd unrhyw faterion o'r fath yn ystod yr archwilid.

Barn archwilio arfaethedig

Barn archwilio

Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch chi wedi darparu Llythyr Sylwadau ar ein cyfer (gweler isod).

Caiff ein hadroddiad archwilio arfaethedig ei nodi yn **Atodiad 3**.

Llythyr sylwadau

Llythyr ffurfiol yw Llythyr Sylwadau ac ynddo rydych yn cadarnhau wrthym ni bod yr wybodaeth a ddarparwyd ar ein cyfer yn ystod yr archwiliad yn gywir ac yn gyflawn. Mae peth o'r wybodaeth hon yn ofynnol yn ôl safonau archwilio; gall gwybodaeth arall ymwneud yn benodol â'ch archwiliad chi.

Mae'r llythyr yr ydym yn gofyn i chi ei lofnodi wedi'i gynnwys yn **Atodiad 4**. Mae ei gynnwys yn gyson â'n cais safonol am sylwadau.

Argymhellion

Rydym wedi gwneud argymhelliad yn ystod yr archwiliad, a nodir yn **Atodiad 5** ynghyd ag ymateb y rheolwyr i'r argymhelliad.

Byddwn yn monitro cynnydd yn erbyn yr argymhellion yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf.

Tîm archwilio a chydymffurfio moesegol

Mae prif aelodau fy nhîm a wnaeth y gwaith archwilio, ynghyd â'u manylion cyswllt, wedi eu crynhoi yn **Arddangosyn 1**.

Arddangosyn 1: fy nhîm archwilio lleol

Arweinydd Ymgysylltu

Kate Havard

Kate.Havard@archwilio.cymru

Rheolwr Archwilio

Carwyn Rees

Carwyn.Rees@archwilio.cymru

Arweinydd Archwilio

Kieran Vickery

Kieran.Vickery@archwilio.cymru

Cydymffurfio â safonau moesegol

Rydym yn cadarnhau:

- ein bod wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol y mae'n ofynnol i ni eu dilyn wrth wneud ein gwaith;
- ein bod wedi aros yn annibynnol oddi arnoch chi;
- nad yw ein gwrthrychedd wedi cael ei beryglu; ac
- nad oes gennym unrhyw berthnasoedd a allai danseilio ein hannibyniaeth neu ein gwrthrychedd.

Atodiad 1 – Risgiau archwilio a’r canlyniadau

Mae fy Nghynllun Archwilio wedi nodi risgiau o gamddatganiad perthnasol ar gyfer archwiliad cyfrifon ATA Gogledd Cymru. Mae **Arddangosyn 2** yn rhestru’r risgiau archwilio hyn ac yn nodi sut yr aethpwyd i’r afael â hwy o fewn yr archwiliad. Ni adnabuwyd risgiau archwilio ychwanegol ers hynny sydd angen eu dwyn i’ch sylw.

Arddangosyn 2: Risgiau archwilio a adroddwyd yn flaenorol, gwaith a wnaed a chanlyniad

Risg archwilio	Gwaith a wnaed	Canlyniad
Risg o ddiystyru rheolaethau gan y rheolwyr Mae’r risg y bydd y rheolwyr yn diystyru rheolaethau yn bresennol ym mhob endid. Oherwydd y modd annisgwyl y gallai hyn ddigwydd, caiff ei ystyried yn risg sylweddol [ISA 240.32-33].	Bu i’r tîm archwilio: • brofi priodoldeb cofnodion cyfnodolyn ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi’r datganiadau ariannol; • adolygu’r amcangyfrifon cyfrifyddu am ragfarn. • Ystyriwyd a oedd unrhyw drafodion y tu allan i gwrs busnes arferol	Ni nodwyd unrhyw achosion lle cafodd rheolaethau eu diystyru gan y rheolwyr yn ystod y gwaith archwilio.

**Prisio rhwymedigaeth/
gormodd net cronfa
bensiw**

Mae'r amcangyfrifon o rhwymedigaeth y gronfa bensiw yn seiliedig ar ragdybiaethau, ac o ganlyniad mae lefel uchel o ansicrwydd yn y cyfrifiadau. Mae'r cyfrifiad hefyd yn sensitif i amodau economaidd ac effaith achosion cyfreithiol.

Bu i'r tîm archwilio:

- Werthuso cyfarwyddiadau a chymhwysedd yr actiwari, yn ogystal â chywirdeb y wybodaeth a ddarparwyd.
- Brofi cywirdeb rhwymedigaeth net y gronfa bensiw a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol.
- Asesu rhesymoldeb y rhagdybiaethau ac effaith unrhyw achosion cyfreithiol ar y rhwymedigaeth net.

Ni nododd gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â gwerthusiad rhwymedigaeth neu ormodd net cronfa bensiw.

Prisio tir ac adeiladau

Mae gwerth tir ac adeiladau yn y fantolen yn un goddrychol a gall newid yn sylweddol oherwydd amodau economaidd a gofynion ailbrisio.

Bu i'r tîm archwilio:

- asesu'r gwaith a wnaed gan yr awdurdod i sicrhau nad yw gwerthoedd asedau wedi'u cam ddatgan yn sylweddol.

Ni nododd gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â gwerthuso tir ac adeiladau.

Taliadau i uwch-swyddogion

Mae diddordeb mawr yn parhau i fodoli ynghylch y taliadau a wneir i uwch-swyddogion, ac mae'r rhain yn sylweddol o ran eu natur.

Felly, mae perygl y gallai camgymeriadau gwerth isel yn y datgeliad arwain at gamddatganiad sylweddol.

Bu i'r tîm archwilio:

- Ddeall y newidiadau yn y tîm uwch-reoli yn ystod 2025-26.
- Gadarnhau fod y symiau a dalwyd yn gyson â'r dystiolaeth ac yn unol â'r polisi talu cymeradwy.

Ni nododd gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â datgelu taliadau uwch-swyddogion.

Datgeliadau partïon cysylltiedig

. Mae risg uwch o gamddatganiad perthnasol oherwydd bod y datgeliadau hyn o ddiddordeb sylweddol i'r cyhoedd ac yn cael eu hystyried yn berthnasol o ran natur.

Bu i'r tîm archwilio:

- Adolygu proses yr Awdurdod ar gyfer nodi perthnasoedd â phartïon cysylltiedig a thrafodion a balansau cysylltiedig.
- Cyflawni gweithdrefnau i gadarnhau cyflawnrwydd perthnasoedd â phartïon cysylltiedig.
- Sicrhau fod datgeliadau yn gyflawn, yn gywir, yn gyson â'r dystiolaeth ac yn unol â Chod Llywodraeth Leol.

Ni nododd y gwaith archwilio unrhyw faterion yn ymwneud â datgeliadau partïon cysylltiedig.

Atodiad 2 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom y camddatganiadau canlynol sydd wedi'u cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Gwerth y cywiriad	Maes yn y cyfrifon	Eglurhad
£2,192,000	Nodyn 11 – Dosbarthiad Gwarediadau Ailddosbarthu'r symudiad mewn dibrisiant i ddangos gwerth asedau sydd wedi'u gwaredu. Nid oes unrhyw effaith net ar y CIES na'r Fantolen.	I ddatgelu'n gywir ddibrisiant hanesyddol asedau a gafodd eu gwaredu yn ystod y flwyddyn.
£850,000	Nodyn 11 – Dosbarthu Namau Ailddosbarthu Namau oherwydd gwariant nad yw'n effeithio ar y gwerthusiad oherwydd dulliau gwerthuso a arweinir. Nid oes unrhyw effaith net ar y CIES na'r Fantolen.	I ddatgelu'n gywir y symudiadau ar asedau yn ystod y flwyddyn
£177,000 - £2,133,000	Nodyn 30 – Cynllun Pensiwn Buddion Diffiniedig Ailddosbarthiadau amrywiol rhwng llinellau o fewn y nodyn. Nid oes unrhyw effaith net ar y CIES na'r Fantolen.	I adlewyrchu symudiadau mewn balansau pensiwn yn gywir, yn unol â chanfyddiadau actiwaraid.

Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru;
- Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Dadansoddiad o Wariant ac Ariannu, y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu sylweddol.

Mae Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad o Asedau Net a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu sylweddol.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU, fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd sylweddol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2026 ac o'u hincwm a'u gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben y diwrnod hwnnw; a
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU, fel y'u dehonglir

a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Sail dros y farn

Cynhaliwyd fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Rhyngwladol Archwilio yn y DU (ISAs (UK)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio datganiadau ariannol a rheoleidd-dra cyrff y sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n ymdrin â chyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol.

Rwyf fi a'm staff yn annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol (Financial Reporting Council), ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio rwyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau ynghylch y cysyniad o fusnes sy'n mynd rhagddo

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail cyfrifyddu 'busnes sy'n mynd rhagddo' wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd sylweddol yn ymwneud â digwyddiadau neu amgylchiadau a allai, yn unigol neu ar y cyd, achosi amheuaeth sylweddol ynghylch gallu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i barhau i fabwysiadu'r sail cyfrifyddu 'busnes sy'n mynd rhagddo' am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y caiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol o ran y cysyniad o fusnes sy'n mynd rhagddo yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd arnynt. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol neu sy'n cyd-fynd ag ef. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau y nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd yn ei chylch.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn sylweddol â'r datganiadau ariannol neu â'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu a yw'n ymddangos fel pe bai'n cynnwys camddatganiad sylweddol fel arall. Os byddaf yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau sylweddol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i wneud, rwy'n dod i'r casgliad bod camddatganiad sylweddol yn y wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd ar y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26;
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân a'i amgylchedd a

gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad o ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel a esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon a gynhwysir yn y Datganiad, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun gwir a theg ac sy'n cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall; ac
- asesu gallu Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y swyddog cyllid cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol ag adran 13(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad

perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, yn golygu achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a nodir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, archwilio mewnol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân sy'n ymwneud ag:
 - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a pha un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a pha un a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a hefyd
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble allai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, canfûm botensial twyll yn cofnodi dyddlyfrau anarferol.
- Cael dealltwriaeth am y fframwaith awdurdod sydd gan Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân yn gweithredu oddi mewn iddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân.
- Cael dealltwriaeth am berthnasoedd partïon cysylltiedig.

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a ganfuwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a phrofi yn erbyn dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr, a'r Pwyllgor Archwilio ynghylch ymglyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl;

- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhoi arwydd o wyrddedd bosibl; a gwerthuso'r rhesymeg fusnes dros unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau dynodedig perthnasol a risgiau posibl o dwyll i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, gan yr anhawster cynhenid o ran canfod afreolaidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Yr wyf yn tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Llofnod
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Dyddiad

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Atodiad 4 – Llythyr sylwadau

[Pennawd y corff a archwilir]

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Swyddfa Archwilio Cymru

1 Cwr y Ddinas

Caerdydd

CF10 4BZ

[Dyddiad]

Sylwadau ynghylch datganiadau ariannol 2025-26

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 at ddiben mynegi barn ynglŷn â'u gwirionedd a thegwch a'u paratoi'n briodol.

Yr ydym yn cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred ar ôl gwneud yr ymholiadau a oedd yn ddigonol yn ein tyb ni, y gallwn gyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r rheolwyr

Cyfrifoldebau

Yr ydym ni wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am:

- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Chod Ymarfer Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU 2025-26; yn arbennig mae'r datganiadau ariannol yn rhoi golwg gywir a theg yn unol â hwy;
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

- mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - gwybodaeth ychwanegol yr ydych chi wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad; a
 - mynediad digyfngiad at aelodau o staff y penderfynoch chi fod angen cael tystiolaeth archwilio ganddynt;

- canlyniadau ein hasesiad ni o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth ni am dwyll gwirioneddol neu dwyll tybiedig yr ydym ni'n ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - cyflogeion sydd â rolau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol;
- ein gwybodaeth ni am unrhyw honiadau o dwyll gwirioneddol, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflëwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth ni am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu ddiffyg cydymffurfio tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- gwybodaeth am bwy yw'r holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasodd a thrafodion partïon cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt;

Sylwadau am y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi cael eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae'r dulliau, y data a'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd i lunio amcangyfrifon cyfrifyddu, a'u datgeliadau cysylltiedig, yn briodol i gyflawni cydnabyddiaeth, mesuriad neu ddatgeliad sy'n rhesymol yng nghyd-destun y fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Rhoddwyd cyfrif priodol am berthnasodd a thrafodion partïon cysylltiedig ac maent wedi cael eu datgelu'n briodol.

Lle cafwyd digwyddiadau ar ôl y dyddiad adrodd yr oedd yn ofynnol gwneud addasiad ar eu cyfer neu eu datgelu, mae'r holl addasiadau a datgeliadau hyn wedi cael eu gwneud.

Mae pob ymgyfreithiad a hawliad gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi cael eu datgelu wrth yr archwilydd a rhoddwyd cyfrif amdanynt ac maent wedi cael eu datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Nid oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Mae effeithiau camddatganiadau heb eu cywiro a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol ac yn gyfan gwbl, i'r datganiadau ariannol cyfan. Nodir crynodeb o'r eitemau hyn isod:

- Postiwyd £89,000 o nam ar asedau i'r CIES yn hytrach nag yn erbyn y Gronfa Ailbrisi. Byddai cywiro hyn yn cynyddu'r gwarged ac yn lleihau balans y Gronfa Ailbrisi. Oherwydd natur y trafodiad hwn, nid yw hyn yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol.
- Cafodd £85,000 o wariant ei drin yn anghywir fel rhagdaliad ar ddiwedd y flwyddyn. Byddai cywiro hyn yn lleihau balans y dyledwyr ac yn cynyddu gwariant yn 2025-26.

Sylwadau gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol gwir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 21 Medi 2026.

Yr ydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd pob cam y dylem fod wedi'i gymryd er mwyn ein gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac er mwyn cadarnhau ei bod wedi cael ei chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych chi'n ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Swyddog sy'n llofnodi ar ran y rheolwyr

Dyddiad:

Llofnodwyd gan:

Aelod sy'n llofnodi ar ran y rhai sy'n
gyfrifol am lywodraethu

Dyddiad:

Atodiad 5 – Argymhelliad

1. Rheoli Rhestr Eitemau a Ddosbarthwyd Fflyd

Mae meddalwedd Technology One yr Awdurdod yn cynnwys modiwl rhestr eiddo, a ddefnyddir ar gyfer rhestr eiddo eu prif siopau. Mae hyn yn caniatáu cyfrifiadau awtomatig o brisiau cyhoeddi a gwerthuso eitemau sy'n weddill mewn stoc ar ddiwedd y flwyddyn, yn seiliedig ar anfonebau a dderbyniwyd a chyhoeddiadau a broseswyd. Ni ddefnyddir hwn ar gyfer rhestr eiddo fflyd ar hyn o bryd, sy'n cael ei chynnal gan daenlen.

Wrth brofi materion rhestr eiddo fflyd, nodwyd bod rhai eitemau fflyd yn cael eu cyhoeddi am bris nad oedd yn gyson â pholisi cyfrifyddu'r Awdurdod o 'cyntaf i mewn, cyntaf allan' (FIFO). Er bod hyn wedi cael effaith ar y cyfrifon ar gyfer 2025-26 yn ddibwys, argymhellir bod y broses ar gyfer rheoli rhestr eiddo ar gyfer eitemau fflyd yn cael ei hymgorffori yn system Technology One i sicrhau bod prisiau cyhoeddi a gwerthoedd rhestr eiddo cau yn cael eu cofnodi'n gywir.

Blaenoriaeth:

Canolig

Wedi'i dderbyn yn llawn gan y rheolwyr:

Do

Ymateb y rheolwyr:

Bydd y Gwasanaeth yn adolygu addasrwydd ac effeithlonrwydd trosglwyddo rheoli rhestr eiddo fflyd i fodiwl rhestr eiddo TechnologyOne. Bydd yr adolygiad wedi'i gwblhau erbyn mis Rhagfyr 2026 i alluogi integreiddio llawn erbyn mis Mawrth 2027, lle bo'n briodol. Os na ystyrir mai integreiddio llawn yw'r ateb mwyaf effeithiol, bydd proses amgen yn cael ei gweithredu i sicrhau bod materion rhestr eiddo a phrisiadau stoc yn cael eu cyfrifo'n gyson yn unol â pholisi cyfrifyddu FIFO yr Awdurdod.

Dyddiad rhoi ar waith:

Mawrth 2027

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlyn a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio diweddaraf](#).

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Plattfform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y problem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Eich cefnogi chi

Mae gan Archwilio Cymru ystod o adnoddau i roi cymorth i graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, ac i'w cynorthwyo i barhau i wella'r gwasanaethau y maent yn eu darparu i bobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwleidiadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

